

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Toplantı

7 Temmuz 2023 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

Sayfa

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, 28'inci Yasama Döneminin hayırlara vesile olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklaması

III.- KARARLAR

1.- Komisyonunda tam tutanak tutulması hususuna ilişkin karar

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264)

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, Komisyon çalışmalarını görsel basın ve vatandaşların izleyeceği bir çalışma sisteminin oluşturulması gerektiğini düşündüğüne ilişkin açıklaması

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

2'nci Toplantı

7 Temmuz 2023 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.02'de açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Mehmet Muş, 28'inci Yasama Döneminin hayırlara vesile olmasını temenni ettiğine ilişkin açıklama yaptı.

Komisyonunda tam tutanak tutulması hususu kabul edildi.

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli, Komisyon çalışmalarını görsel basın ve vatandaşların izleyeceği bir çalışma sisteminin oluşturulması gerektiğini düşündüğüne ilişkin açıklama yaptı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 01.22'de toplantıya son verildi.

7 Temmuz 2023 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)

KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, çok değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 2'nci Birleşimini açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Mehmet Muş'un, 28'inci Yasama Döneminin hayırlara vesile olmasını temenni ettiğiine ilişkin açıklaması

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu 2'nci Birleşim ama Komisyon olarak ilk toplantımız.

Ben her şeyden önce 28'nci Yasama Döneminin memleketimiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Üyelerimize yeni dönemde kolaylıklar diliyorum. İnşallah Plan ve Bütçe Komisyonumuz önceki dönemlerde olduğu gibi özverili çalışmalarını devam ettirerek ülkemiz ve milletimiz için hayırlı işlere imza atmaya devam edecektir.

Gündeme geçmeden basın mensupları detay görüntüleri aldıktan sonra kendilerini salonun dışına davet edeceğim.

III.- KARARLAR

1.- Komisyonunda tam tutanak tutulması hususuna ilişkin karar

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Her yasama döneminin başında İç Tüzük'ün 33'üncü maddesine göre Komisyonunda yapılan görüşmelerde tam tutanak tutulması konusunda karar almamız gerekiyor. Bu kapsamda 28'nci Yasama Dönemi sonuna kadar Komisyonumuzda tam tutanak tutulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) ()*

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gündeme geçiyoruz.

Gündemimizde (2/1264) esas numaralı Denizli Milletvekilimiz Nilgün Ök ve 20 Milletvekilinin 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi için Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(*) (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa eklidir.

Değerli milletvekilleri, sunuma geçmeden önce Komisyon salonunda bulunan kurumlarımızın temsilcilerinin kendilerini tanıttımasını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, teklife ilişkin sunuşlarını yapmak üzere Denizli Milletvekili Sayın Nilgün Ök’e...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan, söz istedim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Türel.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türelî'nin, Komisyon çalışmalarını görsel basın ve vatandaşların izleyeceği bir çalışma sisteminin oluşturulması gerektiğini düşündüğüne ilişkin açıklaması

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bugün ikinci toplantımız ama aslında bir kanun teklifini görüştüğümüz ilk toplantımız. Ben öncelikle Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarının hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Burada önemli konuları görüşeceğiz, memlekete ilişkin önemli birçok konu buraya gelecek. Geçmiş dönemlerde de Plan ve Bütçe Komisyonunun çok önemli işlevleri olmuştur. Bütün isteğimiz, dileğimiz buradan memleketin sorunlarının bir uzlaşi içinde ve demokratik anlayış içinde çözülmesidir. Yani bunun için de tabii ki doğal, farklı siyasi partiler olarak düşüncelerimiz farklı ama...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, sayın milletvekilimiz konuşuyor, lütfen uğultuyu sonlandıralım, sükûneti tesis edelim.

Teşekkür ederim.

Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – ...çözülmesi gereken sorunlar konusunda hep birlikte olacağımıza inanıyorum. Bunu samimiyetle ifade etmek isterim.

Tabii, Plan ve Bütçe'de görüşülen, sadece bu kanun teklifi değil, bundan sonra görüşeceğimiz bütün teklifler, bütçeler hepsi çok önemli olacak ve kamuoyunun da çok ilgisini çekiyor. Yani aslında burada görüntü almaya, bir televizyon sisteminin kurulmasına ihtiyaç var. Ya basının burada kalması ya da belki Meclis televizyonu ile anlaşılabilir, bir biçimde burada konuşulanların kayıt içine alınması ve toplumun da bunları izlemesinin çok doğru olacağını düşünüyorum. Böyle bir yöntemi yapalım çünkü sonuçta kamuoyu çok... Bakın, bu görüşeceğimiz kanun teklifine ilişkin bütün gazetelerde, her yerde, televizyonlarda konuşuluyor günlerdir. Biz daha konuşmadık, burada konuşacağız, düşüncelerimizi söyleyeceğiz, Sayın Ök de zaten şey yapacak, Nilgün Hanım da. Yani bu açıdan böyle bir önerimiz var; Plan ve Bütçe Komisyonu çalışmalarının hem bütçe dönemi hem onun dışında da ya görsel basının bunları rahatlıkla izleyebileceği -burada tabii yazılı basınımız var- ya da eğer bu bir sorun yaratacaksa da Meclis TV'yle konuşularak bunların kayıt altına alınacağı ve vatandaşın da bunları izleyeceği, görüşlerimizi açık ve net biçimde bileceği bir çalışma sisteminin oluşturulması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî’ye ben de teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1264) (Devam)

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, Değerli Bakan Yardımcılarım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarımızın temsilcileri, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

AK PARTİ Grubu ve şahsım olmak üzere 20 milletvekili arkadaşımızla birlikte hazırlamış olduğumuz Türkiye Cumhuriyeti’nin 100’üncü, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 103’üncü yıl dönümünde 28’inci Dönemin ilk kanun teklifini ve Plan ve Bütçe Komisyonumuzun ilk görüşmesini burada yapmak ve teklifini sunmuş olmaktan dolayı da ayrıca bir heyecanı da yaşamaktayım; başta bunu da ifade edeyim.

6 Şubat 2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin -yürütme ve yürürlük maddeleriyle geçici maddeler dâhil, 17 maddeden oluşan- Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’mizi hazırlayarak Komisyonumuza getirmiş bulunmaktayız. Bugüne kadar ülkemizin gelişmesine, insanımızın refahına yönelik birçok önemli kanunu karara bağlayan Komisyonumuzda bugün bu kanun teklifinde de aynı desteği vereceğiniz, Komisyonumuzun vereceğine inanıyorum. Şimdiden sunacağınız katkılar için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi aslında son yıllarda hem dünya hem de ülkemiz zor bir konjonktürel süreçten geçmekte. Pandemi süreci küresel ekonomiyi olumsuz yönde etkiledi. Artan gıda ve enerji, navlun fiyatlarıyla dünya belki de en enflasyonist dönemini yaşamaya başladı. Üstüne bölgemizde gerçekleşen Rusya-Ukrayna Savaşı, küresel iklim kriziyle birlikte gerçekten ekonomilerde büyük bir daralma yaşandı. Dolayısıyla dünya ekonomileri son yüzyılın şöyle en zor dönemini yaşamaya başladı ve yaşıyor da. Ülkemiz de bu küresel ekonominin bir parçası olduğu için hâliyle yaşanan bu gelişmelerden etkilendi. Biliyoruz ki hepimizin ortak paydası milletimiz ve Türkiye’miz. AK PARTİ olarak Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın liderliğinde yirmi bir yıldır olduğu gibi vatandaşımızın refah seviyelerini düşünerken bu doğrultuda politikaları hayata geçirmeye, eser ve hizmet üretmeye devam ediyoruz. Bugüne kadar vatandaş odaklı hizmet anlayışıyla çalıştık. Bundan sonraki süreçte de vatandaşlarımızın -özellikle bu pakette de- ekonomik kaygılarını göz önünde bulundurarak destekleri hayata geçirdik. Bugüne kadar gerçekleştirdiğimiz düzenlemeler kapsamında kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin mali ve sosyal haklarında iyileştirmeler yaparak refah seviyelerinde artış sağlamak amacıyla 2023 yılı ocak ayında kamu çalışanlarımızın ve emeklilerimizin aylık ve ücretlerinde ilave refah payı vererek yüzde 30 oranında artış sağladık. Ayrıca, bayram ikramiyelerini 1.100 liradan 2.100 liraya, en düşük emekli aylığını 5.500 liradan 7.500 liraya yükselttik. Yine, vatandaşlarımızın uzun süredir dile getirip talep ettiği EYT düzenlemesi de hayata geçirildi ve 2 milyonu aşkın vatandaşımızın emekli olabilmesine imkân tanındı. Şimdi de kanun

teklifimizde kamu çalışanlarımızın da merakla beklediği ve Sayın Cumhurbaşkanımızın da daha önce müjdesini verdiği en düşük memur maaşının 22 bin liraya yükseltilmesi yine bu teklifte yer almak üzere.

Bildiğiniz üzere 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Elbistan ilçeleri olan 2 deprem meydana gelmiştir. Söz konusu deprem toplam 11 ilimizde çok büyük yıkımlara, kayıplara ve birçok da canımızın kaybına yol açmıştır. Bu depremler, şiddet ve kapsadığı alan açısından bakıldığında yakın tarihte eşi benzeri görülmemiş bir felakettir. Nitekim, yaşanan depremler neticesinde 50 binden fazla insanımız hayatını kaybetmiş, yarım milyondan fazla bina, altyapı ve üstyapı olmak üzere ciddi hasar görmüş, ciddi maddi kayıplar yaşanmıştır. Öncelikle şiddeti ve verdiği hasar nedeniyle “asrın felaketi” olarak adlandırdığımız depremlerde kaybettiğimiz canlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına ve aziz milletimize de başsağlığı ve sabır diliyorum. Biliyorsunuz, tabii, deprem bölgesinden vatandaşlarımızı sıcak yuvalarına dönene kadar birçok ilimizde misafir etmeye başladık. Tekrar oradaki normalleşmiş süreç sağlanana kadar yaraları hep beraber saracağız ve saracağımıza inanıyorum. 6 şubat depremlerinin ekonomimiz üzerindeki yüküne baktığımızda, konut hasarı, kamu altyapısı, hizmet binalarındaki hasarlar, sanayideki hasarlar, efendim, ulaşım, haberleşme, her türlü sektörde birçok hasara ve etkiye sebep olmuştur ve bunu dikkate aldığımızda aslında depremin maliyetinin yaklaşık 104 milyar dolar olduğu hesaplanmaktadır. Bu büyüklüğün 2023 yılı millî gelirinin yaklaşık yüzde 9’una ulaşabileceğini öngörmekteyiz. Yüzyılın depremi olan afetin ilk anından itibaren devlet ve millet olarak tabii ki biz tüm imkânlarımızı seferber ettik, aziz milletimiz âdeta tek yürek oldu, hem bölgeye koştı hem de hızlı bir şekilde ya bölgede bulunarak ya da bulundukları yerden telafi edebilmek için her türlü gayreti gösterdiler. Ben buradan bir kez daha bu süreçte desteğini esirgemeyen aziz yürekli, koca yürekli milletimize çok teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum. Şehirlerimizdeki depremlerin sebep olduğu hasarın telafisi için devletimiz de deprem bölgesinde hızlı bir şekilde yapılaşmaya, bina inşaatına girişti, konut ve köy evlerinin inşaa sürecini başlattı. Bugün itibarıyla inşasına başlanan konut ve köy evi ve ahırların sayısı 180 bine ulaşmış durumda. Yapımı tamamlanan konutların teslimine önümüzdeki ekim-kasım aylarından itibaren başlayacağız. İlk bir yıl içerisinde 319 bin deprem konutunu teslim etmeyi hedeflemekteyiz, planlamaktayız. Amacımız deprem bölgesinde 143 bini köy evi olmak üzere toplamda 650 bin konut inşa etmektir. Dolayısıyla hasar gören binaların ve iş yerlerinin yapımı, altyapı ve üstyapıların yeniden inşa edilmesi, kaybolan ihracat ve üretim kapasitesi ile istihdam ve vergi kaybının getireceği ekonomik maliyetlerin büyüklüğü düşünüldüğünde ülkemizin ilave finansman ihtiyacı olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu ilave finansman ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla da bazı ekonomik tedbirlerin alınması zorunlu hâle gelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işte bu bahsettiğim gerekçelerle “millî dayanışma paketi” olarak tanımladığımız kanun teklifimizi hazırladık ve teklifimizle ilgili, madde madde, küçük özet ve bilgiler de vermek istiyorum.

Teklifin 1’inci maddesi motorlu taşıtlar vergisi ihdasına yönelik ek -bir kereye mahsus olmak üzere- bir düzenleme içeriyor. Deprem yol açtığı ekonomik kayıpların giderilmesi, depremden zarar gören vatandaşlarımızın yaralarının sarılması amacıyla yapılan kanuni düzenlemeyle genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere 2023 yılında, bir defaya mahsus olmak üzere, motorlu taşıtlar vergisinin bu yıl tahakkuk ettirilen tutar miktarı kadar tekrar alınmasına yönelik bir düzenleme getiriyoruz. Biliyorsunuz, bu MTV’yi 2 taksitte ödeyebiliyordu vatandaşlarımız. Yine, bu 2 taksitte ödeme imkânı tanıyoruz; birinci taksiti kanunun yürürlüğe girdiği ilk ayın akabinde -yani ağustos gibi oluyor temmuzda girerse- ikinci taksiti de kasım ayı içerisinde ödeyebilecekler. Böylece yaklaşık 30 milyar TL civarında bir gelir katkısı olacağını düşünüyoruz.

Yine, teklifin 2'nci maddesinde, 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında tahsil edilen geri kazanım payı tutarlarının artırılması ve indirilmesi yönünde Cumhurbaşkanımıza yetki verilmesine yönelik bir düzenleme getiriyoruz. Getirdiğimiz düzenlemeyle Cumhurbaşkanımızı yıl içerisinde uygulanmakta olan geri kazanım katılım payı tutarlarına takvim yılı başında yeniden değerlendirme oranı uygulaması kapsamında belirlenen tutarları 2 katına kadar artırıp yarısına kadar indirebilmesi konusunda yetkilendiriyoruz. Tabii, bunları madde detaylarında anlatacağım ama ilk etapta bunların içerisinde sadece poşet yok; geri dönüşüm atık piller, aküler, madeni yağlar gibi kanunda geçen 1 Sayılı Liste'de listelenen ürünlerden tahsil edilecek.

Yine, getirmiş olduğumuz teklifimizin 3'ünü ve 4'üncü maddelerindeki düzenlemeyle, şirket ve kurumların aktiflerinde bulunan taşınmazların satışında uygulanan KDV istisnasını kaldırıyoruz. Mevcut durumda aktifinde en az iki yıl süreyle bulunan taşınmazın satışı gerçekleşiyorsa bundan KDV alınmıyordu. Getirdiğimiz KDV istisnasının kaldırılması düzenlemesi bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olacak. Madde 4 ise kazanılmış hakları korumaya yönelik bir düzenleme. Aktifinde geçmişten kalan taşınmazları bulunanlar bu taşınmazları satarken yine KDV istisnasından yararlanmaya devam edecekler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Devam edin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teklifimizin 8'inci ve 11'inci maddesi de aslında yine bu kurumların aktifinde bulunan taşınmazlarla ilgili. Onlarda da bir kurumlar vergisi istisnası vardı, yine getirdiğimiz düzenlemeyle kurumlar vergisi istisnasını kaldırıyoruz; yüzde 50'ye kadar istisna vardı. 11'inci maddede ise getirdiğimiz düzenlemeyle bu yüzde 50 olan yani mevcutta kazanılmış hakkı olan, aktifinde iki yıldan fazla taşınmaz bulunduran kurumlar için oradaki yüzde 50'lik istisna tutarını yüzde 25'e indiriyoruz.

Yine, teklifimizin 5'inci maddesine geldiğimizde ise 2023 yılı için net borçlanma kullanım tutarının artırılmasına yönelik bir düzenleme yapmaktayız. Mevcut durumda 4749 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre, mali yıl içinde bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borçlanma kullanımı yapılabilmektedir. Bu limiti artırmaya yüzde 5 oranında bakan, yüzde 5 oranında da Cumhurbaşkanımızın yetkisi vardı. Fakat yeni getirdiğimiz düzenlemeyle bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının 3 kat olarak uygulanabilmesi üzerine artırılması konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki istiyoruz.

Yine, teklifimizin 6'ncı maddesinde ise Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nda yer alan maktu vergilendirmeye dair yetkilerin değiştirilmesi, akaryakıt ve akaryakıt harici petrol ürünleri ile maktu vergilendirmeye dair endeksleme getirilmesine yönelik bir düzenleme getiriyoruz. Yaptığımız düzenlemeyle ÖTV Kanunu'nda ekli 1 ve 3 Sayılı Listelerde yer alan malların oluşabilecek fiyat dalgalanmalarına uygun şekilde vergilendirilmesi ve günün ihtiyaçlarının hızlı bir şekilde alınabilmesi üzerine Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'ne göre güncellenmesini de getiriyoruz. Yine getirdiğimiz düzenlemeyle o 1 Sayılı Liste'deki mallarda uygulanan vergi tutarını 5 katına kadar çıkarmaya, sıfıra kadar indirmeye de Cumhurbaşkanımıza yetki verilmesini öngörüyoruz.

Teklifimizin 7'inci maddesiyle, işverenlerin iş gücü maliyetlerini düşürerek istihdamı korumaları ve artırmalarını desteklemek amacıyla, aslında ilk defa 2016 yılında uygulanmaya başlanan asgari ücret desteğinin 2023 yılı Temmuz ve Aralık ayı için günlük 16,66 liradan aylık 500 liraya çıkarılmasını öngörüyoruz. Bu ilk altı aylık süreç için 400 liraydı, 2022 yılının da son altı ayında ödenmemişti. Yaklaşık bunu da koyduğumuzda, şöyle, biliyorsunuz, asgari ücrette 11.400 lira gibi bir artış belirlenmişti, fiyat belirlenmişti, yaklaşık altı aylık maliyeti de 19,2 milyar TL olarak öngörülmektedir.

Teklifimizin 9'uncu maddesi yine taşınmazlarla ilgili bir madde. Taşınmazların kısmi bölünmez yoluyla vergisiz devrinin kaldırılmasını getiriyoruz. Mevcut durumda kurumlar bilançolarında yer alan taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden aynı sermaye olarak veya yeni kurulacak tam mükellef bir sermaye şirketine kısmi bölünme kapsamında vergisiz olarak devredebilmekteydiler fakat getirmiş olduğumuz düzenlemeyle de biraz önceki o taşınmazlara getirdiğimiz o vergiden, böyle, herhangi bir kaçak olmasın, bir açık yer olmasın diye buraya da bir düzenleme getirdik, vergisiz devri kaldırıyoruz.

Yine, teklifimizin 10'uncu maddesinde yaptığımız düzenlemeyle de kurumlar vergisinde 5 puanlık bir artışı öngörüyoruz. Şu anda yüzde 20 olan kurumlar vergisini yüzde 25'e, banka ve finans kuruluşları için yüzde 25 olan rakamı yüzde 30'a çıkarıyoruz. Tabii, diğer taraftan ihracatı teşvik ederek büyüme, istihdam ve ihracat odaklı "Türkiye Ekonomik Model"imizi de teşvik etmesi amacıyla -biliyorsunuz- ihracatçılara sağladığımız 1 puanlık indirim vardı. Onlar yüzde 20'lik kurumlar vergisini de yüzde 19 olarak ödüyorlardı. Getirdiğimiz bu 1 puanlık indirimi yeni dönemde de kurumlar vergisinde 5 puan olarak düzenliyoruz. Böylece ihracatçılarımız bu dönemde kurumlar vergisini yüzde 20 olarak ödeyecekler.

Teklifimizin 12'nci maddesinde -biliyorsunuz- Covid döneminde salgınla mücadele kapsamında kesilen cezalara ilişkin vatandaşlarımız lehine bir düzenleme yapıyoruz. Salgınla mücadele kapsamında kesilen cezaları terkin etmiştik biz daha önce. Şimdiki teklifimizde de bu sefer tahsil edilen cezaların da iadesi konusunda bir karar alıyoruz. Düzenlemeyle 321 bin kişiden tahsil edilen 308 milyon TL idari para cezasının iade edileceği tahmin edilmektedir.

Teklifimizin 13'üncü maddesi, yine kamu personelimize yani devlet memurlarımıza seyyanen ilave ödeme yapılmasına dair düzenlemeler içermektedir. Mevcut duruma göre kamu görevlilerinin geneline ve hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal haklara ilişkin 2022 ve 2023 yıllarını kapsayan 6'ncı Dönem Toplu Sözleşme'de kamu görevlilerimizin aylık ve ücretlerinde ikinci altı aylık dönem için yüzde 6 oranında, genel artış içinde yüzde 8, TÜFE oranını aşması hâlinde de kısmi ve aylık ücretlerde enflasyon farkı olarak yansıtılması kararlaştırılmıştı. Yaptığımız düzenlemeyle 6'ncı Dönem Toplu Sözleşme uyarınca kamu görevlilerinin aylık ücretlerinde seyyanen 8.077 TL'nin tüm memurlarımıza ödenmesine imkân sağlıyoruz. Bu neticede en düşük memur maaşını 11.848 liradan 22.017 liraya çıkarıyoruz. Temmuz maaşına baktığımızda yüzde 86'lık bir artış gerçekleştirmiş oluyoruz. Yine, bir yıllık farka baktığımızda, geçen yıl kümülatif artışta ise memur maaşında yüzde 142'lik bir artış söz konusu olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifimizin geçici 1'inci maddesinde yaptığımız düzenlemeyle deprem afetleri nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezervini güçlü seviyede tutabilmek amacıyla 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu kapsamında belirlenen net borç kullanım tutarının artırılmasına yönelik düzenleme yapılması ve 2023 yılında kamu personeli ve emeklilerin mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesine yönelik yapılan düzenlemeler nedeniyle ortaya çıkan ilave ödenek ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinin ilgili tertiplerine ek ödenek eklenmesi konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki verilmesini amaçlıyoruz.

Yine, geçici 2'nci maddesinde yaptığımız düzenlemeyle kur korumalı mevduat uygulamasına yönelik bir düzenlememiz var. Yapılan bir düzenlemeyle Hazine ve Maliye...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, basın mensupları; lütfen sükûneti tesis edelim ya da toplantımızı dışarıda yapalım, olur mu.

Buyurun, devam edin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Kur korumalı mevduat uygulamasına yönelik bir düzenleme. Yapılan düzenlemeyle Hazine ve Maliye Bakanlığının çatısı altında yürütülen kur korumalı mevduat uygulamasının Merkez Bankasına devrini sağlamaktayız. Bu kapsamdaki usul ve esasların belirlenmesi konusunda da Merkez Bankasına yetki vermektediriz. Tabii, şöyle, baktığımızda, kur korumalı mevduat, biliyorsunuz, 2021 yılının son çeyreğinde faizlerin düşürülmesi... Yani ülkemizde bir kur atağı yaşandı biliyorsunuz ve bu kur atağı neticesinde kur 8 liradan 17 liraya kadar çıkmıştı. Bu aksamda Hazine ve Maliye Bakanlığının kanunla düzenlediği, geçici maddeyle düzenlediği kur korumalı mevduat... Şimdi, Merkez Bankasının da zaten kendi portföyünde buna benzer dolar bazlı bir enstrümanı olduğu için, bunun tek elden yürütülmesine imkân tanımış olacağız böylelikle.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hazırlamış olduğumuz teklifle ilgili sizlere özet bilgiler verdim, maddeler üzerinde tek tek görüşmelere geçtiğimizde gerekçe açıklamalarımızı daha detaylı olarak yapacağım.

Bu kanun teklifinin hazırlanmasında emeği geçen değerli milletvekillerimize, kamunun değerli bürokratlarına ve sunacağınız katkılardan dolayı siz çok değerli milletvekillerimize şimdiden teşekkür ediyorum.

Kanun teklifimizin başta memurlarımız olmak üzere, 85 milyon vatandaşımızın her birisi için hayırlı olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Ök, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Önce parti sözcülerimizden başlıyorum.

İlk söz Sayın Türelî'nin.

Buyurun Sayın Türelî.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri, Değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlarımız, kurumlarımızın ve sendikalarımızın değerli temsilcileri, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, ilk görüşeceğimiz kanun teklifimiz bu. Biraz önce de bahsetmiştim, bunu güzel bir biçimde konuşacağımızı, tartışacağımızı ve doğru sonuçlar çıkaracağımıza inanıyorum.

Şimdi, değerli milletvekilleri, burada şöyle bir problem var: Bu geçmişten beri aslında Meclisin en önemli sıkıntılarından biri, bu torba kanun hikâyesi. Bu torba kanunun görüşülmesi Mecliste en önemli problemlerden biri çünkü birbiriyle ilgisi olmayan kanunların bir araya getirilip birlikte, bütün içinde görüşülmesi söz konusu. Hâlbuki olması gereken, etkin bir yasama sistemi için konuları layıkıyla tartışabilmek, onları bütünlüğü içinde görebilmek; o kanunun neresinde bir değişiklik yapıyorsunuz, o nasıl etkileyecek o ilgili kanunu, onun uygulama maddelerini, bunların hepsini bütünlük içinde görme ihtiyacı var fakat torba kanunda biz bunu göremiyoruz. Geçmiş dönemlerde de bunu yaşadık, hep torba kanunlar geldiği zaman, hatta bir süre sonra artık torba yetmez oldu, böyle, işte -Sayın Muş da hatırlar- “çuval” gibi, böyle farklı farklı bir kısım isimler konulmaya başlandı buna.

Başka bir sıkıntı da şu: Mecliste kanunların Genel Kurulda görüşülme usulü temel kanun olarak. “Temel kanun” demek... Oraya çıkıyorsunuz, “temel kanun” adına ya da “bölümler” adına konuştuğunuz zaman, ne konuşacaksınız, birbiriyle ilgisi olmayan bir sürü madde var. Keza, bakın, bugün önümüze gelen bu torba kanun teklifi de bu şekilde. Bu torba kanun teklifi...

Bir de şunu söyleyeyim, çok açık ve net olarak, samimiyetle de söylemek isterim: Konuştuğumuz zaman arkadaşlarla, sadece bizim partimiz değil, diğer siyasi parti, iktidar mensubu milletvekillerimizle herkes “Ben torba kanuna karşıyım.” diyor, fakat ne hikmettir, nedir, tekrar tekrar önümüze torba kanun geliyor. Burası Plan ve Bütçe Komisyonu, önemli bir Komisyon, her şeyi görüşürüz tabii ki ama olabildiği kadar, hani şimdi bir zorunluluktan, belki bir kısım gerçekten birikmiş, sonrasında da Meclis tatile çıkacak, yani bu sefer böyle bir şey söz konusu olabilir belki ama Sayın Başkan, yani bunun, torba kanun görüşülme sisteminin Plan Bütçe Komisyonunda yani çok gerekirse, çok istisnai hâllerde ancak yapılmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Komisyon sonuçta kendi gündemine hâkimdir, bunu yapabilir çok rahatlıkla. Yani torba kanun formatı içinde kanunları görüşmek istemiyoruz çünkü geçmişte de yaşadık bunu; bir kanun geliyor, hazırlanmış kanunlar, çoğu zaman çalakalem hazırlanmış kanunlar; burada bir sürü önergeler veriliyor ve orada öyle hatalar çıkıyor ki aradan bir ay sonra, iki ay sonra başka bir kanun teklifi gene torba kanunda “Biz şurayı unutmuşuz.” “Şurada bir madde var.” “Bunu söylememişiz.” gibi çıkartılmış olan kanunları düzeltmekle uğraşıyoruz. Böyle bir yasama sistemi olmaz, bir kere, bu yasama sistemini düzeltelim.

Diğer taraftan, tabii, şimdi önümüzde bir kanun teklifi var, Sayın Ök de esas itibarıyla daha çok depremin yaralarını sarmaya yönelik, sıkıntıları çözmeye yönelik bir kanun teklifi olduğunu zaten söyledi ama tabii başka maddeler de var içinde. Tabii, burada şu soruyu sormak lazım: Neden bu bizim önümüze geldi? Neden böyle bir... Tabii ki deprem var, yani Türkiye açısından deprem çok büyük bir felaketti. Depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yakınlarını kaybedenlere tekrar başsağlığı diliyorum. Büyük bir felaket ama bunun üstesinden geliriz, geleceğiz, geliyoruz zaten ama sadece bu değil, baktığımız zaman buradaki birtakım maddeler bana sadece depremin yaralarını sarmak gibi gelmiyor. Bunun içinde aslında Türkiye’nin büyük bir ekonomik kriz içinde olduğunu ve burada gelen birçok hükmün aslında bu ekonomik krizin ortaya çıkardığı sonuçlar olduğunu görüyoruz.

Bakın, şunu açık ve net olarak söylemek lazım: 2013 yılından beri ekonomide ciddi bir performans kaybı var, büyüme hızı yavaşlıyor, ekonominin istihdam yaratma kapasitesi azalıyor, cari açık problemi çözülüyor, aksine ağırlaşıyor ve baktığımız zaman ekonomide yoksulluğun gittikçe yaygınlaştığını ve derinleştiğini görüyoruz. 2018’de geçilen bu yeni hükümet sistemiyle birlikte sorunlar çok arttı. Bu tek adam rejimi Türkiye’ye uygun bir rejim değil çünkü bütün güçlerin, yasama, yürütme, yargının bir kişide toplandığı bir sistem doğru bir sistem değil ve bunun sonucu olarak bugün içinde yaşadığımız krizin nedenlerinden biri de budur.

Bakın, 2021 yılının Eylül ayında enflasyonun yükselme eğiliminde olduğu bir konjonktürde Cumhurbaşkanının “Faiz sebep enflasyon neticedir.” tezi uygulanmaya konuldu ve onun sonucunda -zaten biraz önce söyledim, ekonomide problemler vardı, yapısal problemler çözülmemişti-sorunlar ağırlaştı. 2021 yılının Eylül ayında Merkez Bankası politika faizi yüzde 19’dü, enflasyon da yüzde 19’dü, dolar kurunun Türk lirası karşılığı 8 lira 30 kuruştü. Dört ay sonra 5 puanlık indirim oldu, aralık ayına geldiğimizde, 20 Aralıkta -müdahale olup arkadan kur korumalı mevduat sistemi geldi, biliyorsunuz- 8 lira 30 kuruş olan dolar kuru 18 lira 33 kuruşa çıktı. Enflasyon yükselmeye başladı, önce 35’lere, sonra izleyen yılın ekim ayında yüzde 85’lere kadar çıktı ki gerçek enflasyonun bunun çok ötesinde olduğuna ilişkin de kamuoyunda çok ciddi anlamda bir mutabakat var, alternatif hesaplamaları yapan kurumlar var, akademisyenler var, ağırlıklı ortalamalar üzerinden gidiyorlar. Ve genel anlamda dış ticaret açığı,

cari işlemler açığı artmaya başladı, sanayi üretiminde, kapasite kullanımında aşağı doğru iniş, sanayi üretiminde azalma ve büyüme hızında bir yavaşlama görüldü. Ve arkadan kur korumalı mevduat sisteminin -ki biraz sonra konuşacağız onu da- 2022 yılında devlete olan maliyetinin Merkez Bankası artı Hazine artı vazgeçilen vergilerle 200 milyar civarında olduğu konuşuluyor. Merkez Bankasının ne kadarlık bir kur zararına katlandığını bilmiyoruz, bu açıklamaları gerekli şeffaflıkta yapmadı ve şimdi siz kanun teklifinde o hazinenin kur zararını da alıp Merkez Bankasına götürüyorsunuz; çok yanlış bir uygulama, bunların hepsi Hazinenindir, sonuçta Merkez Bankasının kârı da Hazineye aktarılır ve orada bütçeden pay ayrılır.

Bütçe önemli, bütçe hakkı demek vatandaşın ödediği vergilerin nereye harcandığını bilme hakkı demek ve bunu, Parlamentoda temsilcileri olan bizler aracılığıyla yapar. Orada hangi vergiler konulacak, bunlar nerelere harcanacak, bu anlamda Meclis bu yetkiyi verir; bu, baktığımız zaman bütçe hakkının da ciddi anlamda ifadesidir. Sonrasında yaşanan kriz ekonomiyi öyle bir noktaya getirdi ki bir yönetim değişikliği oldu, Hazine ve Maliye Bakanı değişti, Merkez Bankası Başkanı değişti. Hazine ve Maliye Bakanı geldiği zaman ilk söylediği “Türkiye’nin rasyonel politikalara dönmekten başka bir seçeneği kalmamıştır.” oldu. Ya, bu şu demek: İrrasyonel politikaları uyguladık demektir. Ama bu uyguladığınız politikalar sadece benim söylediğim gibi rakamlardaki artış değil, bunun bu ülkede yaşayan milyonlarca insan üzerindeki yıkıcı etkisi çok önemlidir ve bugün ne kadar rasyonel politikalara geçtik bunu bilmiyoruz ama söylediğim gibi bunun sonucu nedir? Bu uygulanan irrasyonel politikaların yükselen enflasyon, artan döviz kurları, artan dış ticaret açığı, cari açık, bozulan gelir dağılımıdır ve yaygınlaşan, derinleşen yoksulluktur.

Şimdi, görüşeceğimiz kanun teklifi depremin ortaya çıkardığı finansman ihtiyacıyla bağlantılı ama burada baktığım zaman şunu görüyoruz: Vergi artışları var, zamlar var ve istisnaların kaldırılması var. Biz burada bunları görüşeceğiz ama dün akşam itibarıyla Cumhurbaşkanı kararlarıyla gene müthiş bir zam fırtınası geldi. Yani anlaşıyor ki ekonomide ciddi bir sıkıntı var, çok büyük bir kriz var ve bunun sonucunda zamlar, zamlar, zamlar... E, ne olacak? Zaten vatandaş günlük hayatını nasıl devam ettirebileceğini düşünürken böyle bir portreyle karşı karşıya. Verilen asgari ücret eridi, gitti. Bakın, on beş gün önce 11.402 lira dolar kuru itibarıyla baktığımızda 483 dolarmış; bugünkü kurla baktım, 438 dolara düşmüş; on beş günde, bir ayın yarısında 45 dolar azalmış.

TÜRK-İŞ’in açlık sınırı var. TÜRK-İŞ, biliyorsunuz, Asgari Ücret Tespit Komisyonundaydı, orada işçi kesimini temsil etmişti. Açlık sınırı 10.373 lira, önümüzdeki ay zaten 11.402’e gelecek yani açlık sınırı aslında daha başlamadan yani ikinci yarıda başlamadan eriyecek, gidecek. Bunu şunun için söylüyorum: Birincisi, buradaki ücret artışları, verdiğimiz ücret artışları yeterli değil. İkincisi, vermiş de olsanız onlar bir biçimde eriyecek çünkü enflasyonu düşürmediğiniz zaman, doğru politikaları, rasyonel politikaları uygulamadığınız zaman bunun olması mümkün değil.

Bakın, TÜİK’in rakamlarına kimse güvenmiyor. Türkiye İstatistik Kurumu güzide bir kurum. Ben de Devlet Planlama Teşkilatında yetiştim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Devam edin Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Orada istatistik önemlidir, doğru veriler gelecek ki onun üzerine biz analiz yapacağız, gelecek öngörüler, perspektifleri kuracağız ama bugün ne enflasyon rakamlarına ne işsizlik rakamlarına ne millî gelir rakamlarına kimse inanmıyor. Ona rağmen bir rakam vereyim size, millî gelir rakamları, devletin, TÜİK’in açıkladığı rakamları: Biliyorsunuz, gelir yöntemiyle millî gelirde iki üretim faktörü vardır, emek ve sermaye ve onların millî gelirden pay. Emeğin yani iş gücü ödemelerinin millî gelir içindeki payı 2016 yılında yüzde 36,3’müş, 2022 yılında yüzde 26,5’e düşmüş,

10 puan azalmış, emeğin millî gelirden aldığı pay 10 puan azalmış; sermaye artmış 10 puan. Sermaye içinde de sanılmasın ki bütün sermaye gruplarının hepsinde artış oldu. Orada da aslında baktığımız zaman küçük ölçekli KOBİ'lerin, esnafın, birçoğunun gelirinin iyileşmediğini ama onun ötesinde birtakım insanların zenginliğine zenginlik kattığı bir düzen olduğunu görüyoruz.

Şimdi, bugün önümüze gelen, buradaki, bu kanun teklifindeki düzenlemelerle -bu yoksulluk, bu sıkıntılar- emeğin ekonomi içindeki göreceli olarak nispi ağırlığı daha da azalacak. Şimdi ne veriyoruz? Memura yüzde 17,55+8.077 lira. Memur emeklisi yüzde 17,55 alacak, işçi ve BAĞ-KUR emeklisi 19,77. Bir kere şunu söyleyelim, 13'üncü maddede var: Bir kere, bu seyyanen zam doğru bir zam sistemi değil, emekliliğe yansımıyor; bunu birinci olarak söyleyelim. Aynı zamanda bu, gösterge sistemi üzerine kurulmuş görev ve kıdem sistemini de bozuyor yani sonuç itibarıyla tabii ki vereceksiniz, özellikle, aslında, daha zor koşullarda yaşayan düşük gelirli gruba daha çok verilebilir, katılırız buna ama hem emekliye yansıyacak hem de genel anlamda bütün ücret seviyelerini yukarı çekmemiz lazım çünkü biraz önce söyledim, TÜİK'in rakamlarına göre emeğin son altı yılda millî gelirden aldığı pay 10 puan azalmış ve daha önemlisi şu: 5510 sayılı Kanun'un -ki bu Hükümet döneminde, bu iktidarlar döneminde çıktı, 2006-2008'den itibaren uygulanıyor- mantığı şuydu, temel amacı: Sigorta sistemindeki bütün ödemelerin prim matrahına yansımaları temel alınmıştı. Şimdi devlet kendi memurları eliyle bu sistemi bozuyor. Niye böyle yapıyoruz ki? Emekliliğine de yansısın, onun ötesinde de bir şey verelim. Seyyanen zam değil, bu seyyanen zammın bir kere daha da fazlasını verelim ama doğru bir sistem içerisinde verelim; bu, doğru değil. Bu zam oranı düşük, emekliye, öbürlerine verilmiş bir refah payı, herhangi bir şey yok. Bakın, yakın zamanda asgari ücrete yüzde 34 verdi, bizim görüşümüz hem memurun hem de emeklilerin asgari ücret artışı kadar en az yüzde 34 zam almasıdır. Biraz önce de söylediğim gibi, arkasından da bir biçimde doğru politikaların uygulanmasına ihtiyaç var; irrasyonel politikalara değil, gerçekten rasyonel politikalara, açıklık, şeffaflık ve hesap verilebilirlik çerçevesinde bir yapıya ihtiyaç var.

Bütçe hakkına aykırılıklar var. Sayın Ök'le biraz önce konuştuk ama bakın, borçlanma limitinin 3 katına çıkarılması... Yuvarlıyorum rakamları, 661 milyar lira bütçe açığı var. Biliyorsunuz, ihtiyaç olduğu zaman yüzde 5 ilgili Hazine ve Maliye Bakanı artırır, yüzde 5 de Cumhurbaşkanı arttırabilirdi. Arttığı zaman 728,6 olması gerekirken ortaya çıkan rakam -ben tam küsuratlı hesapladım- 2 trilyon 186 milyar lira yani inanılmaz; 3,5 katlık bir artış yani 661 milyar lira bütçe açığı veriyorsunuz, borçlanma şeyini 2 trilyonun üzerine; 2,2 trilyona çıkarıyorsunuz. Bu, bütçeye aykırı, bütçe kanununa aykırı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yanlış diye çıktı o.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yanlış diye çıktı o.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Hayır ama burada biraz önce bize gelen not var; değerlendirme notunda orada bir şey olduğu, doğru olduğu...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Doğru.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) - Sayın Ök de... Zaten onu siz de gördünüz.

Ya, böyle bir şey nasıl olur arkadaşlar? Dalga mı geçiyoruz? Yani o bütçe bitti, gitti o zaman. Şimdi, yeni ek bütçe gelecek, öyle anlaşılıyor, konuştuk; o zaman ek bütçede yapın, bütçe açığını artırın, gerçek rakamları görelim. Bütçe, sonuç itibarıyla -biraz önce de söyledim- bütçe hakkı kapsamı dünyanın her yerinde demokrasilerin en temel hakkıdır. Kesinlikle doğru değil, Anayasa'ya da aykırıdır.

Geçici madde 1, ödenek ekleme yetkisi, Anayasa'ya aykırıdır; Anayasa Mahkemesi kararı var, Anayasa Mahkemesi kararı var bozulmuş.

Geçici madde 2: Hazine kur zararı yetkisi Merkez Bankasına aktarılıyor. Ne demek arkadaşlar? Ya, biraz önce söyledim, Merkez Bankası şeffaf... Bakın, geçen dönemde Merkez Bankası... Geliyorsunuz, gidiyorsunuz, Plan ve Bütçe Komisyonunda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir dakika Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sonrasında Merkez Bankası, biliyorsunuz, 2 kere geliyor, Plan ve Bütçe Komisyonuna bilgi veriyor. Orada da -ben geçen dönem Parlamentoda değildim- Merkez Bankasının Başkanının bu bilgileri, kur korumalı mevduat sisteminin Merkez Bankasına olan kur zararının ne kadar olduğuna ilişkin rakamları vermediğini gördük. Şimdi, siz alıyorsunuz bunu, hazinenin kur zararını da bir anlamda, hepsini Merkez Bankasına gösteriyorsunuz. Niye Merkez Bankası? Bunun yeri hazine, bunun yeri bütçe, devletin bütçesini göreceğiz biz. Merkez Bankasının görevleri belli, kanunda verilmiş görevi Merkez Bankasının; Türk lirasının, ulusal paranın değerini korumak yani Türk lirasını itibarlı kılmak, bir anlamda enflasyonu kontrol etmektir. Merkez Bankasının böyle bir politikada oturup birtakım zararları yüklenme gibi bir şeyi söz konusu değil. Burada yapılması gereken bir şey varsa belki tersi olabilir, hepsi hazineye devredilebilirdi ama rakamları bilmiyoruz, görmüyoruz. Yarın öbür gün bu rakamları nereden göreceğiz? Bu ülkede insanlar merak ediyor. Uygulanan yanlış politikalar, 2022 yılında kur korumalı mevduat sistemi üzerinden devleti, Türkiye Cumhuriyeti’ni 200 milyar Türk lirası borca mahkûm etmiştir, bu şekilde bir zarar oluşmuştur. Hâlbuki bu paralarla neler yapılır? İnsan bir an düşündüğü zaman, bu paraların doğru yerlere, doğru yatırımlara aktarıldığı yerlerde Türkiye bütün problemlerini çözer, depremle ilgili sıkıntıları ortadan kaldırır, yeni fabrikalar kurarız, yeni okullar açarız Türkiye’nin her yerine, teknoloji vadileri kurarız Türkiye’nin teknolojiye ileri gitmesini sağlayacak; bizse gidiyoruz, kur koruma mevduat sistemi içinde... Şunu biliyoruz Türkiye’nin mevduat yapısında: Elinde büyük miktarda parası olan, mevduatı olan insan sayısı çok az yani belki birçok kişinin kur korumalı mevduat sisteminde hesabı var ama onlar küçük paralar ama 1 milyonun üzerinde hesaba baktığınız zaman az sayıda insana para gidiyor. Bu bir transferdir, bu bir servet transferidir, bu bir rant transferidir, kesinlikle buna karşıyız.

Motorlu taşıtlar vergisini artırıyorsunuz. Nasıl yapıyorsunuz? Yani bir kanuni güvenlik şeyi vardır, sonuç itibarıyla baştan bellidir, vergilerin ne olacağını insanlar biliyor. Siz alıyorsunuz onu geriye doğru götürüyorsunuz, kanunlar geriye doğru yürümez. Yeni geleceklere belki yapabilirsiniz “Bunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yeni alınacak olan araçlara uyguluyoruz.” diyebilirsiniz belki ama oturup da bütün herkese -ki artık baktığınız zaman herkesin aracı var- bunu yapmaya hakkınız yok. Ayrıca, yerel yönetimlerin buradan alması gereken payları, vergi paylarını da ortadan kaldırılıyorsunuz.

Arkadaşlar, şunu bir kere açık ve net olarak ortaya koyalım: Hükümet devlet bir bütündür. Merkezî hükümet ile yerel yönetimler birbirini tamamlar. Devlet sadece merkezî hükümetten, merkezî yönetimden ibaret değildir. Yerel yönetimler, bugün bu ülkede yaşayan, yaşadığı kentlerde bütün sorunlarını, günlük hayata ilişkin bütün sorunlarını çözen ve onların çoğuna da yasalarla hem Büyükşehir Yasası’yla hem de diğer yasalarla onlara belli görevler verilmiş, onları yerine getirmesi gereken kurumlardır. E, siz şimdi ne yapıyorsunuz? Vermiyorsunuz. Niye vermiyorsunuz, hangi gerekçeyle vermiyorsunuz? Yani bunun açıklaması ne? Böyle bir şeyi zaten, dediğim gibi, kabul etmiyoruz. Bunları zaten ilgili maddelerde yeri geldiği zaman da görüşeceğiz. Diğer maddelere ilişkin de tabii ki, elbette söyleyeceklerimiz var. Ben geneli üzerindeki konuşmayı burada bitirmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Türeli'ye teşekkür ediyorum.

Sayın Temelli, buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Evet teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Ök, değerli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Üzerinde görüştüğümüz yasa teklifi bu sürecin ilk yasa teklifi. Sayın Ök, çok emek vermişsiniz ama keşke böyle bir yasa teklifiyle Meclis tarihine geçmeseydiniz çünkü bu yasa teklifi her şeyden önce bir bütçe ihlali barındırıyor. Gerçi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi başlı başına bütçe hakkının gasbıyla oluşmuş bir sistem. Dolayısıyla, sizin de böyle bir ihlali yapmakta bir sakınca görmemiş olmanız doğal olabilir ama bütçe hakkı ihlali yapmaya devam ede ede nasıl bir ekonomiye sürüklendik, belki de biraz bunu konuşmak gerekebilir. Şu anda ekonomiye baktığımızda hatta ülkeye baktığımızda, büyük bir adaletsizliğin içindeyiz, âdeta bir adaletsizlik girdabının içinde boğuluyoruz. Yaşamın her alanında bu adaletsizlik var. Tabii, en can yakıcı mesele ekonomide yaşanıyor. Dolayısıyla, ekonomide bunun, adaletsizliğin karşılığı nedir? İşte, en önemli göstergelerinden biri enflasyondur. Bir ülkede yüksek enflasyon varsa bu bir adalet çarkı çalıştırıcısıdır yani öğütür. Kimi öğütür? Emekçileri öğütür, işçileri öğütür, işsizleri öğütür, kadınları öğütür, halkı öğütür yani bir yoksulluk üreticisidir enflasyon ama görüyoruz ki bu teklifiniz enflasyonisttir. Evet, belki şaşıracaksınız ama enflasyonisttir çünkü enflasyonu meydana getiren esas nedenler üzerinden yapılandırılmış bir yasa teklifi yok. Ha, deprem gerekçesi var. Deprem 6 Şubat'ta oldu, şu anda temmuzdayız. Eğer depremle ilgili bir yasa çıkaracaksak biz niye şubat'ta çıkarmadık? Şubat'ta Meclis açıldı, mart'ta açıldı değil mi, nisanın ortasına kadar Meclis açıldı, çalışıp çıkarabilirdik. Kaldı ki geçmişte “deprem vergileri” diye bir çalışma yapılmış ve Anayasa'nın da kabulüyle zaten kesinleşmiş. Yani deprem nedeniyle bir vergi zaten alıyoruz, 1999 depreminden beri aslında “özel tüketim vergisi” olarak yasaya koyduğumuz. Ama bugünkü Bakanımız ne dedi? 2011 yılında “Deprem vergileri nereye gitti?” diye kendisine soru sorulduğunda gayet rasyonel bir şekilde “Yol yaptık.” dedi. Dolayısıyla, Sayın Bakan kendinden önceki Sayın Nebati'yi irrasyonel olarak sürekli suçluyor ama kendi rasyonalitesinin de neye dayandığını biliyoruz. Yani deprem vergilerini nereye harcadığını açıklarken vallahi hepimizin gıpta ettiği bir rasyonellikle konuştu. Hatta biraz önce bir açıklama daha yapmış. Siz yasa teklifinde kur korumalı mevduatla ilgili bir şeyler yazmışsınız ama bakın, ne demiş: “Kur korumalı mevduat hataydı. Bu hatadan döneceğiz. İnat etmeyeceğiz.” demiş. Yani düşünebiliyor musunuz “Bir önceki dönemde yapılan işler irrasyonel, artı inat üzerine dayalı yani gerçeklikle, toplumun, halkın gerçekliğiyle ilgisi yok.” demeye getiriyor ve bizim burada görüştüğümüz yasa teklifi her şeyden önce bütün bu yaşananları hâlâ doğru tespit edemediğimizi bize gösteriyor. Şimdi, deprem vergisi var ama bir de deprem bağışları var. Mesela bu yasa teklifini hazırlarken bu bağışların nerede, nasıl kullanıldığına dair acaba bir inceleme yaptınız mı? Çünkü, hatırlayın, televizyonlarda inanılmaz bir şov izledik, depremedelere yönelik, depremin o yıkıcılığını telafi etmeye yönelik dünya kadar bağış toplandı. Ama nerede bu paralar? Eğer bu paralar depremedelere yönelik harcandıysa şimdi bu yasa teklifiyle biz neden karşı karşıyayız, neden hâlâ böyle bir ihtiyaç doğuyor? Bir de bir rakamdan bahsettiniz, 104 milyar dolar... Şimdi, buraya yazılmış biraz önceki rakamda hata var, evet, hatalı yazılmış ama ben garipsemedim, böyle bir İstatistik Kurumu olan bir ülkede böyle hatalar çok doğal yapılır yani. İstatistik Kurumu...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ne hatası?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – 2 trilyonluk rakam...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hatalı değil.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Değilmiş o, maalesef gerçekmiş.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Gerçek miymiş?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Evet.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Aman ya Rabb'im! Durum daha da vahim demek ki. Yüzde 300 yani 3 kat artacak.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 3,5 kat.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – 3,5 kat artacak yani vahameti düşünebiliyor musunuz? Yani bu kadar borçlanma yetkisi vermek...

Şimdi, dolayısıyla, biz bütçe hakkını neden ihlal etmemeliyiz? İşte bu nedenle. Yani Sayın Başkan, biz aslında ek bütçe yapmalıydık. Ek bütçe yapabilseydik doğru bir vergilemeyle belki de bu sorunları aşabilecek tespitleri hep beraber tartışabilirdik. Oysa ek bütçe yapmıyoruz, örtülü, böyle kendinden menkul bir yasayı hızla geçirip aslında biraz önce bahsettiğim enflasyonist süreci belki daha da içinden çıkılmaz bir yere sürükleyeceğiz.

Yine, konuşmanızda, sunumda dediniz ki: “Eser ve hizmetler üretiyoruz.” Ama bu eser ve hizmetleri hep halkın sırtına basarak üretiyorsunuz. Dolayısıyla, halkın şu anki tepkisi “Yeter!” diyor yani “...” (*) Yani sürekli böyle bir şeyle mi üreteceksiniz siz eserleri, yolları? Mesela, şu anda hani deprem vergilerinin harcandığı yollar var ya, köprüler var ya, sürekli zarar ediyor. Şimdi, böyle eser üretecekseniz, bu vergileri toplayıp bu türden eserler üretecekseniz buna bir son vermemiz gerekiyor.

Bakın, bu yasa teklifi bütçe hak ihlali yarattığı kadar içinde boğulduğumuz adaletsizliği de derinleştirmeye devam ediyor çünkü şöyle bir bakış açısı var, geçmiş yıllarda da bunu çok yaşadık, toptancı bir bakış açısı var. Geçmişte hani “baş vergisi” diye bir kelle vergisi var aslında Osmanlı’da uygulanan, bütün sisteme böyle bakıyorsunuz yani vergi saldıgınızda insanların öznel durumlarını, onların nasıl yaşadıklarını dikkate almaksızın bir vergi salıyorsunuz. Zaten bizim vergi sistemimiz bu anlamıyla büyük bir adaletsizlik barındırıyor; hiçbir OECD ülkesinde, hiçbir Avrupa Birliği ülkesinde göremeyeceğiniz kadar çarpık bir vergi sistemimiz var. Bir ülkede vergi adaleti yoksa zaten hiçbir alanda kolay kolay bir adalet tesis etmeniz de mümkün değil; bunca adaletsizliğin bir nedeni de vergi sistemimizin adaletsizliği. O kadar çok dolaylı vergi var ki dolaylı vergilerin bütçedeki payı neredeyse yüzde 70’lerde. Şimdi, bu kadar dolaylı vergi varsa yani vergiyi doğrudan almıyorsanız ve siz hâlâ dolaylı vergiler üzerinden bu krizi aşmaya çalışıyorsanız bu mümkün değil, dünyada benzeri yok. Yüzde 55’lere kadar çıkmış Latin Amerika ülkelerinin deneyimi var, Latin Amerika ülkeleri bu sıkıntıdan kendilerini daha sonra hızla kurtardılar. Dolayısıyla da biz vergide adaleti sağlayacak bir yöntemle bu çoklu krizlerle mücadele edebiliriz. Fakat Sayın Bakan yine dün bir “tweet” attı yani bunca enflasyona, bunca krize rağmen finansal istikrardan bahsetti. Ha, buradan şunu anlıyoruz biz: Bütün yük halka, parası olana istikrar yani bankacılara istikrar, sermaye piyasasındaki aktörlere istikrar. Nedir istikrar? İstikrardan anladığı ne? Ortodoks politikaların... Tabii, siz geçen dönem heterodokstunuz, şimdi ortodoks; bu epistemolojik kopuşlar, bağlantılar, ha bire sizin bayağı meşgul olduğunuz bir alan. Şimdi, ortodoks politikalara göre istikrar nedir? Sermaye piyasası için, finansal piyasalar için öngörülebilirliktir yani belirsizliğin azalmasıdır. Belirsizlik hâlinin çok büyük sıkıntıları var, biliyoruz ama halk da büyük bir belirsizlik içinde, biraz da halka istikrar. Neden sürekli yoksullara kaos, işçilere, emekçilere kaos da finans piyasalarına yani sermayeye, zenginlere istikrar? Dolayısıyla, bu istikrar meselesini de artık doğru dürüst bir yere oturtmamız lazım. Çoklu açık var, büyük bir kriz var. Gerçekten biz bu

(*) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

dönemde sağlıklı bir bütçe yaparak bunları aşabiliriz. Bu konuda samimi duygularımızı dile getiriyoruz ama siz bütçe yapmak istemiyorsunuz yani geçen yıl da gördük bütçe görüşmelerinde; muhalefetin hiçbir teklifini, önerisini dikkate almayan bir anlayışla bütçeye yaklaşımınız var. Oysa hepimiz aynı cenderenin içindeyiz, bir avuç zengin için bu zulme hep birlikte katlanıyoruz; bütün emekçiler, bütün kadınlar, topyekûn tüm Türkiye'nin vatandaşları bu zulme katlanıyor. Türkiye halklarının, Türkiye toplumunun yüzde 80'i yoksul; işte, rakamlar açıklanıyor, açlık sınırı açıklanıyor. Bakın "Asgari ücreti açlık sınırının üzerine çıkardık." dediniz, "1 Temmuzdan geçerli." dediniz. İşçiler maaşlarını ay sonunda alacaklar. O gün 480 dolar olarak açıkladığınız asgari ücret şu anda 435 dolar yani 1.200 lira kaybettiler yani satın alma gücü olarak 10.200 liraya gerilediler, açlık sınırı şu anda 10.400 yani ücretliler daha ücretini almadan açlık sınırının altına zaten düştüler. İşte, enflasyonun tahrip ediciliği bu, yıkıcılığı bu. Dolayısıyla ücretleri belirlerken, zam yaparken bu adalet anlayışını mutlaka korumalıyız. Ücrette adalet, aslında çalışma barışı için de toplumsal barış için de çok çok önemli bir faktördür. Bu, bu kadar netken en büyük adaletsizliklerden biri de ücret alanında. İşte, seyyanen ücret mesela. Seyyanen ücret, aynı vergideki dolaylı vergilerin adaletsizlik karakteri gibi çalışma barışı içinde de müthiş bir adaletsizlik yaratır yani bir yerde tersine artan oranlılık yaratır. Altı ay sonra göreceksiniz, ocak zamları geldiğinde bu seyyanen alınmış ücretlerin hiçbir anlamı kalmayacak ve yine ücret skalası, ücretler arasındaki fark derinleşecek açılmaya başlayacak. O zaman bir daha mı seyyanen zam yapacaksınız? Neden bu yan yollar, bu baypaslarla biz uğraşıyoruz? Çalışma barışını sağlayacak adaletli bir ücreti neden var edemiyoruz? Bu çok mümkün ama bunu var etmenin yolu motorlu taşıtlar vergisini böyle almaktan geçmiyor. Bunu var etmenin yolu, kur korumalı mevduatın bu yöntemle hayata geçirilmesi ya da böyle bir borçlanmadan geçmiyor. Adaletli vergi olarak bunu topluma adaletli bir şekilde dağıtmaktan geçiyor. Bütçenin en önemli fonksiyonu bu aslında. O yüzden bütçe hakkı önemli, o yüzden ihlal edilmemeli. Bugün baktığımızda motorlu taşıtlar vergisi... Saniyorsunuz ki herkesin Maserati'si var, Maserati'miz yok bizim, çoğu insanın, aracı olan insanların çoğunun... Maserati'yi biliyorsunuz değil mi? Kimler biniyor, okumuşsunuzdur. Biz bindiğimiz araçların vergilerini öderken zorlanıyoruz, halkın büyük bir kısmı zorlanıyor, aracını muayeneye götürüyor insanlar. Neden? Çünkü parası yok. Aracını bakıma götürüyor, parası yok, siz bir vergi daha salıyorsunuz. Neden? Herkesi aynı görüyorsunuz. Aynı değiliz, biz emekçiyiz, yoksuluz, halkız. Dolayısıyla herkes zengin değil, siz hep zenginlerin penceresinden bakıp vergi salıyorsunuz tıpkı Osmanlı'daki, biraz önce söylediğim, baş vergisi gibi. Böyle bir vergilemeyle dolayısıyla bir ücret adaleti olmayacağı gibi vergi adaleti de olmayacak.

Kur korumalı mevduatın nerelere sürüklendiğinin farkında olarak şimdi Merkez Bankasına aktarıldı değil mi? Şimdi, ne yapacak Merkez Bankası? Bakın, başka bir vergi daha geliyor, zaten var, daha da büyüyecek.

Bu biraz iktisat dersi gibi oldu Başkan ama kusura bakmayın yani bilmiyorum takip edebiliyor mu herkes.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yani ben, tabii, hatiplerin konuşmalarına müdahale etmiyorum Tüzük'e uygun olduğu müddetçe.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Başka bir vergi daha geliyor. Şimdi, Merkez Bankası nasıl yapacak, ödeyecek bunu? Para basarak. Para basmak demek, enflasyon vergisi demek. Enflasyon vergisi kimin üzerine yıkılır? Yine emekçilerin, yoksulların üzerine yıkılır çünkü yetişemez. Dolayısıyla sizin enflasyon rakamı olarak aldığınız şey, aslında hayat pahalılığı değildir, manşettir o. Hele hele bu manşeti TÜİK veriyorsa hiç inanmayın ama sokakta, pazarda yani alışveriş yaparken sepetinizi bir

ay önce kaçta dolduruyordunuz, bir ay sonra kaçta dolduruyorsunuz; aradaki farktır esas bizi yakan enflasyon. Şimdi, kur korumalı mevduatla zenginliğine zenginlik katanlara aslında o zenginliği nereden ürettiğinizin cevabı işte Merkez Bankasının basacağı paralardır.

Dolayısıyla bu yasa teklifinin gerekçesi deprem de olsa -ki bu bunun bir kamufleji- aslında bu yasa teklifi enflasyonisttir. Bu yasa teklifi adaletsizliği derinleştirir, bu yasa teklifi burada kanunlaştığında göreceksiniz ki çalışma barışına da ücret adaletine de -ki olmayan şeye de- önemli olumsuzlukları getirmeye devam edecektir. Dolayısıyla, umarım, Komisyon çalışmalarında bunları dikkate alarak, daha adaletli bir vergiyi önüne koyarak düzenlemelere gidebilir. Bu, motorlu taşıtlar vergisinin bir daha alınmasından değil ya da kurumlar vergisinin bu şekilde düzenlenmesinden değil, şundan geçer: Çok kazananlardan çok, az kazananlardan az vergi almaktan geçer, antienflasyonist politikalarından geçer.

Kurumlar vergisindeki gelişmeyle ilgili kısa bir şey söyleyip bitireyim. Mesela, bu yasa teklifini hazırlarken tam da belki de aynı günlerde 500 büyük firmanın rakamları açıklandı, bilmiyorum baktınız mı? 500 büyük firmanın rakamlarına baktığınızda devasa kârlar var oysa bu firmaların kurumlar vergisi yükü yüzde 9'un altında yani "yüzde 20" diye aldığınız vergi istisnalarla yüzde 9'a düşüyor ama kârlarındaki artış devasa. O zaman kurumlar vergisini artırmak değil, kârları vergilendirmek gerekirken biz yine geliyoruz, kurumlar vergisini artırıyoruz. Peki, kurumlar vergisi neden böyle düşük kalıyor? Çünkü siz vergiyi kurumlara saldırdığınızda yine bütün kurumları aynı görüp saldırdığınızda kurumlar ne yapıyor? Ürünlerinin fiyatına bunu yansıtıyor ve siz çarşı pazara gittiğinizde o vergiyi de ödemiş oluyorsunuz.

Dolayısıyla her boyutuyla bir adaletsizliği barındıran ve bu anlamıyla da önümüzdeki süreçte, bırakın bir istikrar sağlamayı, enflasyonist etkileri artıracak belli olan bu yasa teklifini kabul etmek mümkün değil diye tamamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, bürokratlar, basın temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İlk önce, Sayın Ök'ün konuşmasından başlamak istiyorum. Dedi ki: "Vatandaşın ekonomik kaygılarını azaltan bir yaklaşımla bu torba yasayı hazırladık." Ben vatandaşın burada ekonomik kaygılarının hiç de azalacağını düşünmüyorum. Neredeyse bütün harcama kalemlerinde, özellikle şehirlerde yaşayan orta direk, orta üst sınıf vatandaşın bütün harcama kalemlerinde ekstradan bir vergi artışı var. Dolayısıyla bu bizim orta direğimizin, emeklimizin ekonomik kaygılarını nasıl azaltıyor? Ben bu torba yasada bunu maalesef göremiyorum.

İkincisi, Sayın Ök dedi ki: "Dünya ekonomisi oldukça sorunlu bir dönemden geçiyor ve bir sürü problemlerle boğuşuyor, bunlardan bir tanesi de enflasyon." Şimdi, bütün dünya ekonomisine baktığımız zaman bu ülkeler izledikleri politikalarla para politikasıyla maliye politikasıyla enflasyonu dizginlediler. Önümüzdeki sene biz bu enflasyonun bu gelişmiş ülkelerde ya da Türkiye'nin de yer aldığı gelişmekte olan ülkelerde düştüğünü görüyoruz. Peki, şimdi, karşımıza gelen bu torba yasa enflasyonu düşürücü bir etki yapacak mı? Hiç sanmıyorum. Neden? Çünkü her tarafta vergi artışı var. Vergilerin arttığı bir ekonomide enflasyonu nasıl düşürecekler ben bunu merak ediyorum.

Üçüncüsü, biraz önce değerli konuşmacıların da bahsettiği gibi, kur korumalı mevduat sisteminde yaklaşık 100 milyar Türk lirası Merkez Bankasına aktarılacak. Şimdi, Merkez Bankası bu 100 milyar TL'yi para basarak karşılayacak. Bu, enflasyon olarak yani en bildiğimiz anlamda bir vergi olarak

tekrardan karşımıza çıkacak. Yani dünya ekonomisinin sorunlarıyla dünya ekonomisindeki başarılı ülkeler para politikasıyla maliye politikasıyla bir şekilde başarıyla mücadele ederken, enflasyonu düşürürken karşımızdaki bu torba yasa, koyduğu ekstra vergiler ve Merkez Bankasına kur korumalı mevduat sisteminin getirdiği bütün maliyeti yükleme yoluyla ekstrasdan enflasyon yaratacak. O yüzden, ben bu torba yasanın Türkiye'nin şu andaki en büyük problemi olan hayat pahalılığıyla mücadele etmeyi kolaylaştıran değil, tam tersine onu zorlaştıran bir karakterde olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, baktığımız zaman bütçe tarafına, hepimizin bildiği gibi, bütçenin bir gelir kalemi vardır, bir de harcama tarafı vardır. İnanın, birçok IMF programını akademik geçmişinden dolayı incelemiş birisi olarak size söyleyeyim, IMF bile gelirler politikasında daha insaflı davranırdı, bu vergi kalemlerini koymazdı. Bu kadar alım gücünün düştüğü, ekonominin bu kadar darboğazda olduğu bir yerde eğer sizler IMF'ye gitseydiniz, inanın, IMF size daha insaflı bir gelir politikası önerirdi. Onlar daha insaflı bir politika yolunda ilerlerken karşımızdaki bu gelirler politikası, dediğim gibi, şehirlerde özellikle orta gelirli ve orta ve üst gelirli vatandaşların alım gücünü çok daha azaltan bir karakterde.

Şimdi, burada motorlu taşıtlar vergisi var. Türkiye orta üst gelirli bir ülke; öyle değil mi? Dünyanın bütün orta ve orta üst gelirli ülkelerine baktığınız zaman araba kullanmak bu kadar pahalı olmamıştır. Benzindeki vergilere bakarsanız -ki burada Sayın Cumhurbaşkanına bu vergileri de 5 katına kadar çıkarma yetkisi veriliyor- motorlu taşıtlar vergisindeki artışa bakacak olursanız, araba kullanmadaki bütün o özel tüketim vergilerindeki artışa bakacak olursanız Türkiye maalesef bir orta ya da orta üst gelirli bir ülke gibi davranmıyor. Türkiye'de araba fiyatları ve arabayı kullanma hiçbir orta ve orta üst gelirli ülkede olmadığı kadar pahalı hâle geldi ve bizler başımız sıkıştığı zaman hep aynı vergi kalemlerine yükleniyoruz ve vatandaşımızın, orta direğin, orta üst gelirli vatandaşın bütün alım gücünü daha da kısıtlamaktan geri kalmıyoruz. Dolayısıyla gelir tarafına baktığımız zaman karşımızda hakikaten insafsız bir IMF programı var. Harcama tarafına baktığımız zamansa üzülerek söylüyorum ki bir başıbozukluk var. Şöyle söyleyeyim size: İç borçlanma limitini 3 katına çıkarıyormuşuz. Arkadaşlar, iç borçlanma limitini 3 katına çıkarmak Sayın Cumhurbaşkanımıza ekstrasdan bir bütçe vermek demek. Peki, niye? Nasıl harcayacak bu parayı, nerede harcayacak, hangi kalemlerde harcayacak? İnanın, iç borçlanma limitine ben ilk baktığım zaman Sayın Ök, orada bir yanlış hesaplama olduğunu, sadece o yetki artışının yüzde 10'dan yüzde 30'a çıkaracağını düşündüm ama görüyorum ki iç borçlanma limitini yüzde 330 artırıyorsunuz. Peki, siz gelirler tarafında bu kadar insafsız davranırken bu kadar büyük bir iç borçlanma limitini nasıl Sayın Cumhurbaşkanına verebiliyorsunuz? Madem bir istikrar programı uygulanacak, o zaman bu istikrar programının gelir olduğu tarafı ve harcama tarafı var. Harcama tarafında korkunç bir başıbozuklukla siz 100 milyar TL'yi merkezi yönetim bütçesinden, kur korumalı mevduattan alıyorsunuz, Merkez Bankasına aktarıyorsunuz. Ekstrasdan bir sürü vergi getiriyorsunuz, o da yetmiyor, Sayın Cumhurbaşkanına iç borçlanma limitini 3 katına kadar arttırma yetkisi veriyorsunuz. Bu, hiçbir bütçe disiplinine, hiçbir istikrar programının ruhuna sığmaz, aykırıdır. Eğer bugün burada herkes depremde dolayı etkilenen ülkemizde bir sorumluluk yüklenecekse, herkes taşın altına elini sokacaksa burada harcama programına baktığınız zaman bu kadar büyük bir müsriflik, bu kadar büyük bir başıbozukluk olmaz.

Etki analizine gelmek istiyorum. Etki analizinde siz burada hep bahsetmişsiniz "Buradan şu kadar gelir sağlanacaktır." diye; bu, eksik bir yaklaşımdır. Bu sağlanacak olan parayla depremde etkilenen bölgelerin hangi problemlerine çözüm oluşturacaksınız? Bizim karşımızda yani bu torba yasanın bize gelişinde hep şu var: Depremi doğurduğu olumsuz sonuçları telafi etmek için ekstrasdan bir gelirler politikası öneriliyor. Peki, ne yapacağız burada? Bizim bir deprem acil eylem planımız var mı? Sayın Cumhurbaşkanına 3 katı kadar borçlanma limitini verdikten, vatandaşın sırtına bütün vergileri bindirdikten sonra biz depremle nasıl mücadele edeceğimizi görebiliyor muyuz? Burada korkunç bir

başbozukluk var, şeffaflıktan bahsetmek mümkün değil. O yüzden, bu etki analizlerini yaparken sadece ne kadar gelir sağlanacağını değil de bu gelirlerle hangi harcamaları yapacağımızı, ülkemizin hangi büyüyen sorunlarına nasıl çözüm üreteceğimizi de orada görmemiz gerekiyor.

Bir başka nokta da şu: Personel maaşları, biraz önce değerli konuşmacılar da bahsetti, seyyanen yapılan zamlar. Arkadaşlar, bunlar iş huzurunu bozar. Bakın, özel sektörde bugün işe yeni başlayan birisi asgari ücret alıyor, on on beş sene tecrübeli birisi de asgari ücretin çok az üstünde alıyor. Bugün Türkiye’de özel sektörde çalışanların yüzde 65-70’i asgari ücretin 1,5 katından daha az maaş alıyor. Neden? Çünkü uygulanan yanlış politikalarından dolayı maalesef başlangıç seviyesinde asgari ücret alan birisi ile tecrübeli bir çalışan arasındaki makas iyice daralıyor. Ben üzülerek bunu kamuda da görmeye başladım. Seyyanen yapılan zamlarla beraber sizin yaptığınız şey şu: Başlangıç seviyesindeki bir memur ile on beş yirmi sene tecrübe kazanmış, liyakat sahibi bir çalışan arasındaki makası giderek daraltıyorsunuz. İşin özlük haklarına, emeklilik haklarına hiç girmiyorum ama bu, iş huzurunu bozar. İzlenen yanlış politikalarla beraber özel sektörde bozduğu gibi kamuda da bozar, hem de iki şekilde bozar. Şunu söyleyeyim: Bugün asgari ücret 11 bin lira, öyle değil mi? En düşük memur maaşı 22 bin lira, çarpı 2. Bugün Türkiye’de kayıtlı çalışanların yarısı asgari ücret alıyor. Devlet memurlarında en düşük maaş alan, asgari ücretin 2 katı kadar alıyor. Biz özel sektör marifetiyle istihdam sağlamak isteyen bir ülke değil miyiz? Bizim bugün istihdamı sağlamak için özel sektöre gerekli teşvikleri sağlamamız gerekmiyor mu? AK PARTİ her seferinde istihdamın özel sektör marifetiyle yaratılması gerektiğini savunmuyor mu? Şimdi, buraya baktığımız zaman, siz bunun, bu ilkenin burada sağlandığını görebiliyor musunuz? En düşük devlet memuru maaşı asgari ücretin 2 katı kadar, bu ülkede kayıtlı çalışanların yarısı asgari ücret alıyor. Bakın, dün bir haber vardı, bence çok önemli bir haberdir: Üniversite mezunu banka çalışanları bugün işlerinden istifa edip devlette bekçi olarak çalışmak istiyorlar. Bu, iş huzurunu bozmaz mı? Bakın, piyasa dengelerini son dört beş senedir büyük bir keyfilikle bozduğunuz için Türkiye’de, ücretlerden tutunuz bütçeye kadar her yerde çok büyük bir dengesizlik, çok büyük bir başbozukluk kendini gösteriyor. Ben bu torba yasaya baktığım zaman da aynı şeyi görüyorum; gelirler tarafında insafsız bir IMF politikası, harcama tarafında çok büyük bir başbozukluk. Devlet memurlarına yapılan artışlarda iş huzurunu maalesef olumsuz etkileyecek bir yaklaşım var, özel sektörün istihdam yaratmasını arka plana atan, özel sektör çalışanlarının devlette çalışmasını özendirecek ve bizim hiç istemediğimiz bir yaklaşım var. O yüzden ben bu torba yasanın birçok maddesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – O yüzden, ben bu torba yasanın birbirinden farklı olan maddelerinin hepsini Türkiye’nin sorunlarını çözmekten uzak, tam tersi, Türkiye’nin sorunlarını daha da derinleştirecek maddeler olarak görüyorum ve o yüzden şiddetle itiraz ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Özlale’ye teşekkür ediyorum.

Şimdi de Milliyetçi Hareket Partisinden Sayın Kalaycı.

Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kamu kuruluşlarımızın, basınımızın ve sivil toplum kuruluşlarımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi hürmetle selamlıyorum. Bu dönemki ilk kanun teklifimizi görüşüyoruz, inşallah hayırlı sonuçlara vesile oluruz.

Evet, kanun teklifi bir anlamda geçmişten beri “torba” diye nitelendirilen şekilde. Tabii ki Milliyetçi Hareket Partisi olarak öteden beri torba düzenlemelere hep karşı çıkmışızdır. Çok arızı durumlarda olması gereken bir düzenlemedir, hatta geçmişte “Torbadaki Hukuk” diye bunun kitabını dahi yazan bir partiyiz. Ben inanıyorum, Sayın Başkanımızın da bu konudaki duruşuyla önümüzdeki süreçte torba kanunlar ancak zaruri hâllerde, arızı durumlarda gelir diye umut ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlarım, zor bir dönemden geçtiğimiz hepimizin malumu. 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerin şiddeti ve etkisi açısından bakıldığında dünyanın en büyük doğal afetlerinden biri olduğunu biliyoruz. Bu kapsamda depremzede vatandaşlarımızın temel insani ihtiyaçlarının karşılanmasında da olağanüstü bir gayret gösteriliyor, verilen sözler yerine getiriliyor. 319 bin kalıcı konutun bir yıl içinde tamamlanması sözü vardı, bunun da hızla yerine getirilmek üzere çalışmaları yürütülüyor. Tabii ki bu asrın felaketi depremler nedeniyle yapılan ve yapılacak harcamalar bütçeye önemli bir yük getirmektedir. Depremlerin etkilerinin azaltılmasına yönelik alınan tedbirler nedeniyle ortaya çıkan finansman ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlamak üzere bu kanun teklifinde bazı vergi düzenlemeleri yer almakta; benden önceki konuşmacı arkadaşlarım da belirttiler, kısa kısa ben de değineyim.

Ek motorlu taşıtlar vergisi geliyor ağustos ve kasım ayında 2 taksit hâlinde ödenmek üzere. Kurumlar vergisi oranı genelde 20’den 25’e, mali kuruluşlarda 30’a, ihracat gelirlerinde ise yüzde 20 uygulanması öngörüldü. İşte bazı istisnalar, özellikle bu taşınmaz satışlarıyla ilgili KDV ve kurumlar vergisi istisnaları kaldırılıyor. Akaryakıt ürünleriyle ilgili ÖTV’de güncelleme yapılması amacıyla Cumhurbaşkanımıza yetki veriliyor. Bir başka konu kanun teklifinde yer alan, biliyorsunuz asgari ücret 11.402 liraya yükseltildi, işveren desteği 400 liraydı, bu teklifle 500 liraya yükseltiliyor. Yine kamu çalışanlarına yönelik bir düzenleme yer alıyor. En düşük ya da en alt düzeydeki memur maaşının 22 bin liraya çıkarılmasıyla ilgili 8.077 lira sağlayacak olan ilave ödemeye ilişkin düzenleme yapılıyor. Bunların dışında bir de borçlanma limitinin 3 katı artırılmasıyla ilgili, bir de bazı harcamalarla ilgili ödenek ekleme yetkisiyle ilgili düzenleme var; kısaca bunlardan bahsetmek istiyorum. Malum, ocak ayında gerek kamu çalışanları gerekse emeklilere yönelik yüzde 30 maaş artışı yapıldı; normalde kanuna göre yapılması gerekenin üzerinde, yaklaşık 15 puanlık bir refah payını öngören ilave düzenleme yapıldı. Yine asgari emekli aylığı ocak ayında 3.500 liradan 5.500 liraya, daha sonra da 7.500 liraya yükseltildi. Bayram ikramiyesi 1.100 liradan 2 bin liraya yükseltildi. Ve emeklilikte yaşa takılanlar, bu yıl için 2 milyon 250 bin çalışanımızı kapsayan, toplamda 5 milyon çalışanımızı kapsayan bir düzenlemeydi; biliyorsunuz, yaş şartına takılmaksızın emekli olabilmelerinin önü açıldı. Tabii ki bu harcamalarla ilgili ödenek ihtiyacı doğdu ve bu ödenek ihtiyacını karşılamak üzere de -biraz önce etki analizine baktım- 791 milyar liralık bir ödenek ekleme yetkisi bu kanunla veriliyor. Borçlanma limiti konusunda şunu söyleyeceğim: Benim gördüğüm kadarıyla -ki ilgili arkadaşlarımız mutlaka bilgi verirler- bu sadece bu yıla ilişkin değil, önümüzdeki yılın ilk aylarındaki ihtiyaçları da kapsayan bir yetki alınıyor benim anladığım kadarıyla; nakit stokunu yeterli düzeyde tutmak üzere bu yetki veriliyor. Tabii ki bu yetki ile bütçe harcaması arasında doğrudan bir ilişki kurmak da doğru değil bize göre; nakit dengesi ayrıdır, bütçe dengesi ayrıdır. Nakit stokunu tabii ki ödemelerine göre planlamanız gerekiyor, bu anlamda da yapılan düzenlemeyle bu ihtiyacın karşılanması öngörüldü.

Genel anlamda şunu ifade etmek istiyorum: Ekonomiyle ilgili saygı duyduğumuz değerlendirmeler yapılıyor, bazı konuları da görmek lazım diyorum. Nedir bu konular? Şimdi, dünyaya baktığımız zaman son yıllarda bu Covid-19 salgınının etkileri, Rusya-Ukrayna savaşının tetiklediği enerji ve gıda krizi gibi bir dizi şokla karşı karşıya kalmış, dünyada ekonomik faaliyetler yavaşlamış, bazı ülkeler resesyona girmiştir.

Türkiye ekonomisi ise 2021 yılında yüzde 11,4; 2022 yılında yüzde 5,6 büyüme kaydetmiştir. Yaşanan asrın felaketi depreme rağmen 2023 yılı birinci çeyreğinde gayrisafi yurt içi hasıla yüzde 4 artmıştır. Yine, ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI haziranda üst üste üçüncü ay 51,5 düzeyinde gerçekleşerek imalat sektöründe ılımlı iyileşmenin sürdüğüne işaret etmiştir. Makine, teçhizat yatırımlarımız 2019 son çeyreğinden bu yana kesintisiz olarak artmaktadır.

Türkiye, OECD ülkeleri arasında en fazla istihdam sağlayan ülkelerin başında gelmektedir. İstihdam 2021 yılında 1 milyon 981 bin kişi, 2022 yılında 1 milyon 618 bin kişi artmıştır. 2023 Ocakta işsizlik oranı 9,7 gerçekleşmiştir. İstihdam edilenlerin sayısı en son verilere göre 2023 yılı Nisan ayında bir önceki yılın aynı ayına göre 521 bin kişi artarak 31 milyon 610 bin kişi, istihdam oranı ise 0,8 puan artarak yüzde 48,4 olmuştur, işsizlik oranı ise yüzde 10,2 seviyesinde gerçekleşmiştir. Yani bu süreçte 11 ili etkileyen bu büyük depreme rağmen alınan sonuçlar böyle.

Yine, ülkemizin küresel mal ihracatından aldığı pay 2021 yılından itibaren yüzde 1'in üzerine çıkmıştır. İthalattaki artışta ve cari açığın büyümesinde küresel emtia, özellikle de enerji fiyatlarındaki anormal yükselişler -özellikle geçen yıl- etkili olmuştur.

Ülkemizde millî teknoloji odaklı sanayi hamlesiyle başta savunma sanayisi, otomotiv, makine, enerji, kâğıt, petrokimya gibi birçok alanda yerli ve millî tesisler ve fabrikalar kurulmaktadır. 29 Ekim 2022 tarihinde seri üretime başlanan yerli ve millî otomobilimiz teknoloji harikası Togg 177 binin üzerinde ön sipariş almıştır.

Türk savunma sanayisi Türkiye'nin küresel güç vizyonu doğrultusunda inşa edilmektedir. İnsanlı ve insansız uçak, helikopter, gemi, denizaltı ve zırhlı araçları ile füze ve silah sistemleri milletimizin gururu olmuştur. Türk mühendisleri, firmaları ülkemizi savunma sanayisinde lider ülke hâline getirmiştir.

Türkiye millî enerji politikasıyla kurulu enerji gücünde 103 bin megavatı aşmış, yenilenebilir enerji üretiminde Avrupa'da 5'inci, dünyada 12'nci sıraya çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hemen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Süre sınırı yok yeni Başkanda.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sözcülere...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Süre sınırı yok, Sayın Bakan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sözcülere yapmıyoruz onu.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Birazdan görüşürüz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Akkuyu'daki nükleer güç santralimize 27 Nisanda yakıt yüklenerken resmen nükleer tesis statüsü kazandırılmıştır.

Fatih, Yavuz, Kanuni, Abdülhamid Han sondaj gemileriyle Türkiye güçlü bir filoya sahip hâle gelmiştir. Bu çerçevede Karadeniz’de keşfettiğimiz doğal gaz rezervimiz 710 milyar metreküpe ulaşmıştır. Karadeniz gazı Filyos Doğal Gaz İşleme Tesisine getirilmiştir. Ayrıca Cudi’de, Tendürek’te, Gabar’da petrol rezervleri bulunmuş ve çok büyük rezervler umudu taşımaktayız.

Enerjide Türkiye merkez ülke olma hedefine doğru hızla ilerlemektedir. Türkiye uluslararası enerji piyasasının belirleyici aktörlerinden biri de inşallah olacaktır. Tüm bu gelişmeler enerjide dışa bağımlılığımızı azaltacak, cari işlemler dengemize olumlu katkı sunacaktır.

Son olarak, enflasyonla ilgili birkaç hususu ifade edeyim. Ülkemizde de uluslararası fiyat artışlarına bağlı girdi maliyetlerindeki yüksek artışlar ve Türk lirasındaki değer kaybının etkileri fiyatların yüksek seyretmesinde belirleyici olmuştur. Yüksek enflasyon ekonomiler için ciddi bir sorundur ve ekonomik dengelere zarar vermektedir. Yüksek enflasyon toplumun tamamını ilgilendirmekte olup gelir dağılımını da bozmaktadır. Hayat pahalılığı, geçim zorlukları, ekonomik sıkıntılar elbette her insanımızı olumsuz etkilemektedir. 2022 Ekim ayı itibarıyla yüzde 85,51’e yükselen yıllık enflasyon oranı, geçen ay itibarıyla yüzde 38,21 düzeyinde gerçekleşmiştir. Fiyat artışlarının kontrolü mutlaka sağlanmalı, denetimler sıkı ve etkin biçimde sürdürülmelidir. Haksız kazanç sağlayan, insanımızın sofrasına göz diken fırsatçıların yakasından tutulmalı, kirli bir oyunun parçası olarak fiyat etiketlerini kabartanlar deşifre edilmeli, cümle âleme rezil edilmelidir. Alınan etkili önlemlerle fiyat istikrarı mutlaka sağlanacaktır. Enflasyonla mücadelede, fiyat istikrarını, finansal istikrarı sağlamaya yönelik tedbirlerin alınmaya devam edileceğine ve vatandaşlarımızın gelirlerinde artış sağlayacak, mali yüklerini azaltacak, satın alma güçlerini artıracak yeni kararlar alınmaya devam edileceğine yürekten inanıyoruz. Yapılan düzenlemeleri Milliyetçi Hareket Partisi olarak destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Kalaycı’ya teşekkür ediyorum.

AK PARTİ Grubundan Sayın Yegin.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle, bu yeni dönemin “Türkiye Yüzyılı” olarak tanımladığımız dönemin bütün aziz milletimize, memleketimize, hepimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah’tan niyaz ediyorum.

Yaptıklarımızla, sözlerimizle, iddialarımızla, ittifaklarımızla, vaatlerimizle hep beraber halkımızın karşısına çıktık -burada yeni sisteme ilişkin bazı farklı cümleler konuşuldu- sistem tartışmalarını da milletin önünde çok net bir şekilde yaptık. Bütün tezlerimizi, bütün itirazlarımızı, bütün vaatlerimizi, kabiliyetlerimizi, adaylarımızı, her şeyi milletimizin takdirine sunduk. Adaylarımızla milletimizin karşısına çıktık ve milletimiz bizleri yetkilendirdi. Bize, Cumhur İttifakı’na bu ülkeyi, bu ülkenin kaynaklarını, bu ülkenin sorunlarını, bu ülkenin bölgesel meselelerini, küresel meselelerini yönetme, bunlara karşı mücadele etme ve ülkeyi daha ileriye taşıma görevini verdi. Bazılarımıza da partimizin içerisindeki sorunları çözme, onlarla uğraşma, partimizi daha ileriye taşıma gibi bir takım yetkilendirmeler yaptı; Meclisteki faaliyetlerimizin dışında. Dolayısıyla, her şey milletin önünde gerçekleşti. Milletimiz bunu tek adam sistemi olarak -burada da bahsedildi, buradaki arkadaşlarımızın daha önce de defalarca bahsettiği gibi- bir tek adam rejimi olarak görmediğini aksine tahkim edilerek, daha da güçlendirilerek yönetilmesi gereken... Bu ülkenin iyi bir yönetim tercihi yaptığını tescil ettiği bir seçimi de hep beraber yaşadık.

Bugün, Komisyondaki gördüğüm tablo için de ayrıca bir memnuniyetimi ve teşekkürümü ifade etmek isterim Değerli Başkanım. Biz daha önce bu Komisyon toplantılarında hatipler konuşurken hep karşılıklı birbirlerinin sözlerini kesmelerle falan da çok karşı karşıya kalırdık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çok alışmadık...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Aslında biraz da ön almak için söylüyorum bunu Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Acele etme Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Ümit ederim... Dolayısıyla, bütün hatipler konuşmalarını, hiçbir kesintiye uğramadan, hiçbir gruptan hiçbir arkadaşımızın en ufak bir müdahalesi olmadan büyük bir nezaket, büyük bir saygı çerçevesinde yaptılar ve dinlediler; bu, hepimiz için gerçekten mutluluk verici. Biz de bu anlamda üzerimize düşeni, sorumluluğu hassasiyetle yerine getirme noktasında azami özen göstereceğiz inşallah; bu memnuniyetimi de ifade etmek isterim.

Şimdi, ülkemizi başka ülkelerle kıyaslarken o ülkelerin önde olduğu konuları ön plana çıkarıp, bizim ülkemizin o pozisyonlarla ilgili kısımlarını kıyas edip onların önde olduğu hususlar üzerinden mesela, işte, gelişmiş ülkelerdeki otomobil fiyatları üzerinden örnek alarak konuştuğumuz zaman, spesifik tek örnekler üzerinden gittiğimiz zaman ve o örnekleri kullanıldığı cümlelerle değerlendirdiğimiz zaman, belki, söylenmek istenen doğruymuş gibi bir neticeye gidiyor ama sadece o konuyu dahi değerlendiriyor olsak onun içerisinde bile kendine ait birçok başlık açarak değerlendirmek mümkün. Bu bahsettiğimiz ülkelerin çoğu otomobil üreten ülkeler, bu bahsettiğimiz ülkelerin çoğu gelişmişliklerini belki on yıllar önce tamamlamış ülkeler, bu bahsettiğimiz ülkelerin çoğunun zenginliğinin kaynağı -sadece kendilerine ait ürettikleri ürünlerin, markaların yahut da doğru bir ekonomik, siyasi sistem oluşturmalarından değil- birçoğunun sömürge ülkeleri olması. Başka ülkelerin kaynaklarını sömürerek zenginleşmenin de kendi ekonomilerine büyük katkısı olmuş ülkeler. Dolayısıyla, elbette ki bizim her anlamda ve her aşamada müreffeh toplumların üzerine çıkmak gibi bir hedefimiz var ve bunun için mücadele edeceğiz. İyi taraflarını örnek alacağız, yanlışlarından uzak duracağız, kötü taraflarını eleştireceğiz ama bizim ülkemizin, bizim ekonomimizin, bizim ortaya koyduğumuz başarının, rakamlar üzerinden gelişmiş olduğu tartışılan ülkeler karşısında herhangi bir öz güvensizliğe, herhangi bir tartışmaya düşürülmesine gerek olmadığı kanaatindeyiz.

Biz ülkemizi büyütmek için yeni bir yüzyılın başında milletimizden aldığımız yetkiyle yirmi küsur yıldır bu ülkeyi yönetiyoruz. 16, 17, 18'inci yılımıza sürekli yükselen bir ivmeyle geldik. Evet, son birkaç yılda ekonomide bazı sorunlarımız var, bunu inkâr etmiyoruz ama bunun nedeni sadece ülkede az önce bahsedilen sistem değişikliği yahut da yöneticilerin konularıyla ilgilenmemesi değil; dünyada özellikle Covid-19'la başlayan sürecin, bütün dünyayı etkileyen bu ekonomik dalgalanmanın -işte, sevk zincirlerinden tutun da birçok kavrama kadar fabrikaların kapanması, üretimin düşmesi, ürünün, malzemenin, malın, ham maddenin, her şeyin aşırı değerlendirilmesi vesaire gibi- birçok sebepten kaynaklanan dünyadaki bu aşırı enflasyonun bizim ülkemize de yansması.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Dünyada gıda düşüyor Orhan Bey, petrol düşüyor, bizimki artıyor.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Neticesinde, bizim bölgesel bir konumuz da var yani sadece dünya böyle oldu diye biz de böyle olduk diye düşünemeyiz. Az önce bahsettiğimiz, isim vermeden örnek gösterdiğimiz ülkelerin etrafında komşularıyla çok güzel ekonomik ilişkileri var, onlar gelişmişse komşuları da hep gelişmiş ülkeler; beraber ticaretleri var, alışverişleri var. Bizim bölgemizde etrafımıza baktığımız zaman bütün komşularımızda kaos var, bütün komşularımızda sıkıntılar var ve biz sadece kendi ülkemizin meseleleriyle ilgilenmek durumunda kalmayıp komşularımızın da sorunlarının çözümünü

noktasında, komşularımızdaki istikrarsızlıktan kaynaklı bize gelen problemi de yönetme konusunda birçok yükke karşı karşıyayız. İklimsel meselelerimiz var. Ondandır, deprem ülkesiyiz, fay hatları üzerinde bir ülkeyiz. Dolayısıyla, hepinizin bildiği şeyleri, hepinizin aslında çok iyi bildiği şeyleri burada tekrar tekrar ederek “Niçin biz bu dönemde böyle sorunlar yaşıyoruz?”un haklı ifadelerini yeniden yeniden, yeniden yeniden burada anlatıp -zaman da zaten buna pek el vermeyecek gibi- sizi de yormak istemiyorum.

Son tahlilde, yaşadığımız süreç, pandemi... Özellikle pandemi sonrasında -en önemli meselelerden bir tanesi- Rusya’nın Ukrayna üzerine yaptığı harekât bütün dünyada bir üçüncü dünya savaşı çıkacak korkusu yaratmış ve devletlerin stokçuluk yaptığı bir dönem başlamış ve arz talep patlamasından kaynaklı da çok ciddi bir enflasyon dünyada meydana gelmiş. Dolayısıyla, yaşadığımız en son depremle beraber de bizim üzerimize düşen sorumluluklar artmış, mali yükümüz artmış, yapmamız gereken inşaatlarla ilgili, hayatın normale dönmesiyle ilgili, insanların hayatlarındaki yüklerin kaldırılmasıyla ilgili birçok sorumluluk artmış ve dolayısıyla bütçede birtakım ek kalemler oluşturma ihtiyacı ortaya çıkmış.

Hani, bugün aslında bizim yapmaya çalıştığımız şey, az önce Parti Sözcüsü Sayın Türel söyledi, dedi ki: “Sizin amacınız burada sadece depremin yaralarını sarmak değil, ekonomik nedenleriniz de var yani yeni bir vergi sistemi oluşturmak istiyorsunuz.” Hayır, teklif sahibi arkadaşımız bunu çok güzel bir şekilde izah etti. Bizim burada yaptığımız şey, aslında, motorlu taşıtlar vergisinden alınan, 2023 yılı içerisinde alınan bir vergiyi bir defaya mahsus olmak üzere, aynı miktarda yeniden bir ek ödeme yapılıp diye getiriyoruz. Mesela, bunu konuşurken de bir parti temsilcisi “Siz, hep garibana yükleniyorsunuz. İşte, garibandan vergi alıyorsunuz.” dedi. Sonuçta, garibanın da otomobili var, zengin de otomobili var. Zaten bu MTV değil mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Zaten garibanlar almasın araba, değil mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Zaten bu MTV...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Binmesinler değil mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Bak, çok tatlı tatlı...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin, bir saniye.

Sayın Ağbaba, öncelikle Komisyonumuz tabii, bu ilk toplantısını yapıyor ama hepinize demokratik bir usul içerisinde görüşlerinizi ifade etme imkânı sağlayacağım. Genel Kuruldaki bazı gelenek ve teamülleri Komisyonunda kesinlikle yapmayacağız, buranın ayrı gelenek ve teamülleri var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aynen öyle yapıyoruz Başkanım. Aynen yansıtacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Dolayısıyla her birimizin bunlara azami derecede hassasiyetle yaklaşmasını beklediğimi ifade etmek isterim.

Sayın Yegin, sözlerinizi toparlayın.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Dolayısıyla bu, motorlu taşıtlar vergileri de konulurken böyle alaledeyle konulmuş vergiler değil, bunlar aracın motor gücüne göre, aracın model yılına göre her birinin bir matematiği var ve bu matematik de aslında o araçların değerlerini belirleyen şey dolayısıyla daha yüksek değerdeki araçtan daha yüksek motorlu taşıtlar vergisi, daha düşük değerdeki araçtan, daha modeli eski, motoru düşük olan araçtan da daha düşük alınan motorlu taşıtlar vergisinin yeniden

burada alınması söz konusu. Dolayısıyla bazı istisnalar tanınmış daha önce gayrimenkul satışlarından kaynaklı KDV'lere ilişkin. Bugün bu KDV istisnalarında bir daraltmaya gidiliyor. Bu da aslında bence olumlu ve pozitif bir öneri teklif sahibi arkadaşımız tarafından getirilen.

Yine memurlarımıza yapılacak seyyanen zamla ilgili bir ihtiyaç var, burada bu maddeyi getiriyoruz. Ve işte Covid dönemi cezalarının geri ödenmesiyle ilgili bir şeyimiz var. Bir de asgari ücreti, ücretli kesimleri enflasyona ezdirmemek için asgari ücretteki artışı... Biliyorsunuz, bunun bir kurulu var, bu kurul toplanıyor işçi tarafı, işveren tarafı; devlet de arada bir nevi hakem gibi bulunuyor. Dolayısıyla işçi ve işveren tarafının hep beraber mutabakatla oluşturduğu bir asgari ücret var. Bu asgari ücrette de devlet burada altı aylık bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Devletimiz burada, 2016 yılından beri uygulanan bir teşviki temmuz ayından yıl sonuna kadar altı ay olmak üzere yeniden uygulamak üzere bir öneri de getiriyor; teşekkür ediyoruz.

“Rasyonel-irrasyonel” tartışmaları da oldu, o cümleler de kuruldu. Olağan dönemlerde olağan kararlarla olağan yöntemlerle yürürsünüz. Hayatta bazı şeyler bu hayatın her alanıyla ilgili ilişkilidir. Olağanın dışına çıktığı zaman siz de olağan dışı yöntemler, olağan dışı, olağanın ötesinde olağan görülmeyen bazı yöntemlere, bazı adımlara başvurursunuz. Partiler olağanüstü kongreler yapar yani bu olağanüstülük gerekli olduğu zaman olağanın ötesinde, beklenenin ötesinde adım atmayı da mümkün kılar. Dolayısıyla burada hani bence dalga geçilecek, eleştirilecek çok bir durum söz konusu değil.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Nisan ayında yapsaydınız bunları.

ORHAN YEGİN (Ankara) – O dönemin koşulları o tarz kurallar koyarak bazı adımlar atarak yürümeyi gerektiriyordu. Şimdi dünya normalleşiyor, dünyanın normalleşmesiyle beraber bölgemiz de normalleşiyor ekonomik anlamda, bölgenin normalleşmesiyle beraber biz de yavaş yavaş bu normale doğru yönümüzü, atılacak adımları, teklifleri, önerileri getiriyoruz.

Teşekkür ediyorum, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin'e teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, parti grubu sözcülerine söz verdim.

Şimdi CHP Grubundan görüşlerini ifade etmek isteyen öncelikle Komisyon üyelerine, bütün grupların Komisyon üyelerine söz vereceğim. Akabinde görüşlerini ifade etmek isteyen varsa geneli üzerinde Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine beşer dakikayı geçmemek üzere söz vereceğim.

Komisyon üyelerinin süresi onar dakikadır. Sonra da maddelerine geçeceğiz.

Sayın Ağbaba'yla başlıyoruz.

Sayın Ağbaba buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Öncelikle yeni dönemin hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli Başkanım, değerli bürokratlar; şimdi, tabii, burada, aslında bu teklifle Türkiye'de büyük bir ekonomik buhranın olduğu da iktidar yetkilileri tarafından itiraf edilmiş durumda.

Şimdi, tabii, bu teklifin aslında daha önce Türkiye'nin gündeminde olduğunu hep beraber biliyorduk çünkü bir ekonomik krizin, bir ekonomik buhranın olduğunu görüyorduk ancak seçimden önce sunulmaması da manidar. Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın sözleri aklımıza geliyor “Ben siyaseti

bırakırım ya da ölsem de seçim ekonomisi uygulamayacağım.” diyordu ama bugün gelen teklif bir seçim ekonomisinin uygulandığını, seçimden önce seçim ekonomisinin uygulandığını da tescil etmiş oluyor. Keşke bunları duyursaydınız; örneğin, seçimden önce motorlu taşıtlar vergisine 2 kat zam yapacağınızı, kurumlar vergisini yüzde 20’den yüzde 25’e yükselteceğinizi keşke söylemiş olsaydınız, keşke çevre temizlik vergisini söylemiş olsaydınız.

Şimdi, teklifin ismi manidar “Millî Dayanışma Paketi”. Amaç ne? Dayanışma.

Değerli arkadaşlar, bu yaşadığımız ekonomik buhrandan çıkmak için kiminle dayanışacaksınız? Akla kim gelir? En çok, zengin ettiklerinizle dayanışmanız lazım ama bu teklifte gözüktüyor ki yoksullaştırdığımız insanlarla dayanışmaya devam edeceksiniz. Kiminle dayanışacaksınız Allah aşkına? Garantili yol, köprü yapanlarla yani dolar garantili yapanlarla mı dayanışacaksınız, 5’li çeteye mi dayanışacaksınız, kur korumalı mevduat yoluyla zengin ettiklerinizle mi dayanışacaksınız? Hayır. Yine her zamanki gibi her sıkıştığınızda, pandemide olduğu gibi, depremde olduğu gibi fakir fukaranın cebine el atacaksınız. Akıllara hiç yandaş gelmiyor değerli arkadaşlar, akıllara hiç zenginleştirdikleriniz gelmiyor; yine, fakir fukaradan başka kimseyi gözünüz görmüyor.

Şimdi, bir meşhur lafınız var “İtibardan tasarruf olmaz.” diyorsunuz. İtibardan tasarruf olmaz ama vatandaşın ümüğünü sıkmaya devam ediyorsunuz, fakir fukaraya vergi ve zam bindiriyorsunuz; kamuda tasarruf hiç aklınıza gelmiyor değerli arkadaşlar. Bakın, ilk beş ayda taşıt kiralama giderleri 995 milyon, sarayın temsil ve ağırlama giderleri 484 milyon, sarayın gizli hizmet gideri 1 milyar 373 milyon, 5’li çeteye aktarılan para 42,3 milyar ama bunlardan tasarruf hiç aklınıza gelmiyor. 125 bin makam aracı var değerli arkadaşlar, tasarruf yaparsanız inin makam araçlarından. Cumhurbaşkanının 14 tane özel uçağı var, eğer tasarruf yaparsanız inin uçaklardan. Sarayın kışlığı var, yazlığı var, var da var; eğer tasarruf yaparsanız çıkın sarayınızdan. Bu dönemin adı israf ve şatafat dönemi, tasarruf yapmak yerine maalesef fakir fukaranın cebine göz dikmiş durumdasınız.

Dün memura zam müjdesi verildi ama turpun büyüğünün heybede olduğu unutuldu. Milyonlara atılan zam kazıkları dün sabah heybeden çıktı.

Değerli arkadaşlar, dün gece yarısı üçten sonra bir baktık ki büyük bir zam paketiyle karşı karşıyayız. Burada liste var. Aslında bu KDV oranları yıllardan beri artırılmıyordu. KDV oranları yıllar sonra, belki yirmi yıl sonra KDV oranları ilk kez artırılmış oldu. Bu demek ki her şeye zam gelecek. Sıvı şampuana, deterjana, her şeye zam geliyor.

Değerli arkadaşlar, cep telefonundan alınan harç 6.091 TL’den 20 bin liraya çıkarılıyor. Bir baktık 2015’te kaç liraymış? 2015’te 131 TL’ymiş. Bugün alınan para ne kadar biliyor musun? 20 bin TL. Ne kadar artmış? Yüzde 15.110 civarında cep telefonundaki vergi artmış durumda. Memur zammını görüşüyoruz ama gelen şey iğneden ipliğe zam.

Değerli arkadaşlar, KDV yüzde 18’den yüzde 20’ye yükseltiliyor. Daha önce yüzde 18’den yüzde 8’e düşürmüş olduğunuz temizlik malzemeleri vergisi yüzde 18’e yükseltiliyor. Baktığımız zaman, maalesef, ülke, Hükûmet tuvalet kâğıdından alınacak vergiye mahkûm olmuş durumda. Bir ekonomik buhranla karşı karşıyayız. Maalesef, 1 alana 10 tane borç var. Bu teklifin içine baktığımız zaman, aslında, tersine, zam teklifi olduğunu görebiliyoruz. Bakın, arkadaşlar, memura yüzde 17,55 oranında ve 8.077 TL seyyanen zam verilirken aynı teklifte otomobildeki motorlu taşıtlar vergisi 2 katına çıkarılıyor, sözde fiyat dalgalanmalarını önlemek için ÖTV’ye 5 katına kadar zam yetkisi veriliyor, bununla yetinilmeyip hazine borçlanmasının 3 katına çıkarılması yetkisi alınıyor. Tam bir seçim ekonomisi uygulanıyor ve bedelini, maalesef, fakir fukara ödemeye devam ediyor. Daha önce davulla, zurnayla yüzde 25’ten yüzde 20’ye indirmiş olduğunuz kurumlar vergisi tekrar yüzde 25’e

çıkarılıyor. Zamanınızda sizin icadınız olan alışveriş poşetine vergi artırılıyor. Maalesef, bir verip beş almaya devam ediyorsunuz. “Millî Dayanışma Paketi” diye sunduğunuz bu teklifin ismi aslında yerli ve millî zam paketidir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir de seçimde hani bunları vadetmediniz ya; MTV vergisini, kurumlar vergisi artışını, çevre vergisi artışını vadetmediniz ama arkadaşlar, vadettiklerinizi keşke ilk torba yasaya koysaydınız, seçimde vadettiklerinizi keşke getirseydiniz. Neydi bunlar? Anketleri görünce, sıkışında ne yaptınız? Örneğin, esnafın primini 7200’e düşüreceğinizi söylediniz. Burada var mı? Yok. Başka “Emekliye bayram ikramiyesini artıracamız.” dedik var mı? Yok.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok emekliye burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, görüşlerini ifade etsin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Soru sorduğu için...

VELİ AĞBABA (Malatya) – “Taşeron sorununu çözeceğiz.” dediniz, var mı? Yok. Ya da hani biz söyleyince “Olmaz.” dediniz ya sonra gençlere vergisiz cep telefonu, bilgisayar sözü verildi; getirin buraya, getirin, gençlere vermiş olduğunuz o sözleri getirin hemen geçirelim, tartışmayalım bile. Ya da 10 gigabayt bedava internet sözü, tüm memurlara 3600’ü artırma sözü...

Değerli arkadaşlar, bakın, burada maalesef staj ve çıraklık mağdurları yok, burada EYT mağdurları yok, BAĞ-KUR tescil mağdurları yok, kademeli emeklilik mağdurları yok, kamu mühendisleri yok, usta öğreticileri yok, TRT’de özel hukuk hükümlerine tabi personel yok, 2020 KPSS mağdurları bu yasada yok. Bunlar söz verildi, gelin, bunları getirelim hep beraber ama bunlar da maalesef bu torba yasada yok. Bu torba yasada ne var? Bu torba yasada gizlediğiniz kazıklar var millete, başka bir şey yok.

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada -bir sayın milletvekilimiz ifade etti- en düşük memur maaşı 22 bin TL’ye yükseltiliyor, asgari ücret 11 bin TL civarında kalıyor. Bu hakikaten ciddi bir haksızlığa yol açacak yani biz -sakın yanlış anlaşılmasın- memur maaşlarının artırılmasına değil, asgari ücretin düşüklüğünden önümüzdeki dönemde insanların özel sektörde iş aramayacağını... Bütün işsizlerin, maalesef, kamuya başvuracağını görmek için müneccim olmaya da gerek yok.

Ayrıca, değerli arkadaşlar, bu seyyanen zam sayesinde emekliliğe hak kazandığında aylık bakımından da hak kaybına uğrayacak, yüksek maaş alan unvanlarla düşük maaş alanlar arasındaki oransal denge de bozulacak. Bakın, bunun maaşı artırmak dışında pek bir şeye de fayda etmediğini söylemek isteriz. Değerli arkadaşlar, önemli olan maaşın artması değil, önemli olan alım gücünün yükselmesidir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, yine bir tabloyla size birkaç örnek vermek istiyorum: Bakın, en düşük memur maaşıyla 2018 yılında 100 metrekaare ev almak için sekiz yıl üç ay çalışılabilecekken şu anda, şu anki zamdan sonra en düşük memur maaşıyla on bir yıl altı ay çalışarak ev alabiliyor yani burada bir yükselme yok, reel olarak bir kayıp var. Ya da 2018’de en düşük memur maaşıyla 94 altın alabilirken şu anda 76 altın alabiliyor. Bir başka şey, sizin icadınız olan, hani siz “Biz getirdik.” dediniz ya, buzdolabı... Buzdolabını da maşallah siz icat etmişsiniz hatırlarsanız. Bakın, 2018 yılında 12 adet buzdolabı alınabilirken şu anda sadece 7 adet buzdolabı alınabiliyor; 15 adet çamaşır makinesi alınabilirken 12 adet alınabiliyor. Ete gelelim, gerçi artık et lüks oldu ama 2018’de 64 kilo et alınabilirken en düşük memur maaşıyla şu anda 57 kilo et alınabiliyor. Yani buradan çıkan sonuç şu: Önemli olan maaşı yükseltmek değil, önemli olan alım gücünü artırmak.

Şimdi, yine bir başka şey, değerli arkadaşlar, bakın, memur kadrosuyla emekli olanlarla ilgili bir şeyi daha gündeme getirmek istiyorum: Türkiye’de 9 milyon 785 bin 764 sayısının ne anlama geldiğini biliyor musunuz? Bu, Suriyeli mültecileri ve Afgan mültecileri ifade etmiyor; bu, Türkiye’deki emeklileri yani unutulmuş emeklileri ifade ediyor. Sayenizde bu emekliler ülkenin ötekileri hâline geldi değerli arkadaşlar. Hakikaten emekliler ülkenin ötekileri hâline gelmiş durumda. Bu sayının yaklaşık 6 milyonuna yani en düşük emekli aylığı olarak 7.500 TL alanlara bu teklifte hiçbir iyileştirme yapılmıyor, geri kalan 3 milyon 785 bin kişi ise sadece yüzde 19,77 -iktidarın kendine sözcü yaptığı TÜİK’in zamlarına göre- faydalanabiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, hemen toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, toparlayın lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, değerli arkadaşlar, dolayısıyla emekli maaşları arasında çok fark var. Yirmi beş yıl hizmet veren memur kadrosu için ta 1982’lere falan gitmeye gerek... 1982 yılında emekli ikramiyesiyle 1,5 ev alabilirken 2005’te 0,33 ev alabiliyor, şu anda 0,13 ev alabiliyor; 0,13 tuvalet bile değil, balkon bile değil. Yani 1982’den bu yana ne kadar gerilediğimizi rakamlarla sizlerle paylaşmak istiyorum. Hatta sizin döneminizde yani 2000’li yılların başında 0,72 ev alabilirken bir memur emekli şu anda tuvalet alamıyor; bu tabloyu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ayrıca emeklilerin alım gücü de düşmüş durumda. 7.500 lira emekli maaşı alan bir emekli -2022 yılında dana etinin kilosu 110 TL, şu anda 409 TL- 13 kilo daha az dana eti alabiliyor, 23 kilo daha az tavuk eti alabiliyor, 42 kilo daha az pirinç alabiliyor, 41 kilo daha az fasulye alabiliyor, 18 kilo daha az nohut alabiliyor yani emeklinin de durumu iyi değil arkadaşlar.

Şimdi, burada motorlu taşıtlar vergisiyle ilgili de bir iki şey söylemek istiyorum. Onu herhâlde sorularda soracağım, bu deprem bölgesi bizi ilgilendirdiği için -Malatya’yı özellikle- bu motorlu taşıtlar vergisi... Yani çok anlaşılır değil, acaba deprem bölgesindeki bütün motorlu taşıtları ilgilendirir mi, onlar da muaf mı hepsi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Muaf, muaf.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani örneğin, hiç hasar görmeyen evi olan... Hepsi bundan muaf öyle mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Değil, hepsi değil.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hepsi değil, daha sonra açıklayacağım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Peki, o zaman daha sonra sorayım bu soruyu.

Başkanım, son bir iki şey...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, toparlayın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Tamam.

Değerli arkadaşlar, daha sonra maddelerde konuşacağım ama bir şeyi, bir icadı da siz yaptınız, sizi tebrik etmek istiyorum: Devleti kalpazan yaptınız. Bakın, devlet eliyle kalpazanlık yapılıyor. Kur korumalı mevduatın maliyetinin bütçeye getireceği açıklar -Merkez Bankası tarafından para basılacak-

para basılarak kapatılacak. Merkez Bankası şakır şakır para basacak, hem enflasyonu artıracak hem de bunun anlamı şu: Biraz önce Sayın Aşkın Türelî'nin söylediği gibi, bunu biz bilemeyeceğiz. Devlet eliyle bir siyasi kalpazanlık yapıldığını da söylemek istiyorum.

Daha sonra sözlerime devam edeceğim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Şimdi sırayla Sayın Akay mı, Sayın Bakırloğlu mu?

CEVDET AKAY (Karabük) – Fark etmez.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman Bakırloğlu'ndan devam edelim, sonra sizden devam edelim.

Sayın Bakırloğlu, süreniz on dakika, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Karamnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Bu kanun teklifiyle, 2023 yılı motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisi getirilecek; geri kazanım, katılım payına ilişkin tutarlar 2 katına kadar çıkartılabilecek, birtakım istisnalar getirilecek. Burada en çok göze batan şeylerden bir tanesi de bütçenin borçlanma limiti tam 3 katına kadar çıkartılabilecek yani 659 milyar lira olan bütçedeki ek borçlanma 2,2 trilyon liraya kadar çıkartılmak istenmekte. Biz ilk başta bunu yazım hatasıdır diye düşündük, hatta basında da bu çıktı, bunu yazan uzmanların yazım hatası yaptığını söylemişti basında çıkan haberlerde ancak bunun gerçek olduğunu ne yazık ki görmekteyiz. Özel tüketim vergisi tutarlarında değişikliklere gidiliyor. Kurumlar vergisi oranları yüzde 20'den yüzde 25'e çıkartılıyor. Ayrıca işte, en düşük memur maaşını 22 bin liraya çıkartacak bir formül bulunmuş. Buna göre de enflasyon oranı artı 8.077 liralık bir ek ödeme yapılıyor memurlarımıza. 2 tane de geçici madde yer almakta; birinci geçici madde Anayasa'ya aykırı bir şekilde Cumhurbaşkanına bütçeye ödenek ekleme yetkisi vermekte, ikinci geçici maddeyle ise kur korumalı mevduatın tüm yükü Merkez Bankasına yıkılmak istenmekte. Özetle söylememiz gerekirse deprem felaketinden dolayı oluşan finansman açığının kapatılması için ek vergiler getiriliyor, vergi oranları artırılıyor, istisnalar kaldırılıyor; gerekçede de bu şekilde anlatılmış zaten.

Şimdi, biz burada ek vergiler getirirken, kurumlar vergisi oranlarını artırırken, ÖTV tutarlarını artırırken sabah başka bir sürprizle karşı karşıya kaldık, Cumhurbaşkanımız da 4 tane karar yayınladı. Neymiş bu kararlar? Birtakım harçlara yüzde 50 oranında zam geliyor; yurt dışından vatandaşların almış olduğu telefonlara ilişkin telefon kullanım izin harcı 20 bin liraya çıkartılıyor; banka ve sigorta muameleleri vergisi yüzde 10'dan yüzde 15'e çıkartılıyor ve -en önemlilerinden bir tanesi- KDV oranları, yüzde 18 olanlar 20'ye, 8 olanlar ise 10'a çıkartılıyor.

Değerli milletvekilleri, TÜİK'in açıkladığı haziran TÜFE rakamlarından sonra yoksulluk sınırının altında yaşayan milyonlarca memurumuzun ve açlık sınırının altında yaşayan 14 milyon emeklimizin gözü bu kanun teklifine çevrilmişti. En düşük memur maaşının 22 bin lira olacağını Cumhurbaşkanı daha önce dile getirmişti ancak merak edilen, diğer memurların maaşlarındaki artışın ne olacağı konusuydu, emeklilere refah payının verilip verilmeyeceği konusuydu; buradan, bu teklifte görüyoruz ki işte, 11.800 lira olan en düşük memur maaşı 22 bin liraya çıkmış oluyor. Ortalama memur maaşı 14.417 liraydı, bu da 25 bin liraya çıkmış oluyor. Ancak burada, en trajik olan şey emeklilerin durumu; 4/A ve 4/B emeklilerinin maaşlarındaki artış sadece yüzde 19,77 gibi gözüküyor ama böyle bir artış

olmayacak. Biraz evvel Veli Başkanının da söylediği gibi, milyonlarca emeklinin, yaklaşık 6 milyon emeklinin maaşında hiç zam olmayacak; en düşük emekli maaş ücretini, 7.500 lira maaş ücretini almaya devam edecekler.

Ben burada özellikle emekliler konusuna biraz değinmek istiyorum çünkü emeklilerin son yirmi-yirmi bir yıl içerisinde ne kadar mağdur edildiğini ben bazı rakamlar vererek size söylemek istiyorum. Mesela, 2003 yılında en düşük memur emekli maaşı ile asgari ücreti karşılaştırdığımızda tam 2 katıymış yani en düşük memur emekli maaşı alan birisi 2 tane asgari ücret alıyormuş. Bugün bu oran, yeni gelen zamla beraber 0,8'e düşmüş durumda. 4/A SSK'lilere baktığımızda da 2003 yılında bir emekli, 4/A emekli, esnaf emeklisi asgari ücretin yaklaşık 1,5 katı kadar emekli maaşı alırken bu oran bugün 0,65'e düşmüş durumda, çok ciddi bir erime var. 4/B esnaf BAĞ-KUR'uları da aynı şekilde, emekli maaşı asgari ücretin 1,59 katıyken bu 0,65'e düşmüş. Benzer durum çiftçi BAĞ-KUR'unda da aynı şekilde. Yani, süreç içerisinde, asgari ücret karşısında emeklilerimizin maaşlarında son derece ciddi erimeler var. En düşük memur maaşı ile asgari ücreti karşılaştırdığımız zaman da esasında bakılırsa çok farklı bir şey ortaya çıkıyor. 2003 yılında en düşük memur maaşı alan birisi asgari ücretin tam 2,6 katı kadar; 2,5 katı kadar alıyorken bugün yeni gelen zamla birlikte ancak 1,92'si kadar alabiliyor. Burada da büyük bir erime var.

Esasında, neden biz böyle seyyanen zamlar yapmak zorunda kalıyoruz, neden bir türlü bu iş dikiş tutmuyor, bunun üzerinde biraz kafa yormak lazım. Bunun nedenine baktığımız zaman da -benden önceki hatip arkadaşlarımız, milletvekillerimiz de bahsetti- biliyorsunuz, bu emekli maaşlarındaki ve memur maaşlarındaki artışlar TÜİK'in rakamlarına göre yapılıyor veyahut da yapıliyordu. Ancak artık TÜİK'in rakamları gerçeklikten koptuğu için, artık seyyanen zamlar verilmek zorunda kalınıyor. Hakikaten de artık TÜİK'e güven kalmamış durumda. En son Galatasaray Spor Kulübü de yapmış olduğu bir sözleşmede TÜİK'in enflasyon rakamı ile ENAG'ın enflasyon rakamının ortalamasını alma ihtiyacı duydu. Artık kimsenin TÜİK'e şeyi kalmadı, haksız da sayılmazlar çünkü biliyorsunuz, TÜİK'in 405 maddeden oluşan bir enflasyon sepeti var. Bu enflasyon sepetindeki Türkiye'deki ortalama rakamları Nisan 2022 tarihinden beri TÜİK yayınlamıyor. Yayınlamıyor ancak bazı ürünlerin endekslerini yayınlıyor, bu sepetteki bazı ürünlerin endekslerini yayınlıyor. Biz burada bir hesaplama yaptık bu endekslerden yola çıkarak, 2022'nin 4'üncü ayındaki ortalama rakamlar ile endeksteki artışları göze alarak bazı temel ürünlerin sonuçlarını çıkartabildik yani TÜİK'in gizlediği, sakladığı, kamuoyundan sakladığı bazı ürünlerin TÜİK sepetindeki ortalama fiyatlarına ulaştık. Siz de şaşıracaksınız, birazdan okuyacağım. Mesela, ekmekte şu anda TÜİK'in sepetindeki ortalama fiyat, Türkiye ortalama fiyatı 19 lira 60 kuruş, kilogram fiyatı. Bugün Türkiye'deki ekmeğin kilogram fiyatı 35 lira. Mesela, neymiş bu? Makarna. Makarnanın kilogram fiyatı 19 lira 38 kuruş ancak şu an marketteki ortalama fiyatlar 26 lira, gerçekte hiçbir alakası yok. Mesela dana eti; Türkiye'de dana etinin fiyatı 400-450 lira, kıymanın bile fiyatı 400 liraya vurmuş durumdayken TÜİK'in enflasyon sepetindeki ortalama fiyatı 262 lira yani neredeyse yarısı. Sütte benzer durum var, beyaz peynirde benzer durum var, Türkiye'de ortalama 120 lira ile 200 lira arasındayken beyaz peynirin fiyatı, TÜİK'teki ortalama fiyatı 89 lira. Yumurta 2 lira... Liste böyle devam ediyor. Şayet TÜİK'in enflasyon sepetindeki bu rakamlar gerçek olmuş olsa, gerçekten çarşıda pazarda insanlarımız bu fiyatlara yani 250-260 liraya et alabiliyor olsalar inanın bu seyyanen zamlara falan gerek kalmayacak. Ancak TÜİK'in hesabı ile çarşı pazarın hesabı birbirini tutmadığı için bu seyyanen zamlara ihtiyaç duyuluyor. Burada TÜİK hakikaten de... Burada TÜİK kurumundan insanlar var mı bilmiyorum; benim verdiğim rakamlar doğru mu, yanlış mı, onların da teyit edilmesini istiyorum ben. TÜİK yapmış olduğu şeyle, milyonlarca emeklinin ve milyonlarca emekçinin hakkını gasbediyor, gasbetmeye de devam ediyor.

Buradaki en önemli... Biraz evvel bahsettim, madde 5'te net borç tutarını 2,2 trilyon liraya çıkaracak bir düzenleme yapılıyor. Buna benzer bir düzenleme geçen sene de yapılmıştı. Biliyorsunuz, bir ek bütçe yapılmıştı ve 2023 bütçesini görüşürken biz, aynı zamanda Sanayi ve Ticaret Komisyonuna bir torba yasa gelmişti. Gecenin saat iki buçuğunda -yanlış hatırlamıyorsam- önümüze bir önerge geldi, o önergeye bir baktık ki aşağıda, Mecliste 2023'ün bütçesi konuşulurken 2022 bütçesinin net borç limitinin artırılması için 200 milyar liralık bir önerge gelmişti, o zaman biz çok eleştirmiştik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun, tamamlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – O zamanki tutanakları getirdim, saatlerce biz bunu konuşmuştuk. Normalde 2022 yılındaki net borç tutarı 279 milyar lirayken bunu 460 milyar liraya çıkaracak bir önerge verilmişti. O gün şunu sormuştuk: “Neden bunu şimdi getirdiniz? Niye senenin son gününde getirdiniz?” dediğimizde şu anki Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz şunu söyledi: “‘Daha önceden bu yapılamaz mıydı?’ diye bir soru sorulabilir, hazinemiz şu açıdan yapmamayı tercih etti: Daha önce yapsa ne kadar ihtiyacı olduğunu yıl sonuna gelmeden tam hesaplama imkânı yoktu dolayısıyla muhtemelen çok daha yüksek bir borçlanma limiti talep edecekti bizden. Bu rakamlar da piyasalar açısından yine ‘Yüksek bir borçlanma geliyor.’ gibi yanlış bir sinyal olacaktı, belki borçlanma maliyetimiz artacaktı.” Yani o zamanki 200 milyar liralık bir tutarın son güne getirilmesinin gerekçesi olarak bize şunu söylemişlerdi: “Biz bunu daha evvel getirmiş olsaydık şayet, bu, piyasalarda yanlış algılanabilirdi ve borçlanma maliyetlerimiz çok artabilirdi.” Şimdi, önümüze gelen teklifte 2,2 trilyon liradan bahsediyoruz, temmuz ayındayız; piyasalar bunu nasıl algılayacak, aynı mantık kabul edilirse piyasalar bunu nasıl algılayacak, onu da sormakta fayda var.

Bir de şu var: Geçen senenin rakamlarına baktığımız zaman, mesela, bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranına baktığımız zaman, geçen sene yüzde 1'di. Bakın, ek bütçe yaptık, ek borçlanma limitleri getirdik ve yüzde 1 rakamına ulaştık, oysa beklenen 3,5'tu. Nasıl bu hâle geldi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamamlayın lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şu yapıldı: Ek bütçe yapılmıştı, borçlanma limitleri artırıldı, net borç artırıldı ve borçlanarak biz bütçe açığını kapatmıştık. Bu sene de aynı şey yapılacak büyük ihtimalle. Yani rekor; 2,2 trilyon liralık bir borçlanma limiti getiriliyor, yarın öbür gün ek bütçe gelecek ve sene sonunda bütçe açığının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranının yüzde 1'lerde olacağını göreceğiz yani borçlanarak bu rakamları doğrultmuş olacağız. Mesela, ilk çeyreğe baktığımız zaman, şu anda bu rakam yüzde 5 yani gayet ciddi bir rakam var ancak işte bu tip ek bütçe getirerek ve borçlanarak, borçlanma limitleri artırılarak bu rakamlar da makyajlanmış olacak.

Benim şimdilik söyleyeceklerim bu kadar, daha sonra maddeler hakkında da söz alırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şu an Yeşil Sol Partiden Sayın Tiryaki diyor ki: “Şöyle arada bir dolaşalım.” Siz şey yaparsanız size söz veririm o zaman.

Buyurun Sayın Tiryaki.

Süreniz on dakikadır.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de bu dönemin hayırlı olmasını umuyorum ama ilk görüştüğümüz kanun teklifi en azından böyle olmayacağını gösteriyor; keşke daha iyi bir düzenlemeyi tartışıyor olsaydık.

Geneli üzerine kısa birkaç şey söylemeden önce, herkesi sevgi ve saygıyla selamladığımı belirtmek isterim. Kamu kurumunun temsilcilerini, Komisyon üyelerini, değerli milletvekillerini, basın mensuplarını, kurum temsilcilerini, sendika ve demokratik kitle örgütlerinin temsilcilerinin tamamını sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Birinci mesele şu: Adalet ve Kalkınma Partisinin torba yasa yapma yönteminden vazgeçmeyeceği anlaşıyor. Öyle anlaşıyor ki bu eğer 2023'ten 2028'e kadar devam ederse bir beş yıl daha Meclis torba yasayla devam edecek. Şimdi, muhtemelen çokça söylendi ama meşhur bir söz: Özgün bir metin hazırlayarak yasa yapmanın bir sanat olduğu kabul ediliyor; torba yasa yapmak ise yasa yapma sanatının ölümü anlamına geliyor. Çünkü, gerçekten, geleneksel olarak bir yasanın sadece ismine baktığınızda bile neyi düzenlediğini anlarsınız; Türk Ticaret Kanunu gibi, Devlet Memurları Kanunu gibi, Türk Ceza Kanunu gibi, Medeni Kanun gibi fakat bu torba yasaların neyi düzenlediğini ismine bakarak anlayamazsınız, yarısına bakarak da anlayamazsınız. O torba yasanın tamamını incelemeniz gerekir ki gerçekten neyi düzenlediğini anlayasınız. İlk önceleri, işte, şu şu kanun ile bazı kanunlarda değişiklik yapılması hakkında kanun teklifiydi, çok sayıda kanun hükmünde kararnameyi yürürlüğe koyduğunuz için artık şöyle oluyor: "...kanununda ve bazı kanunlar ile kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkında kanun" diye genel bir kanun yapmaya başladı Adalet ve Kalkınma Partisi. Bunun gerçekten ciddi sakıncaları var; umarım bu ilk ve son olur, diğer yasalar bu şekilde yürürlüğe konulmaz diyorum ama umutlu değilim.

Roma hukukundan beri Romalıların kabul ettiği bir ilke var : "Lex Didiaet Caecilia" veya "Lex Caeciliaet Didia" dedikleri bir kural ve temel beş ilkeden bir tanesi bu aslında. Her konu için tek bir yasa teklifi yapılmalı. Bakın, binlerce yıl önce Romalıların ortaya koyduğu bir kural; her konu için tek bir tane yasa yapılmalı. Bunu ne için söylüyorlar? İnsanlar tek bir yasada toplanmış farklı konular hakkında bir karar vermeye zorlanmasınlar diye. Binlerce yıl önce ortaya konmuş bir kural. Ama, şimdi, siz her seferinde aklınıza gelebilecek her düzenlemeyi içine attığınız bir yasa getiriyorsunuz, bir yasa teklifi, bir torba teklif getiriyorsunuz ve buna, milletvekillerinin tamamının ya "evet" veya "hayır" demesini bekliyorsunuz. Gerçekten bu torba yasaların içerisinde muhalefet milletvekillerinin, muhalefet gruplarının, partilerin destekleyeceği teklifler olsa da bir bütün olarak reddedilmesini istemiş oluyorsunuz aslında. Sadece tartışarak da bu sorunu çözemeyeceğimiz açık. Umarım -tekrar ediyorum- bu torba yasa teklifinden vazgeçersiniz.

Şimdi, içeriye gelince çok çarpıcı birkaç örnek var, bir tanesi şu: Türkiye'nin bütçe gelirleri 3 trilyon 810 milyar lira, bütçe giderleri de 4 trilyon 470 milyar TL; 2023 bütçesi. 660 milyar lira da borçlanma limiti konulmuştu, bu yüzde 5+5, yüzde 10 arttırılabilecekti. Şimdi, hatırlıyor musunuz bütçe maratonunu? Burada çoğu kişi var. Ne kadar çalıştık biz 2023 bütçesi için? Plan ve Bütçe Komisyonu 21 Ekim Cuma günü başladı, 25 Kasım Cuma günü bitti, bir aydan uzun sürdü Plan ve Bütçe Komisyonunda 2023 yılının bütçesinin görüşülmesi; 5 Aralık Pazartesi günü başladı, 12 Aralık Cuma günü de Genel Kurulda, Mecliste kesintisiz bütçe görüşmeleri yapıldı yani dolayısıyla, neredeyse iki ay boyunca biz 2023 yılı bütçesi için çalışma yürüttük. Ben kamu kurumlarının yürüttüğü çalışmalardan, Hazine ve Maliye Bakanlığının yürüttüğü çalışmalardan hiç söz etmiyorum bile. Yani neredeyse iki ay Meclis çalıştı, aylarca Hazine ve Maliye Bakanlığı çalıştı, bütün kamu kurum ve kuruluşları çalıştı, tek bir virgölüne bile dokundurmadınız -çünkü ince hesapla yapmıştınız- şimdi sadece 1 maddeyle 2 trilyon 181 milyar TL'lik harcama yetkisi veriyorsunuz Cumhurbaşkanlığına. Yeni bir bütçe bu. Aylarca çalışmamıza gerek yok, 1 tane madde koyun "Cumhurbaşkanı istediği kadar borçlanma yapabilir."

diye, bu daha kolay olur. Ne diye Meclisi o kadar çalıştırdınız ki aylarca? 1 maddeyle, kanun teklifinin 5'inci maddesiyle, bu kadar. Geçici madde 38, 4749 sayılı Kanun'a eklemiştir: "5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutan 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır." Bir cümleyle Türkiye'nin bütçesinin yarısı kadar borçlanma yetkisi verdiniz Cumhurbaşkanına. Bu kabul edilemez. Bu, açıkça bütçe hakkının gasbedilmesidir, Meclisin bütçe yapma yetkisinin gasbedilmesidir. Bunun bir hata olduğunu düşündük ama "Hata değil." dediniz, umarım bundan vazgeçersiniz. Bu, çok kötü bir kapı aralar, bütçeyi bütçe olmaktan çıkarır, Cumhurbaşkanının istediği şekilde, istediği kurum için ve istediği miktarda harcama yapma yetkisi verilmesi anlamına gelir hiçbir kurala, hiçbir sınırlamaya tabi olmadan çünkü bunun hangi kurumlara ne miktarda harcanacağına dair hiçbir düzenleme yok. Bundan vazgeçilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, üçüncüsü şu: Bir on dakika içerisinde hepsiyle ilgili değerlendirme yapmam güç ama birkaç tanesiyle ilgili geneli üzerine söz kurmak isterim. Bir tanesi şu: Bu seyyanen zam gerçekten adaletsiz falan, bundan bahsetmeyeceğim ama inanın, seyyanen zam yapmanızın sadece emeklilere maliyeti, bir emekli kamu görevlisinin çalışan bir kamu görevlisinin üçte 2'si oranında maaş alması beklenirken bunun üçte 2'si oranında değil, belki de üçte 1'i oranına düşürülmesi anlamına gelecek. Kamu görevlileri emekli olmak istedikleri zaman birden fazla kez düşünmek zorunda kalacaklar. İyi bir şey yapmış gibi sunuyorsunuz, işte "Totali üzerinden yüzde 17,55 zam yapıyoruz." diyorsunuz, "Üzerine 8 bin küsur TL daha zam yapıyoruz." diyorsunuz, "İşte, bu, yüzde 80, yüzde 90'lara kadar zam anlamına geliyor." diyorsunuz; doğru değil, kamu görevlileri için bu kadar zam anlamına gelmez. Gerçek anlamda kamu görevlilerinin maaşına zam yapmak istiyorsanız bunun tamamını yüzdelik zam şeklinde yapmak zorundasınız. Ayrıca, milyonlarca işçiyi, BAĞ-KUR'lu, memur emeklisini de bu zamdan yararlandırmamış olacaksınız. Zaten çok zor koşullarda geçiniyor emekliler, bu düzenlemeyle onları açlığa, sefaletle mahkûm etmiş olacaksınız; umarım bundan da vazgeçersiniz diyorum.

Şimdi, bir başka düzenleme şu: Motorlu taşıtlar vergisiyle ilgili düzenleme. 2 tane Anayasa Mahkemesi kararı var -Anayasa'ya aykırı olduğunu düşünüyorum ama muhtemelen gerekçesinin içerisinden bir cümle çıkararak bu kanun teklifi tekrar getirildi- 2 kez, daha önce uygulandı: Birincisi, 1999 depreminden sonra motorlu taşıtlar vergisinin bir yıl içerisinde 2 kez alınmasına ilişkin bir düzenleme yapılmıştı, o düzenleme o zaman ana muhalefet partisi tarafından Anayasa Mahkemesine götürülmüştü. Daha sonra siz, ilk Hükûmetiniz döneminde, 2001 krizinin yaşandığı dönemden sonra, kriz bahanesiyle 2002 veya 2003 yılında bir düzenleme yapmıştınız, her 2'si de Anayasa Mahkemesine gitti, Anayasa Mahkemesi 2003 yılında yaptığınız düzenlemeyi Anayasa'ya aykırı buldu, onu hatırlatmakta yarar var fakat onun içerisinden şöyle bir cümleyi seçmiş olmalısınız yani o zaman "Ekonomik krizler nedeniyle bu düzenlemenin yapıldığı." söylenmişti, Anayasa Mahkemesi "Bu sadece Hükûmetin yanlış politikalarının sonucudur." anlamında bir söz kurmuştu "Dolayısıyla bunun maliyeti topluma yüklenemez." demişti. Arada bir cümle geçiyor "Olağanüstü bir durumdan söz edilemez, dolayısıyla bunun bir meşruiyeti de yoktur." anlamında bir cümle kurmuştu; herhâlde bunu aşmak için olsa gerek, işte deprem bahanesiyle böyle bir düzenleme yapıyorsunuz. Ama eğer Anayasa Mahkemesine götürülürse... Bizim Anayasa Mahkemesine götürecek kadar milletvekili sayımız yok ama olsaydı kesinlikle başvururduk, uygulama üzerinden de Anayasa Mahkemesine götürülebileceğini düşünüyorum. Umarım Mecliste milletvekili sayısı yeterli olan ana muhalefet partisi en azından bu düzenlemeyi Anayasa Mahkemesine götürür ve milyonlarca yurttaş kullandığı arabanın işkenceye dönüşmesini engelleyecek bir karar alınmasını görür Anayasa Mahkemesi tarafından. Bu düzenlemenin adil olmadığını düşünüyorum yani sadece "deprem" diyerek bu düzenlemelerin yapılması doğru değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, toparlayalım lütfen.

Buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Özü itibarıyla içerisinde Anayasa’ya çok sayıda aykırılık barındırıyor, bu yüzden tartışmaların sonucunda -tekrar umarım diyorum- teklif sahipleri gözden geçirir ve bir geri adım atarlar; yoksa gerçekten halkın, geniş emekçi yığınlarının, zar zor yaşamaya çalışan insanların yaşamında olumlu bir katkı yapacak bir düzenleme olmadığını düşünüyorum. Bu teklif, daha fazla vergi, yakaladığımızdan 3 kat fazla vergi alalım diyerek yapılabilecek bir şey değil. Hele hele bu telefon meselesi gibi meseleler... Ya, bir insanın kullandığı telefonu -rica ediyorum sizden- işkenceye çevirmeyin. Ya 20 bin TL’lik bir vergi olmaz, ya telefonun maliyeti bu kadar değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yurt dışından getirilenlere.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yurt dışından getiriyor. Ben size söyleyeyim, araç için de söyledim, daha önce Genel Kurulda da söyledim, burada da komisyonlarda götürülürken de söyledim; otomotiv şirketleri yüz milyarlarca euro, dolar harcama yapıyorlar, araştırma yapıyorlar ve bir otomobil satıyorlar, o otomobil için binlerce insan çalışıyor ve o otomotiv şirketi bir otomobilin satışından kâr elde ediyor; siz getirdiğiniz vergi düzeniyle 3 kat fazla para alıyorsunuz insanlardan ya. 600 bin TL’lik bir aracı 2 milyon TL’ye satamazsınız. Üreten firmanın almadığı parayı yurttaşımızdan “vergi” adı altında almamalısınız yani 600-700 dolarlık bir telefonu “vergi” adı altında 1.100-1.200 dolara satamazsınız. Bunun ismi vergi falan değil, bunun ismi salma. Bu vergi düzeniyle sadece yurttaşlara, vatandaşlara düşmanlık ettiğinizi düşünüyorum. Israrla birkaç vergiyi bulmuşsunuz, vatandaşın -yanlış anlaşılmasın- ümüğüne çökmüş durumdasınız. Bu uygulamadan vazgeçmeniz gerekir diyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlar, basın mensupları; ben de sizleri saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Yeni dönemin hayırlı olmasını diliyorum. Komisyon üyesi tüm arkadaşlarımıza yeni dönemde başarılar diliyorum.

Kanun teklifi için teşekkür ediyorum öncelikle. Milliyetçi Hareket Partisi olarak seçim öncesinde de seçim sürecinde de deprem afetinden sonra depremin yaralarının sarılmasının parti olarak öncelikli hedefimiz olduğunu hep söyledik. Dolayısıyla, bu anlamda getirilen, millî dayanışma anlayışıyla getirilen bu teklifin yararlı olacağını düşünüyoruz.

Teklifin bir diğer ana unsuru da yine çalışanlara verilen sözlerin yerine getirilmesi anlamında yapılan düzenlemedir ki bu da desteklediğimiz konulardan bir tanesidir.

Tabii, burada çeşitli değerlendirmeler yapıldı Türkiye ekonomisiyle ilgili. Biraz haksız değerlendirmeler de yapıldı bize göre. Yapılan değerlendirmeleri ya da gelişmeleri dünyadaki gelişmelerden, küresel ekonomide yaşanan sıkıntılardan bağımsız düşünmek mümkün de değildir, doğru da değildir. Dolayısıyla, öncelikle, tüm dünya gibi pandemiyle başlayan, devamında Ukrayna-Rusya savaşıyla süren ama bütün bunların dışında bize özgü bazı gelişmeleri ve yaşanan bazı hadiseleri de göz ardı edemeyeceğimiz bir süreçten geçiyoruz hep beraber.

Evet, 2022 yılı pandemi sonrası dünyada üretim daraldı, sonra enerji ve gıda kriziyle beraber tüm dünyada âdeta 2022 bir enflasyon yılı hâline geldi, Türkiye de kuşkusuz bundan etkilendi. Diğer ülkeler farklı politikalar uygulamış olabilirler ama Türkiye, yatırımı, üretimi, istihdamı destekleyici bir

politikayla birlikte eş zamanlı olarak enflasyonla da mücadele yöntemini seçti ve bunun sonuçlarını da aslında dünyada... Burada, büyüme ve istihdamda başarılı olunamadığı gibi bir söz de sarfedildi, hâlbuki pandemi döneminde bile dünyada büyüyen 2 ülkeden 1'i oldu Türkiye, Çin'le beraber. 2021 yılında yüzde 11'in üzerinde, 2022'de yüzde 5,6 ve 2023 yılı ilk çeyreğinde de yüzde 4 oranında büyümeyi başardı. Peki, bu büyümenin şeyi neydi, neye dayanarak büyüyordu Türkiye; gerçek, sürdürülebilir bir büyüme miydi, ona bakmak lazım. Buna bakıldığı vakit de ciddi oranda istihdam yarattığını ve dış satıma dayalı olan bir büyüme olarak gerçekleştiğini söylememiz gerekiyor.

Bakın, Türkiye'de 2019 yılının Şubat ayında yani pandemi öncesi dönem olarak kabul edilen ayda 27 milyon 355 bin imiş istihdam, 2023'ün Ocak ayında ise 31 milyon 837 bine çıkmış. Dolayısıyla 4 milyon 482 bin ilave istihdam artışı olmuş pandemiden bu yana yani bunu dünyada başka yapabilen bir ülke var mı, ona da bakmak lazım.

Tüm bu gelişmelerle beraber yani küresel çaptaki bu gelişmelerle birlikte Türkiye'nin kendine özgü bazı meseleleri de var. Türkiye terörle mücadele ediyor; bu, bizim için hayati bir mesele ve ne pahasına olursa olsun terörün kökü kazınana kadar da devam edecek.

Bir başka mesele de işte bu teklifin ana gerekçesi olan mesele de çağın afeti bir depremlerle karşılaştık. Yani Strateji ve Bütçe Başkanlığının yaptığı araştırmaya göre 104 milyar dolar gibi bir maliyet çıkarmışlar. Gördüğüm kadarıyla, raporu incelediğim kadarıyla da bunu asgari bir maliyet olarak değerlendirmek gerekir; kuşkusuz gelişmelere göre bunun üzerinde de olabilecektir. Türkiye bu süreçte neyi başarmış? İstihdamda başarılı olmuş ama aynı zamanda mesela borçlanmada AB tanımlı borç ortalaması, Avrupa Birliği ortalaması gayrisafi yurt içi hasılaya göre yüzde 86 iken Türkiye'ninki yüzde 32, hatta 31,7 olmuş 2022 yılında. 2023 yılında da yüzde 40 civarında, yüzde 41 civarında bir beklenti var.

E, peki,, bir başka parametre, bütçe dengesi açısından bakıldığı vakit, gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'i kadar açık vermişiz, Maastricht Kriterlerinin oldukça altında bir oran bu. AB ortalaması neymiş aynı dönemde? Yüzde 3,3 imiş. Dolayısıyla evet, enflasyonla ilgili sıkıntımız kuşkusuz var ama Avrupa Birliği ülkelerinde yahut Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan uygulama gibi daraltıcı politikaları Türkiye'nin uygulaması da çok mümkün değil. Neden? Çünkü biz, her yıl 1 milyon gencimize istihdam yaratmak, iş bulmak zorundayız aynı zamanda. Türkiye enflasyonla mücadeleyi yürütürken bir yandan da gelir artırıcı politikaları uygulayarak vatandaşlarımızın enflasyona ezdirilmemesi için de büyük bir gayret sarf etti. İşte bugün yapılan bu düzenleme de yine bunlardan bir tanesi.

Yine, konuşmalar sırasında bazı şeyler sisteme bağlandı, denildi ki: "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber bütçe adil olmaktan çıktı, bütçe hakkı Meclisin elinden alındı." Bunu geçen dönemlerde de çok tartıştık, artık bir klişe hâline geldi bu açıkçası ama bunun doğru olmadığını mevzuatla, yapılan düzenlemelerle ve gerçeklerle görmemiz gerekir. Şöyle: Anayasa'da yapılan değişikliklerle aslında yeni dönemde bütçeleme süreci daha demokratik hâle getirildi. Bunun en bariz ve en tipik örneği de bu içinde bulunduğumuz Komisyon. Anayasa'ya göre Plan Bütçe Komisyonu bir iktidar Komisyonuydu ve 40 kişilik Komisyonun 25'i, yarıdan fazlası iktidara ait olurdu Anayasa gereği otomatik olarak. Anayasa değişikliğiyle yani Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmiş olmakla beraber tamamen partilerin milletvekili sayısına göre Bütçe Komisyonu teşekkül eder hâle geldi. Dolayısıyla bütçe hakkının ihyası anlamında, daha demokratik bir sürece girme anlamında oldukça önemli bir gelişme olarak bu hakkı teslim etmemiz lazım.

Bir başka mesele, ücret adaletinin ve çalışma barışının seyyanen yapılan zamlarla bozulduğu yönünde bir söylem dile getirildi. Buna da katılmak mümkün değil. Bizim ücret adaleti anlamında yıllarca Türkiye'de, kamuda tartışılan bir şey vardı; en düşük memur ile en yüksek memur arasındaki

ücret farkının, oranın, makasın oldukça yüksek olduğu, bunun zaman zaman 13 katlara, 15 katlara çıktığı yönünde geçmişte -bunları 90'lı yıllarda, 2000'li yıllarda- oldukça tartıştığımız dönemler oldu. Dolayısıyla burada, aslında, bu makası kapatmanın en basit yolu seyyanen zam vermektir. O zaman düşük ücret alana yüksek yansıyacak, yüksek ücret alana da oransal olarak, otomatik olarak düşük yansıyacaktır. Dolayısıyla da ücret adaletini sağlama, çalışma barışını tesis etme anlamında bu sebeple önemli bir katkı da sunulmuş, sağlanmış olunacaktır diye düşünüyorum.

Tabii, maddelere geçildiği zaman bizim de söyleyeceğimiz hususlar var. Son olarak şunu da söylemek istiyorum: Türkiye son beş yılda, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçildiği dönemde çok önemli atılımlar yaptı, önemli fiziki yatırımlar yaptı; enerjide, ulaştırmada, her şeye rağmen, küresel konjonktüre rağmen savunma sanayisinde çok ciddi atılımlar yaptı. Devamında tarihî nitelikteki asgari ücretin vergi dışı bırakılması gibi, ek gösterge düzenlemesi yapılması gibi, çalışan ve emeklilere dönük bazı atılımlar gibi önemli sosyal faaliyetler de gerçekleştirildi. Önümüzdeki dönemde de bu tarz çalışmaların devam etmesini, çalışmamızın, emeklimizin, asgari ücretlimizin, çiftçimizin, tüm esnafımızın, tüm toplum kesimlerinin, aynı zamanda Türkiye'nin büyüme hedeflerinin gerçekleştirilmesi doğrultusunda önemli politikaları icra edeceği bir dönem olacağına inanıyoruz önümüzdeki dönemin, 28'inci Dönemin.

Ben tekrar tüm hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu, teşekkür ediyorum.

Sayın Akay, buyurun.

Süreniz on dakika.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri, değerli bürokratlarımız, sivil toplum kuruluşlarının çok değerli başkan ve yöneticileri, kıymetli basın mensupları; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. Kanun teklifi görüşmelerimizin ülkemiz için güzel sonuçlar doğurmasını temenni ediyorum.

Tabii, bu kanun teklifi hem gelir hem gider hem de borçlanma boyutu itibarıyla adı konulmamış bir ek bütçe teklifi şeklindedir, aynı zamanda bütçe hakkımızın da zedelenmesi söz konusu. Tabii ki bu deprem bölgesindeki kayıpların giderilmesi açısından bazı önlemlerin alınması da muhakkaktır. Bugünkü görüşmelerimizde de bu konu net bir şekilde tabii açıklığa kavuşacak ve kanun şeklinde de onaylanmak üzere Meclise sunulacaktır. Gerçekten vatandaşlarımıza ek külfetler, maliyetler geliyor ve bu maliyetler neticesinde ekonomik krizin de derinleştiğini görüyoruz ve gelir dağılımının da daha da bozulmasına sebep teşkil eden bir yapı şekliyle de bu kanun teklifinin oluşturulduğu görülmektedir. Tabii ki önemli olan buradaki, teklif içerisindeki maddelerle ilgili görüşlerimizin de burada açıklığa kavuşturulması ve gerekli önerilerin de dikkate alınması. Ben bu manada birkaç madde hakkında görüşlerimi belirtmek istiyorum.

Öncelikle, 1'inci maddedeki ek motorlu taşıtlar vergisi açısından bir durumu tespit etmek istiyorum. Biliyorsunuz genel bütçe gelirlerinden belediyelere de fon aktarılmakta, pay verilmekte; bu maddeyle belediyelere bu fonun aktarılmayacağı anlaşıyor. Tabii ki depremdeki zararlarla ilgili hususlarda -bu telafilerin- zararların giderilmesi açısından tüm kamu kurumlarının çalışması söz konusu oldu; aynı zamanda, belediyelerin de çalışması söz konusu oldu. Ben bu ek motorlu taşıtlar vergisinden elde edilen gelirlerden belediyelere de pay verilmesi gerektiğine inanıyorum. Bunun da dikkate alınması hususunda görüşlerimi burada beyan etmiş oluyorum.

Yine, burada, 5'inci maddemiz de biliyorsunuz -net borçlanma limiti yetkisi açısından- gelir ve gider arasındaki net borçlanmayla ilgili, tutarla ilgili. Hem Hazine ve Maliye Bakanına hem de Cumhurbaşkanımıza sırasıyla verilen yüzde 5'erlik limitlerin 3 katına kadar Cumhurbaşkanı tarafından artırılması söz konusu. Buna da baktığımız zaman, bütçe giderleri yani konsolide bütçe giderleri içerisinde tutarın yüzde 48,8 gibi çok önemli bir orana tekabül ettiğini görüyoruz. Yine, iç ve dış borç stoku açısından da baktığımız zaman yüzde 46'lık bir orana tekabül ediyor; bu çok ciddi bir oran, hakikaten bütçe disiplininin bozulması açısından da sıkıntılar doğuracak bir oran çünkü gelirlerin nereye kullanıldığıyla ilgili takibin çok zor olduğu bir durum söz konusu. Kuruluşumuzdan bu yana yüz yıllık süre içerisinde, borç stokumuzun aşağı yukarı yüzde 46'lık bir kısmında Cumhurbaşkanımıza yetki veren bir kanun teklifi şeklinde görüyorum. Burada -tabii ki devlet bütçesi içerisinde belirli borçlanmalar yapılacaktır ama- bu borçların nereye kullanıldığının takibi çok çok önemli; burada önemli olan net borçlanma hasılatı yaratıyor olmamız yani kullanılan dış kaynakla, yabancı kaynakla bunların anapara, artı, faizden ödemeler yapılarak... Şöyle açıklamak isterim: Örneğin, istihdamı artırıcı, üretimi artırıcı, ihracatı artırıcı alanlarda bu kaynakları kullanıp bir net borçlanma hasılatı yaratarak hem faizi ödeyip hem de anaparadan borç miktarını aşağı çekebiliyorsak bütçe açısından ve ülke ekonomisi açısından olumlu sonuçlar doğuracağına inanıyorum. Bu konuya dikkat etmemiz gerektiğini söylüyorum. Kullanılan bu kaynağın mutlaka bir kısmının da istihdamı, üretimi ve ihracatı artırıcı alanlara kanalize edilmesi gerektiğini dikkatlerinize sunmak isterim.

Yine diğer bir madde 10'uncu madde. 10'uncu madde de kurumlar vergisiyle ilgili, şirketlerin kurumlar vergisi oranlarının artırılmasıyla ilgili bir madde; biliyorsunuz, yüzde 20'den 25'e çıkarılmasıyla ilgili bir madde. Burada ihracatçıları düşünmüşüz. Önceden ihracatçılarımızın kurumlar vergisi oranı yüzde 1 indirimle beraber yüzde 19'du; şimdi yüzde 25'e artırdığımız zaman, yüzde 5 iskonto uyguladığımız zaman yüzde 20'ye düşüyor dolayısıyla ihracatçılarımızın maliyeti yüzde 1 oranında artmış oluyor. Ülkemizin şu ekonomik ortamda döviz girdisine çok ihtiyacı var yani bu döviz girdisi çok çok önemli, ihracatçılarımızın maliyeti açısından da önemli. Maliyetleri aşağı çekmek ve enflasyonist baskıyı da aşağı çekmek açısından -maliyet enflasyonu- bu oranın en azından yüzde 19'da sabitlenmesi için yüzde 5'lik oranın yüzde 6'ya çekilmesinin ben faydalı olacağını düşünüyorum. Bunu dikkatlerinize sunmak isterim Sayın Ök, eğer değerlendirme söz konusu olursa çünkü döviz girdisine olumlu katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

13'üncü maddeyle ilgili benden önceki değerli milletvekilleri konuşmalarında ifade ettiler. Buradaki yüzde 17,75 zamlı ve seyyanen zamlı en düşük memur maaşı ile kalifiye memur arasındaki farklar biraz kapanmış oluyor yani müdür, şef pozisyonundaki kalifiye memurlar ile düz memurlar arasındaki farkın açılmaması açısından da dikkate alınması gereken hususlar olduğuna inanıyorum.

Yine, burada asgari ücretle ilgili olarak bir kıyaslama yaptığımız zaman, ortalama düzeydeki bir memur maaşıyla kıyasladığımız zaman asgari ücretin 2,5 katı kadar bir tutar söz konusu olmuş oldu dolayısıyla uçurum biraz fazlaşmış oldu. Bu manada da asgari ücretle ilgili iyileştirilmelerin de kaçınılmaz olduğunu buradan ifade etmek isterim; bunu da ayrıca belirtmek istedim.

Bir de 8'inci maddeyle ilgili bir tespit yapmak istiyorum; burada da şirketlerin aktifindeki gayrimenkullerin satışıyla ilgili kurumlar vergisi istisnasının ortadan kaldırılmasıyla ilgili. Biliyorsunuz, işletmeden satılan değerlerle ilgili yani gayrimenkullerle ilgili sermaye ilave edildiği zaman kurumlar vergisi istisnası uygulanıyordu. Burada şöyle bir ayırım yapılmasında fayda görüyorum: İşletmeden çekildiği takdirde paranın kurumlar vergisine tabi tutulması, aynı zamanda bu çekilmeyi yapan ortaklar

cari hesabı çalıştırılması durumunda yani şirket ortaklarından birisinin çekilmesi durumunda da gelir vergisi stopajına tabi tutturulması söz konusu olabilir. Bu madde üstünde de değerlendirme yaparken tartışmaya açılmasının uygun olacağını düşünüyorum.

Ben maddeler üstündeki fikirlerimi şimdilik bu şekil beyan ediyorum. Hepinizi tekrar selvi ve saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale'nin bir söz talebi var, ondan sonra tekrar CHP Grubuna döneceğiz.

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tekrardan saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ben, kanun teklifini savunan Milliyetçi Hareket Partili ve AK PARTİ'li çalışma arkadaşlarımızı dikkatle dinledim. Ben 2 tane soruya cevap verilmesinin bu torba yasanın doğru değerlendirilmesi açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Birincisi “Milli Dayanışma Paketi” adını verdiğiniz bu paketle getirdiğiniz tedbirlerin Türkiye'nin en önemli problemi olan enflasyonu düşüreğine inanıyor musunuz? Hem AK PARTİ'li arkadaşlardan hem Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlardan bu konuyla ilgili ben bir değerlendirme duymadım. Türkiye'nin şu andaki en büyük problemi hayat pahalılığı, enflasyon. Bu torba yasanın Türkiye'nin bu en büyük problemi olan enflasyonu düşüreğine inanıyor musunuz? İkincisi, daha bütçe hazırlaması başlamadan -yine sizlerden bununla ilgili bir yorum da duymadım, duymayı gerçekten de çok isterim- Cumhurbaşkanımıza iç borçlanma limitinin 3 katı kadar bir alan sağlayacak olan gerekçeyi iki taraftan da iki değerli partimizden de ben duymadım. Yani ne oldu da biz Cumhurbaşkanımıza iç borçlanma limitinin 3 katı kadar ekstrandan bir borçlanma hakkı verdik? Bununla ilgili de sizden bir gerekçe duymadım. Oysa torba yasanın 2 tane çok önemli birleşeni var: Bunlardan birincisi, hepimizin belini büken hayat pahalılığı, ikincisi de tabii ki deprem. Eğer bu iç borçlanma limitinin 3 katına çıkması depremle mücadele için gerekliyse, o zaman biz bunu, merkezî yönetim bütçesi içerisinde bir deprem eylem planı hazırlarız, onun içine koyarız. O yüzden, bundan sonra söz alacak olan Milliyetçi Hareket Partili ve AK PARTİ'li çalışma arkadaşlarımızdan bu 2 soru hakkındaki değerli görüşlerini öğrenmek isteriz. Bu torba yasa enflasyonu düşürür mü? Neden iç borçlanma limitini 3 katına çıkarıyoruz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Muhatabı orada Hocam.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teklif sahibi bunu cevaplamazsa biz cevaplarız.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tamam, o zaman ben soruyu değiştiriyorum. Teklif sahibi Sayın Ök'e bu soruyu sorayım: Enflasyonu düşürecek mi? İç borçlanma limitini neden 3 katına kadar çıkarıyoruz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben, konuşmanız bitsin, cevaplayacağım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, tümü üzerindeki görüşmeler bittikten sonra sizlere söz vereceğim soru ve önerilerle alakalı, o kısımda cevaplarınızı verebilirsiniz.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Sayın Başkanım, bir de bir ekleme daha yapmak gerekiyor. Anladığım kadarıyla bürokratlar arasında Merkez Bankasından bir yetkili yok. Var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Merkez Bankasından genel müdür arkadaşlar burada.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ha, kusura bakmayın.

Bütün görüşmeler bittikten sonra onlara da söz verecek olursak, bu 100 milyar liralık Merkez Bankasına gelecek olan yükü nasıl karşılamayı planladıklarını belki onlara da sorabiliriz.

Sağ olun, teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Benim konuşmam üzerine olduğu için ben de bir soru sorayım madem, İYİ Partili arkadaşlar Nilgün Hanım aracılığıyla şey yapsın. Siz depremin yaralarının sarılmasına karşı mısınız? 13'üncü maddeyle kamu çalışanlarına getirilen ücret artışına karşı mısınız? Buna da Nilgün Hanım aracılığıyla bir cevap verin o zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın, değerli milletvekilleri, aslında bizim böyle bir usulümüz yok dolayısıyla şöyle yapalım: Karşılıklı olarak sorular soruldu, notlar alındı, ilerleyen zamanlarda yine söz hakkınız olacaktır. O kısımlarda cevap hakkınızı kullanmanızı öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, biz Sayın Erdem'e bir türlü söz veremedik.

Sayın Erdem, buyurun.

Süreniz on dakikadır.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kamu kurumlarımızın, sivil toplum örgütlerimizin, basınımızın değerli temsilcileri, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, devletimize, milletimize yararlı çalışmalar yapacağına inandığım Komisyon üyesi arkadaşlarıma başarılar diliyorum.

Tabii, torbanın içiyle ilgili düşüncelerimi maddelere geçince açıklamak üzere torbanın geneli hakkındaki düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanunun genel gerekçelerine ve madde gerekçelerine baktığımız zaman 6 Şubat tarihli depremlerin yarattığı büyük enkazı giderebilmek amacıyla ilave vergilerin getirildiğini görüyoruz. Tabii ki depremin yarattığı felaketin farkındayız, tabii ki acımız büyük ama bilinmesi gereken gerçeklerin olduğunu düşünüyoruz. Mesela, vergiye ne kadar ihtiyacımız var, bilmiyoruz. Vergi depremin yarattığı enkazı ortadan kaldırmak için mi, yoksa memur maaş zamlarını finanse etmek için mi, bilmiyoruz. Yoksa ekonominin kötü gidişini bir an durdurmak için geçici bir çözüm mü, bilmiyoruz. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında yirmi bir yıldır yönettiğiniz devletimiz memurlarımızı enflasyonun kötü etkilerinden korumak için yeni vergiler getirmek zorunda mı, ekonomi gerçekten bu kadar kötü mü, bilmiyoruz. “Yeni vergiler depremler için mi, memur maaşları için mi?” diye sordüğümüzda, eğer deprem için ise bu vergi bugüne kadar niye beklediniz? Bütçe bu hâle nasıl geldi? Sorumlusu kim? Öncelikle bütçeyi şeffaf bir şekilde paylaşmanız gerektiğini düşünüyoruz.

Yaklaşık üç ay önce ek vergi getirdiniz, gerekçesini “deprem” olarak açıkladınız; şimdi yine “Deprem.” diyorsunuz. Her üç ayda bir deprem nedeniyle vergiler mi gelecek? Bunu net olarak bilmemiz gerekmiyor mu? Gelin, kalıcı çözümler üretmek için hep beraber kafa yoralım. Bu ülke artık yoruldu, torba yasalardan yoruldu; ülkemizin reformlara, kalıcı çözümlere ihtiyacı var. Şimdi ÖTV'yi artırıyorsunuz ve enflasyon oranına bağlıyorsunuz, MTV'yi 2 misline çıkarıyorsunuz ama yeteceğini ya da yetmeyeceğini bilmiyoruz. Bu yetecek mi?

Özellikle belediyelere pay verilmeyen vergilerde artış yapıyorsunuz. Düşünüyoruz, amaçlarınız arasında, gerçekten deprem süresinde elini taşın altına koyan, çalışan 11 büyükşehir belediyesini -ki bunların içinde deprem bölgesinden de belediyeler var - mağdur etmek var mı?

Ne yaptığımız belli değil. Servetten mi vergi alıyorsunuz, kazançtan mı vergi alıyorsunuz, harcamadan mı vergi alıyorsunuz, belli değil. Aslında, hepsinden alıyorsunuz. Bu çerçevede, öncelikle vergi politikalarının tekrar belirlenmesi gerektiğini düşünüyoruz ve burada yine davet ediyoruz: Gelin, reformlar yapalım ve kalıcı çözümler üretelim.

Yeni Maliye Bakanımız hepimizi rasyonel olmaya davet etti. Sizce bu kanun teklifi rasyonel midir, yoksa sadece günü kurtarma politikalarının bir gereği mi? Nasıl bu duruma geldik? Nasıl bir günde unuttunuz? Faizler bir günde yüzde 9'dan 15'e çıktı, süreç içinde daha ne kadar çıkacağı belli değil. Nasıl bu duruma geldik? Faiz sebep, enflasyon sonuç değil miydi? Getirdiğiniz bu vergilerin enflasyona etkisini hiç hesapladınız mı? Bunları paylaşmanız gerekiyordu.

Ek vergi aldınız, ÖTV'yi artırmak istiyorsunuz, MTV'yi artırmak istiyorsunuz, kurumlar vergisini artırmak istiyorsunuz, vergi almayı istemediğiniz tek yer kur korumalı mevduat. Neden bu ülkede yüksek kur kazançlarından vergi almıyorsunuz? Alırsanız döviz kurunu gerçek seviyesinde tutamayacağınızdan mı korkuyorsunuz? Bunu daha ne kadar tutacaksınız?

Evet, pandemiyle mücadeleye IBAN göndererek başladık, depremin etkileriyle mücadeleyi IBAN'la devam ettirdik. Yetmedi, kampanya yaptınız, üstelik kampanyayı yandaşlarınızın şovuna çevirdiniz. Kampanyanın yaklaşık 1/3'ünü alamadınız, Merkez Bankasından bile bağış topladınız ama ne gariptir ki topladığımız bağışların nereye harcandığını açıklamadınız. Üstelik dönemin İçişleri Bakanı çay ve şekere ihtiyaç olduğuyla ilgili kamuoyuyla paylaşım yaptı. Geline nokta yine deprem gerekçesiyle vergi artışına gidiyoruz. Düşünüyorum, artık IBAN göndermeye yüzünüz kalmadı mı? Kötü yönetiyorsunuz, bu ülke hepimizin, bu devlet hepimizin. Maliye Bakanımızın dediği gibi, rasyonel olalım, gelin, şeffaf olun, sizlerin ülkemizi soktuğu bu büyük bataklıktan kurtarabilmek için kalıcı reformlara hep beraber çalışalım.

Evet, memurlar çok zor durumda. Yüzde 17,55 artı 8.077 TL; değil yüzde 17,55 artı 18.077 TL yapsanız bile memurlar geçinemiyor. Bu artışlarla, varsayalım Antalya'da bir vergi dairesi müdürünün maaşı 30-35 bin lira civarında olacak ama ev kirası 20 bin lira; gelin de geçinin.

Aynı zamanda, diğer önemli bir konu, gelir artışlarıyla birlikte gelir vergisi diliminde de yeniden düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Eğer yeniden düzenleme olmazsa üçüncü ya da dördüncü ayda yaptığımız zammın yüzde 5'ini geri alıyorsunuz.

Tabii, bu arada seçim bitti, emeklileri hemen unuttunuz. Emeklilere sadece yüzde 17,55. Sanırım -ben unuttuğunuzu düşünüyorum- onların da seyyanen zamlarla ilgili talepleri var.

Tabii, seyyanen yapılan zamlarla ilgili de memurlar artık hak kaybına uğruyor ve bunu şeffaf bir şekilde açıklamıyorsunuz. Seyyanen zamlar emekli ikramiyelerine ve emekli maaşlarına yansımaya mı? Yansımaya ama bunu da açıklamıyorsunuz.

Her şey bitti, dün gece Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle pek çok ürüne vergi zammı yapıldı, KDV oranlarında artışa gidildi. Yapılan zamlar daha maaşlara yansımada vatandaşın cebinden geri almayı çok çabuk başardınız. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle getirdiğiniz zam paketinin yürürlük tarihi 10 Temmuz. Sadece KDV oranlarını yazar kasalarda değiştirme süresi uygulayıcılar açısından en az on gün. Bu süre içinde insanlar ticari faaliyetleri nasıl sürdürecektir? Burada da görüldüğü gibi, yaptığımız her iş plansız ve günü kurtarmaya yönelik.

Düze çıkmanın tek yolu kalıcı reformlardır diyor, hepimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın Ocaklı, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben uzaklardan geldim, tam kırk altı yıl oldu bu mikrofona erişmeyeli; Rize’den geldim dolayısıyla biraz heyecanım olabilir, yeni vekilim.

Komisyonumuzda ben de elbette alçak bir sesle sorunlarımızı dillendirip bir ortak çözüm üretme yolunda çaba sarf edeceğim. Doğrusu, dün gece böyle bir hayal içindeydim, yarın işte, Komisyonumuza gideceğim ve şunu anlatacağım, bunu anlatacağım falan filan planlamalar yaparken, birdenbire, sabah uyandığımızda kararname etkisiyle şok olduk ve vatandaşlarımızdan ciddi tepkiler gelmeye başladı.

Değerli vekillerim, değerli üyelerim, Başkanım; olan şudur: Şimdi, bu paketin adı “Millî Dayanışma Paketi” ama beni arayan seçmenlerimiz bunun adına “Millî Dayatma Paketi” dediler. Bunu seçmenler kullandığı için ben de özellikle söylemek istedim.

Şimdi, toplanamayan vergilerden yani deprem sırasında televizyonlarda toplanamayan vergilerden arkadaşlarım söz etti. O vergilerin tutarları motorlu taşıtlar vergisinde ifade edilen 38,5 milyar TL’ye yakın bir miktar. Dolayısıyla önce peşine düşülmesi gereken yer, o televizyonlardan çıkıp taahhütleri veren ya da yapmayan kişilerin ve kurumların peşine gitmekten geçiyor ya da eğer bu sözlerini yerine getirmeyeceklerse onları ifşa etmekten, onlara uyarı yapmaktan geçiyor.

Şimdi, efendim, planlamayı eğer doğru yaparsanız bütçe açığınız çıkmaz. Planlamada yanlış olan bir şeyler gidiyor demek ki öyle düşünüyorum. Neyi kastediyorum? Bizde bütçe açığı çıktı. Ne kadar? Yaklaşık 680 milyar lira civarında bir bütçe açığı çıkacağı tahmin ediliyor. Bu açıkların nereden geldiğini şöyle bir analiz ettiğimizde muhtemelen şu sonuçlara varabiliriz yani nedir bütçe açığına neden olan şeyler? Faiz giderleri olabilir, kamu harcamalarındaki düşünülmeyen artışlar olabilir, garanti kapsamında yapılmış, taahhüde bağlanmış olan yol, hastane, köprü ve benzeri yerlerin düşünülen miktarlarda bitmemesi ve ek keşif artışından kaynaklanan bir artış olabilir; buna bağlı, örneğin, KKM’de -döviz üzerinde alınan kararlarla- daha önce Maliye Bakanımızca “Bütçeye 12,5 milyar TL yük olacak.” denildiği hâlde 200 milyara varan bir yükün geldiğini öngörememekten olabilir ve bütün bunları karşılamak da vatandaşa düşüyor.

Şimdi, ben size Rize’den bir örnek vermek istiyorum: Rize’de çalışan bir fabrika var, çay paketleme fabrikası. Değerli Komisyon üyelerim, Sayın Başkanım; bu arada, ben çay üreticisiyim. Bu içtiğimiz çay muhtemelen benim tarlamdan ya da komşu tarlalarımızın birinden hasat edilmiş olabilir. İkinci sürgünleri yeni başladı, çiftçilerimize de ikinci sürgün alımları için, hasatları için önce kolaylıklar diliyorum ama şunu hatırlamak isterim: Birinci sürgün gelmeden önce Sayın Cumhurbaşkanımızın Rize’ye gelmesiyle 11,30 TL olan 1 kilogram yaş çay bedeli fiyatı, o zaman 19,5 lira olan doların bugün 26 lirada seyretmesi yüzünden kendisine verilen yani 7,5 liradan 11,5 liraya çıkarılma yükseltisini tamamen ortadan kaldırdığı gibi, satın alma kabiliyetlerini iyice düşürmeye başladı.

Şimdi, bir çay fabrikası, paketleme fabrikası var Başkanım Rize’de. Bu fabrikada yaklaşık olarak 500 işçi çalışıyor. Bu işçiler diyorlar ki: “Bizim kadrolarımızı verin çünkü biz orada 7/24, üç vardiya olarak çalışıyoruz.” ama sistem öyle çalışmıyor. Fabrika müdürleri diyor ki: “Doğrudur, bu işçilerimiz kadrolu olup sürekli olarak burada çalışmaları bizim verimliliğimizi artırırken maliyetlerimizi de aşağıya çeker.” Bu nedenle yöneticiler böyle söylerken, işçiler böyle söylerken, siyasilerce, siyaseten, bu işçilerin, ailelerinin dâhil kontrol edilmesi amacıyla, burada kadrolu çalıştırılmak yerine üç ay, altı ay, beş ay çalıştırılmak suretiyle kontrol edilmeleri sağlanıyor. Ne oldu size? İşte, plansız bir biçimde çalışmanın karşılığı olarak maliyetler artarken işçiler de haklarını alamamış, emeklilik sürelerini uzatmış oldular. Dolayısıyla bunlar planlanmalı.

Gelelim deprem meselesine... Başkanım, ben çok iyi bir inşaat mühendisiyim. Ciddi deneyimlerim var, Allah'a çok şükür, yaptığım işlerde hiçbir sorun yaşanmadı, bundan sonra da yaşanmayacak. Buradan şuna geleceğim: İyi bir inşaat mühendisi olarak, depremde yaşanan hasarın sorumlularını bulmak bugünkü bilimsel verilerle çok kolaydır ve bu bilimsel verilerle sorumluların tespit edilmemesi ve bütçe açığını meydana getiren bu yıkımdan dolayı onlara pay biçilmemesi büyük bir hatadır. Yani bugün yürürlükte olan yasalarla, depremde hasar gören konutların neden hasar aldığını anlamak çok rahat bir şekilde mümkündür ve orada ihmali olanlar da sorumluluklarını hem hukuki olarak hem de maddi olarak yapmadıkça vatandaşın bu yükü istememiz doğru değildir, önce oralarda bu yükleri bir aramamız gerekiyor.

Sonra, bu paketin içinde teklif edilenler ile açlık sınırı meselesi -bütün hatip arkadaşlarım aslında değindi- karşılaştırıldığında vatandaşın bu paketi karşılaması mümkün değildir. Yani 33 bin lira yoksulluk sınırının olduğu bir yerde emeklilerimize, özellikle Sayın Cumhurbaşkanının bu sabahki "Evet, bakanlarımıza ve çalışanlara -veya işte- ilgililere talimat verdim." demesi üzerine başlayan düzenleme veya düzeltme meselesi "Acaba Sayın Cumhurbaşkanının talimat vermemesi hâlinde yapılmayacak mıydı?" sorusunu getiriyor. Yani emekliler çok zor durumda Başkanım, emeklilerden ve çalışanlardan, yoksulluk sınırının 33 bin liraya dayandığı bir yerde motorlu taşıtlar vergisi ya da vergi artırımını yoluyla daha fazla fedakârlık istemek yanlıştır; bunların yerine kamu israfını önleyici tedbirler almak gerekiyor. Çok basit, biraz can sıkıcı olabilir ama bunu söylemek zorundayım: Sadece iki günlük tasarrufla sarayda iki günlük tasarrufla bu talep edilen motorlu taşıtlar vergisi bütçesi oluşturulabilir. Dolayısıyla demin de arkadaşlarımdan değindiği gibi, tasarrufu önce kamudan başlatarak önce onlardan istemek, sonra da vatandaşımıza dönmek lazım.

Şimdilik söyleyeceklerim bu kadar.

Çok teşekkür ediyorum bu fırsatı yakalayabildiğim için.

Ben burada özellikle, Rizeli olan diğer vekillerim yok, aynı zamanda onların da seçmenlerinin hakkını korumak için buradayım.

Sağ olun beni dinlediğiniz için, teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum, sağ olun Sayın Ocaklı.

Evet, şimdi, Komisyon üyelerimizden söz talebi olan var mı? Yok.

Komisyon üyelerini bitirdik.

Şimdi, Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimizden...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, şöyle ben hemen bir toparlayayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı'nın bir talebi var.

CAVİT ARI (Antalya) – Ben biraz toparlayayım, diğer arkadaşlar bu saatte eğer uygunsa konuşsunlar, ben sonra konuşayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle: Komisyon üyelerimiz bitti. Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimiz var mı? Sayın Gürer var. Başka?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Cavit Bey "Sonra konuşayım." diyor...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam.

Sayın Gürer, buyurun.

Süreniz beş dakika.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Başkan.

Seçimden önce pembe tablolarla halktan oy alan AKP, seçim sonrası zamlar ve de vergilerle sabit gelirliiler başta olmak üzere tüm yurttaşların canına okuyor. Asgari cret ve memura kaşıkla verilen artışlar da daha cebe girmeden eridi, hatta alım gücü daha da düştü. Marketler etiket değiştirmeye yetişemiyor, arşı pazar fiyatları uçtu. Dünyada gıda fiyatları düşerken Türkiye’de gıdaya erişim dahi zorlaştı, en büyük para birimi 200 liraya 1 kilo et alınamaz hâle geldi. Bu torba, kanun teklifinde en düşük memur maaşında bir artış hedefleniyor, yoksulluk sınırının altında bir ücret öneriliyor. En düşük memur maaşı asgari ücretin en az 2,5 katı olmalıdır. Asgari cret her dört ayda bir güncellenmelidir ve asgari ücret artışı emekli ve memur ile diğer çalışan kesimlere yansıtılmalıdır.

Vatadaşın enflasyona ezilmeden öte, boğazı sıkılmaya başlamıştır. Vatadaşların bankalara ve tüketicici finansman şirketlerine olan bireysel kredi ile kredi kartları borçları, 9-16 Haziran günleri arasında 7,5 milyar artarak 2 trilyon 160 milyar liraya yükselmiştir. Yılbaşından bu yana tüketicici kredileri 292 milyar lira artarak 1 trilyon 412 milyar liraya, kredi kartı borçları ise 295 milyar büyüyerek 749 milyar liraya kadar çıkmıştır. Vatadaş borçla yaşamaya çalışırken, yeni zamlar ve acımasızca vergilerle her gün daha da yoksullaşmaya devam etmektedir. Motorlu taşıtlar vergisindeki artış, akaryakıtta gelen zam, bakım servis ücretlerindeki artış, araç fiyatlarındaki vergilerle oluşan artış vatadaşı böyle giderse yaya bırakacaktır. Kolay vergi alınacak kalemler, KDV başta sürekli artış vatadaşın yaşamını zehreder boyutlara ermiştir.

Memur, işçi ve emekli için ücretlerde, gerçek enflasyonla oluşan süreç gözetilerek artış sağlanmalıdır. Emekli intibak düzenlemesi yapılmalıdır. Emekliler açlık sınırı üzerinde bir maaşa ermelidir. Emekli bayram ikramiyesi asgari ücret kadar olmalıdır. Evi olmayan memur ve emekli için kira yardımı verilmelidir. Emeklilerden ilaç katkı payı kaldırılmalıdır.

Mecliste görevli personel arkadaşlar yolda gelirirken dediler ki: “Maaşlarımıza yapılan katkı düşük, maaşın üçte 1’i seyyanen zamlardan oluşuyor. O yüzden, emekli olmayı düşünürken maaşlar düşük olduğundan emeklilik dilekçelerini geri çekmeye başladık.”

Ekonomik krizin tüm etkileri dar ve sabit gelirliilerin üzerine yıkılırken iktidarda israf alabildiğince sürüyor. Yoksuldan alıp varlıklılara daha çok devlet eliyle rant aktarıyor. Zengin zenginleşiyor, yoksul daha da yoksullaşıyor.

Sağlıktan gıdaya erişimin yanında, kira artışları kiracı-ev sahibi kavgalarını artırdı. Aileler dağılıyor. Vergide adalet sağlanmadan, sabit ve dar gelirliilerin yaşamı iyileştirilmeden, ifti, işçi, emekli ve memurun yaşadığı yoksullaşmayı görmezden gelerek ülke yönetilemez.

Taşeronda kalanlar kadro bekliyor, kadroları bir an önce verilmelidir.

Stajyer ve çırakların işe başladığı gün emeklilik süreci işlemelidir.

BAĞ-KUR prim eşitilmesi yapılmalıdır. 2000 yılı adil kademeli emeklilik hakkı verilmelidir. EYT’yle oluşan mağduriyetler giderilmeli, bir gnle on yedi yıl emeklilikleri telenenlere çözüm getirmelidir. Emeklilikte adalet sağlanmalıdır.

Ehliyet affı da bir an önce çıkarılmalıdır.

Seçimden nce “Gaz bulduk, petrol bulduk...” seçimden sonra vergi ve zam geliyor. Vatadaşın yaşamı oldukça daraltılmış durumdadır. Seçimden nce Togg gezdirdildi, biz vatadaşa dedik ki: “Togg çok güzel bir şey; elinize sağlık, emeğinize sağlık da bizim anlayışımız bu Togg’u size aldrabilmek.” Ama sizin anlayışınız, gezdirdiniz grdrdnz. Hatta Niğde’de birisi de Togg’un önünde amuda kalktı, ben de o vatadaşa dedim ki: “Ya, senin cebinde evine gidecek dolmuş paran yok, Togg geldi diye bayram yapıyorsun.” Bu süreçte vatadaş görsün ki seçimden önce Togg, seçimden sonra zam ve vergi.

Teşekkürler Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, söz istiyor musunuz yoksa soru-cevaba mı geçeyim?

CAVİT ARI (Antalya) – Konuşayım Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Değerli Bakan Yardımcıları, bürokratlar, milletvekili arkadaşlarım; ben de bu dönemin ilk Komisyon toplantısında, önümüzdeki süreçlerin hayırlı olmasını ve başarılar getirmesini diliyorum. Komisyona yeni katılan arkadaşlarımıza da yine hayırlı olsun.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu Komisyonunda ben geçen yıl da görev yaptım. Geçen yıl bu Komisyonunda ve Genel Kurulda, ülkedeki ekonomik koşulların her geçen gün kötüye gittiğini ve AKP iktidarının artık ekonomiyle ilgili yapacağı bir şey kalmadığını buradan defalarca söyledik yani kısa özet “Ülkeyi batırıyorsunuz.” dedik, her seferinde bunu söyledik. Bugün gelinek noktada, eğer şöyle bir sokağa çıkarsak, insanların ne kadar perişan olduğuna, cebine giren paranın bankamatikten çekip evine giderken daha yolda eridiğine şahit olduğumuz günleri yaşıyoruz. Gerçekten ekonomik anlamda artık iktidarın yapacağı bir şey kalmadığını herkes görüyor. Bu zamlar yani memura, çalışana verilen zamlar keşke daha fazla verilebilmiş olsa, biz de bunu canıgönülden talep ediyoruz.

Yine, emeklilerle ilgili de büyük bir beklenti var. Emeklilerin maaşlarının da yaşanabilir bir hâle getirilmesini, emeklilerin de ekonomik anlamda rahat etmesini talep ediyoruz. Ancak çalışanın cebine, emeklinin cebine ne girerse girsın, artık her gün gelen zamlarla, her gün gelen fiyat artışları ve resmî artışlarla o paranın değerinin kalmadığını görüyoruz. Ekmek fiyatı almış başını gidiyor. Daha geçen yıl bu sıralarda gündemle ilgili konuları görüşürken etin fiyatı 100-150 liraydı, bugün 300 liradan aşağı et yok, et; insanlar et alamıyor arkadaşlar. Siz burada maaşa biraz zam yaptık diye bunu konuşuyorsunuz.

Bakın, bankalara uğrayın, kredi veriyor mu size bir sorun bakalım, krediye ulaşabiliyor musunuz bir sorun bakalım arkadaşlar. Bugün, bankalar, ihtiyacı olan kişilere istenildiği oranda değil, sadece çok sınırlı rakamlarla kredi verir hâlde ve kredi faiz oranları da -dün bir yerden rakam aldım- yüzde 4,5'lara çıkmış. Ya, siz bunları görmüyor musunuz? Bunları görmüyorsunuz, ondan sonra hâlâ ekonomiyle ilgili laflar ediyorsunuz arkadaşlar. Vatandaş inin inin inliyor. Seçim geçti; seçimde yaşadığımız pembe tablolarla, işte, yine vatandaşımız size inandı, iktidarın devamına dair karar verdi, inandı ama işte, gerçekler ortada, gerçekler ortada.

(AK PARTİ sıralarından gülüşmeler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, sükûneti tesis edelim lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Tebessüm ettik sadece.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bunların tuzu kuru olduğu için bilmezler Cavit Arı'nın konuştuklarını.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Senin tuzun kuru değil yani?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, devam edin.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bunlar bilmezler, evet.

Şimdi, Yaşar Bey bu işleri bilir, Yaşar Bey de bilir ama işine gelmez.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, vatandaşın, çiftçinin büyük sıkıntı yaşadığını görmek zorundayız. Ha, depremle ilgili her türlü desteğin verilmesi gerektiğini biz savunuyoruz, bunda bir farklı düşünce içerisinde değiliz ama deprem bölgesindeki vatandaşların oylarını iktidarın imkânlarını kullanarak alan da sizsiniz. Şimdi, o oyları aldınız, bugün deprem bölgesinde yapılacak olan işlerle ilgili bütün yükü vatandaşın omzuna yükleme girişimindesiniz. Ve bunun yanı sıra, belediyelerin de bu konuda özel desteğe ihtiyacı olduğunu ben de bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, kur korumalı mevduat bu düzenleme içerisinde var. Geçen yıl da defalarca bu konuyu konuştuk. Burada Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yetkilisi olan arkadaşımız var. Sayın Başkana şaka yollu takıldım “Bilgi vermek için mi burada, bilgi vermemek için mi burada?” diye. Tekrar soruyorum. Bakın, bu düzenleme, kur korumalı mevduat sistemi -bir yılı da geçti- Türkiye ekonomisinin temeline konmuş bir dinamitti. O günler de söyledik “Bakın, bu çok tehlikeli bir uygulama olacak, ucu açık bir uygulama olacak, yarın ülke ekonomisine maliyeti çok yüksek olacak.” diye. O günleri kurtarmak adına bu sisteme geçildi ve bir kısmı hazineden, yine bir kısmı da Merkez Bankasından ödemeler yapıldı. Şimdi, dolar daha yakın tarihte 20, 22 liraydı, neredeyse bir ay içerisinde 26 TL’yi de geçmiş durumda. Bu durumda ben burada bulunan tüm yetkililerin, görevlilerin, milletvekillerinin vicdanına sesleniyorum: Hangi yatırım bir ay içerisinde, bir buçuk ay içerisinde yüzde 35 net kâr elde etmiştir veya eder? Değerli arkadaşlar, bugün parası olan belli bir azınlık kur korumalı mevduat sistemiyle yaklaşık bir iki ay içerisinde yüzde 35 para kazandı ve bu kazanılan para hepimizin parası, hepimizin; bizlerden toplanan vergilerle elde edilen paradan alındı. Ama şimdi, bu değişiklikle, kanun teklifiyle hazinenin ödeyeceği paranın artık Merkez Bankası tarafından ödenmesine geçilmekte. Peki, ben soruyorum buradan; benden önce ne konuşuldu bilmiyorum, biraz geç kaldım: Şimdi, Merkez Bankası üzerinden yapılacak ödeme yani burada, istediğimiz gibi parayı basabiliriz, rahatça öderiz anlamına mı geliyor? Bir. İki, geçen yıl Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yetkilisi yine benzer bir konuda görüşme yaparken ta İstanbul’dan, neredeyse özel uçakla geldi, oturdu koltuğuna, dedik ki: Merkez Bankası kaç para ödedi şimdiye kadar? Beş saattir yolunu gözlediğimiz değerli yetkili arkadaşımız koltuğa oturdu “Ben bilgi veremem.” dedi. Şimdi, bu durumda soruyorum: Merkez Bankasının özel konumu nedeniyle, bundan sonraki süreçte ödenecek paralar kamuoyundan gizlenmek için mi bu kapsama alındı değerli arkadaşlar? Bugün sonradan “Öyle bir açıklama yok.” diye bir ifade kullanıldı. Sayın Ekonomi Bakanıyla ilgili, kur korumalı mevduat sisteminin yanlış olduğuna dair bir beyanati önce kamuoyuna düştü sonra “Yanlış.” dendi. Vallahi, Sayın yeni Bakan böyle bir konuda açıklama yaptı mı, yapmadı mı bilmiyorum ama ülke ekonomisinin bugünkü geldiği seviyede, işte depreme para aradığımız bugünlerde, kur korumalı mevduat sistemiyle birilerinin hâlâ zengin edildiği bir dönemi yaşarken, bu sistemin ne kadar yanlış olduğu ortadadır. Merkez Bankası üzerinden bu sistemin devam etmesi demek bu bilgilerin kamuoyundan saklanması zemininin oluşması demektir.

Şimdilik teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı’ya teşekkür ediyorum.

Teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Geçtik, maddelerde söz vereyim Sayın Güneş.

Şimdi, Sayın teklif sahibi Nilgün Ök’e görüş, öneri ve eleştirilere cevap vermek üzere söz veriyorum.

Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii ki bizim getirmiş olduğumuz bu kanun teklifinin ana önceliği gerçekten deprem. Yani depremin büyüklüğünü, aslında en başındaki açıklamamda da 104 milyar dolara yakın bir maliyetin olduğunu net bir şekilde açıklamıştım ve artık biz bu yaraları hızlı bir şekilde saracağız, sarmaya devam edeceğiz. 650 bin konut yapmamız lazım deprem bölgesine ve bizim buradaki insanları bir an önce normal yaşantılarına döndürmemiz gerekiyor. Tamam, depremin yaralarını hep beraber saralım. Bakın, Meclis bir irade gösterdi, ne yaptık biz geçtiğimiz dönemde? “EYT” dedik, EYT’yi hep birlikte çözdük, oy birliğiyle EYT’yi çözdük. Ne dedik? En düşük emekli maaşı 7.500 liraya çıkardık, ikramiyeler 2 bin lira olsun dedik.

Burada biraz önce bir milletvekilimiz ithamda bulundu “Milletimizi kandırdınız, yine kandırıyorsunuz...” Yani şunu ifade etmek istiyorum: Bugüne kadar, yirmi bir yıldır AK PARTİ hükümetleri olarak hiçbir zaman milletimizi kandırmadık. Zaten kandırmış olsaydık bugün biz burada oturuyor olmazdık yani 1’inci parti konumunda oturuyor olmazdık, milletimiz de bize bu teveccühü göstermezdi. Milletimiz bir tercih yaptı, bunun sonucunda bugün, burada, bu şekilde hepimiz bu Komisyon masalarında oturma şansını elde ettik. Bunu ifade etmek istiyorum. Tabii ki vardı milletimizin aklını çelmeye yönelik söylemler, neydi? “Emekli her bir kişiye 15 bin lira ilave emekli ikramiyesi...”

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Verecektik biz, kimsenin aklını çelmedik, iktidar olsak verecektik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bugün geldiğimiz noktada, biraz sonraki maddelerde teker teker açıklayacağız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

Sayın Ök, bir saniye, bir müsaade buyurun.

Sayın Gürer, mesela siz görüşlerinizi ifade ettiniz, bunları neden seçim öncesi söylemediğinizi ifade ettiniz, o da kendi değerlendirmelerini yapıyor, lütfen hatibi dinleyelim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Kanun teklifini getiren kişi kanunu anlatsın Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, tamam, tabii ki anlatıyor ama şöyle Sayın Gürer...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Komisyon üyeleri cevap verebilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir müsaade buyurun. Ben şu an Komisyonu yönetiyorum.

Dolayısıyla o da kendi görüş ve kanaatlerini burada ifade etmek hakkına sahip.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, aslında sataşma niteliğinde olarak söylemek istememiştim ama teknik baktığımda yani genel olarak, biz, bu teklifimizi tamamen deprem odaklı olarak getirdik. E, tamam, bir taraftan onu yapmayalım, bunu yapmayalım ama bunun da karşılığının olması lazım. Yani şöyle baktığımızda, bu depremin bu 2023 yılı bütçesine nereden baksanız 850 milyar TL gibi bir yük getirdiğini görüyoruz. Kaldı ki bununla birlikte birçok yeni... Emeklilere verilen ikramiyenin 1.100 liradan 2.000 liraya çıkartılması yine bu bütçede oldu, işte, ekstra işçilerimize, ondan sonra kamu işçilerine, memurlara verilen refah paylarını yine yüzde 40, yüzde 30 gibi oranlarda yaptık; bunlar normalde planlananın üstünde olan ekstra giderler oldu. Bunları üst üste koyduğumuzda... Keza, EYT

mesela, 2023 bütçesine, evet, konulmuştu yani 10 milyar TL gibi bütçede yeri vardı ama şu an, bugüne baktığımızda 1,8 milyon EYT’imiz var, başvurmuşlar ve emekli maaşlarını almaya başladılar ve bunun yükü 213 milyar TL yapıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, toparlayalım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Dolayısıyla, Başkanım, bunun karşılığının olması neticesinde biz bu paketi getirdik, biraz sonra maddelerde de teker teker niye getirdiğimizi size açıklayacağım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, böylece teklifin...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir iki soru soracağım geneli üzerinde olduğu için, ondan sonra Sayın Ök’ten de yani maddelere gelince de konuşabiliriz, cevaplmasını...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Maddelerde yapalım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ama hayır, geneli için söyleyeceğim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Birincisi, biliyorsunuz bu 1999 Gölcük depreminden sonra özel iletişim vergisi çıktı, bu “deprem vergisi” diye adlandırıldı. Şu ana kadar ne kadar toplandı? Bu para nerelere harcandı? Bir yerde duruyor mu? Ne kadarı depreme harcandı? Bakın, gene deprem için konuşuyoruz çünkü o dönem, 2011’de Sayın Mehmet Şimşek’in bir açıklaması var: “Biz bunu duble yollara harcadık, havaalanlarına harcadık, sağlığa harcadık.” gibi şeyler söyledi. Bugün gene kendisi Hazine ve Maliye Bakanı; birinci sorum bu.

İkinci sorum, bu 5’inci maddede net borç kullanım tutarı 3 kat artıyor. Ben şunu merak ettim: Şu an itibarıyla net borç kullanım tutarı ne kadar?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 424 milyar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 424 milyar. Tam rakamı alalım ki yani burada anormal bir rakam isteniyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, hayır, şu an mevcuttaki bu.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani ben açıkçası kuşkuya düştüm. Konuşacağız maddede de zaten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle...

Başkanım, cevap vereyim mi hemen taze taze, usul yok ama?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle, Sayın Türelî tamamlasın, sonra verip...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tabii, tabii, o da olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelî, devam edin.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir de son olarak şunu soracağım: Şimdi, bu geçici madde 2’de, kur korumalı mevduat sisteminde Hazinesinin yüklendiği kur zararı da Merkez Bankasına geçiyor. 2022 yılında Merkez Bankasına ne kadarlık bir kur zararı oluştuğunu bir öğrenelim, bu rakamı, hazır buradayken bunları konuşacakken çünkü bilmediğimiz, şeffaflık olmayan rakamları şimdi daha da başka bir şeye götürüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Arkadaşlar hazırlıklarını yapsınlar, madde üzerinde...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, bunları görüşme sırasında alalım lütfen.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, şöyle yapalım...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bunları maddeleri açıklarken yapalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, müsaade edin.

Sayın Türel’in sorularını aldınız, sayın Merkez Bankası yetkilileri, madde üzerinde milletvekilimizin sorduğu sorular var. Sizin bilançolarınızın netleştiği kanaatindeyim, dolayısıyla o bilgileri paylaşırsınız Komisyonumuzla.

Sayın Ök, şimdi mi, yoksa bazı veriler olup öyle mi paylaşacaksınız?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aslında hemen birkaç veri var ama isterseniz maddeleri konuşurken onun üzerinden de verebilirim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman hazırlığınızı yapın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama şunu söyleyebilirim: 424 milyar TL, hani maddeler üzerinde konuşmaya da bir hazırlık olsun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tablo olarak da verirseniz memnun olurum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tablo olarak, arkadaşlarımız, hani...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Haziran dâhil mi bu sayıya?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, en son, şu an 424 milyar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Mayıs ayında 315 milyar liraydı, şu an 100 milyar lira bir ayda...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – En son yani benim aldığım bilgi itibarıyla 424 milyar TL’lik bir borç kullanılmış durumda. Bunu, biliyorsunuz, yüzde 5 artırımlarla 727 milyar TL’ye kadar kullanma hakkı var; şu an için 424 milyar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Diğerleriyle alakalı hazırlığınızı yapın, teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tablo olarak da gelirse memnun oluruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, ona başka arkadaşlar baksın.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, böylece teklifin genel üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddelerin görüşülmesi kısmına geçiyoruz.

1’inci maddeyi okutuyorum:

6/2/2023 TARİHİNDE MEYDANA GELEN DEPREMLERİN YOL AÇTIĞI EKONOMİK KAYIPLARIN TELAFİSİ İÇİN EK MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ İHDASI İLE BAZI KANUNLARDA VE 375 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

“Ek motorlu taşıtlar vergisi

MADDE 1- (1) 18/2/1963 tarihli ve 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanununun 5 inci, 6 ncı ve geçici 8 inci maddelerinde yer alan (I), (I/A), (II) ve (IV) sayılı tarifelere göre vergiye tâbi olan ve bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicilde kayıt ve tescilli bulunan taşıtlar ile bu Kanunun yayımı

tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar, bir defaya mahsus olmak üzere, 2023 yılı için tahakkuk ettirilen motorlu taşıtlar vergisi tutarı kadar ek motorlu taşıtlar vergisine tâbidir.

(2) Ek motorlu taşıtlar vergisi, taşıtların kayıt ve tescilinin yapıldığı yerin vergi dairesi tarafından bu Kanunun yayımı tarihinde, bu tarihten 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlar için kayıt ve tescilin yapıldığı tarihte tahakkuk ettirilmiş ve tebliğ edilmiş sayılır.

(3) Ek motorlu taşıtlar vergisinin mükellefi, bu Kanunun yayımı tarihi itibarıyla 197 sayılı Kanun kapsamında motorlu taşıtlar vergisi mükellefi olanlar ile bu Kanunun yayımı tarihinden 31/12/2023 tarihine kadar ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilen taşıtların sahibi olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

(4) 197 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinde yer alan istisnalar, ek motorlu taşıtlar vergisi için de uygulanır. 6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş İlinde meydana gelen depremler nedeniyle Hazine ve Maliye Bakanlığınca 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 15 inci maddesi kapsamında mücbir sebep hali ilan edilen yerlerde; deprem tarihi itibarıyla kayıt ve tescilli olan taşıtlar, deprem nedeniyle yıkılan veya ağır ya da orta hasarlı hale gelen binaların maliklerine ait taşıtlar, depremlerde ağır hasar görekerek kullanılamaz duruma gelen taşıtlar ile deprem nedeniyle eşi veya birinci derece kan hısımlarından birini kaybeden mükelleflere ait taşıtlar ek motorlu taşıtlar vergisinden müstesnadır.

(5) Bu Kanunun yayımlandığı tarihte ilgili sicillere kayıt ve tescil edilmiş olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi, birinci taksiti bu Kanunun yayımlandığı ayı izleyen ayın sonuna kadar, ikinci taksiti 2023 yılının Kasım ayı sonuna kadar olmak üzere iki eşit taksitte; bu Kanunun yayımı tarihi ile 31/12/2023 tarihleri arasında ilgili sicillere ilk defa kayıt ve tescil edilecek olan taşıtlara ilişkin ek motorlu taşıtlar vergisi ise bu taşıtların motorlu taşıtlar vergisi ile birlikte peşin olarak ödenir.

(6) 197 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi hükümleri ek motorlu taşıtlar vergisi hakkında da uygulanır. Ek motorlu taşıtlar vergisi ödenmeden, trafikten çekme, hurdaya çıkarma ve yurt dışına çıkarma nedeniyle tescil kaydı kapatma işlemi yapılamaz.

(7) Bu maddeye göre tahsil edilen ek motorlu taşıtlar vergisi genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer Kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

(8) Ek motorlu taşıtlar vergisine ilişkin olarak bu maddede hüküm bulunmayan hallerde, 197 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(9) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 1’inci maddeyle alakalı teklif sahibine bir açıklama sözü veriyorum ve müzakereleri başlatıyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

1’inci maddemiz, bu depremin yol açtığı ekonomik kayıpların giderilmesi ve depremden zarar gören vatandaşlarımızın yaralarının sarılması amacıyla getirdiğimiz kanuni bir düzenlemeyle, genel bütçeye gelir elde edilmek üzere (MTV) motorlu taşıtlar vergisine bir defaya mahsus olmak üzere ve 2023 yılında olmak üzere ek bir vergi getiriyoruz; bunu da aynı, diğer MTV’de olduğu gibi 2 taksitle ödeyebilecekler. Birinci taksit, hemen bu kanunun yayınlandığı tarihten izleyen ayın sonuna kadar yani

bu, eğer, işte, temmuzda girse ağustos ayı oluyor, ikinci taksiti de kasım ayı içerisinde ödeyebilecekler. Yeni araç ihdas edildiğinde de zaten o yeni araç alınırken MTV'yi de 2 kez ödemiş olacaklar yani hem normal MTV bir de ek MTV ödemiş olacaklar.

Biraz önce Sayın Ağbaba'nın sorusu vardı, deprem bölgesinin milletvekili olduğunu ifade etmişti, "Kimler kapsama dâhil ya da değil." demişti. Şöyle: Yeni getirdiğimiz yani bu getirdiğimiz MTV'den... Biliyorsunuz, deprem bölgesindeki tüm araçların MTV'lerini silmiştik biz daha önceki getirdiğimiz düzenlemeyle; yine o sildiğimiz tüm MTV'ler yeni, bu ek MTV'den muaf tutulacak. Aynı zamanda, deprem bölgesinde o tarihte, deprem tarihinde olan tüm illerdeki araçlar bu yeni ek MTV'den muaf. Aynı zamanda, diyelim ki kendi deprem bölgesinde yaşamıyor ama deprem bölgesinde ağır hasar görmüş evi var, o vatandaşlarımız da MTV'den muafiyet yaşayacaklar ya da yine deprem bölgesinde değildir ama deprem bölgesinde birinci derece kan bağıyla bağlı yakınına kaybetmişler diyelim, onlar da yine aynı şekilde MTV'den muaf olacaklar yani bunlar anne-baba, çocuklar birinci derece yakın oluyor... Şöyle baktığımızda 2023 yılı Ocak ayında yaklaşık 37,2 milyar TL gibi bir MTV almışız. Tabii, bu muafiyetleri de öngördüğümüzde 30 milyar TL gibi yeni bir MTV söz konusu, ek gelir söz konusu. Zannedersem bir hatibimiz Anayasa'ya aykırılıkla ilgili söylemişti. Tabii, 1999 yılında, yine deprem sonucunda bu vergi alınıyor ve buna bir itiraz olmuyor, Anayasa'ya da itiraz olmuyor ve milletimiz öyle bir ödeme yapıyor. Yine, 2003 yılında bir düzenleme geliyor. Evet, o 2003 yılındaki düzenlemeye Anayasa'ya aykırılıktan dolayı itiraz oluyor ama burada olağanüstü bir süreç yaşadığımız için yani gerçekten depreme yönelik kullanacağımız için, biz tekrar bu motorlu taşıtlar vergisini getirmeyi öngörüyoruz.

Bir de bunun haricinde yine dediler ki: "Niye belediyeler değil?" Tabii ki bu sadece deprem bölgesine, depreme yönelik hizmet yapmak amacıyla genel bütçeden yapacağımız, depreme yönelik hizmetler için aldığımız bir düzenleme olduğu için bunun belediyelerle ilgili kısmını hariç tuttuk, genel bütçeye katkı sağlanmasını uygun bulduk.

Teşekkür ediyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Belediyelerin ihtiyacı yok mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biz, şu an, burada, bu getirdiğimiz kanun teklifiyle belediyelerin ihtiyaçlarına yönelik bir düzenleme yapıyoruz.

CAVİT ARI (Antalya) – Niye? En çok CHP'li belediyeler yardım etti.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Burada özel bir düzenleme var. Bizim ülke olarak yaşadığımız bir deprem var ve bu deprem sonucunda biz bu kanun teklifini getiriyoruz, bunu depremdaki yaraları sarmak için kullanmak istediğimiz için bu ek vergiyi getiriyoruz. Ondan dolayı, o bölgede kullanılsın diye getirdik, yoksa belediyelerle ilgili varsa onu, tekrar, başka arkadaşlarımızla, başka gündemde konuşuruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Şimdi madde üzerinde söz talep eden milletvekillerimiz varsa onlara beşer dakikayı geçmemek üzere söz vereceğim.

Var mı söz talebi olan milletvekilimiz?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, buyurun.

Süreniz beş dakika,

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Arkadaşlar, şimdi, 1999'da ek bütçeyle geldi bu bir kere, böyle bir torba yasa filan söz konusu değildi, ek bütçe yapıldı. Dolayısıyla da orada bütçe hakkı dediğimiz mesele ve bütçe yapma iradesi Meclisten geçti. Anayasa'da onun reddedilmemesi, depremle olan alakası fakat daha sonra da bu düzenlemeye dair 2003 yılında yapılan şey Anayasa Mahkemesinde iptal edildi. Şimdi, bunu, buna bir şey kamufraj malzemesi olarak düşünmek aslında çok da uygun değil, kaldı ki depremden bugüne geçen süreye de baktığımızda.

Sayın Ök, biraz önce bir rakam verdiniz -ben rakamları severim- dediniz ki: "104 milyar dolar maliyeti var depremin."

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tahminî, Strateji ve Bütçe Başkanlığının verdiği rakam.

SEZAI TEMELLİ (Muş) –Tahminî, tamam, çok güzel. "650 bin de konut yapacağız." dediniz; bu da tahminî herhâlde yani konut başı 160 bin dolar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – O tahminî değil.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Peki, tamam, müsaade edin.

Yani 160 bin dolarlık ev yapacağız depremzedelere, herhâlde İtalyan tarzı bu ve bilabedel veriyorsunuz öyle mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, o sadece 10 il.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Ya, şimdi, işte, rakamlarla oynuyorsunuz...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Maliyet sadece ev maliyeti değil ki, sadece konut değil yani.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Tamam, yüzde 20'sini de çevreye verelim. Ne olur? 128 bin dolar olur, değil mi? Yani rakamlarla oynuyorsunuz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Kişilere ödenen paralar var yani sadece öyle konutla sınırlandırılmaz.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Var, var biliyorum, düştüm onların hepsini 128 bin oldu, hadi 125 bin dolar olsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Şimdi, gerçekten depremzedelerin bu mağduriyetlerini ortadan kaldıracaksak bu, rakamlarla oynayarak olmaz, hele motorlu taşıtlar vergisi gibi meselelerle hiç olmaz çünkü depremin mağduriyeti depremzedelerin ötesinde bütün ülkeye de yayılmış durumda. Dolayısıyla, bugün dolaylı vergiler üzerinden değil. Mesela, motorlu taşıtlar vergisiyle bir kısmını eğer gidermek istiyorsak şöyle yapsaydınız o zaman, deseydiniz ki: "2.000 cc üzerindeki araçlardan, lüks araçlardan vergi alacağız." Yoksa genel olarak zaten büyük mağduriyet yaşayan, işte, düşük cc'li, eski model arabası olan ya da mağduriyeti artıracak şekilde değil yani herkesi aynı kefeye koyarak değil.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onlar zaten düşük veriyor.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Oransal bir şey; o düşük veriyor diye az veriyor değil, o, kendi bütçesine göre o oranla, o vergi yüküne katlanıyor. Şimdi, burada ekonomi dediğimiz böyle bir şey, dolayısıyla adalet dediğimiz de bunun içinden çıkan, siyaset de bunun içinden çıkan bir şey. O zaman, eğer gerçekten bir mağduriyete karşı bir tedbirle bu vergiyi alacaksak buna uygun bir düzenleme yapsaydık, değil mi? Çok kazanandan çok...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Verin teklifinizi, önergenizi verin.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teklifi vereceğiz ama yine de bu teklifte karşımıza gelen şeyde deprem gerekçe olamaz. Bence esas gerekçe ekonomi politikanız. Dolayısıyla deprem sadece burada belki de bunun örtüsü oluyor ama ekonomi politikalarında öyle açıklar oluşmuş ki artık neyi bulsanız ondan vergi alma gibi bir telaşla hareket ediliyor. Dolayısıyla da mesela motorlu taşıt vergisine benzeyen bir vergi dalgasını da sabah Hazinesin şafak operasyonu ile yaşadık. İlk defa bir Hazine şafak operasyonu yaptı gecenin saat üç ellisinde. Biz şafak operasyonlarına alıştık ama Hazinesin yapmasına alışık değiliz. Dolayısıyla, bu nasıl bir telaş ve katma değer vergisini artırdı yani motorlu taşıtlar vergisinin yaratacağı o olumsuz etkiye bir de KDV artışları eklendi. Mesela, çocuk bezi de var onun içinde yani çocuk bezlerindeki vergiyi artırarak neyi kapatabiliriz ki biz, hangi açığı kapatabiliriz? Dolayısıyla, bu düzenlemenin içindeki rasyonalitede bir sıkıntı var ve buna dair, bence, bu teklifin bu maddesi eğer gerçekten bir deprem niyetiyleyse o zaman bir ek bütçe çerçevesinde oturup tartışalım, gerçek maliyetlere bakalım, toplumsal maliyetlere bakalım, yüklerle bakalım ve adaletli bir şekilde bu yükü dağıtacak bir vergi düzenlemesini hep beraber yapalım. Buna kimse itiraz etmez ama bu hiçbir şeyi telafi etmeyeceği gibi yeni mağduriyetler yaratır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Temelli, teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

Süreniz beş dakika.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, öncelikle çok teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, Sayın Ök'ün açıklamalarıyla bunun deprem için yapıldığı söyleniyor. Deprem 6 Şubat'ta gerçekleşti ama vergiler yaklaşık beş ay sonra geliyor. Şimdi, burada bir de bu kanun teklifi açıklanırken sanki yeni bir hükümet varmış gibi yani geçmişte Cumhuriyet Halk Partisi yönetiyormuş da şimdi hükümet değişmiş gibi bir izlenim var.

Değerli arkadaşlar, biraz önce söyledim, tekrar söylemek isterim: Ülkede zenginleşen kesimler var, ülkede haksız kazançla büyüyen firmalar var; şimdi, siz onlara hiç dokunmuyorsunuz, yine vergiyi fakir fukaranın üzerine yüklüyorsunuz. Ya, biraz da onlara dokunsanıza, biraz da onları bir görsenize. Örneğin, bu köprü, yol gibi garantili geçişle para ödediğiniz firmalar var, bunların hepsi dolar garantili. Bir düşünün, bunları bir Türk parasına çevirin bakalım yani 19 TL olan dolar şu anda 26 TL. Bu bile buradan elde edeceğiniz toplam paradan daha fazla para edecek. Bunlar aklınıza hiç gelmiyor değerli arkadaşlar. Bu garantili, dolar bazında verdiğiniz firmalara biraz bir el atsanız aslında sorun çözülecek ama siz, yine, kime dokunuyorsunuz? Örneğin, 1990 model pikabının arkasında çorap satan fakir esnafa dokunuyorsunuz ya da 1990 model Tofaş station arabasıyla ekmeğini çıkarmaya çalışan, tarlasına, bağına gitmeye çalışan fakir fukaraya dokunuyorsunuz; aklınıza zengin ettiğiniz yandaşlar hiç gelmiyor, aklınıza kur korumalı mevduattan zengin ettiğiniz insanlar hiç gelmiyor.

Bakın, şu teklif getirilirken insanın yüzü biraz kızarır. Ya, kur korumalı mevduat sistemi hâlâ devam ediyor. Bakın, ta çıktığı zaman yine buradaydık biz, 2021 Aralık gecesi tam buradaydık; bunun neler getireceğini, Türkiye'ye ne bedeller ödeteceğini söyledik ama dinlenilmedi. Şimdi, yine, kur korumalı mevduat sisteminden para kazananlar... Bunun anlamı şu: Parası olan bankaya koyuyor, kimi zaman faiz, kimi zaman dolar; hangisi kârlıysa oradan para kazanıyor. Kim ödüyor? Hazine ödüyor. Kimin cebinden ödüyor? Fakir fukaranın cebinden ödüyor. Evini kaybeden depremzede ödüyor, işini kaybeden insanlar ödüyor; onlara hiç dokunmayın. Aslında yapılması gereken şey, eğer para lazımsa kur korumalı mevduat sistemini iptal edin; para hazır ama bunu da yapmıyorsunuz, bir de üzerine Merkez Bankasına devrediyorsunuz bunu; bu, hakikaten, tamamen ikiyüzlülüktür demek istiyorum.

Şimdi, depremle ilgili, depremzedeye ilgili ne yapacaksınız, ne kadar yardım edecekseniz vallahi billahi koşulsuz destek vermeye hazırız ama değerli arkadaşlar, sizin geçmişte yaptıklarınıza bakınca, kimse IBAN’a para da göndermiyor. Türkiye’nin en güvenilir kurumları yerle bir olmuş durumda. Şimdi insanlar AFAD’a para verirken düşünüyor. Niye? “Para nereye gidecek?” diye düşünüyor. Ya da Kızılaya kimse bağış yapmıyor, Kızılaya kimse bağış yapmıyor; çadır satan, kan satan Kızılaya kimse bağış yapmıyor. Niye? Çünkü devletin güvenilir kurumlarını yerle bir etmişsiniz. Yoksa geçmişte uygulamanız var... Şimdi, biraz önce Aşkın Türelî söyledi Sayın Başkan. Ya, Mehmet Şimşek, şu anki Maliye Bakanı “Deprem vergilerini ne yaptınız?” dediler –o zaman 36 milyar- “Yol yaptık.” dedi. Şimdi buradan toplayacağınız vergileri ne yapacağınızı kim biliyor? Kimse güveniyor mu? Vallahi, biz güvenmiyoruz. Bu, keşke o büyük yıkımın gerçekleştiği Malatya’ya, Maraş’a, Adıyaman’a, Hatay’a, Antep’e gitse, o insanların mağduriyeti bitse ama bu yapılacak gibi gözüküyor.

Bir şey söyleyeyim mi ben size? Ben deprem bölgesindeyim, Malatya ilindeyim, diğer deprem bölgelerini de biliyorum; Malatya’da enkaz hâlâ kaldırılabilmiş değil, esnaf hâlâ çadırlarda, kendi kurmuş oldukları barakalarda zabıtanın izin alabilirse ekmeğini kazanmaya çalışıyor.

Değerli arkadaşlar, bir de şu mesele var, ben buradan söyleyeyim: O depremin ilk gününden itibaren bütün deprem bölgesine araçlarını gereçlerini gönderen -hangi siyasi partiden olursa olsun- bütün belediyelere buradan şükranlarımızı sunmak istiyoruz; iş adamlarına, gönüllü insanlara buradan şükranlarımızı sunuyoruz; hakikaten devletin yapamadığını o insanlar yaptı, belediyeler yaptı. Bakın, biz Malatya’da bir deprem yaşadık. CHP’lisi, AK PARTİ’lisi; örneğin, Sivas Belediyesi geldi Doğanşehir’de hizmet etti.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Daha çok maddemiz var, konuşulacak çok şey var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Toparlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya da Muğla Belediyesi, Güzelbahçe Belediyesi yani İzmir’den Güzelbahçe Belediyesi geldi, yüz gün boyunca Malatya’ya hizmet etti. Şimdi, buradan vergi alıyorsunuz “Belediyelere vermeyiz.” diyorsunuz. Ankara’sı, İstanbul’u, Kocaeli’si, Eskişehir’i; birçok belediye deprem bölgesine geldiler, bilabedel hizmet verdiler. Şimdi, bu vergilerden, aldığınız vergilerden “Belediyelere pay vermeyeceğiz.” diyorsunuz. Zaten parayı harcayan onlar, zaten hizmet eden onlar. İstanbul’un, Ankara’nın birçok belediyesi hâlâ deprem bölgesinde. Örneğin, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Hatay’da müthiş işler yapmış; Mersin Belediyesi Adıyaman’da; Muğla, Güzelbahçe, Çeşme Belediyeleri Malatya’da işler yapmış. Bunlara bu vergiyi de vermemekte direniyorsunuz; bu, doğru bir şey değil.

Ayrıca, deprem için atılacak her adımın yanındayız ama maalesef, bunların da depremle ilgili kullanılacağı konusunda ciddi kuşkularımız var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi olan?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben, Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, buyurun.

Süreniz beş dakika.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu madde 1’le yeni ilave bir motorlu taşıtlar vergisi yürürlüğe konuluyor. 2023 yılı bütçe tahmini 38 milyar liraymış, mayıs total tahsilat da 18 milyar lira, benim hesabıma göre 40 milyar liralık bir gelir elde edilecek bundan. Şimdi, buradaki konuşmalarda, işte, motorlu taşıtlar vergisinde aracın yaşı, motor hacmi gibi konularda düşük modelleri araçlardan daha az motorlu taşıtlar vergisi alındığı, yüksek modelleri araçlardan daha fazla motorlu taşıtlar vergisi alındığı ve adaletli olduğu söyleniyor ama esasında çok da fazla adil değil. Şöyle söyleyeyim: Mesela, 2018 model 1,2 motora sahip olan bir aracın motorlu taşıtlar vergisi 4.110 lira. Yani 2018 model 500 bin liralık araba ile 2018 model 1,5 milyon liralık arabanın vermiş olduğu motorlu taşıtlar vergisi aynı; 4.110 lira.

Bir de şöyle bir durum var: Türkiye’de hakikaten de son günlerdeki en büyük tartışma konularından bir tanesi araç piyasası. Biz Türk halkı olarak ne yazık ki dünyadaki en pahalı araçlara biniyoruz. Diyelim ki bir araç aldınız, işte, motorlu taşıtlar vergisini veriyorsunuz; yetmedi, ÖTV veriyorsunuz. O kadar çok büyük oranlarda ÖTV veriliyor ki, özel tüketim vergisi veriliyor ki ben bir araç için bir çalışma yapmıştım, onu paylaşayım sizinle. Mesela, en ucuz yerli ve en çok satılan araçlardan bir tanesinin fiyatını aldım, bunun sıfır fiyatı 643 bin lira, bunun vergisiz fiyatına baktığınız zaman 376 bin lira; vergilerin toplamı 267 bin lira. Yani çok ciddi bir vergi yükü var bunun üzerinde, çok ciddi vergiler veriyorsunuz; yetmiyor, motorlu taşıtlar vergisi veriyorsunuz; yetmiyor, sigortalarda ve kaskolarda çok ciddi bir artış söz konusu. O konuda da bir iki hesaplama yaptım, onu da sizlerle paylaşayım. Bugün için en düşük, 8’inci basamak zorunlu trafik sigortası 2.763 lira yani 8’inci kademede hasarsızlığı olan bir araçtan bahsediyoruz.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, sükûneti tesis edelim, Sayın Milletvekili konuşuyor.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yeni yapılmış bir kasko fiyatından bahsedeyim. Mesela, vatandaş 8.790 lira kasko parası vermiş, geçen sene vermiş olduğu para 4.367 lira. Araç muayene ücretlerinde yüzde 122’lik bir artış var. Zaten araba sahibi olmak -benzin fiyatları, mazot fiyatları zaten artmış- bu ülkedeki insanlar için çok lüks hâle gelmiş. Araba pahalı bir nesne hâline gelmişken, biz, motorlu taşıtlar vergisine, ek motorlu taşıtlar vergisine sarılıyoruz. Ben bunun çok adil olduğunu düşünmüyorum.

Bir de bu belediyelerle alakalı, bu 5779 sayılı Kanun’a göre vergi gelirindeki artışlardan belediyeler de paylarını alır fakat biz burada bu yeni gelen vergiden belediyeleri muaf tutuyoruz. Şimdi, biz bu yeni vergileri depremin ülke ekonomisinde yaratmış olduğu finans krizinden dolayı koyuyoruz. Depremden bir tek genel bütçe, merkezî bütçe etkilenmedi ki belediyeler de etkilendi. Biz orada ilk günden beri bir ay boyunca orada kaldık diğer milletvekili arkadaşlarımızla beraber. Şöyle söyleyeyim: Zannederseniz dördüncü gün Aydın Büyükşehir Belediyesinin açmış olduğu aşevinden kursağımıza sıcak lokma girdi. Yani ilk bir hafta, ilk on gün siz belediyeleri kaldırırdınız oradan, bir şey kalmıyor geriye yani böyle bir gerçeklik var. Yani siyasi parti gözetmeksizin bütün belediyelerimiz hakikaten de çok özverili bir şekilde orada çalıştılar, hizmet ettiler, hâlen daha hizmet ediyorlar. Gidin, deprem bölgesinde büyükşehir belediyelerinin, belediyelerin kurmuş olduğu çadır kentleri, konteyner kentleri çıkartın, geriye bir şey kalmıyor ki. Hâl böyleyken bu vergi artışından, bu gelirden belediyelere pay verilmemesi bence kabul edilir bir şey değil. Biz bu maddenin tamamıyla tekliften çıkartılmasını istiyoruz ama nasıl olsa bizim dediğimiz olmayacak bu şekilde ama hiç değilse bu ibareyi çıkartalım, belediyeler de bundan gelirlerini alsınlar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkürler.

Yani burada benden önceki konuşmacılara ek olarak bir şey eklemek lazım. Bu düzenlemenin içeriği, verginin belirliliği, öngörülebilirliği ve geriye yürümezliği ilkelerine aykırı duruyor. O bakımdan da eğer biz böyle bir şeyin yolunu açarsak –çünkü düzenleme 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren vergilemeyi mümkün kılıyor- o zaman geriye dönük keyfi vergi düzenlemelerinin de yolunu açmış oluruz. O bakımdan, bu vergi düzenlemesinin yeniden düşünülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, çok değerli bürokratlarımız, sivil toplum örgütlerimizin temsilcileri ve basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Özellikle, bu kanun teklifinin ülkemiz ve vatandaşlarımız için hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Tabii, bu kanun teklifinde 2 tane ana konu var. Birincisi, 6 Şubat'ta yaşadığımız Maraş depreminin yaralarının bir nebze olsun sarılmasıyla ilgili. Tabii, burada, şimdye kadar yaşadığımız en şiddetli, en büyük çaptaki bir depremi yaşamışız; yaklaşık 13 milyondan fazla vatandaş etkilenmiş, 650 bin bağımsız bina orada hasar görmüş, 50 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş; onlara Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Tabii ki birçok vatandaşımız mağdur olmuş. Bu vatandaşlarımızın mağduriyetinin kısa sürede giderilmesi, onların işlerinin, gıdalarının sağlanması, barınmalarının sağlanması, kalıcı konutların sağlanması için Hükümetimiz var gücüyle çalışmakta. Burada, tabii ki bu uygulanan vergiye totalde baktığımız zaman 104 milyara, 2 trilyonun üzerindeki bir maliyete göre baktığımız zaman 30 milyarlık bir vergi gelirine tekabül ediyor.

Diğer taraftan, bu gibi olağanüstü durumlar tabii ki önceden tahmin edilemeyen, beklenmeyen durumlar. Bunun, diğer taraftan bütçeye de bir etkisi var ve bütçe açığının oluşmasına da burada etkisi var ama AK PARTİ iktidarlarına geriye dönüp baktığımız zaman, biz bütçe yapma konusunda oldukça maharetli bir Hükümetiz ve Avrupa kriterlerine göre, hemen hemen her dönemdeki bütçe açığımız gayrisafi millî hasılanın yüzde 3'ünün altında kalmıştır. Dolayısıyla, bu yönden oldukça düzenli bütçeler yapmaktayız. Bu dönemde tabii ki olağanüstü bir süreçten geçiyoruz, bu dönemde belki biraz daha fazla olabilir. Yani devlet gelirlerini artırmak için, ortaya çıkan bu olağanüstü durumları karşılamak için mutlaka ek vergiler koymak zorunda. Burada, bu KDV'de 2 puanlık artışları muhalefetteki arkadaşlar dile getiriyor ama ben şunu ifade etmek istiyorum: AK PARTİ iktidarlarında, biz, daha önce birçok üründe yüzde 18 olan KDV'yi bazı ürünlerde yüzde 8'e, bazı ürünlerde de yüzde 1'e çektik. Diğer taraftan, vergiler anlamında baktığımız zaman da bizden önceki dönemlerde giderlerimizin vergilerden karşılanma oranı yüzde 50 iken bugün bu oranları biz yine yüzde 90'lara çıkardık.

Diğer taraftan, tabii ki dünyayla beraber bir Covid süreci yaşadık. Covid arkasından gelen dönemde tüm dünyada bu emtia fiyatlarında, navlun fiyatlarında ve birçok ürünlerde artış neticesi biz de etkilendik ve Hükümetimiz buna yönelik birtakım tedbirler aldı, birtakım uygulamalar yaptı. Burada, tabii ki muhalefet partileri daha çok faizleri hızla yükseltip bu süreci atlatmamızı isterken Sayın Cumhurbaşkanımız o dönemde faizleri daha çok düşürerek bu süreci atlatma yönünde adımlar attı. Bunun şu faydaları oldu: İstihdamımız arttı. Benden önceki konuşmacılar da söyledi, aşağı yukarı 3 milyondan fazla kişi bu dönemde istihdam edildi, işsizlik sayısı daha da azaldı ve açılan fabrika sayısı

arttı. Bunun yanında, tabii ki bunun negatif etkisi nedir? Enflasyon. Enflasyon tabii ki hiçbirimizin istemediği bir durum ve dolayısıyla da bir an önce düşürülmesini biz de istiyoruz ama burada önemli olan çalışanlarımızın enflasyondan daha az etkilenmesini sağlamak.

Şimdi, tabii ki asgari ücreti 11.400 liraya çıkardık ve geçmiş döneme baktığımız zaman, 2002 yılında asgari ücret 120 dolardı; bugün kaç dolar diye baktığımız zaman, işte, dolar indi, çıktı diyorlar ama yine 450-500 dolarlarda. Bu açıdan baktığımız zaman, önemli olan, enflasyona rağmen satın alma gücünü sabit tutmak. Bu yönlerden de baktığımız zaman, gerçekten de enflasyon olmasına rağmen çalışanlarını enflasyona karşı ezdirmemek için elinden gelen gayreti göstermiştir.

Tabii, burada muhalefet partisinden bazı arkadaşlar bu seyyanen zam konusunu eleştirdi. Arkadaşlar, seyyanen zam yapmazsak, hepsine belli bir oranda zam yaparsak... İşte, ocakta hepsine yüzde 30 yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İsmail Bey, toparlayalım lütfen.

Bir dakika ilave süre verdim.

Buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - 10 bin lira alan bir kişiye yüzde 30 zam ile 100 bin lira alan bir kişiye yüzde 30 zam çok farklı şey. Dolayısıyla, hükümetler ara ara seyyanen zam yaparak bu aradaki makası kapatıyorlar. Yani bundan muhalefetin rahatsız olmaması lazım.

Tabii, bazı arkadaşlar da bizim ekonomi politikalarımızı eleştiriyorlar, doğru ama vatandaş sizin dediklerinize inanmıyor arkadaşlar, bizim dediklerimize inanıyor. Arkadaşlar, biz kısa sürede ekonomideki bu yaraları saracağız. Size de tavsiyemiz şudur: Vatandaşların daha çok inanacağı ve Türkiye'nin geleceği açısından daha güven verici politikaları iddia ederseniz daha iyi olur.

Bu kanun teklifinin ülkemiz, milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisinden konuşmacı arkadaşları anlayamıyor veya algılayamıyorum, herhâlde bizde bir sorun var: “İhracatta rekorlar kırıyoruz.” “Türkiye büyüyor, ekonomimiz uçuyor.” diyorsunuz, sonra da motorlu taşıtlar vergisine konulan vergi yetmiyor, ek vergiyi vatandaştan alıyorsunuz. Yani vatandaştan alarak siz yürütüyorsunuz ama “Üretimle sağladık.” dediğiniz büyük gelişmeyi göremiyoruz o zaman. Yani para yok, açıkça söyleyin “Biz seçim için gerçek dışı beyanlarda bulunduk, o zaman israfı, parayı har vurup harman savurmayı göze aldık, şimdi de geldik, ağustos böceği hesabı bu sefer vatandaşta dayandık.” deyin. Motorlu taşıtlar vergisiyle ilgili Anayasa Mahkemesinin daha önce verdiği bir karar var, karar da yanımda, o kararı iptal etmiş. Şimdi, buradan, vatandaştan alarak vatandaşta yaptığınızı anlatıyorsunuz, önce vatandaşta verin, vatandaş çok mağdur. Hani diyorsunuz ki: “Vatandaş bize seçimde oy verdi.” Şu konuştuklarınızı, yaptığınız zamları, vergileri nisan ayında yapsaydınız vatandaş verir miydi vermez miydi görseydiniz. Benzini düşürdünüz, mazotu düşürdünüz, onun gibi, KDV’yi düşürdünüz. Hatırlıyor musunuz Mecliste “Biz KDV’yi düşürdük.” diye nasıl anlatıyordunuz ballı ballı? Bugün bu kanunla KDV’ler yükseliyor; gece gelen düzenlemeyle

KDV arttı, vergiler biniyor. Bunlardan vatandaşın haberi olup da oy vermedi ki. Vatandaş son altı ayda uyguladığınız ve bugünkü sorunlara neden olan ekonomik politikayla size oy verdi. “Nas” “nas” “nas” diydunuz, nas bitti, faizler 15, böyle giderse 30’a kadar gidecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin, uzun olmamak kaydıyla söz vereyim, 3 adet önergemiz var, önerge işlemlerini başlatacağım.

Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, tam da söylediğimiz bu, dönem dönem para ve maliye politikasının farklı argümanlarını kullanır, farklı sorunların önünü açar yolu genişletirsiniz; zaman zaman o yolu başka bir boyuta taşırsınız. Dolayısıyla, bu düzenlemelerin hepsi para ve maliye politikaları çerçevesinde, bilimsel yaklaşımlar çerçevesinde ekonominin, dönemin, dönemsel zorlukların veya koşulların gerektirdiği şekilde planlanmış ve yapılmıştır. Dolayısıyla, bütün mesele budur.

Şimdi, az önce aynı partiden hatiplerden bazıları “Ya, 99’da deprem olduktan sonra bütçeyle gelmişti.” dedi. Ağustosta olmuştur 99 depremi, bütçe eylül, ekimde geliyor Meclise, hemen peşine. Daha sonra başka bir muhalefet temsilcisi konuşurken “Deprem şubatta oldu, daha yeni getiriyorsunuz.” dedi. Son cümle: Deprem şubatta oldu, peşine Meclis tatile girdi...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Girmediydi, girmediydi.

ORHAN YEGİN (Ankara) – ...seçim oldu, seçimden sonra geldik ilk kanunumuzu yapıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir sürü kanun yaptık ya burada seninle.

ORHAN YEGİN (Ankara) - İlk kanun teklifinde de sayın milletvekili bunu buraya getirdi.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar, önerge işlemlerini başlatıyorum.

3 adet önerge sunulmuştur, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin “Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi” başlıklı 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Cavit Arı

Rahmi Aşkın Türeli

Manisa

Antalya

İzmir

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

Veli Ağbaba

Karabük

Rize

Malatya

Mustafa Erdem

Antalya

Aynı mahiyetteki 2’nci önergenin imza sahipleri:

Mehmet Rüştü Tiryaki

Sezai Temelli

Batman

Muş

Aynı mahiyetteki 3’üncü önergenin imza sahipleri:

Mehmet Mustafa Gürban

Ümit Özlale

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Söz talepleri var mı, gerekçeyi mi okutayım?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçeyi okutalım ama birkaç şey de söyleyeceğim, olur mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ya o, ya o?

RAHMİ AŞTIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, o zaman ben konuşayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Değerli milletvekilleri, aslında bu, gerekçemizde de var zaten yani bir hukuki güvenlik ilkesi var. O güvenlik ilkesine göre sonuç itibarıyla bütün bu süreçler, vergilerin nasıl konulacağı, harcamaların nasıl yapılacağı en ince ayrıntısına kadar hem Anayasa’da hem de ilgili yasalarda düzenlenmiş. Bu anlamda, yaptığınız bir şeylerin ona uygun olması gerekiyor yani burada verginin belirliliği, vergi kanunlarının geriye yürümezliği, kıyas yasağı gibi birtakım ilkeler var. Bu, vergi hukukuna gittiğiniz zaman, en temelde vergi hukuku derslerinde hocaların anlattığı şeyler, bunları söylemezseniz sınıfı geçemezsiniz yani vergi sistemi öyle “Kafama göre istediğim zaman vergi koyayım.” denebilecek bir hikâye değil, onu söyleyeyim.

İkincisi, şimdi, bakın, tabii, motorlu taşıtlar vergisi artık bütün toplumu ilgilendiriyor yani burada bir ayırım yok, belli bir tarih yok, herkese geliyor. Fakat bugün zaten insanlar zor geçiniyor. İnsanlar araba almışlar ama zaten devamlı akaryakıt fiyatlarına artış geliyor, motorlu taşıtlar vergisi ödüyor. Burada bir ayırım yapılmış olsa, lüks araçlardan alınmış olsa anlaşılır, o da gelir dağılımı... Deminden beri bu seyyanen zamla ilgili gelir dağılımı söylüyorsunuz, o gelir dağılımını da düzeltir ama buradaki öyle değil, bütün toplumun hepsine gelen bir hikâye; burada sıkıntı var.

Diğer taraftan, baktığınız zaman, yönetim, merkezî yönetim ve yerel yönetimler bir bütündür ve bugün vatandaş birçok hizmeti yerel yönetimler kanalıyla alır. Bu anlamda, burada “Alalım, biz bunu istediğimiz gibi, işte, deprem bölgesine ilişkin harcamalım.” dediğiniz zaman bunun bir anlamı yok.

Bakın, biraz önce ben depremle ilgili deprem vergisi, özel iletişim vergisiyle ilgili bilgi notu istemiştik, hemen geldi, çok teşekkür ederim. İlginçtir, orada 1999-2003 arası rakamlar var fakat ondan sonra diyor ki: Başka bir kanuna eklenmiş “Söz konusu verginin yürürlüğe ilk konulduğu tarihteki gerekçesi depreme ilişkin giderlerin karşılanması olsa da 1/1/2004 tarihinde yürürlüğe giren 5035 sayılı Kanun’un 45’inci maddesiyle değiştirilen 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu’nun 39’uncu maddesinde yapılan düzenlemeyle özel iletişim vergisi sürekli hâle getirilerek vergi kapsamına alınmış.” Yani “Biz sonrasında bunu depreme harcamadık.” diyorlar. O zaman deprem için bugün getirdiklerinizin yarın da başka bir kanuna eklenip deprem için harcanmayacağını ne garantisi var? Bunlar olabilecek işler değil yani burada baktığımız zaman bir süre var belki ama bu olacak bir iş değil. Orada toplanan para da var, 85 milyar gibi bir para var. Benim buradan anladığım, bunun çok az bir kısmı depreme harcanmış; hâlbuki bunların hepsi depreme harcanabilirdi, onlar belli bir fonda tutulabilirdi. O fon şu ana kadar değerlendirilmiş olsaydı şu anda bu 85 milyar değildi belki 250 milyardı ve bugün oturup da burada önümüze birtakım vergileri, bu değişiklikleri, artışları, zamları getirmeyecektiniz, buradaki paralardan harcayacaktık bunları.

Diğer taraftan, bakın, vergi harcaması diye bir şey var. Vergi harcaması önemli. Vergi harcaması, bu istisna ve muafiyetler nedeniyle vazgeçilen vergiler demek. Vergi harcaması 2023 yılında toplam ne kadar biliyor musunuz değerli arkadaşlar? 994 milyar lira. Devlet 2023 yılı bütçesini yaparken bütçe açığının 1,5 katı kadar, 994 milyarlık bir vergiden vazgeçiyor. Niye? Mesela, bu vergi harcamaları nerelere harcanıyor, nereye gidiyor? Zamanında bunlar konulmuş olabilir, belki konulduğu zaman

amaçlar açısından belli hedeflere ulaşmak için konulmuş olabilir... Çünkü ben her zaman şunu söylerim, vergide şu önemlidir: Verginin amacı sadece para toplamak değildir, aynı zamanda birtakım iktisadi amaçların gerçekleştirilmesidir ama bunların hiçbirinin bir şeyi yok. Baktığımız zaman, bunların büyük bir kısmı, vergi harcamaları emek kesimi üzerine değil, sermaye kesimine ilişkin gelmiş gibi gözüküyor. Israrla vergi harcamaları raporunu istiyoruz, bir türlü vergi harcamaları raporunu tüm şeffaflığıyla görmüyoruz; bu da büyük bir sıkıntıdır. Bu bütçe döneminde de özellikle vergi harcamalarının çok ayrıntılı bir biçimde gelmesini istiyoruz Plan ve Bütçe Komisyonuna, buna göre konuşalım.

Diğer taraftan, son bir konuya değinmek isterim. Şimdi, değerli arkadaşlar, ben böyle cevap vermeyi seven bir kişi değilim -24'üncü Dönemde de milletvekilliği yaptık, burada oradan da arkadaşlarımız var beraber çalıştığımız- ama hep birkaç şeyi duydum böyle -cevap vermek için söyleyemiyorum ama- "Biz seçimi kazandık, vatandaş bizi tercih etti." Seçimi kazandınız, doğru; iktidarsınız, biz de muhalefetiz. Bir kere, iktidar ve muhalefetiyle bir bütündür ülke yönetimi, sadece siz yoksunuz, biz de varız; birincisi bu. İkincisi, siz seçildiğinizde yaptığınız her şeyin doğru olduğu anlamına mı geliyor? Birçok yanlış yapıyorsunuz. Eğer yanlış yoksa niye bugün ekonomi bu durumda?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, toparlayalım lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitireceğim.

Yani neden cari işlemler açığı bu noktada? Neden büyüme hızı yavaşlıyor? Neden bütçe açığı artıyor? Baktığımız zaman, göstergelerin hepsinde ciddi problem var.

Şimdi, burada biraz önce Sayın Yegin de söyledi "Zamanı ve zemine göre uygundu." diye. Uygun da olmayabilir. Niye, her şey doğru mu yani? Siz şöyle diyorsunuz: "Biz yaptık, o zaman için doğrudu, şimdi doğru değil." Hayır, o zaman için de doğru değildi; bunu söyledik hep, konuşuldu bu, Türkiye'nin her yerinde, akademide, basında, Parlamentoda konuşuldu ve baktığımız zaman bugün bir kısım yüklerle karşılaşıyoruz. Bu anlamda, bu yanlışlardan dönmek güzel bir şey yani bir yanlış yapıp... Kur korumalı mevduat saatli bomba, saatli bomba ve yarın öbür gün nasıl tasfiye edileceği belli değil, o kadar büyük bir para birikmiş ki orada yani bir anda "Tasfiye edeyim." deseniz, oradaki insanlar alsa ellerine ve dövize gitse döviz, dolar, euro kim bilir kaçta çıkar? Bu yüzden yapılan şeyler var. O zaman, demek ki önemli olan, doğruyu yapmak, doğru kararlar almak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bitiriyorum, iki cümle...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – O zaman, doğru olan doğru politikaları uygulamak. Biz de burada bunun için beraberiz; burada gördüğümüz zaman bu yanlışları söylüyoruz ve özellikle de bunların dikkate alınmasını istiyoruz ki hep beraber kanun yapıyorsak yapalım, düzgün kararları çıkaralım, yanlış olan şeyleri yapmayalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Temelli, önerge üzerinde bir açıklamanız olacak mı?

Buyurun lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Sayın Başkan, aslında biraz önce de belirttim ama en temel meselelerden biri bütçe hakkı; aslında "hukuk devleti" dediğimiz meseleyi var eden anlayışlar bunlar. Dolayısıyla, burada herhangi bir yasa teklifini konuşurken, onu yasalaştırmaya çalışırken bizim öncelikle dönüp

bakacağımız şey şu: Gerçekten bir hukuk devleti anlayışıyla mı bunu yapıyoruz? Oysa, burada bu vergiye baktığımızda, bunun hem hukuk devleti anlayışıyla çeliştiğini hem de Anayasa'nın 73'üncü maddesiyle çeliştiğini çok net görüyoruz. Şimdi, bu çelişik duruma rağmen bu yasa teklifinin Komisyondan geçmesini sağlamamız aslında bizim Anayasa'ya rağmen... Ki artık bu, maalesef bir gelenek hâline geldi; Anayasa'nın amir hükümlerinin yok sayılması, Anayasa'yı ihlal etmenin artık olağanlaşması gibi bir duygu hâline sürüklenmiş bir Meclis var ve uzun süredir bu devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Anayasa'nın o denli önemli hükümlerini yok sayıyoruz ki genelde “Anayasa” deyince ilk 4 maddeye sıkışıp sanki Anayasa'nın başka maddeleri yokmuş gibi bir anlayışla Anayasa'ya bakıyoruz; Anayasa'nın özgürlükler konusundaki, haklar konusundaki, adalet konusundaki maddeleri yokmuş gibi, çok rahat davranarak bu ihlalleri gerçekleştirebiliyoruz. Bunu yapmamak gerekiyor; en azından, bizlerin, halkın vekillerinin, milletin vekillerinin böyle bir sorumluluğu var çünkü bu Anayasa beğensek de beğenmesek de sonuçta toplumun iradesiyle oluşmuş bir şey, bunu değiştireceksek de buna uygun hareket edeceğiz yoksa buraya getirdiğimiz yasa teklifleriyle Anayasa'yı yok sayarak böyle bir anlayışla yol almak çok da mümkün değil. Kaldı ki “maliye politikası” “para politikası” dediğimiz meseleler tabii ki konjonktürel meselelerden etkilenir, bununla ilgili zaman zaman farklı yönelimler olabilir ama buradaki mesele maliye ve para politikasının gereklerini yapmak değil ki. Maliye ve para politikaları bilimsel bir yaklaşımla ele alındığında... Zaten bugünkü Hazine ve Maliye Bakanının da itirazları bu konuda yoğunlaşıyor ve tartıştığımız meselelerde de bu gözüküyor. Biz burada bir maliye politikasının gerekliliğini ortaya koymuyoruz, koyuyor olsaydık zaten maliye politikasının özellikle vergilere yaklaşırken onun sosyal niteliğinin ne kadar önemli olduğunun farkında olurduk. Dolayısıyla tam da bilimsel olan bizim yapmış olduğumuz itirazlardır, tam da hukuki olan bizim yaptığımız itirazdır ama bundan da belki önemlisi, vicdani olan esas belki de hepimiz için önemlidir, itirazımızın en önemli boyutlarından biri de, dayandığı temellerinden biri de vicdani olmasıdır.

Deprem meselesi tabii ki hiçbirimizin itiraz edemeyeceği bir konu ama burada görüyoruz ki bu tamamen araçsallaştırılıyor. Belediye meselelerinde de ele alındığında bunu görüyoruz. Hani depremzedelerin o mağduriyetlerini ortadan kaldıracığımız işlerin büyük bir kısmı belediyelerce yapılan işler. Bırakın onu, Belediyeler Birliği, bırakın onu, belediyelerin kendi içindeki dayanışmayla onların halletme olanaklarını sağlayın yoksa onları bir hak gasbına uğratarak, “Yok, siz bundan pay alamazsınız.” diyerek yaklaşmak zaten genel anlamıyla aslında bir yerde bu teklifin niyetini de bize gösteriyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Temelli, ben teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale, izahat yapacak mısınız?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Hayır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yapmayacaksınız.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeye geçiyoruz.

MADDE 2- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ek 11 inci maddesinin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan “bu suretle tespit edilen tutarları yarısına kadar artırmaya veya” ibaresi “bu listede yer alan veya bu fıkra uyarınca yeniden değerlendirme oranı uygulanmak suretiyle belirlenen tutarları iki katına kadar artırmaya veya yansına kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu arada madde üzerinde görüşmelere geçmeden önce, değerli arkadaşlar, kiraz ikramı için Sayın Orhan Erdem’e, baklava ikramı için de Bingöl Milletvekilimiz Feyzi Berdibek’e teşekkür ediyorum.

Saat 19.00’da yemek arası vereceğiz, yemek hazırlığımız yapıldı Üyeler Lokantası’nda, tüm arkadaşlarımızı davet ediyorum. 19.00’la 20.00 arası bir dinlenmemiz olacak. Saat 20.00’de grup sözcülerini Plan ve Bütçe Komisyonu odasına, benim odama davet ediyorum, orada birkaç konuyu görüşeceğiz; Sayın Temelli, Sayın Türel, Sayın Özlale, Sayın Kalaycı, ben varım zaten, Sayın Yegin’i de alalım, biz 2 kişi olalım.

Teşekkür ediyorum

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Düzenlemeyle, biliyorsunuz, yurt içinde piyasaya sunulan ve 2872 sayılı Kanun’un ekli 1 sayılı listesinde yer alan ürünlerden poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için ise piyasaya sürülenlerden yani ihracatçılardan söz konusu listede belirtilen tutarda geri kazanım payları tahsil edilmekteydi, işte, bunlar neydi? Poşet için geri kazanım katılım payı 38,5 kuruş gibi, araç lastiğinde kilosunda 6 lira gibi, madeni yağda kilosunda 150 kuruş gibi böyle birkaç örnek rakamları veriyorum size.

Şimdi, getirmiş olduğumuz düzenlemeyle Cumhurbaşkanımıza bir yetki veriyoruz, diyoruz ki Çevre Kanunu’na göre alınan geri kazanım katılım payı tutarlarının -ekli listede yer alan- 2 katına kadar artırılması veya yarısına kadar indirilmesi konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki veriyoruz.

Tabii, şöyle baktığımızda, hemen hani burada ilk etapta poşetmiş gibi geliyor, poşetteki vergi artırımları diye ama bunlar maktu olarak kalmış, poşet haricinde diğerlerine yönelik aslında bir eğilimimiz olacak.

Poşetlerle de ilgili olarak bir ek bilgi vermek istiyorum: Biliyorsunuz, 1 Ocak 2019 tarihinde plastik poşet ücretlendirme uygulamasını hayata geçirdik, bu uygulama sonucunda Çevre Bakanlığımızdan aldığımız bilgiye göre yüzde 65 plastik poşet kullanımında azalma olmuş ve 760 bin ton plastik atığın oluşması engellenmiş. Aynı zamanda, yaklaşık 31.500 ton sera gazı kullanımının da önüne geçmiş bulunmaktayız; teklifimiz bu şekilde. Yine, bu da aynı şekilde teklifimize getirdiğimiz gerekçeyle yani, hani depremden kaynaklanan vergilerde artırma sonucu çıkardığımız bir vergi artırımını.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

2’nci maddedeki söz taleplerine bakıyorum.

Sayın Bakırlioğlu’nun talebi var, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim.

Ben bir şey sormak istiyorum teklif sahibi milletvekilimize demin sormadım. Şimdi, burada güzel bir şey yapılmış; bu kanun teklifinin neler getireceği, neler götüreceği, etki analizi yapılmış. Burada rakam makam verilmiş, ben baktım bunlara. İşte, personel giderleri, sosyal güvenlik giderlerindeki artışlar, bayram ikramiyesi, emekli aylıklarının 7.500 liraya çıkarılmasından kaynaklanan yükler, asgari ücretli için işveren prim farkı; bunların hepsi alt alta yazıldığı zaman benim gördüğüm kadarıyla 794

milyar liralık bir rakam çıkıyor. Bir de burada yeni getirmiş olduğumuz vergilerden, vergi oranlarındaki artışlardan ve istisnalardan kaynaklanacak gelir artışı da -ben topladım- yaklaşık 174 milyar liralık bir gelir artışına neden olacak, öyle gözüküyor şimdi ama gene deprem yok burada. Yani, burada alt alta yazdığımız zaman... Bizim bu toplanma amacımız depremin etkilerini azaltmak; biraz evvel bahsetmiş olduğunuz gibi 650 bin tane ev yapılacak, 104 milyar dolarlık da bir maliyetle karşı karşıya olduğumuzu söylediniz. E, peki, biz burada şeyi göremiyoruz, bu etki analizinde ki çok ciddi de bir borçlanma yetkisi alınacak; yani bu sene bu bütçeden depremle ilgili ne kadar harcama yapılacak, onu biz burada göremiyoruz. Burada hepsini tek tek yazmışsınız; neler olduğu, etki analizi, hepsi var fakat ben bu sene bu bütçeden depremle ilgili ne kadar fazladan harcama yapılacağı konusunda bir eksiklik olduğunu gördüm, onu size sormak istiyorum.

Bir de, biraz evvel tartışmalara neden oldu, işte, vatandaşı inandırmak, inandırmamak gibilerinden. Ya, hakikaten biz şuna inandıramadık: Biz seçimlerden önce söylemiştik “Eğer iktidar tekrardan kazanırsa seçimden sonra dolar 30 lira olacak.” demiştik, şu an 26 lira; vatandaşı inandıramadık. “Ek vergiler gelecek.” demiştik, bakın şu anda ek vergileri getiriyoruz. “Yeni zamlar gelecek.” demiştik. Bunların hepsini söyledik fakat ne yazık ki inandıramadık; şu anda içinde bulunduğumuz durumda haklı olduğumuzu bir kere daha görüyoruz ne yazık ki.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Başka söz talebi görmüyorum.

Nilgün Hanım’ın, teklif sahibinin söyleyeceği varsa mikrofonu açıyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben aslında bu maddeyle ilgili açıklamamızı madde başında iletmıştim ama bir soruyla ilgili, depremle ilgili, aslında paketin geneliyle ilgili... Ben, genel gerekçeleri açıklarken belki orada tam da ifade etmemiş olabilirim. Evet, deprem birinci önceliğimiz ama aynı zamanda biz 2023 yılı bütçesinde yani 2023 yılı içerisinde bütçe haricinde EYT’lilerin dâhil edilmesi gibi, biraz önce de söyledim 1.100 lira olan emekli ikramiyelerinin 2 bin liraya çıkarılması gibi... Biliyorsunuz, sizin o bahsettiğiniz ek geçici 1’inci maddeye girdiğimizde, orada detaylı bir şekilde var, orada da anlatırız; yaklaşık bu. O ayrı bir şey yani biz onunla da ilgili... Evet, bu paketin içerisinde o da var, Covid’le ilgili cezaların artırıldığı gibi. Orada da ama bizim yaptığımız hani bu süreçte ekstra neler var? İşte, ne dedik, seyyanen 8 bin liranın olması gibi birçok böyle artılar da oldu hani. Dolayısıyla, bunların bir şekilde biz bunu... Meclis irade gösterdi, biz karar verdik, bir şekilde de bunun karşılığının olması gerekecek. Aslında bu paketin içerisinde o da var, en başında anlatmıştım. Yani, şöyle, açıklamamızda demiştik: Biz bugüne kadar vatandaşımızın refahını, alım gücünü yükseltmeye yönelik çalışmalar yaptık, bu süreçte bununla ilgili maddeler koyuyoruz gibi aslında geçiş sağlamaya çalışmışım ama çok net ifade edememiş olabilirim. Bu soruya cevabım bu şekildedir.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir cevap verebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, oylamaya geçeceğim, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şimdi, şöyle: Bakın, ben bu etki analizine baktığım zaman şunu görüyorum; yani bunun üzerinde... Depremin yol açtığı ekonomik kayıpların telafisiyle alakalı bir kanun teklifi var, depremden bahsediyoruz, yüzyılın felaketinden bahsediyoruz fakat işte, etki analizinde bu totaldeki 794 milyar rakamına baktığım zaman burada mesela “Bu sene içerisinde şu kadar altyapı, altyapı masraflarımız bu kadar artacak, şu kadar bina yapılacak ve bunun bedeli budur.” diye bir şey görmüyoruz. Bunu görmediğimiz zaman da o zaman bu kanun teklifinin adı

işte “Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi için” olmaz “Adalet ve Kalkınma Partisinin yol açtığı kayıpların telafisi için” olur. Biz onu öğrenmek istiyoruz; siz bana desiniz “Bu sene içerisinde biz 250 milyar lira, 300 milyar lira...” Çünkü siz yani yaklaşık 1,2 trilyon lira borçlanma istediğinize göre, belki 1 trilyon lira, neyse bunun adı, onu söylemeniz biz de bilsek daha rahat olacak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, uygun görürseniz madde 3 ve 4 aynı mahiyette; 4’üncü madde onun geçicisi yani kanun yürürlüğe girdikten sonra ileriye doğru işletilecek. Dolayısıyla, uygun görürseniz 2’sini birlikte işleme yapıyoruz.

MADDE 3- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (r) bendinin birinci paragrafında yer alan “iştirak hisseleri ile taşınmazların” ibaresi “iştirak hisselerinin” şeklinde değiştirilmiş, ikinci ve dördüncü paragraflarında yer alan “taşınmaz ve” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 4- 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 43- Bu maddenin yürürlük tarihinden önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasının (r) bendinin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, 3 ve 4’le alakalı izahat yaparsanız eğer...

Buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 8’le 11’i de dâhil ettik mi Başkanım, kaçırdım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, onlar sonra.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Madde 3 ve 4’te şöyle: Kurumların aktiflerinde bulunan taşınmazlara tanıdığımız iki yıl süresince... Eğer kurumların aktiflerinde bir taşınmaz, gayrimenkul var ise iki yıl süresince satmazlarsa, ellerinde tutarlarsa iki yılın sonunda satıştan elde ettikleri, satış sonucunda ortaya çıkan KDV’den muafiyet vardı; getirmiş olduğumuz düzenlemeyle bu muafiyeti kaldırıyoruz, 3’üncü madde de bu, muafiyetin kalkması.

Getirmiş olduğumuz 4’üncü maddedeki düzenlemeyle de tabii ki bu muafiyet; ellerinde işte, iki yıldan fazla süredir gayrimenkul bulunan kurumlar var onlar bu gayrimenkulleri sattıklarında yine bu kazanılmış hakları devam edecek, KDV muafiyeti devam edecek. Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren artık yeni bir gayrimenkul alındığında ve satıldığında KDV muafiyeti olmayacak.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir soru sormak istiyorum, Sayın Ök’e bir soru soracaktım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, bu niye geldi, şimdi niye kalkıyor? Yani bunun geliş amacı neydi, neden konuldu, ne zaman geldi ve şimdi neden çıkartıyoruz onu? Yani ne değişti ya da beklenen amaç neydi, oldu mu olmadı mı; bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Ök, varsa bir açıklamanız... Yoksa ona göre arkadaşlar yazılı bir çalışma yapsınlar, izahat verelim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Biliyorsunuz, vaktizamanında geldiğinde kurumlar bunu da sermayelerinde hani kullansınlar diye böyle bir muafiyet getirmiştik, gayrimenkullerini de kullansınlar diye getirmiştik. Ama biliyorsunuz artık depremle birlikte bu getirdiğimiz birçok vergi muafiyetlerini de bunu da yani bu muafiyeti de istisnayı da yine, depreme yönelik kullanmak üzere kaldırıyoruz.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani sermaye artırma amacına ulaştı mı burada, yoksa performansı nedir bu şeyin?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Performansla ilgili isterseniz teknik olarak arkadaşlarımız verebilirse...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gelir İdaresi mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ayşe Hanım, buyurun siz o zaman.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ben de bir soru ilave edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, cevaplarımız bitsin, söz veririm size.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; taşınmazların kurumların aktifine alınmasından sonra iki tam yıl kurum bünyesinde kalırsa bunun satışından elde edilen kazançlar için yine sermayeye ilave edilmek ya da fonda bulundurmak suretiyle bazı şartlarda hem kurumlar vergisinde hem de KDV’de istisna düzenlemesi yapılmıştı; bunlar bir hayli eski düzenlemeler. Şu anda Hükümetimiz kalkınma planlarında vergi harcaması olarak nitelendirdiğimiz bu istisna ve muafiyetlerde bir azaltma ve vergi gelirlerinin millî gelir içerisindeki payında bir artış hedefini ortaya koymuştur. Bu çerçevede kurumların atıl gayrimenkullerinin sermaye ilavesi suretiyle değerlendirilmesi amacıyla getirilmiş bu istisna, hâlihazırda yine kurumların bilançolarında yer alan gayrimenkuller saklı kalmak kaydıyla geleceğe yönelik kaldırılmaktadır efendim. Bir kurum bir gayrimenkul alırsa, bundan sonra da satarsa bunlara kazanç istinası getirilmektedir.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Ben de biraz önce vergi harcamasını söyledim. 2023’te 994 milyar diye söylemiştim. Bu ne kadar mesela? Onun ne kadarı bu istisna?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – 13,6 milyar efendim.

Efendim, vergi harcamalarını biz kitap olarak basıp dağıtmıyoruz ama internet sitemizde yer alıyor bütün istisnalarla birlikte.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Burada ilginç olan şu: 2023 bütçesinde var zaten bu yani, aslında oraya konu.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu iş yapılacaksa, bunlar hani 2024’te yapılır ama bizden bile şey noktasında...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Yo, hayır, zaten geleceğe yönelik kaldırılıyor efendim, istisna geleceğe yönelik kaldırılıyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sonrasını, 2024 diyor, tamam, tamam anladım, oldu, tabii, doğru. Hani şunun için söyledim çünkü biz de bu vergi harcamalarını gerçekten bilmek istiyoruz yani neler var kapsamlı olarak.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Dediğim gibi efendim, bu raporumuz internet sitemizde yayınlanıyor kitap hâlinde.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tek tek hangi şey bazında...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Tek tek, evet.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – E, o zaman, Sayın Başkan ricamız bütçe görüşmelerinde vergi harcaması raporu da... Geçmiş dönemlerde gelirdi bütçenin bir...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sitede var bu.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Sitede var da efendim, masraf olmasın diye...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Masraf olsun, bu önemli.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – İşin açıkçası bastırıyoruz ama ben size bunu vereyim efendim, benim şahsıma ait..

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bakın, 994 milyar lira, 1 trilyon.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ayşe Hanım, Sayın Türelî; şöyle yapalım: Arkadaşlar bütçede istiyorken -zaten bizim Komisyon üyelerimizin sayısı belli- biraz daha fazla bastırırsınız, işte 50 tane, onları dağıtırız orada. Zaten teknik olduğu için meraklıları sadece Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olur.

Sayın Akay’ın bir şeyi vardı.

Buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Vekilim de kısmen değişti. Maddeyi incelediğim zaman yaklaşık 2.829 mükellefi ilgilendiriyor galiba değil mi? 2022 yılı için de 75,65 milyarlık bir istisnayı kapsamış oluyor, 13,6 milyar da vazgeçilen bir vergi tutarı var. Şimdi kanun yürürlüğe girdikten sonra, bu gayrimenkullerin veya işte araçların satışından sonra gelecek döneme yansıyacak. Bu tahminen ne kadar olacak? Bence genel bütçe içerisinde de çok cüzi bir rakama tekabül ediyor. Yani şirketlerin böyle bir imkândan yararlanmasından vazgeçilmesi; finansman sıkıntısı var had safhada, banka kredilerine ulaşamıyor, firmaları daha zora sokmaz mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani şöyle, zaten kanunda biz biliyorsunuz geleceğe yönelik kaldırıyoruz. Normalde “asset”lerinde, aktiflerinde hani bulunmaya devam edecek.

CEVDET AKAY (Karabük) – Yani şunu demek istiyorum...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Geleceğe yönelik, şimdi, 2022 yılında 13,6 milyarlık bir vergiden vazgeçilmiş ama hani yeni dönemde böyle satış olur mu, ne kadar olacak, ne kadar satacak?

CEVDET AKAY (Karabük) – İşte onu demek istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani bu çok hani ölçülebilir de bir şey değil açıkçası.

CEVDET AKAY (Karabük) – Ölçülebilir bir şey değil ama zaten finansmana erişimin bu kadar zor olduğu bir ortamda, firmalar zor durumda, şirketler zor durumda belki gayrimenkullerini satın işletme sermayesi yapabilirler.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam ama satarken de KDV’sini ödeyecek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye Sayın Ök, Sayın Akay.

Değerli arkadaşlar, kanun çıktığı tarihten öncekileri...

CEVDET AKAY (Karabük) – Kapsamıyor zaten.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – İstisnaları var. Dolayısıyla böyle bir sorun olmayacak. Kanun çıktıktan sonra da kendi planlamalarını, stratejik akıllarını koyacaklar, ona göre hesaplarını yapacaklar. İşte bunlar tüzel kişilikler, tüzel varlıklar olduğu için planlamalarını yapmaları gerekiyor. Çünkü burada bizim MTV aldığımız yerde bu istisnayı da kaldırmak bence doğru bir yaklaşım diye düşünüyorum.

Tabii başka görüş varsa ona göre alayım yoksa oylamaya geçelim.

Evet, 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeye geçiyoruz.

MADDE 5- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38-5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım, 5'inci maddemizle 2023 yılı içinde net borç kullanım tutarının arttırılmasına yönelik bir düzenleme, bir talebimiz var. Mevcut durumda 4749 sayılı Kanun'un 5'inci maddesine göre mali yıl içerisinde bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımı yapılabilmekte. Bu rakam bu yıl için 660 milyar TL. Bu limiti “yüzde 5 oranında artırmaya Bakan, yüzde 5 oranında artırmaya da Cumhurbaşkanı yetkilidir.” denilmekte. Bu öyle yüzde 5, yüzde 5 artığında da bu rakam 727 milyar TL'ye tekabül ediyor. Yaptığımız düzenlemeyle, Bakan ve Cumhurbaşkanımız tarafından artırılan net borç tutarının 3 katı olarak uygulanmak üzere arttırılmasını öngörüyoruz.

Tabii, şunu da ifade etmek istiyorum: Bu net borç artığında, biraz önce de söylendi, genel olarak işte bütçenin neresinde, 2 katına kadar borçlanma gibi geldiğinde... Tabii, ülkemiz kamu borçluluğu anlamında da ciddi anlamda, göreve geldiğimiz yıllarla bugünü kıyasladığımızda çok önemli adımlar atmıştır ve iyi durumdadır. Hazinemiz borçlanma faaliyetlerini de başarılı bir şekilde yürütmektedir. Biraz önce konuşmacı arkadaşlarımız da söyledi, AB tanımlı borç stokunun gayrisafi millî hasılaya oranı 2002'de yüzde 71,5'ken bugün yüzde 31,2'dir. AB ülkelerinde aslında bu oran baktığımızda yüzde 86 seviyelerindedir. Ortalama iç borçlanma faizi oranı 2002 yılında yüzde 62,7'ken bugün yüzde 13 civarlarında, biz ortalama yüzde 13 faiz oranıyla borçlanıyoruz. İç borçlanmada ortalama vade 2002 yılında 9,4 ayken bugün ise iç borçlanmada vade 76 aya kadar yükselmiş durumda, dış borçlanmada bu oran 60 aya kadar gitmiş. Şu an mevcut durumda kullandığımız rakam -dağıttılar mı bilmiyorum ama- 424, evet, kümülatif net borç kullanım tutarımız Haziran 2023 dâhil 424,6 milyar TL'dir. Tabii, bizim bunu artırıyor olmamız demek, 3 katına kadar yetki verdiğimizde, bunun hepsini kullanacağız anlamına gelmez. Aslında baktığımızda da işte altı aylık dönemde 424 milyar TL kullanıyoruz ama aynı zamanda biz bu anlamda hazinemizin de elini güçlü tutmak istiyoruz. Biraz önce, Sayın Kalaycı'nın da söylediği gibi, 2024'e de bir hazırlık yani 2024'te de yaklaşık 450 milyar TL gibi bir ödememiz var. Tabii, bunu son anda borçlanmayla aradığımızda 2024'te çok daha farklı, yüksek fiyatlarla borçlanma riski de ortaya çıkabilir. Tabii, bunun haricinde şunu getirdik: Bütçemizde böyle bir borçlanma yetkisi veriyoruz çünkü ciddi anlamda da harcama yani depreme yönelik harcamalar gelecek. Biraz önce

öngördüğümüz yaklaşık 104 milyar, işte, bu yıl içerisinde binaları teslim etmeye başlamamızla birlikte, eminim, TOKİ’den vesaire geldiğimizde, belki de bunu üç yıla böldüğümüzde bu yıl için en az bir 800-850 milyarın olduğunu, bu üç yıla yaydığımızda böyle bir şeyin olabileceğini öngörmekteyiz.

Bu şekildedir Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu’nun bir söz talebi var.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, anladığım kadarıyla biraz evvel vermiş olduğum, sormuş olduğum soruya yanıt 800 milyar lira yani bu konut ve altyapıyla alakalı bu sene bütçeye yani 2023 bütçesine yansımalarının 800 milyar olacağını tahmin ediyorsunuz. Doğru mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tahmin ediyoruz, evet.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Veyahut da bürokratların size ilettiği şey bu, bütçeye 800 milyar civarında bir yükü olacağını söylüyorsunuz.

Şimdi, şöyle bir şey var: Esasında burada sanki bir dejavu yaşıyoruz şu anda çünkü geçen sene, biraz evvel bahsetmiştim, 2023 bütçesi yapılırken burada, Sanayi Komisyonunda da bir kanun teklifi konuşuluyordu, gecenin saat 02.24’ünde önümüze bir tane önerge geldi. Bu önergede de işte bu 4749 no.lu Kanun’a geçici bir tane madde koymuşlardı ve 200 milyar liralık daha bir ek borçlanma talep edilmişti ve bu gerçekleşmişti. O zaman da biz bir takım sorular sorduk. Şimdi, mesela sormuştuk: “Neden şimdi? Neden senenin son günü? Neden bütçe yapılırken bunu yapıyorsunuz?” dediğimizde bize şu cevap verilmişti yani bizzat Cevdet Yılmaz tarafından verilen cevabı size söylüyorum: “İşte, biz bunu daha önce de yapabiliydik, biz bunu daha önce ek bütçe gelmeden önce de yapabiliydik; şu anda yapıyoruz çünkü biz bunu daha önce yapmış olmamız durumunda piyasalar bu konudan rahatsız olabilirler ve daha yüksek maliyetle borçlanabiliriz.” demişti yani Cevdet Yılmaz’ın bize vermiş olduğu bilgi buydu. Siz şimdi temmuz ayında ek bütçe yapmadan önce böyle bir kanun teklifiyle karşımıza geldiniz ve çok ciddi bir rakamdan bahsediyorsunuz, 2,2 trilyon lira gibi bir rakamdan bahsediyorsunuz. Peki, bu durumda bu piyasalarda tedirginlik yaratmayacak mıdır ve borçlanma maliyetlerimizi arttırmayacak mıdır? Eğer “Arttırmaz.” derseniz o zaman Cevdet Yılmaz yanlış biliyor, bu durumda o ortaya çıkıyor. Ben bu sorunun cevabını özellikle bekliyorum. Bir de farklı bir şey var, gene aynı kelimeler kullanılıyor “İşte, bu paranın hepsi bu sene ki bütçede kullanılmayacak, önümüzdeki sene finansal açıdan daha güçlü durmak için biz bu borçlanmayı yapıyoruz.” dediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, Cevdet Yılmaz salı günü gelecek inşallah.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Öyle mi, sorarız, ona sorarız. Doğru, daha güzel olacak, direkt kendisine sorarız bunu.

Bu şekilde dendi. Geçen sefer de aynı şey söylenmişti “Merak etmeyin biz bunları işte, bu 2022’de değil de 2023’te kullanacağız, finansal olarak daha güçlü olarak geleceğiz.” dedik, geldiğimiz durum ortada yani bu limitleri tekrardan arttırma durumuyla karşı karşıyayız. Biz bu tip zorlamaların yanlış olduğu kanaatindeyiz ve şunu da söyleyeceğim: Biraz evvel de bahsettim, buradaki arkadaşlar var, geçen sene ek bütçe yapmışız, yetmemiş, 200 milyar liralık borçlanma limitini arttırmışız, dönüp baktığımız zaman bütçe açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 1, çok harika bir oran bu ama geçen sene harika bir sene mi geçirdik? Ve ben inanıyorum, ya, yaptığınız şey şu, teknik olarak şu, benim anladığımı söyleyeyim ben: Siz borçlanarak, borçlanma yetkisini arttırarak bu oranları düşürüyorsunuz, bu sene de 1 yapabilirsiniz bunu. Ek bütçeyi de getirirsiniz, bu sene de 1 yapabilirsiniz. Geçen sene kaçtı? Ben yanlış biliyorsam beni düzeltin lütfen, geçen sene hedeflenen yüzde 3,5’tü bütçe açığının

gayrisafı yurt içi hasılaya oranı ama gerçekleşme 1 oldu. Bu sene hedefimiz kaçtır, kaç gerçekleşecek acaba? Şu anda gerçekleşen 5, bakın, şu anki ilk çeyrekteki gerçekleşme 5 ama ben inanıyorum ki yıl sonunda göreceğiz 3,5'un altında bir rakam çıkacak çünkü çok ciddi bir borçlanma yetkisi verilecek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelı buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bu çok sıkıntılı bir madde yani bütçe hukukunun, bütçe hakkının, her şeyin altüst olduğı bir şey. Bakın 4749 sayılı Kanun 2002 tarihli ve orada bütçe açığı var, o kadar da şey düzenlerken şöyle demişler: Yani böyle 1 kat 2 kat falan ifadeleri yok. “Yüzde 5’i kadar arttırmaya ilgili Bakan, diğer yüzde 5 de Cumhurbaşkanı...” diyor, toplansanız yüzde 10 işte, kümülatif baksanız yüzde 10,5-11. Yani siz şimdi 3,5 kata çıkartıyorsunuz. Böyle bir şeyi benim aklım hayalim almıyor. Hani nerede, siz bunu söyleyip bunu yaptıktan sonra kamu disiplini, maliye politikası falan kim inanır, böyle ekonomi yönetimi mi olur, bu mudur rasyonel politika? Yani böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değil yani bu, Meclisin bütçe yapma hakkını elinden almaktır. Yani bütçe yaptık. O zaman yeni ek bütçe geliyor. Gerekirse geçmiş dönemlerde ek bütçe hazırlandığı zaman gene bütçe açığı artmaz gibi birtakım yasalar var, o yasaları değiştirirsiniz ona göre arttırırsınız, 661 gelmez, 1,5 olur artacaksa. Yani herkes şunu düşünür: Ya, ne kadar kötü durumda. O kadar mı kötü durum? O kadar mı kötü durum sormak istiyorum, demin sordum “Rakam da yüksek.” demediniz yani 3 kata kadar bakın, 660,9; yüzde 5, yüzde 5, 728,6 ve siz onu 2 trilyon 181 milyara çıkartıyorsunuz, 1,5 trilyon liralık bir şey getiriyorsunuz. Bunu yapamazsınız, böyle olmaz yani böyle bir şey çıkmaz buradan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; böyle bir şey çıkmaz. Son derece gayriciddi yani bunu yaptığınız zaman dediğim gibi bütün ekonomideki aktörler, herkes bakıyorlar, hangi kararlar alınacak, nedir, ne değildir? Nasıl yöneteceksiniz ekonomiyi, ne yapacaksınız bu kadar parayı? Otomatikman sanki yani bir biçimde ekonomi yönetimi sadece aldığınız politika değil, aynı zamanda beklentilerdir. O beklentileri de yönetmeniz gerekir yani böyle bir şeyi yaptığınız zaman bütün beklentilere de millet bir bakacak. Ya, 3 katına kadar şey... Meclis bütçe yetkisini Cumhurbaşkanına veriyor, böyle bir şeyi kabul etmiyoruz hiçbir şekilde, hiçbir şekilde kabul etmiyoruz bunu. Bu konuyla ilgili yani sonrası buradan da ben bunun çıkabileceğine inanmıyorum yani yeniden, tekrar geri gitsin böyle bir şey. Hadi yüzde 5 yüzde 5; hadi yüzde 20, yüzde 10 daha gelmiş olsa belki anlatılır şey fakat 3 katı arkadaşlar yani rakamlar olacak iş değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türelı, teşekkür ederim.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

İlk defa yaptığımız bir düzenleme değil değerli arkadaşlarım. Kanunun geçici maddelerine bakılırsa...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 2020’de var ama bu kadar yüksek değil Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onları kısaca ifade edeyim.

2009’da 5 katı...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani doğru muydu?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Oraya geleceğim...

CAVİT ARI (Antalya) – Onu yapan yine bu iktidar.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 2017’de 37 milyar, 2019’da 70 milyar, 2020’de 2 katı, geçen sene de 200 milyar lira.

Şimdi, bu konuda Anayasa Mahkemesine de başvurulmuş, Anayasa Mahkemesinin kararları var. Aynen burada ifade edilen gerekçelerle ne denilmiş? İşte “Bütçe disiplinin dışına çıkıldığı, hesap verebilirlik önleniyor, keyfi harcamalar teşvik ediliyor, Meclisin bütçe hakkı Meclisin elinden alınıyor.” diye Anayasa Mahkemesine de gidilmiş. Anayasa Mahkemesi de çok net olarak diyor ki: “Bu, bütçe kanununda yer alan bir husus değil.” Ben de katılıyorum ona. Yani bu gelirler ile giderler arasındaki fark kadar borçlanılacağı hususu, evet, bütçe kanununda yer alıyor ama bu, net borç kullanımı meselesi yani borç yönetimiyle ilgili bir şey. Net borç kullanımı nedir? İç ve dış borçlanmam eksi ödemelerim -anaparadan yaptığım ödemeler- değil mi; aradaki farkı gösterir net borç kullanımı. Yani bu bir harcama yetkisi değil, borçlanma yetkisi veriyoruz.

Ümit Hocam şeyi sormuştu yani rakamın içeriye getirisi... Sayın Ök biraz açıkladı ama şimdi, ek 1’inci maddede Sayın Hocam, 800 milyara yakın bir ödenek ekliyoruz zaten bütçeye yani ilave 800 milyar oradan geliyor; e, 800-850 milyar da depremle ilgili harcamaların olacağı varsayılıyor. Yani bir de ihtiyatlı davranılır bunda piyasaların durumuna göre, faizin durumuna göre stok yaparsın, gelecek dönemde ödemelerin vardır, ona hazırlık yaparsın o anlamda yani bunun tümünün kullanılacağı diye de bir anlam çıkarmamak gerekiyor. Bunda yetki veriyoruz, borçlanma yetkisi veriyoruz. Yani Anayasa’ya aykırılığı söz konusu değil.

Sayın Bakırlioğlu’nun dediği konuda da hani borçlanma yapılmış, sonra kanun çıkmış konusu da Anayasa Mahkemesine gitmiş, orada da Anayasa Mahkemesi bunun dönemsel olduğunu, mali yılla ilgili bir yetki olduğunu yani sonradan alınmasının bir mahzur teşkil etmediğini çok açık bir şekilde ifade etmiş. Yani sözün özü bütçe hakkının Meclisin elinden alınması asla söz konusu değil çünkü bir harcama yetkisi vermiyoruz Cumhurbaşkanına.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Niye borç alınıyor?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Nasıl?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Niye alınıyor borçlanma yetkisi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İşte anlattım.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Canı sıkıldığı için borçlanıyorsa.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Anlattım, anlattım. Yani harcamalarım var, ödemelerim var...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Harcamasında bir engel yok ki, bu borcu aslında kullanabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Tiryaki, yani harcama ile borç eşit olmaz. Yani önceden ödeyeceğin anapara taksitlerin var, onu ödeyeceksin ilave olarak. Yani nakit yönetimi ile bütçe yönetimi farklıdır. Yani nakit dengesi ile bütçe dengesi farklıdır. İlla borçlanınca direkt gider yazacaksın diye de bir anlam yok.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Yazabilir mi peki?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Nasıl?

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Borçlanırsa harcayabilir mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Harcayabilir, ne harcadıysa harcadığını gider yazar. Ev yaptı, evi gider yazar, işte yardım yaptı... Ödeneği varsa o da Hocam, ödeneği yoksa yapamaz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sözü Sayın Özlale’ye vereyim, epeydir bekliyor.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tabii.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hocam, Sayın Özlale, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Teşekkürler.

Bence bu torba yasanın hakikaten en sıkıntılı maddesi bu. Geçen seneki bütçenin yarısı kadar, net borçlanmanın tam 3 katı kadar bir net borçlanmanın kullanımdan bahsediyoruz. Bu, hakikaten kamuoyunda bir sıkıntı yaratabilir. Biraz önce Mustafa Bey çok güzel açıkladınız ama borçlanabiliyorsa bunu pekâlâ da harcayabilir değil mi? Tabii ama siz onu aslında şöyle Sayın Cumhurbaşkanlığı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ödenegi varsa, ödenek yoksa harcama yetkisi vermiyor.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ama sonuçta o ödenegi de çıkartabiliyorsunuz değil mi? Yani siz aslında böyle bunu yapmakla beraber Meclisin bütçe hakkına eş bir yapı oluşturunuz bence de.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Anayasa Mahkemesinin 2 tane kararı var.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Ben buradan tekrardan muhalefet partisi olarak uyarımı yapayım. Net borçlanma tutarını 3 katına kadar çıkartmanın ben burada bir rasyonelini, sizin anlattığınız kadarıyla bir gerekçesini çok iyi anlayamadım. Belki Sayın Ök tekrardan açıklayabilir ya da kanun teklifini savunan AK PARTİ’li ve Milliyetçi Hareket Partili arkadaşlar da açıklayabilir ama bunu 3 katına kadar çıkartmanın ben gerekçesini hakikaten burada çok göremedim.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli, söz talebiniz vardı.

Buyurun.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Teşekkürler Başkan.

Şimdi, bunu yapmayın yani gerçekten bunu yapmayın çünkü bunun sadece harcama meselesinden öte bütün finansal piyasalar üzerinde yaratacağı distorsiyonla baş edemezsiniz. Oysa Bakan sürekli diyor ki: “Mali disiplin, mali disiplin, istikrar, istikrar.” Böyle bir konjonktürde böyle bir kararın geçmesi akıl dışı yani. Neden? Çünkü ister istemez siz böyle bir borçlanma yetkisini aldığınız anda bütün herkes buna göre pozisyon alacak. Siz bunun harcamasını yapsanız ne olur, yapmasanız ne olur? Hele hele faizlerin yukarıya doğru eğilim gösterdiği bir süreçte böyle bir yetkiyi verdiğiniz andan itibaren ondan sonra herkes bekleyip de “Bakın, ne güzel, harcama yapmadılar; parayı aldılar, duruyor.” mu der? Böyle bir akıl tutulması olabilir mi? Burada yazmışsınız, diyorsunuz ki: “Nakit rezervinin güçlü seviyede tutulması...” Hangi nakdin? Hangi dönemde nasıl bir nakdin bunu sağladığı hakkında acaba bir çalışma yaptınız mı ben merak ediyorum. Böyle bir dönemde böyle bir nakdi tercih eder misiniz ya da böyle bir borçlanma konjonktüründe? Bence etmemeniz lazım. Bunun üzerinde çalışılmış olsa zaten biz bununla karşılaşmazdık. O yüzden bence yapmayın.

Bir de yani Maastricht Kriterlerinden bahsettiniz Sayın Ök. Avrupa ülkelerindeki olumsuz oranları söylediniz, bizdeki olumlu orandan bahsettiniz. İşte, bizde yüzde 30-35 aralığında, Avrupa ülkelerinde yüzde 60’ın üzerinde. Yüzde 110’da var aslında Avrupa ülkelerinde İtalya’ya baktığınızda, Hollanda’ya baktığınızda. Şimdi onlar Maastricht Kriterlerine uymadığı için ülke ekonomileri krizde mi? Yo, gayet iyiler, enflasyonlarını da düşürüyorlar. Maastricht Kriterlerinin verimliliği biraz finansal piyasalar, finansal kaldıraçlarla, o kullandığınız kaynağın verimliliğiyle, bunlarla alakalı bir şey ama Maastricht

Kriterlerinden daha önemli bir kriter Kopenhag Kriterleridir. Kopenhag Kriterlerini es geçip sadece Maastricht Kriterlerinde borçlanma oranını aşağıya çekti diye düzelmiş bir ekonomi yok, böyle de düzelmeyeceğini zaten gördük, görmeye de devam ediyoruz.

Burada borçlandığınız kaynağın aslında ülke ekonomisine yaratacağı katkısı ölçmeniz lazım. Böyle bir konjonktürde böyle bir borçlanma yetkisi ciddi anlamda her şeyden önce ekonomik krize olumsuz yönde etki yapar. Peki, neden böyle bir şeyi buraya yazdınız? Ben biliyorum ki buradaki heyet bunu çok iyi biliyor ama bunu buraya yazmanızın nedeni tabii ki hazine işlemleri yapacaksınız yani borcu yönetme derdiniz var. Giderek borçlanıyorsunuz, enflasyonist bir konjonktür var, borcu yöneterek aslında borcun gücünü, reel gücünü düşürme hamleleri gerçekleştireceksiniz ama göreceksiniz ki enflasyon sizin borçlanma hızınıza tur bindirecek çünkü bu, enflasyonist politikaların, bu yasanın hepsinde var, bu gerekçenin hepsinde var ama bu hâliyle çok daha vahim bir tabloyu karşımıza getirecek. O yüzden de bence burada keşke mümkün olsa da oy birliğiyle bu maddeyi geri çeksek ve böyle bir riskten bu ülkeyi de halkımızı da toplumu da koruyabilsek.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Temelli’ye teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, Sayın Ağbaba ve Sayın Arı şeklinde devam edeceğiz.

Sayın Türelî, buyurun.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Evet, teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Kalaycı, söylediğiniz şey geçmiş dönemlerde de olmuş. Bu yanlış uygulamalar, bugün önümüze gelen şeyin doğru olduğu anlamına gelmez, bunu...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Anayasa Mahkemesi kararları var.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Hayır, bir dakika, söyleyeceğim, geleceğim oraya da. O zaman 4749’u yırtıp çöpe atın, niye orada “Yüzde 5, yüzde 5.” diyor. Niye o zaman 4749’u getirmiyoruz da şey yapıyoruz? Orada “Yüzde 5, yüzde 5” diyor, yüzde 10 veriyor en fazla. Diyebilirdi ki istediği kadar artırırlar. Neden? Mali disiplinin sağlanması için 2001 krizi sonrasında gelmiş bir şey bu ve orada mali disiplinin bir parçası. Gerektiği zaman ilgili kanunu getirirsiniz. İlgili kanunu getirmiyoruz, orada yüzde 5, yüzde 5 belliyken başka bir taraftan buraya Meclis eliyle bunu aşmaya çalışıyoruz; böyle bir şey olmaz, bir.

İki; Anayasa Mahkemesi bu kararı vermiş olabilir ama Anayasa Mahkemesinin farklı zamanlarda farklı kararları, birbirine zıt kararları verdiğini biliyoruz. Yeniden Anayasa Mahkemesine gideceğiz bu konuyla ilgili. Yani ne gerek var, neden böyle bir şey olsun?

Üçüncüsü; söylediğim gibi yani o kadar büyük bir rakam ki bu, bunun oluşturacağı şey -diğer milletvekili arkadaşlarımız da söylediler- beklentileri bozucu ve bugün rasyonel politika, ekonomi rayına girsin derken tam tersi bir etki yaratacak. Böyle bir şey olmaz, böyle bir yetki şeye verilmez. Bakın, bu gerçekten doğru değil Sayın Ök. Yani gelmiş, siz de tabii teklif sahibi olarak buradasınız ama bürokrasi de burada. Hiçbir şekilde doğru bulmuyoruz ve metinden çıkartılmasını istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba...

VELÎ AĞBABA (Malatya) – Evet, tabii, değerli konuşmacılar gerekenleri söyledi ama bu geçtiğimiz yıl da tam 2022 yılının Aralık ayında Sanayi Komisyonunda 200 milyar TL borçlanılmıştı, o zaman da aynı şeyleri söyledik. Burada bir de altı çizilmesi gereken şey, her şey depreme yoruluyor, âdeta bir deprem fırsatçılığı yapılıyor. Yani ülkede ülke ekonomisi maalesef “büyük ekonomist” tarafından çöktürülmüş durumda ve her şey deprem yoluyla halledilmeye çalışılıyor.

Şimdi, ayrıca Meclisten kanun yoluyla böyle bir yetkinin istenmesi Meclisin bütçe yapma hakkına da darbe niteliğini taşımaktadır. Meclisin en önemli varlık sebebi bütçe hakkı yapmak iken bu hak tek başına neredeyse Cumhurbaşkanına verilmekte. Biraz önce rakamlar ifade edildi, toplam borçlanma 2 trilyon 180 milyar TL'ye çıkarılmak isteniyor. Bu tutar, şu an mevcut borç stokumuzun yaklaşık yüzde 46'sına denk geliyor yani yüz yıllık cumhuriyet tarihimizdeki toplam borcun neredeyse yüzde 50'sini Cumhurbaşkanı tek seferde kullanmak istiyor. Yani bunu tarihe not düşme anlamında söyleyelim; bu borçlanma yetkisinin, bu maddenin çekilmesi lazım. Ayrıca eğer bu böyle geçerse Türkiye Büyük Millet Meclisinin de bir anlamı kalmaz, Plan ve Bütçe Komisyonunun da bir anlamı kalmaz.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ –Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi kanun metnini okuduğumuzda “...net borç kullanımı tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.” şeklinde bir ifade var. Şimdi, burada öğrenmek istediğim konu şu: Bu cümleden yola çıkarsak yani bu teklifteki ifadeden yola çıkarsak 2023 yılı bütçesinde ilk bütçe yapılırken 661 milyarlık borçlanma limiti var, yüzde 5 Bakan, yüzde 5 de Cumhurbaşkanı tarafından artırılabilir. Şimdi, bu cümleden yola çıkarsak biz Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan miktarın 3 katı diye anlamak durumundayız yani cümlemin yazılışı böyle. Ama siz 2 trilyon 186 milyar liraya çıkarılacağına dair bir ifadede bulundunuz. Bu durumda ise ilk borçlanma yani bütçe yapılırken ifade edilen ve bu Komisyonunda görüşülen, Genel Kurulda oylanan, sonuçta da bütçe yapılırken kanuna bağlanan bu borçlanma için, Sayın Kalaycı -daha doğrusu- bütçeyle direkt ilgisi yoktur anlamında yani benzer bir ifade kullandı. Sonuçta, biz, bütçede yaptık bunu, o bütçe görüşmelerinde karara bağlandı. Dolayısıyla bu direkt bütçeyi ilgilendiren bir konu ve sonuç itibarıyla da Cumhurbaşkanlığını toplam bütçeye baktığımızda bakın, 2023 yılı toplam bütçesi; gider bütçesi 4 trilyon 423 milyar, gelir bütçesi 3 trilyon 762 milyar. Biz, şimdi, 2 trilyon 186 milyar lirayla gider bütçesinin neredeyse yüzde 50'si kadar borçlanma yetkisi veriyoruz. Bunun genel bütçe mantığı içerisinde, Bütçe Kanunu içerisinde doğru bir uygulama olmayacağı ve sonuçta Meclisin asli yetkisi olan bütçe yapma yetkisinin bir anlamda Cumhurbaşkanına devri anlamını taşıyacaktır. Sonuç itibarıyla bu uygulama doğru bir uygulama değildir.

Son olarak, ilk başta ifade etmeye çalıştığım konu hakkında da tekrar bir açıklama yaparsanız da memnun olurum. Bu artırılacak miktar nedir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, size de bir söz hakkı vereyim, toparlayın lütfen, 2 tane önergemiz var.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, aslında, Başkanım, şöyle: Biz burada Sayın Kalaycı'nın da dediği gibi borçlanma daha önce 5 defa daha olmuş, daha önce 5 kez daha olmuş ama biz burada, getirdiğimizde yani biz burada borçlanmayla ilgili, finansmanla ilgili bir yetki alıyoruz. Yani bunun tamamını kullanacak anlamına, tamamen bunu borç olarak, borç altında yani borç olacağı anlamına yani harcama olacağı, gider olacağıyla ilgili bir şey değil. Şöyle ama: Biraz önce de söylediğim gibi öngörülerimiz de var yani şöyle baktığımızda depremin işte bir yıllık maliyeti yine söylediğim gibi yaklaşık 850 milyarlık bir maliyeti, sonrasında yine işte birtakım 2023 yılında da ekstra olarak koyduğumuz miktarlar var. Bunların da finansmanı söz konusu ve buralara da eklentiler söz konusu. Dolayısıyla yine 2024 için aynı şeyleri söylüyorum. Yani evet, bugün belki hani hemen o 2024 bütçesinin başındaki o 450 milyar

TL'lik borçlanma için hemen net bir kaynak sağlamada da sıkıntı olabilir. Biz elimizi güçlü tutacağız yani hazine aslında burada elini güçlü tutmak istiyor bu konjonktürde. Şimdi, baktığımızda da yani tabii ki burada hazine ve biz Hükümet olarak da bir karar vereceğiz yani gidip de işte borçlanma yetkisi alındı diye yüksek faiz oranlarından vesaire değil yani bugün baktığımızda da ortalama yüzde 13 faiz oranıyla borçlanabiliyoruz. Burada eğer uygun şartları sağlıyorsa biz elimizi güçlü tutmak adına böyle bir hazineye yani Cumhurbaşkanımıza yetki veriyoruz. Bu bizim bir tercihimiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon, bir şey soracağım. 461 mi demiştiniz şu ana kadarki?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 424,6 milyar TL.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 424 bölü 728; yüzde 58'ini kullanmışsınız, daha yüzde 42'si duruyor. Niye 3? Yani zaten şu anda eğer bu şekilde olmuş olsa, niye yüzde...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama artık bir taraftan da hani böyle...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ne yani? İşte, herkes diyecek ki “Ne oluyor yüzde 50'si? Daha kullanmadığın paralar duruyor, sen onu 2,5 trilyona çıkartıyorsun.” Yani sen daha...

CAVİT ARI (Antalya) – Başka bir bildiğiniz mi var, onu söyleyin.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şimdi, önümüzde deprem harcamaları vesaire onlar gelecek. Şimdi, bütün bu biliyorsunuz başlanan inşaatlar, oradaki ciddi anlamda altyapısı, üstyapısı yani bununla ilgili, yavaş yavaş bunun harcamalarıyla ilgili giderler gelmeye başlayacak ve bunun için de finansmana ihtiyacımız var dolayısıyla.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Başkanlığımıza 2 adet önerge ulaştırmış, önergeler aynı mahiyettedir.

Önergeleri okutuyorum:

7/7/2023

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Veli Ağbaba

Rahmi Aşkın Türeli

Ahmet Vehbi Bakırlioğlu

Malatya

İzmir

Manisa

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

Mustafa Erdem

Karabük

Rize

Antalya

Cavit Arı

Antalya

Aynı mahiyetteki 2'nci önergenin imza sahipleri:

Mehmet Mustafa Gürban

Ümit Özlale

Gaziantep

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, önergeyle alakalı gerekçe mi, söz mü?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

Gerekçe:

Kanun teklifinin 5’inci maddesiyle 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 38- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanım tutarı 2023 yılı için, 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan ek borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.”

Limit artırımının gerekçesi teklif metninde “Madde ile ülkemizde yaşanan deprem afetinin ekonomik ve sosyal etkilerinin azaltılması nedeniyle ortaya çıkan ilave finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezervinin güçlü seviyede tutulabilmesi amacıyla net borç kullanım tutarının 2023 yılı için Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır.” şeklinde açıklanmaktadır.

Anayasa’nın 161’inci maddesine aykırı bulunmasına karşın benzeri düzenlemeler 16/10/2020 tarih ve 7254 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesiyle 22/12/2022 tarih ve 7429 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesiyle 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a geçici 34 ve 36’ncı maddelerin ilavesiyle yapılmıştır.

Teklifin bu maddesinde yer alan hükümle “4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a eklenen geçici maddeyle 2023 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 5’inci maddesiyle belirlenen net borçlanma limiti 1/1/2023 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının üç katı olarak uygulanır.” şeklinde değiştirilerek artırılmaktadır.

Teklif n lafzi ifadesinden 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a geçici bir madde eklenerek söz konusu limit 1/1/2023 tarihinden itibaren $728.644.197.015 \times 3 = 2.185.932.591.045$ TL’ye çıkarılmaktadır. Yani Cumhurbaşkanına 1.457.288.394.030 TL tutarında ek borçlanma yetkisi verilmektedir.

Bu düzenlemeyle borçlanma limiti konusunda yıllık bütçe kanunu ve ilgili 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’la yürütme organına verilen yetki bütçenin gider ve gelir rakam ve tahminleriyle ilişkilendirilmekten çıkarılmaktadır.

Teklif metninin 5’inci maddesinde yer alan düzenleme 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda yer alan düzenlemelere ve Anayasa’nın 2, 87 ve 161’inci maddelerine de aykırı bulunmaktadır.

Bu nedenle söz konusu maddenin teklif metninden çıkarılması için bu önerge verilmektedir.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, konu değişmeden az önceki konuyla ilgili bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım mı: Şimdi önergeleri bitireyim, ondan sonra söz vereyim size.

Şimdi İYİ Partinin önergesinin gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle net borç kullanım tutarının 2023 yılı için Bakan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından artırılan net borç kullanım tutarının 3 katı olarak uygulanmak üzere artırılması amaçlanmaktadır. Bu düzenleme bütçe disiplini bozan ve Meclisin bütçe hakkını paralel bir yetki amaçlayan politik bir yaklaşımı ortaya çıkarmaktadır. Gelir toplamada keyfi, harcama yapmada keyfi bir düzen, şeffaflıktan uzak, başıbozuk bir siyaset anlayışı var etmektedir. AK PARTİ Hükümeti vergilendirmeler yoluyla gelir toplamada vatandaşlara karşı insafa yanaşmayan, harcama yapmakta ise sınırı olmayan bir tercih içindedir. Cumhurbaşkanına verilen yetkinin Meclisimizin bütçe hakkını ihlal etme, bütçe disiplinine aykırı olma, kamu kaynaklarının orantısız kullanıma yol açma ve keyfi bir harcama düzenine sürüklenme gibi kontrol edilemez bir süreci ortaya çıkardığı açıktır. Bu gerekçelerle teklif maddesi metinden çıkarılmalıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Aynı mahiyetteki önerileri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Madde kabul edildi ama yine de açıklığa kavuşması açısından... Şimdi, salı günü Meclisimize gelecek, Cumhurbaşkanımızın imzaladığı ek bütçeyle ilgili olarak harcama ve ödeneklerle ilgili 1 trilyon 120 milyar TL'lik yaklaşık bir ödenek tahsisi isteniyor. Şimdi, buradaki borçlanma limitiyle ilgili borçlanacak tutar da 2 trilyon 186 milyar civarında. Esasında yani 1 trilyon 120 milyarlık bir gelirimiz oluşuyor. Bu gelir olduğuna göre bu borçlanma yetkisinde bu kadara ihtiyaç yok. 1 trilyon 120 milyarla sınırlanabilir mi diyecektim ama artık sınırlanamayacak. Herhâlde seçim bütçesi için kullanılacak diye düşünüyorum yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekillerimiz, saat 19.00.

20.00'ye kadar ara vereceğiz ve Üyeler Lokantası'nda yemek hazırlığımız vardır. Takdir eden üyeler ve misafirlerimiz, yemek ikramı olacaktır; buyurun lütfen.

Kapanma Saati: 19.00

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.03****BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)****KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)**

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Değerli Komisyon üyeleri, 2’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Teklifin maddelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

6’ncı madde üzerinde teklif sahibine tekrar söz veriyorum.

MADDE 6- 6/6/2002 tarihli ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununun 12 nci maddesinin;

a) İkinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) (I) sayılı listede yer alan veya bu maddenin (5) numaralı fıkrası uyarınca yeniden belirlenen maktu vergi tutarlarını, her bir mal itibarıyla söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan en yüksek vergi tutarının beş katına kadar artırmaya, sifıra kadar indirmeye, bu sınırlar içinde mal cinsleri, özellikleri, kullanım yerleri veya ithalatın şekline göre farklı tutarlar tespit etmeye,”

b) İkinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “yarısına kadar artırmaya,” ibaresinden sonra gelmek üzere “söz konusu listede yer alan veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi ve “(B) cetvelindeki mallar için listede yer alan” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya yeniden belirlenmiş sayılan” ibaresi eklenmiştir.

c) Dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5. (I) sayılı listede yer alan maktu vergi tutarları veya Cumhurbaşkanınca bunlara ilişkin belirlenen en son maktu vergi tutarları, ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksinde son altı ayda meydana gelen değişim oranında, bu değişimin ilanı gününden geçerli olmak üzere yeniden belirlenmiş sayılır. Bu hesaplama sonucunda ortaya çıkan vergi tutarlarında virgülden sonraki dört hane dikkate alınır. Cumhurbaşkanı, uygulama dönemlerini gün veya ay olarak belirlemeye veya belirleyeceği mallar ve aylar itibarıyla yeniden belirlenmiş sayılan tutarların uygulanmamasına karar vermeye yetkilidir.”

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun Nilgün Hanım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Getirmiş olduğumuz düzenlemeyle 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu’nda yer alan ekli I ve III sayılı listelerde yer alan malların, oluşabilecek fiyat dalgalanmalarına uygun şekilde vergilenmesi ve...

(Uğultular)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir dakika... Lütfen, sessizliğe davet ediyorum. Konuşmacıyı dinleyelim.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – ...günün sosyal, ekonomik ve mali ihtiyaçlarına göre hızlı ve esnek karar alınabilmesi için mezkûr Kanunla Cumhurbaşkanımıza bir yetki de tanıyoruz. Aynı zamanda, maktu vergilerin Değerlendirilmesiyle, vergi tutarını belirlemekle ilgili düzenleme getiriyoruz

Tabii, Cumhurbaşkanımıza verdiğimiz bu yetki bu vergilerin 5 katına kadar çıkarılması, sıfıra kadar indirilmesi; daha önceden yarı katına kadar artırma yetkisi vardı, sıfıra kadar indirme yetkisi vardı.

Öte yandan, yine maddenin (c) fıkrasıyla kanuna ekli (I) sayılı listede yer alan mallar için -ki bu mallar akaryakıt türevleri- maktu vergi tutarlarının enflasyondan etkilenmemesi amacıyla bu tutarların her yıl ocak ve temmuz aylarında Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen Yurtiçi Üretici Fiyat Endeksi'nde son altı ayda meydana gelen değişim oranında güncellenmesine de imkân tanıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Teklif üzerinde söz talebi var mı? Yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Mustafa Gürban
Gaziantep

Ümit Özlale
İzmir

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu maddeyle Cumhurbaşkanına ilgili listede belirlenen vergi tutarlarını 5 katına kadar artırmaya yetki verilmektedir. Mevcut durumda ise bu yetki vergi tutarının yarısına kadar artırılmasıyla sınırlıdır. Bu durum “verginin belirliliği” “öngörülebilirliği” ilkelerine aykırı düşmektedir. Vatandaşlarımız ve işletmelerimizin önemli giderlerinden olan akaryakıt ve benzeri ürünler üzerindeki vergi tutarının Cumhurbaşkanı tarafından alınacak kararla 5 katına kadar çıkarılabilecek olması ekonomik hayatın öngörülebilirliğine de engel olacaktır.

Bu nedenle maddenin önergemiz doğrultusunda teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Başkanım, bir söz talebim var benim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir söz talebi var.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, burada yapılmak istenen şey özel tüketim vergisinde vergi tutarlarında artırımlar yapılacak ve bununla alakalı da Cumhurbaşkanına ya sıfırlama veya da 5 katına kadar çıkarmayla alakalı bir yetki veriyoruz.

Şimdi, burada, esasında birazcık özel tüketim vergisi üzerinde konuşmakta fayda var. Esasında, bakıldığı zaman, bütün dünyada özel tüketim vergisinin vergi gelirleri içerisindeki payının ciddi şekilde gerilediğini görmekteyiz, esasında bizim ülkemizde de gerilemekte. 1975 yılında OECD ülkeleri

ortalaması 10,5'miş, bugün -2018 verisi var elimde- 7,2'ye kadar gerilemiş; bizde bu oran 2010 yılında yüzde 27'ymiş, yüzde 17'ye düşmüş. 2023 yılına baktığımız zaman yani bu seneki gerçekleşmeye baktığımız zaman vergi gelirlerindeki özel tüketim vergisinin oranı yüzde 16'larda ve biz bu özel tüketim vergisini, ÖTV'yi artırıcı, artırılmasına vesile olabilecek bir düzenleme yapıyoruz. Esasında yapılan şey dünyadaki eğilimin tam tersi bir durumda.

Bir de ben bir şey sormak istiyorum: Şimdi, burada (I) sayılı listede yer alan maktu vergi tutarları veya Cumhurbaşkanınca bunlara ilişkin belirlenen en son maktu vergi tutarları, ocak ve temmuz aylarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından ilan edilen yurt içi üretici fiyat endeksinde son altı ayda meydana gelen değişim oranında güncellenmesi... Niye burada Tüketici değil de Üretici Fiyat Endeksi kullanılıyor ? Yani neden Üretici Fiyat Endeksi kullanılıyor, neden Tüketici kullanılmıyor? Yani sonuçta... Ha, bir de Allah'a şükür, Türkiye İstatistik Kurumunun verilerinden faydalanılıyor; baktığımız zaman, bu, vatandaş için iyi bir şey yani o bizim açımızdan iyi bir şey ama -çünkü düşük çıkıyor- neden Tüketici değil de Üretici Fiyat Endeksi?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teklif sahibi söz talep ediyor mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

Bu konuyla ilgili olarak bizim tercihimiz Mehmet Bey'e söz verelim.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET ARABACI – Efendim, bizim vergi kanunlarımızda genelde maktu tutarlar bir yeniden değerlendirme oranına bağlı, yıl sonunda da yeniden değerlendirilmeyle güncelleniyor ancak bazıları bunun gibi istisna tutulmuş yani bağlanmamış, bu da bugünün şartlarına göre bayağı bir anlamsız kaldı ancak aynı kanunla (III) sayılı listenin (A) ve (B) cetvelinde hem bütün mamulleri için hem de alkollü içeceklerde maktu tutarlar var, onlardaki endeksleme güncellemesi aynı kanunda Yİ-ÜFE'ye bağlanmış, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi'ne bağlanmış. Aynı kanunun içerisinde yeknesaklık sağlansın diye benzer tarifeyi orada da uyguluyoruz, aynı kanunun aynı ekli listelerinde; biri (I)'de, biri (III)'te. O gerekçeyle koyduk yani başka bir orana da bağlayabilirdik ama aynı kanunun bir listesini başka bir yeniden değerlemeye, bir listesini başka bir yeniden değerlemeye bağlamak adına benzer uygulamayı orada da yapmış olduk sigara ve alkollü içeceklerdeki gibi.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Şimdi 7'nci maddeye geçiyoruz.

MADDE 7- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 96- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında haklarında uzun vadeli sigorta kolları hükümleri uygulanan sigortalıları çalıştıran işverenlerce;

a) 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde prime esas günlük kazancı 324 Türk Lirası ve altında bildirilen sigortalıların toplam prim ödeme gün sayısını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

b) 2023 yılı içinde ilk defa bu Kanun kapsamına alınan işyerlerinden bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısının,

2023 yılı Temmuz ilâ Aralık ayları/dönemi için günlük 16,66 Türk Lirası ile çarpımı sonucu bulunacak tutar, bu işverenlerin Kuruma ödeyecekleri sigorta primlerinden mahsup edilir ve bu tutar İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanır. Ancak (a) bendinde belirtilen prime esas günlük kazanç tutarı 6356 sayılı Kanun hükümleri uyarınca toplu iş sözleşmesine tabi özel sektör işverenlerine ait işyerleri için 647 Türk Lirası olarak esas alınır.

Bu madde kapsamında destekten yararlanılacak ayda/dönemde, 2022 yılı Ocak ilâ Aralık aylarında/döneminde aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi ile 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında uzun vadeli sigorta kollarından en az sigortalı bildirimi yapılan aydaki/dönemdeki sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulması hâlinde bu madde hükümleri uygulanmaz.

Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad ve unvan altında ya da bir iş birimi olarak açılması veya yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi İşsizlik Sigortası Fonu katkısından yararlanmak amacıyla muvazaalı işlem tesis ettiği anlaşılan veya sigortalıların prime esas kazançlarını 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık ayları/dönemi için Kuruma bildirmediği veya eksik bildirdiği tespit edilen işyerlerinden İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanan tutar, gecikme cezası ve gecikme zammıyla birlikte geri alınır ve bu işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz. Ancak, ilgili ayda 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ait aylık brüt asgarî ücretin onda birini geçmeyecek tutarda eksik prime esas kazanç bildirimi yapıldığının tespiti durumunda Kurumca yapılacak ihtar üzerine on beş günlük süre içinde söz konusu eksikliği gideren işyerleri hakkında bu madde hükümleri uygulanmaya devam eder.

İşverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili 2023 yılı Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ait aylık prim ve hizmet belgelerini veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerini yasal süresi içerisinde vermediği, sigorta primlerini yasal süresinde ödemediği, denetim ve kontrolle görevli memurlarca yapılan soruşturma ve incelemelerde çalıştırdığı kişileri sigortalı olarak bildirmediği veya bildirilen sigortalının fiilen çalışmadığı durumlarının tespit edilmesi, Kuruma prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borcu bulunması hâllerinde bu maddenin birinci fıkrasının (b) bendine ilişkin hükümler uygulanmaz. Ancak Kuruma olan prim, idari para cezası ve bunlara ilişkin gecikme cezası ve gecikme zammı borçlarını 6183 sayılı Kanunun 48 inci maddesine göre tecil ve taksitlendiren işverenler bu tecil ve taksitlendirme devam ettiği sürece anılan fıkra hükmünden yararlandırılır. Bu maddenin uygulanmasında bu Kanunun ek 14 üncü maddesi hükümleri uygulanmaz.

Birinci fıkranın (a) bendinin uygulanmasında, bir önceki yılın aynı ayına ilişkin olarak aylık prim ve hizmet belgesi veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesi verilmemiş olması hâlinde bildirim yapılmış takip eden ilk aya ilişkin aylık prim ve hizmet belgesindeki veya muhtasar ve prim hizmet beyannamesindeki bildirimler esas alınır. 2022 yılından önce bu Kanun kapsamına alınmış ancak 2022 yılında sigortalı çalıştırmamış işyerleri hakkında birinci fıkranın (b) bendi hükümleri uygulanır.

Sigortalı ve işveren hisselerine ait sigorta primlerinin Devlet tarafından karşılandığı durumlarda işverenin ödeyeceği sigorta priminin İşsizlik Sigortası Fonunca karşılanacak tutardan az olması hâlinde sadece sigorta prim borcu kadar mahsup işlemi yapılır.

3213 sayılı Kanunun ek 9 uncu maddesi uyarınca ücretleri asgarî ücretin iki katından az olamayacağı hükme bağlanan “Linyit” ve “Taşkömürü” çıkarılan işyerlerinde yer altında çalışan sigortalılar için birinci fıkranın uygulanmasında (a) bendi uyarınca belirlenecek günlük kazanç 863 Türk Lirası olarak ve 2022 yılının aynı ayına ilişkin Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar

ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen prim ödeme gün sayısının 1,5 katını geçmemek üzere, 2023 yılında cari aya ilişkin verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde bildirilen sigortalılara ilişkin toplam prim ödeme gün sayısı dikkate alınır.

Bu madde hükümleri, 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde sayılan kamu idarelerine ait kadro ve pozisyonlarda 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında çalışan sigortalılar için uygulanmaz.

4734 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (e) ve (d) bentlerinde sayılan idareler tarafından ilgili mevzuatı uyarınca yapılan ve sözleşmesinde fiyat farkı ödeneceği öngörülen hizmet alımlarında, ihale dokümanında personel sayısının belirlendiği ve haftalık çalışma saatinin tamamının idarede kullanılmasının öngörüldüğü işçilikler için bu maddenin birinci fıkrası uyarınca İşsizlik Sigortası Fonu tarafından karşılanacak tutarlar bu idarelerce işverenlerin hak edişinden kesilerek Türkiye İş Kurumuna iade edilir.

2023 Temmuz ilâ Aralık aylarına/dönemine ilişkin yasal süresi dışında Kuruma verilen aylık prim ve hizmet belgelerinde veya Hazine ve Maliye Bakanlığına verilecek muhtasar ve prim hizmet beyannamelerinde kayıtlı sigortalılar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumunun görüşleri alınmak suretiyle Kurum tarafından belirlenir.”

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – 7’nci maddeyle ilgili teklif sahibinden izahat rica ediyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

7’nci maddede asgari ücretle işverenlerin istihdamı artırması, istihdamın desteklenmesi amacıyla 2016 yılında hayata geçirdiğimiz asgari ücret desteğini 2023 yılının ikinci altı ayı için, temmuz ve aralık ayları için 500 lira olarak düzenliyoruz; bunu 2023 yılında ilk altı ayda 400 TL olarak düzenliyorduk, 2022 yılının son çeyreğinde yani son altı ayında almamıştık. Şimdi tabii ki hem bu asgari ücretteki yaklaşık 11.400 liraya artışla birlikte hem de istihdamın teşvik edilmesi sebebiyle bu oranı 500 lira olarak, asgari ücret desteğini 500 lira olarak belirliyoruz. Bunu 500 lira yaptığımız taktirde bütçeye olan maliyeti de 19,02 milyar TL’dir.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Şimdi madde üzerinde söz talep eden milletvekillerine bakıyorum ama talep eden görünmüyor.

Sivil toplum kuruluşlarının talebi var, öncelikle onları dinleyelim.

Kendinizi tanıtarak başlarsanız...

TİSK TEMSİLCİSİ AV. HAZAL BALLIKTAŞ ERENOĞLU – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, 2016 yılından itibaren uygulanan bu asgari ücret işveren desteğinin 2023 yılı ikinci altı ayında da devam etmesinden dolayı, bu uygulamanın gündeme getirilmesinden dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz. Bununla birlikte, bu uygulamanın ilk uygulandığı yıldaki gibi yüzde 6 oranında kalıcı hâle getirilmesini de talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

TÜRK-İŞ TEMSİLCİSİ ENİŞ BAĞDADIÖĞLU – Teşekkür ederim Sayın Başkan söz verdiğiniz için.

Öncelikle Komisyonun yeni çalışma döneminin hayırlı olmasını diliyorum.

Sayın Başkanım, biz Asgari Ücret Tespit Komisyonu üyesiyiz. Asgari Ücret Tespit Komisyonunda temenni mahiyetinde bu düzenlemeyi biz önermiştik, bu düzenlemenin yasa teklifi olarak gelmesinden son derece mutluyuz. TİSK’teki arkadaşın da dediği gibi bunun altışar aylıklar şeklinde düzenlenmesi yerine kalıcı bir hâle bürünmesinin daha yararlı olacağını düşünüyoruz çünkü zaten şartları düzenli ödemeyi sürdüren iş yerleri açısından geçerli olacak.

Komisyonu bu düzenlemeden dolayı çok teşekkür ediyoruz, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Bu konuda başka söz talebi yok.

CAVİT ARI (Antalya) – Var Başkanım, var.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Milletvekillerimizden Sayın Cavit Arı Bey’in söz talebi var.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; tabii, ülkemizin içinde bulunduğu koşullar ve özellikle asgari ücretle birlikte asgari ücrete ilave vergilerle birlikte tabii, iş hayatında farklı gelişmeler yaşanmakta yani kamuoyuna ekonomik yansımaları yine aynı şekilde devam ediyor bu gelişmelerin. Örneğin, bugün bir sitenin yönetimi “Asgari ücrete gelen artış nedeniyle site aidatlarına yüzde 25 zam yapıyoruz.” diye karar almışlar. Bakın yani yansımaları farklı farklı yerlere kadar giden bir süreç bu. Tabii, burada, bir taraftan işçinin de korunması gerekir. Çünkü rakamlar yükseldikçe işveren sonuçta ödeyemeyince işçilerini çıkarmak durumunda kalmakta. Bu anlamda işverenin desteklenmesi, işçinin de desteklenmesi anlamına gelecektir, bu manada yapılan desteklemeyi olumlu görmekteyiz. Ancak geçtiğimiz dönem de çok tartışma konusu olmuştu bu desteklemenin hangi kalemden yapılacağı konusu. Burada destekleme maalesef İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacak şekilde planlanmakta, önceki dönem de yine aynı şekilde planlandı. Bizim karşı çıktığımız esasen İşsizlik Sigortası Fonu’nun kuruluş amacının daha direkt işçiye katkı sağlayacak bir fon olmakla birlikte burada indirekt bir katkı sağlayan fon. Biz, işverene ve işçiye yapılacak desteğe karşı değiliz ama İşsizlik Sigortası Fonu’nun amacına daha uygun bir şekilde kullanması gerektiğini, bu anlamda buradaki fonun kaynaklarının bu amaçla devamlı suretle kullanılmasının da doğru olmadığını burada bir kez daha hatırlatmış olayım istedim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Evet, teşekkür ederim.

Madde üzerinde 2 adet önerge var, sırasıyla okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesiyle 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na eklenen geçici 96’ncı maddenin ikinci fıkrasında yer alan “İşsizlik Sigortası Fonundan” ifadesinin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı merkezi yönetim bütçesindeki ödeneklerinden”; dördüncü fıkrasında yer alan “İşsizlik Sigortası Fonu” ibaresinin “hazine”, “İşsizlik Sigortası Fonunca” ifadesinin “hazinece”,

yedinci fıkrasında yer alan “İşsizlik Sigortası Fonunca”; onuncu fıkrasında yer alan “İşsizlik Sigortası Fonu” ifadesinin “hazine” şeklinde değiştirilmesini, son fıkrasının ise “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Türkiye İş Kurumu tarafından belirlenir” şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

Veli Ağbaba	Cavit Arı	Rahmi Aşkın Türeli
Malatya	Antalya	İzmir
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu	Cevdet Akay	Tahsin Ocaklı
Manisa	Karabük	Rize
Mustafa Erdem		
Antalya		

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önerge üzerinde söz talebi? Yok.

Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifte yer alan bu madde ile 5510 sayılı Kanun’a geçici madde eklenerek kamu kurum ve kuruluşları ile Kamu İhale Kanunu çerçevesinde kamu iş yerlerinde ihale alan taşeron firmalar hariç olmak üzere özel sektör işverenlerine, 2022 yılı için aylık 9.720 TL ve altında ücret ödedikleri sigortalılar ile temmuz ayından önce açılan iş yerlerinde çalıştırılan sigortalı işçiler için, 2023 yılı Temmuz ve Aralık ayları için finansmanı İşsizlik Sigortası Fonu’ndan karşılanacak şekilde, ödeyecekleri sigorta priminden mahsup edilerek günlük 16,66 TL, aylık 500 TL asgari ücret desteği verilmesi öngörülmektedir.

Söz konusu maddede yer alan ödemelerin İşsizlik Fonu’ndan karşılanması yönündeki düzenlemeler İşsizlik Sigortası Fonu’nun kuruluş ve işleyiş amacına aykırılık taşıdığından, bu ödemelerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim bütçesinde yer alan ödeneklerinden karşılanması amacıyla bu önerge verilmektedir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin çerçeve hükmünde düzenlenen geçici 96’ncı maddenin birinci fıkrasında geçen “İşsizlik Sigortası Fonundan” ibaresinin “Hazineden” şeklinde; üçüncü fıkrasında ve altıncı fıkrasında geçen “İşsizlik Sigortası Fonu” ibaresinin “Hazine” şeklinde; üçüncü fıkrasında ve sekizinci fıkrasında geçen “İşsizlik Sigortası Fonunca” ibaresinin “Hazinece” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Mustafa Gürban	Ümit Özlale
Gaziantep	İzmir

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önerge üzerinde söz talebi yok.

Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

İşsizlik Sigortası Fonu, istihdama destek olunması amacıyla işini kaybeden sigortalıların, işsiz kaldıkları dönemin belirli bir bölümünde geçinebilmeleri için AK PARTİ iktidara gelmeden önce kurulmuştur. Ancak iktidarın tercih etmekte olduğu politikalar sonucunda bu fon işçiler için kullanılan bir kaynak olmaktan çok işvereni destekleme fonuna dönüştürülmüştür. İşverenlerimizin desteklenmesini önemli ve yerinde bulmakla birlikte İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki birikimin işverene destek amaçlı kullanılması yolunun tercih edilmesi uygun değildir. Bu desteğin hazine tarafından karşılanması daha doğru bir yöntem olacaktır. Bu gerekçeler doğrultusunda önergemiz doğrultusunda değişiklik yapılması önemlidir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

MADDE 8- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının;

a) (a) bendinin; (3) numaralı alt bendinde yer alan “ile katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler,” ibaresi “ve katılma paylarının fona iadesinden doğan gelirler ile bu fonların katılma paylarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 279 uncu maddesi kapsamında değerlendirilmesinden kaynaklanan değer artış kazançları,” şeklinde değiştirilmiş, (4) ve (5) numaralı alt bentleri yürürlükten kaldırılmış ve son cümlesi “Diğer yatırım fonu katılma payları ile yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen kâr payları bu istisnadan yararlanamaz.” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (e) bendinin; birinci paragrafında yer alan “kısmı ile aynı süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazların satışından doğan kazançların %50'lik” ibaresi, beşinci paragrafının ilk cümlesindeki “taşınmazlar,” ibaresi ile beşinci paragrafının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmış ve altıncı paragrafında yer alan “Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralınmasıyla” ibaresi “Menkul kıymet ticaretiyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 5520 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurumların aktifinde yer alan taşınmazlar için bu maddeyi ihdas eden Kanunla, bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinin değişiklik öncesi hükümleri uygulanır. Şu kadar ki, bu Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yer alan %50 oranı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak taşınmaz satış kazançları için %25 olarak dikkate alınır.”

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Şimdi 8'inci maddeye geçiyoruz ama 8 ve 11 birbiriyle bağlantılı iki madde, teklif sahibinden iki madde hakkında da bilgi rica ediyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu maddeler de aynı 3'üncü ve 4'üncü maddelerde olduğu gibi kurumların aktiflerinde bulunan taşınmazlardan alınan kurumlar vergisi istisnası vardı. Bu getirdiğimiz düzenlemeyle kurumlar vergisi istisnasını da kaldırıyoruz, 8'inci maddede bu. Aynı zamanda, 11'inci maddede, yüzde 50 olarak uyguladığımız kurumlar vergisi istisnasını “Kazanılmış haklardır.” diye yüzde 50 yerine yüzde 25 olarak uygulanmasını öngörüyoruz. Tabii, yine, 8'inci maddede getirdiğimiz diğer bir düzenlemeyle, kurumların girişim sermayesi yatırım fonu katılım payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklarının hisse senetlerinden de elde edilen gelirlere sağlanan istisnalar vardı, bu sağlanan istisna hariç olmak üzere diğer yatırım fonlarından elde ettikleri gelirlere yönelik sağlanan kurumlar vergisi istisnasını da kaldırıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Bu madde üzerinde Sayın Cavit Arı Bey’in söz talebi var.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, her ne kadar bu maddeyle ilgili söz talebinde bulunmuşsam da vatandaşlardan bize iletilen bir soru var 1’inci maddeyle ilgili, ben onu sormak istiyorum esasen. 1’inci maddenin (5)’inci fıkrasında bu kanunun yayımlandığı tarihle ilgili yani kısacası, bandrollerin yine aynı şekilde, 2 taksit şeklinde ödenmesi var; soru şu: Diyelim ki ocak bandrolünü vatandaş ödedi, arabasını mart ayında sattı, alan vatandaş temmuz ayında ikinci bandrolünü ödedi; şimdi, ocak ayında ödenmesi gereken bandrolü kim ödeyecek?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öncelikle şöyle bir şey olacak: Diyelim ki ocak bandrolünü ödedi, temmuz ayında sattığında araç şu an kimdeyse o ödeyecek yani araç şu an kimdeyse sorumluluk ona ait.

CAVİT ARI (Antalya) – Temmuz ayındakinde sorun yok yani ödemiş, arabada kendisinde ama ocak ayındaki bandrolü ödeyen vatandaş daha sonra satmış, temmuzdan önce satmış...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bandrolü şu an araç kimdeyse o ödeyecek, aracın sahibi kimse çünkü artık aracın sahiplik durumu söz konusu, kimin adına tescilliye.

CAVİT ARI (Antalya) – Bu konu teklifte çok net değil, kafa karışıklığına yol açabilir, netleştirilmesinde fayda var diye düşünüyorum; bu konuda net bir açıklama yapılırsa veya ona göre...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teknik olarak aslında net gibi ama şu açıklama kesin, net: Araç kimdeyse yani şu an araç kimin mülkiyetindeyse MTV’den o sorumlu, o ödeyecek.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Kanun, el değiştirdikten sonra çıktığı için öncesini etkilemiyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tabii ki. Geriye yönelik değil, şu an kimin aracı varsa, kimdeyse ek gelen MTV’den o sorumlu.

CAVİT ARI (Antalya) – Değerli bürokrat arkadaşların düşüncesi bu şekilde herhâlde, tamam.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bu geçmişte de uygulanmıştı, herhâlde yeni bir şey değil; araç kimdeyse yeni vergiden sorumludur herhâlde.

Cevdet Akay Vekilimizin bir söz talebi var.

Buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, ben de 8’inci ve 11’inci maddeyle ilgili görüşümüzü belirteceğim.

Girişim sermayesi yatırım fonu katılım payları ile girişim sermayesi yatırım ortaklıklarının hisse senetlerinden elde edilen gelirlerin istisnasının devam etmesini olumlu buluyoruz fakat buradaki gayrimenkullerle ilgili, taşınmazların satışıyla alakalı iki farklı konu var, burada bu görüşü belirtmek isterim. Gayrimenkul satışından elde edilen gelirlerin eğer ofofinansman olarak yani öz sermaye olarak sermayeye ilave edilmesi durumunda yani işletmeden çekilmemesi durumunda istisnanın devam etmesinin uygun olacağını düşünüyoruz. Eğer işletmeden çekilirse çeken kişi açısından, ortaklar cari yani firma ortağı açısından hem gelir vergisi stopajına tabi tutulup hem de kurumlar vergisine tabi tutulabilir, bunu dikkate almanızı rica edeceğiz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir söz talebi daha var.

Sayın Mustafa Erdem, buyurun.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

8'inci maddenin (a) bendinde 7351 ve 7394 sayılı Kanunlar ile 2022 yılında getirilmiş olan, daha yeni getirilmiş olan istisna düzenlemelerinin kaldırıldığını görüyoruz. Niye 2022 yılında getirilmiş, şimdi niye kaldırılıyor? 2022 yılından bu yana bu istisnalardan kimlerin yararlandığını öğrenme şansımız var mıdır?

Yine KDV Kanunu'nun 17/4-r maddesinde yapılan düzenlemeyle KDV Kanunu'nun 5/1-a maddesinde yapılan düzenlemelerde olduğu gibi hukuki öngörülebilirlik ilkesi gereğince yasanın yürürlük tarihinden önce edinilen taşınmazların satışında istisna tutarının yüzde 50'den yüzde 25'e düşürülmesi uygulamasının doğru olmadığını ve yüzde 50 uygulamasının devam etmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teklif sahibi cevap verecek mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Konuyla ilgili Ayşe Hanım cevap verecek Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun Ayşe Hanım.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCI AYŞE DİLBAY – Sağ olunuz efendim.

Efendim, taşınmaz kazanç istisnasıyla ilgili KDV'deki açıklamalarımız bu maddeler için de geçerli. Burada vergileme tercihleri yapılırken geçmiş yıllarda işletmelerin atıl gayrimenkullerini satarak işletmenin aktifine koymaları ve bünyesini güçlü tutmaları teşvik edilmek istenmişti ve bu istisna uzunca bir süredir uygulanıyor. Şu anda istisnaların azaltılması kararlarımız kapsamında bu istisnanın bundan sonra yeni alınacak gayrimenkullere uygulanmak üzere yani bir işletmenin aktifinde var olanlara değil, yeni alınacak olan gayrimenkullere uygulanmak üzere kaldırılması teklifi gündemimize geldi. Bu konuyla ilgili KDV'deki bütün açıklamalar kurumlar vergisi için de geçerli efendim. Bunun yanı sıra, bu istisna ilk geldiğinde yüzde 100, daha sonra yüzde 75, daha sonra yüzde 50, şimdi de yüzde 25'e indirilerek sonlandırılması tercih edildi.

Aynı zamanda, yatırım fonlarıyla ilgili sorunuz vardı efendim. Yatırım fonlarıyla ilgili olarak da Hükümetimiz TL'nin teşvik edilmesi kapsamında kurumların pasif gelirlerini yatırım fonlarında değerlendirmelerini teşvik etmek istemişti. Bu teşvik sistemi kapsamında da bir hayli pasif gelirler bu fonlarda değerlendirilmeye başladı. İstisnanın gidişatı kurumların normalde vergi potansiyeli doğuracak, yatırıma, üretime kanalize edecekleri kaynaklarını pasif gelir elde etmek üzere kullanmaları gibi bir sonuca gidiyor. Yine, yatırımı, üretimi destekleme projelerimiz, politikalarımız kapsamında da bu istisnanın kaldırılması uygun görüldü efendim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

8'inci madde ile 11'inci maddeyi peş peşe oylayacağız, aynı mahiyette iki madde, bilgilerini aldık, görüşmelerini bitirdik.

8'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 9'uncu maddeye geçiyoruz.

MADDE 9- 5520 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendinin birinci cümlesinde yer alan “taşınmazlar ile” ibaresi “ve” şeklinde, dördüncü cümlesinde yer alan “Taşınmaz ve iştirak” ibaresi “İştirak” şeklinde değiştirilmiş ve “taşınmaz ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teklif sahibine tekrar söz veriyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, teşekkür ediyorum Başkanım.

Mevcut durumda kurumların bilançolarında yer alan taşınmazlar kayıtlı değerler üzerinden aynı sermaye olarak mevcut ya da yeni kurulacak tam mükellef bir sermaye şirketine kısmi bölünme kapsamında vergisiz olarak devredilebilmekteydi. Hayata geçirdiğimiz yeni düzenlememizle 1/1/2024 tarihinden itibaren bu şekilde devirleri, vergisiz devri kaldırıyoruz. Aslında bununla neyi getiriyoruz? İşte, bu biraz önceki 3'üncü, 4'üncü, 8'inci ve 11'inci maddelerdeki gayrimenkullerin... Bir şirket kurulup, gayrimenkulü aynı sermaye olarak buna konulup daha sonrasında gayrimenkulü satmak yerine şirketi satmak da bir opsiyon olabilir. Bu şekilde de vergi kaçırma ile ilgili bir yol olarak tercih edilebilir diye, böyle bir açığı bu düzenlemeyle hayata geçirerek, gayrimenkul koyup, gayrimenkul yerine şirketi satma yönteminde de böyle bir kaçağa da engel olmuş olacağız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

9'uncu madde üzerinde söz talebi yok.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeye geçiyoruz.

MADDE 10- 5520 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “%20” ibaresi “%25” şeklinde, “%25” ibaresi “%30” şeklinde, yedinci fıkrasında yer alan “1 puan” ibaresi “5 puan” şeklinde değiştirilmiş ve sekizinci fıkrasının ikinci cümlesine “göre” ibaresinden sonra gelmek üzere “indirimden faydalananlara bu fıkra kapsamında” ibaresi eklenmiştir.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – 10'uncu madde üzerinde yine teklif sahibine söz veriyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, 10'uncu maddeyle kurumlar vergisi üzerine ilave 5 puan getiriyoruz. Mevcut durumda yüzde 20 olan kurumlar vergisi şirketler için yüzde 25'e tekabül ediyor ama finansal kiralama, factoring, finansman ve tasarruf finansman şirketleri gibi bankacılık sektöründe yer alan sektördeki şirketler için bu oran yüzde 25'ten yüzde 30 olarak belirlenecek fakat yine ihracatı destekleme amacıyla ihracat yapan firmalarımıza bu yine 5 puanlık artışı getiriyoruz ama aynı zamanda 4 puanlık da indirim yapıyoruz. Onlardaki bu normalde yüzde 19 olarak ödedikleri kurumlar vergisini yüzde 20 olarak ödeyecekler. Tabii, biz, biliyorsunuz, Borsa İstanbul'da Pay İstanbul'a açılmış ilk defa işlem gören firmalar en az yüzde 20 hisse paylarını borsayı açtıkları takdirde de beş yıl yani beş hesap dönemine ait kazançları kurumlar vergisi oranı iki puan olarak indirimli olarak işlem görüyordu. Yine, bu süreçte de yine iki puan indirimli olarak yüzde 23 olarak devam edecektir. Bir de şöyle, rakamlarla da ilgili ek olarak ifade etmek istiyorum: Şöyle baktığımızda, aslında yüzde 5'lik indirimi de dikkate alarak 2023 yılına etkisi 80 milyar ve yıllık bazda da 119 milyar TL olarak buradan da bir ekstra gelir hedefimiz vardır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Evet, ilk söz talep eden Mustafa Erdem Bey'e söz veriyorum.

MUSTAFA ERDEM (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle yüzde 20 kurumlar vergisi aslında kâğıtta yazdı, gösterildi ama hiç uygulanmadı. 1'inci ve 2'nci geçici vergi döneminde hesaplandı ama 3'üncü geçici vergi döneminde yüzde 25 olarak geri alıyorsunuz yani burada yüzde 20 geçici vergi hiç hayatta uygulanmamış oldu, bir yıl önce yüzde 23'tü zaten. Özellikle, yıl içerisinde yapılacak kurumlar vergisi oran artışının hukuki öngörülebilirlik ve vergi güvenliği ilkesi açısından son derece sakıncalı olduğunu düşünüyoruz. Bu anlayış aslında yabancı yatırımcıların da ülkeye yatırım yapması noktasında son derece düşündürücü ve ürkütücü bir sonuç gibi görünüyor.

Yine, getirdiğiniz düzenlemeyle sadece ihracatı yüzde 5 indirimle destekliyorsunuz oysa uyguladığınız bu modelin üretim destekli model olduğunu hep iddia ettiniz. Niye üretimi aynı oranda desteklemiyoruz, niye üreticileri aynı oranda desteklemiyoruz? Bunun ciddi şekilde sorgulanması lazım. Doğrudan ithal edip ihracat yapanlara destek var ama ülkenin kalkınması için üretim yapacaklara destek yok; bunun ciddi şekilde gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

İstihdam ve üretimi teşvik etmek amacıyla ihracat faaliyetlerinde bulunan şirketlere tanıdığınız bu indirimin en az bir o kadar da üretim firmalarına sağlanmasının doğru olacağını düşünüyoruz.

Yine, bunun yanında, yüzde 30'luk vergiye tabii görünen ancak Sermaye Piyasası Kanunu'nda sermaye piyasası kurumları arasında sayılan, SPK'den lisans alarak faaliyette bulunan bağımsız denetim şirketlerinde ödenecek kurumlar vergisinin yüzde 30 olarak uygulanmasının yanlış olduğunu değerlendirmekteyiz. Bu şirketlerin banka, sigorta veya finans şirketleri gibi değerlendirilmesi hakkaniyete uygun değildir, bunların denetim faaliyetlerinde bulunan mesleki şirketler olduğu düşünülerek yüzde 25 vergi oranına tabi tutulması gerektiğini düşünüyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Erdem, teşekkür ederim.

Şimdi Sayın Cevdet Akay Bey'e söz veriyorum.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, normal şirketlere uygulanan kurumlar vergisi oranı yüzde 20'den yüzde 25'e çıkıyor. Burada ihracatçı firmalar için yüzde 1'lik bir indirim öngörülmüş. Dolayısıyla 20'den 25'e çıkıp yeni kanunda da yüzde 5 ekstra indirim aldığınız zaman ihracatçı firmalar için yüzde 20'lik bir oran söz konusu; eski oran da yüzde 19. Ben ihracatçıların konumunun önem arz etmesi nedeniyle ihracat gelirlerinin ülkemiz için önemli olması göz önünde bulundurulduğunda oranın muhafaza edilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.

Bir de bankacılık ve finans kurumuyla ilgili, sigortacılık sistemiyle ilgili, bankacılık sistemiyle ilgili 25'ten 30'a çıkan oranın -asgari sermaye yeterlilik oranları var bankalarda, biliyorsunuz- asgari tutarın 2 katının üstünde sermaye yeterlilik oranına sahip olan banka ve finans kurumları için ekstra kurumlar vergisi indiriminin olmasının bankaların sermaye yapısını güçlendireceğini, dolayısıyla da finansman sağlama açısından daha güçlü bir yapı olacağını ve mudileri de koruyacağını düşünüyorum. Burada da ihracatçılara uygulanmış bir oran gibi asgari sermaye yeterlilik oranının 2 katına sahip banka ve finans kurumlarında yüzde 1'lik bir ilave indirimin faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Akay, teşekkür ederim.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, teşekkür ederim.

Şimdi, bu düzenlemeyle kurumlar vergisinde uygulanan oran yüzde 25'e çıkarılıyor. Şirketlere uygulanan kurumlar vergisinin oranının yüzde 20'den yüzde 25'e çıkarılmasının sebebi olarak da deprem afetleri nedeniyle açığa çıkan finansman ihtiyacına katkı sağlanması olarak ifade ediliyor. Burada ise şu durum açığa çıkıyor: Deprem nedeniyle Türkiye genelinde 115 milyar para toplanmasına karşın açığa çıkan bu finansman ihtiyacının bir bölümü şirketlerin üzerine yüklenmiş oluyor. Ayrıca, madde içeriğinde deprem bölgesinde faaliyet yürüten şirketler de bu vergi artırımından muaf tutulmuyor. Bu yıl ocak-nisan ayları arasında 28.465 şirket kapandı ya da tasfiye oldu. Değerli arkadaşlar, özellikle deprem bölgesindeki şirketlere vergi arttırılmasını hakikaten büyük bir vicdansızlık olarak görmek lazım çünkü depremde sadece evler değil, birçok iş yeri de yıkıldı. Büyük iş yeri olan, şirketi olan insanlar hem evlerini hem iş yerlerini hem mallarını mülklerini bir gecede kaybetti. Dolayısıyla, hiç

olmazsa deprem bölgesindeki şirketlerin bu artırımdan muaf tutulması gerektiğini söylemek istiyorum. Yoksa hem depremin hem ekonomik krizin altında ezilen şirketlerin kapanma oranının da daha yüksek olacağını şimdiden görmemek için kör olmak lazım.

Bir başka nokta ise AKP iktidarına yakın şirketlerin durumudur. AKP iktidarı döneminde İhale Kanunu 198 kez değişmiştir. Bugün birçok ayrıcalıklı şirket AKP döneminde büyümüştür; bunu hepimiz görüyoruz. Bizim “5’li çete” dediğimiz -ki bu 5’le sınırlı değil, belki 5x25 çete diyeceğiz- şirketlere son on yılda yaklaşık 128 kere vergi istisnasının tanındığını biliyoruz. En çarpıcı örnek ise “Türkiye Tek Yürek” kampanyasına 3 milyar TL bağış yapan bir şirkete, bir yandaş şirkete Cumhurbaşkanı kararıyla 3 milyar TL teşvik verilmiştir. Yıllardır birçok teşvik ve vergi borcunun silinmesi için ödüllendirilen bu şirketler de artırılan kurum vergisine tabi olacaklar mı ya da yine vergi teşvikiyle vergi borçları affedilecek mi, bunları bir müddet sonra göreceğiz.

Yine, burada, tabii, şirketlerin vergisinin yüzde 20’den yüzde 25’e çıkarılması bu dönem oluyor ama yüzde 25’ten yüzde 20’ye düşülmesi de sizin döneminizde olmuştur.

Bir şey daha söylemek lazım, tekrar tekrar etmek lazım, vergi artırmak yoluna gitmektense aslında tasarrufa gitmenin çok daha önemli olduğunu söylüyoruz. Dünyada herhâlde hem nüfusuna hem ekonomisine bakıldığı zaman en çok makam aracı olan ülkelerin başında Türkiye geliyor. Hem şatafat hem israf devam ederken deprem olunca maalesef ülkeyi yönetenler kendilerinden tasarruf etmiyorlar. Şirketler dışında, biliyorsunuz hem kamuda hem KİT’lerde 3-5 maaş alan insanlar var, bunlarla da ilgili tasarruf yapılmıyor. Tasarruf yapılmadığı gibi de fakir fukaranın şirketlerinin, helal kazancı olan şirketlerin vergileri artırılarak deprem bir fırsata çevrilmeye çalışılıyor; bunun doğru olmadığını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Şimdi Sayın Bakırlioğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim, sağ olarsınız.

Şimdi, biraz evvel “Bu bütçeden deprem bölgesine ve depreme ne kadar kaynak aktarılacak?” diye tartıştığımız bir konu vardı. Biz bu kanun teklifini tartışırken bizim elimize ek bütçe de geldi. Biraz evvel otururken o bütçedeki rakamlara baktım “Bütçedeki rakamlar nedir?” diye baktım; tertiplere bakma fırsatım oldu, o tertiplere baktığımız zaman da işte, evet, depremle alakalı bakanlıkların büyük onarım vesaire vesaire bir sürü masrafları var, yemek arasında onlara bir baktım, ek bütçeden 482 milyar lira Afet ve Acil Durum Başkanlığına verilecekmiş. Diğer bakanlıklara da baktığım zaman, toplamda 509 milyar lira gibi bir rakam çıkıyor. Yani biraz evvel siz “800 küsur milyar lira.” demiştiniz ama benim baktığım rakamlarda 509 milyar lira gibi bir rakam çıkıyor. Tabii, bunun üzerinde daha çok çalışılabilir, üzerinde çok fazla çalışmadım. İlk beş ayda ne yapılmıştır, ilk altı ayda ne yapılmıştır? “Acaba o bölgeye çok büyük kaynak aktarılmış mıdır, depremle alakalı harcama yapılmış mıdır?” diye baktığımda da bütçe giderlerine baktığım zaman da çok öyle anormal bir artış gözüküyor, özellikle nisan, mayıs aylarında çok aşırı bir artış gözüküyor. Yani bu 800-850 milyar lira rakamı gerçekçi mi değil mi, onu öğrenmek istiyorum. 800 milyar lira rakamı burada bulamıyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben 800 milyar lira rakamı söylerken öngördüm.

Ek bütçe, biz bu kanun teklifini burada görüşürken geldi. Tabii, açıkçası ben de şu an ilk defa görüyorum ama şöyle baktığımızda, depremin açıkçası biz ülkemiz üzerindeki maliyetini şöyle yaklaşık olarak konuştuğumuzda, üç yıl gibi bir süreçte tamamen yaralarını sarmayı ve toparlanmayı hedefliyoruz. 104 milyar dolar gibi bir maliyeti görünce, bunu böyle böldüğümüzde, üç aşağı beş yukarı

yani 800-850 gibi bir rakamda olacağını ben tahmin ettim ve bu yıla böyle bir bütçe yükü getireceğini öngörmüştüm ki şu an şimdi ben mesela görüyorum burada da TOKİ deprem konutları için TOKİ'ye "482" deniyor, bir kısım ama herhâlde tam ödemeleri daha bilmiyorum.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben baktım, 482 milyar evet. Millî Eğitime 8 milyar 735 milyon lira, Sağlık Bakanlığına...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama hepsinin altyapıları var. Millî Eğitimde okullar yapılacak, sağlıklı ilgili hastaneler yapılacak vesaire...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Hepsini ben çıkardım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tabii, ben ek bütçenin detaylarını tam olarak bilmiyorum. Burada Strateji ve Bütçe Başkanlığımızdan Başkan Yardımcımız İsa Bey var, dilerseniz o, hani ek bütçeyle ilgili sorunuza cevap versin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Hayır, benim söylemek istediğim şey şu: Ya, bakın, biraz evvel...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Strateji Bütçe Başkan Yardımcımız burada, o daha detaylı açıklama yapabilir, söz veriyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Söylediğim rakamı cüzi bir rakam diye vermedim, öngörü olarak söyledim yani böyle bir şey olacak diye.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – İsa Bey, buyurun...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öngörüydü açıkçası benim söylediğim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şöyle: Ben size sormak zorundayım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu ikisi farklı şeyler yani ek bütçe farklı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Eyvallah. Ben size bunu sormak zorundayım çünkü teklif sahibi sizsiniz ve burada 2,2 trilyon liralık bir borçlanma yetkisi verildi yani 3 katına çıkarıldı bu rakam. Dolayısıyla burada gerekcede şey denildi yani depremin ülke ekonomisine vermiş olduğu zarardan bahsedildi. O yüzden ben soruyorum bunu ısrarla.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Bakırlioğlu, bir cevap alalım Bütçe Başkan Yardımcımızdan.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama şimdi şöyle: Ek bütçe getirdiğimizde bu ek bütçeyi de denk bütçe hâlinde gelirleriniz neyse giderlerinizin ona göre olması sonucunda... Sonuç itibarıyla getirdiğimiz ek bütçedeki gelirlerimizin de kaynağının gerçekçi de olması gerekiyor. Aslında, bugün, belki buradaki hani öngörülerimiz de nereden... Evet, hani ek bütçede giderlerimiz için böyle bir tablomuz var ama bir taraftan da gelirlerle ilgili düzenleme yaptığımızı düşünüyorum. Benim söylediğim rakam tamamen öngörüydü.

Buyurun İsa Bey.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Sayın Vekilim, 800 milyarla ilgili rakam yalnızca ek bütçenin değil, deprem sonrası süreçte, bir yıllık zaman diliminde temmuz ayından itibaren yapılacak harcamaların karşılığı olarak -tabii, ek bütçe bu gelecek hafta inşallah görüşülecek- harcanması öngörülen tutar. Şu an şöyle söyleyeyim: İlk beş aylık zaman diliminde yaklaşık 120 milyar civarında bir harcama oldu ama bir de tahsis edilmiş ama hâlen harcamaya dönüşmemiş olan tutarlar da var. Ya, burada afet konutları için yaklaşık 115 milyarlık bir

ekleme de yapıldı, şu an oradaki, tabii, hak edişe bağlı olarak ödendiği için Olağanüstü Hâl Kanunu kapsamında bir ekleme yetkisi var. O kapsamda, 115 milyar afet konutları için verildi dolayısıyla 800 milyara yakın bir harcama bekliyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bekliyorsunuz.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Yedek ödeneklerle yıl içerisinde tahsil edilebilecek tutarı da düşündüğümüz zaman... Yani şunu demek istiyorum: Yaklaşık 250 milyar ödenek tahsis oldu, dediğiniz gibi 500 milyarın üzerinde bir ek bütçede ödenek var.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – 509 milyar lira benim baktığım.

CUMHURBAŞKANLIĞI STRATEJİ VE BÜTÇE BAŞKAN YARDIMCISI İSA ATÇEKEN – Onunla ilgili bilgiyi biz, efendim, ek bütçe çalışmaları sırasında, şu an yapılan harcamaları ve ek bütçeye tahsis edilenleri biz size bilgi olarak vereceğiz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, teşekkür ederiz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bilgilendirme için teşekkür ediyoruz.

10'uncu madde üzerindeki görüşmeler bitti.

Önerge yok.

TÜRMOB-TESMER BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA LEVENT DEMİRÖZ – Sayın Başkanım, söz alabilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

TÜRMOB-TESMER BAŞKAN YARDIMCISI MUSTAFA LEVENT DEMİRÖZ – Maddeyle ilgili olarak maddenin de uygulanmasını kolaylaştırmak üzere, ihracat faaliyetini artırmak, yurda döviz getirilişini hızlandırmak amacıyla bu işin kolaylaştırılmasıyla ilgili bir önerimiz var. Bu madde, aslında 5 puana çıkartılmak istenen madde hâlihazırda 1 puan olarak uygulanmakta ancak bu 1 puanlık indirimin tespitindeki yöntem karmaşık. Bu karmaşıklıktan dolayı da gerek firmalar gerek meslek mensupları bunu zaman zaman çoğunlukla uygulamaktan imtina ediyorlar. Şimdi, 5 puanlık bir indirimle birlikte bu cazip hâle gelecek ve maddenin de amacına ulaşmasına hasıl olması amacıyla şöyle bir önerimiz var meslek mensupları olarak: “İmalatla ihracat kazançlarının tespitinde bu faaliyetlerden elde edilen hasılatın net satış hasılatı içerisindeki payları esas alınır.” gibi basit bir uygulamayla hem firmaların uygulaması kolaylaşacak hem meslek mensuplarının bunu yapmaları, hesaplamaları kolaylaşacak hem de Maliye Bakanlığı müfettişlerinin bunu kontrol etmeleri çok kolay olacak. Eğer, ya Kurumlar Vergisi 32'nci maddeye ya da maddenin bir yerine bu cümle dercedilebilirse uygun olur kanaatindeyiz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

İlgililer herhâlde notlarını aldılar, bir değişiklik gerekirse ilave gerekirse Genel Kurulda da önergeyle düzeltilir.

Teşekkür ediyoruz.

10'uncu madde üzerindeki görüşmelerimizi bitirmiş olduk.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi görüşmüştük, 12'nci maddeye geçiyoruz.

MADDE 12- 3/11/2022 tarihli ve 7420 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun geçici 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bu maddenin yürürlüğünden önce tahsil edilen idari para cezaları, 31/12/2024 tarihine kadar tahsilatı yapan idari birime yapılacak başvuru üzerine Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre iade edilir.”

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teklif sahibine söz veriyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Biliyorsunuz, biz Covid-19 kapsamında kesilen idari para cezalarını, tebliğ edilmeyenleri daha önce kaldırmıştık, silmiştik ama bir taraftan da idari para cezası ödeyen vatandaşlarımız vardı. 12’nci maddeyle, bu getirmiş olduğumuz düzenlemeyle yaklaşık 320 bin kişiyi kapsayan 308 milyon TL’lik idari para cezasının da geri ödenmesine imkân tanıyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

12’nci madde üzerinde bir söz talebi var.

Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına Anayasa Mahkemesi kararlarının gereğini yerine getirmek üzere düzenleme yapılması bizi gayet heyecanlandırıyor, gözlerimizi yaşırtıyor. Çok da öyle hukuka saygılı bir yönetim falan değilsiniz. Eski İçişleri Bakanınız “Anayasa Mahkemesi kararına saygı duymak zorunda mıyız?” diyordu. Bu mahkeme kararlarını uygulamakla görevli olanlar için söylüyorum. Maalesef, bu ülkenin Cumhurbaşkanı da Anayasa Mahkemesinin kararları için böyle şeyler söylüyor. Ayrıca iktidarın küçük ortağı da Anayasa Mahkemesinin kapatılmasından söz ediyor. Dolayısıyla bu koşullar altında Anayasa Mahkemesi kararının gereğinin yerine getirilmesinin önemli olduğunu, doğru olduğunu düşünüyoruz.

Burada bir başka sorun var: Bu yasa teklifi geldiği dönemde hatırlarsanız “Bu şekilde yapmayın.” demişti size muhalefet.

CAVİT ARI (Antalya) – Dedik, dedik.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yani herkes söyledi bunu ama dinlemediniz. Israrla -o zaman kanun teklifi öyleydi- dediniz ki: “İdari para cezası verilmeyecek, verilmiş olan idari para cezaları tebliğ edilmeyecek, tebliğ edilmiş olanların ise tahsilinden vazgeçilecek ama hukuka saygılı olan vatandaşlardan almış olduğumuz paranın da üzerine yatacağız.” Muhalefet size açıkça bunun doğru olmadığını söyledi, hukukun genel ilkelerine aykırı olduğunu söyledi, eşitlik ilkesine aykırı olduğunu söyledi, dinlemediniz. Anayasa Mahkemesinin verdiği kararın geç de olsa yerine getiriliyor olmasının sevindirici olduğunu söylemek için söz aldım.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, tabii, malum, bu gelen kanun teklifi, “dayanışma paketi” adı altında söylenen paket depremle ilgili. Ben de müsaade ederseniz Malatya’yla ilgili ve deprem bölgesiyle ilgili birkaç düşüncemi, bir tespitimi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Malum, 6 Şubatta 11 ilimizi etkileyen, çok sayıda can kaybının olduğu ve âdeta birçok şehrin haritadan silindiği bir depremi hep beraber yaşadık, Malatya da bu illerin başında geliyor. Maalesef, ilk dönemde -Malatyalıların haklı serzenişiyse- sanki Malatya’da deprem yokmuş gibi bir hava estirildi hem AFAD tarafından hem ili yönetenler tarafından hem siyasetçiler tarafından. Allah rızası için

Malatya'nın yaşamış olduğu derdi, sorunu anlatmaya çalıştım. Malatya'nın nasıl bir yıkıma uğradığını bütün Türkiye'ye duyurmaya çalıştım. Ancak yıkımdan sonra, maalesef enkaz kaldırma çalışmalarının da çok yavaş yürüdüğünü söyleyebiliriz.

Bürokrasiyi bitirmekle övünen iktidar, depremin üzerinden beş ay geçmesine rağmen hâlen depremzedeleri süründürmeye devam ediyor. Malatyalı depremzedeler çevre şehircilik müdürlüğü, AFAD, belediye, kaymakamlık, nüfus müdürlükleri arasında mekik dokuyor. Yıkılan evlerinde yıllardır kendisinin oturduğunu, evin kendisine ait olduğunu günlerce uğraşıp ispat etmeye çalışıyor. Depremin 5'inci ayına girdiğimiz bugün bile kamu kurumlarının önünde çok uzun kuyruklar devam ediyor. Depremzedeler AFAD önünde sabah 06.30'da sıraya girip saatlerce dilekçe vermek için uğraşıyorlar. Hâlâ binlerce afetzede 15 bin liralık taşınma ve kira yardımını alabilmiş değil. Ağır hasarlı evi hafif hasara, hafif hasarlı evi ağır hasarlıya çevirdiler. Kimsenin bir güveni yok bu hasar tespitlerinde. Maalesef, önce "ağır hasarlı" denildi, binalar boşaltıldı. Sayın Başkan, dikkatinizi çekmek istiyorum: İnsanlara "Ağır hasarlılar yıkılacak." denildi, sırf kapıyı, pencereyi kurtarmak için kapıyı, pencereyi 20 bin liraya, 30 bin liraya insanlara sattılar; aynı binalar sonra hafif hasarlıya çevrildi, şu anda aynı kapıyı, pencereyi takmak için 400 bin, 500 bin lira para isteniyor. İnsanlar peteklerini sattılar, parkelerini sattılar, musluklarını sattılar ama daha sonra "Burası hafif hasarlı, oturabilirsiniz." gibi bir ciddiyetsizlikle Malatyalılar karşı karşıya kaldı. Yine bilmenizi isterim ki Malatya'da, merkezde ayakta kalan bina sayısı bir elin parmakları kadar; ortalık dümdüz durumda. Şehrin simgesi dediğimiz "İnönü Heykeli"nden başlayarak Kapalı Çarşı'nın karşısı, Malatya'nın simgesi Teze Cami'miz, Akpınar Meydanı'mız, Niyazi Mısri'miz, Sıtmapınarı'mız yani özellikle ticaretin çok yoğun olduğu alan yerle bir olmuş durumda. Ama maalesef o yerle bir olmuş merkezde esnafımız hâlâ iş yapamamakta. Esnaflara çok kısıtlı şekilde verilen konteynerlerde de esnafın iş yapması mümkün değil, ayrıca o konteynerlere bir WC, bir lavabo da maalesef düşünülebilmiş değil. Esnafın çok yoğun yaşamış olduğu sorunlar da çok büyük Malatya'da. İnsanlar kendi çabalarıyla çadırda, barakada bir şeyler yapmaya çalışıyor, evine ekmeğe götürmeye çalışıyor, aç kalmamaya çalışıyor ona da maalesef zabıta müdahale ediyor.

Şimdi, şahıslar hasar almış mülkleri üzerinde hak sahipliği başvurusu yapabilirken tüzel kişilere hak sahipliği başvuru seçeneği sunulmadığı için çok sayıda esnaf ve sanayici bu şekilde mağdur ediliyor; bu da önemli bir konu.

Değerli arkadaşlar, depremin şokunu atlatamayan depremzedeye bir de ev sahipleri vurdu. 6 Şubat'taki Maraş merkezli deprem öncesi kentte en yüksek, en lüks kira fiyatı 5 bin lirayken kira fiyatları şu anda depremin ardından 20 bine kadar yükseldi, asgari ücret daha yeni 11 bin TL olmuşken Malatya'da ortalama ev kiralari 10 bin TL civarında.

Ev sahiplerinin sokağa attığı kiracılara bir de AFAD darbe vuruyor. Kurulan konteynerlerde kiracılara yer yok arkadaşlar. Kiracılar şu anda çok büyük mağduriyet yaşıyor, ev sahipleri için ayrılan konteynerler de henüz kiracılara nasip olmadı. Deprem, tarım ve hayvancılıkla uğraşan yurttaşlar için ayrıca bir yıkım oldu, pek çok köyde ahırlar yıkıldı, hayvanlar öldü ve sakat kaldı. Depremde Malatya'da yaklaşık 2 bin ahır yıkıldı. Bu yıkımla beraber, özellikle kırsal alanda enkaz altında 1.100 büyükbaş, 6.400 küçükbaş hayvan telef oldu. Doğanşehir ilçesinde faaliyet gösteren 17 alabalık işletmesinin, 230 civarı havuzun hasar gördüğü belirtiliyor. Köylülerin zararı büyük, depremzedelere yem desteği olarak koyun başı 50 lira yatırıldı. Bir avuç yem parasının, devlet desteğinin çok yetersiz kaldığından yakınan köylüler "Tarım ve hayvancılık da enkaz altında kaldı." diyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkanım, hemen topluyorum.

Değerli arkadaşlar, burada, şimdi deprem için vergiler koyuyorsunuz, paralar topluyorsunuz. Bunların depremde enkaz altında kalmış, depremde hayvanını kaybetmiş, iş yerini kaybetmiş, eşyasını kaybetmiş insanlara verilmesi gerekir, inşallah, o anlamda kullanılır.

Yine bu yıl Malatya’da bir de ikinci bir deprem oldu. 6 şiddetli depremlerin ardından çok sayıda deprem yaşandı Malatya’da. Don, dolu, şiddetli yağış, fırtına; hepsi üst gelince bazı bahçelerde yemeğe kayısı kalmadı. Üretici bu yıl hem depremden hem de doğal felaketten perişan oldu.

Değerli arkadaşlar, diğer bir konu, depremler Akçadağ Sultansuyu Barajı göletinin gövdesinde çok ciddi bir hasara yol açmış. Bu nedenle baraj kademeli olarak boşaltılmıştı. Sultansuyu Barajı’ndaki hasar, işletme alanında bulunan Akçadağ ve Doğanşehir ilçelerindeki 35 bin dekar arazide bulunan yaklaşık 350 bin kök kayısı ağacının sulanmasında yüzde 80 oranında büyük problem oluşturdu. Aradan beş ay geçmesine rağmen, sulama kanallarının bakımı ve onarımının yapılmaması binlerce ağacın susuz kalmasına sebep oluyor. Maalesef, Malatya, en çok oy verdiği iktidar tarafından en çok cezalandırılan illerden biri. Zaten yatırım konusunda üvey evlat muamelesi gören Malatya depremle birlikte kaderine terk edilmiş durumda. Esnaf perişan, üretici perişan, yıkılan kamu binalarındaki memurlar perişan; Malatya perişan. Maalesef, Malatya, iş bilmez yöneticiler tarafından yaraların sarılmasını bekliyor. Umarım, tez zamanda Malatya ve diğer deprem illeri ayağa kalkar, esnafımız da evine ekmek götürür, kış geldiğinde insanlara barınacak imkânlar sağlanır; bunun da takipçisi olacağımızı ifade etmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – 12’nci madde üzerinde görüşmeleri bitirdik. Önerge yok bu maddede.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 13- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 40- Aylıklarını ek 10 uncu madde ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu hükümlerine göre alanlara; subay, sözleşmeli subay, astsubay, sözleşmeli astsubay, sözleşmeli subay ve astsubay adayları, uzman jandarma ve uzman erbaşlar ile 10/3/2011 tarihli ve 6191 sayılı Kanuna tabi personele; mali haklarının belirlenmesinde ek 11 inci madde, geçici 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendi ve geçici 29 uncu madde hükümleri uygulananlara; 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarında iş mevzuatına tabi olanlar hariç mali hakları veya ücret tavanı ilgili mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memurunun mali hakları ya da bu mali haklara göre belirlenmiş olan ücret veya ücret tavanları esas alınmak suretiyle tespit edilen kadro, pozisyon veya görevlerde bulunanlara (26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Kanun hükümlerine tabi olanlar dahil); aylık ödenekleri 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan gösterge rakamları esas alınarak belirlenen belediye başkanları ile başkan yardımcılarının (haklarında 5393 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin üçüncü fıkrasının uygulanmasında dikkate alınmak üzere başkan vekilleri dahil); bir yıldan az süreli çalışanlar, ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar, proje süreleriyle sınırlı olarak veya geçici mahiyetteki işlerde çalışanlar ve ücretleri 2914 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen esaslara göre belirlenenler ile mevzuatı uyarınca ücretleri özel olarak belirlenen diğer yabancı uyruklu çalışanlar hariç olmak üzere 4688 sayılı Kanun kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının merkez, taşra ve döner sermaye teşkilatlarında istihdam edilen sözleşmeli personele (kadro karşılığı sözleşmeli dahil) (15.965) gösterge rakamının memur aylık

katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ilave ödeme yapılır. İlave ödemeye hak kazanılmasında ve bu ödemenin yapılmasında, personelin aylık veya ücretlere ilişkin tabi olduğu hükümler uygulanır. Bu ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmaz.

İlave ödeme, kapsamında bulunanlara sadece kendi unvanı esas alınarak ödenir ve mali hakları mevzuatı uyarınca en yüksek Devlet memuru veya başka bir unvan esas veya emsal alınmak suretiyle belirlenenler bakımından, diğer mevzuat uyarınca mali haklarının belirlenmesine esas ödeme unsurlarının kapsam veya hesabına dahil edilmez. Bu ödeme, ilgili mevzuatı uyarınca ödenmekte olan veya mali ve sosyal hakların tespitinde esas alınan aylık, ücret, zam, tazminat, ödenek, döner sermaye ödemesi, ikramiye ve diğer herhangi bir ödeme unsurunun hesabında dikkate alınmaz. Bu madde hükümleri, doğrudan veya başka bir ödemenin hesabında olmak üzere, tamamen veya kısmen mükerrer ödeme yapılmasına neden olacak şekilde uygulanamaz. Diğer mevzuatın bu fıkra aykırı hükümleri uygulanmaz.

Bu maddenin uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir.”

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – 13’üncü maddeye geçiyoruz.

Teklif sahibine söz veriyorum.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Biliyorsunuz, en düşük memur maaşını 22 bin lira olarak .in düzenleme hayata geçiriyoruz. Bundan dolayı da kamudaki her memurumuza 8.077 lira ilave seyyanen artış yapılmasını öngören kanun teklifimizin içerisinde bir madde bu. Böylelikle yaklaşık 3,7 milyon kamu görevlisinin hepsi -işçiler hariç- aylık ücretlerinde net olarak 8.077 lira seyyanen zam alacaklar. Bu seyyanen zammı uygulamamızın da bütçeye 2023 yılı için ilave olarak 177 milyar lira gibi bir ekisi yani ekstra maliyeti olacağını öngörmekteyiz. Tabii, biz memurumuza getirdiğimiz bu en düşük maaşla birlikte temmuz ayı artış oranında yüzde 86’lık bir artış sağlıyoruz. Yıllıklandırılmış olarak baktığımızda da -bir yıl öncesinden baktığımızda da- memur maaşında yüzde 142’lik zam öngörmüş oluyoruz.

Ben bu oranın tüm memurlarımıza hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Madde üzerinde Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, sendikaların görüşlerini alınız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bakırlıoğlu’nu dinleyelim, sonra söz talebi varsa onları da alalım inşallah.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz evvel de konuşmuştuk gerçi, geneli üzerinde de konuşmuştuk. İşte, bu yapılan düzenlemeyle... Cumhurbaşkanının seçim öncesinde bir sözü vardı “En düşük memur maaşını 22 bin liraya çıkaracağım.” demişti. Tabii, bu 22 bin lira rakamı nereden çıkmıştı? Seçim esnasında Cumhurbaşkanı adayımız, Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu’nun vaadinden sonra çıkmıştı. Kemal Bey en düşük memur maaşının daha önceki yıllarda olduğu gibi asgari ücretin 2,5 katı kadar olması lazım gerektiğini söylüyordu ve buradan yapılan hesaplamada da bizim de seçim beyannamemizde 22.500 lira olması gerektiğini biz söylüyorduk. Cumhurbaşkanı da 22 bin lira dedi ve bu maddeyle, bu kanun teklifiyle

de bu sayede işte, önce TÜİK'in enflasyon rakamı yüzde 17,55, onun üzerine de 8.077 liralık seyyanen bir zamlı -bütün memurlara verilerek- en düşük memur maaşı 11.800 liraydı, bu 22 bin liraya çıkarıldı bu sayede.

Fakat bütün hatip arkadaşlarımızın, milletvekili arkadaşlarımızın da altını çizerek söylediği gibi bu seyyanen zam esasında çok adaletsizliğe sebebiyet vermekte çünkü emekliliğe yansımayacak. Yani iki üç ay sonra emekli olan bir memurun emekli maaşına bu zam yansımayacak, emekli ikramiyesine yansımayacak. Dolayısıyla, adaletsizliği getiren bir uygulama bu. Bu vesileyle, en düşük memur maaşı 22 bin lira, ortalama memur maaşı da 25 bin lira dolayına geldi yani netice itibarıyla bakıldığı zaman bugün bu ülkede yoksulluk sınırının 30 bin liranın üzerinde olduğu düşünülürse, ev kiralарının 10 bin liraya yaklaştığı, hatta geçtiği söylenirse, Anadolu'da bile artık ev kiralарının 8-9 bin lira olduğu düşünülürse memurlarımız ne yazık ki yoksulluk sınırının altında yaşamak zorunda.

Burada esas unutilan emeklilerimiz yani buradaki 14 milyon emekli, esasında bu torba yasadın birçok şeyi bekliyordu. 4/A, 4/B emeklilerimiz yüzde 19,77'lik bir zam aldılar; 4/C -memur- emeklileri de sadece yüzde 17,55 ama gerçeğine baktığımız zaman, milyonlarca emeklinin maaşında herhangi bir değişiklik olmayacak. Birçoğunun maaşı 7.500 liranın altında olduğu için herhangi bir değişiklik olmayacak. Değerli arkadaşlar, bugün bu memlekette açlık sınırı 11 bin lirayı geçmiş durumda. Hâl böyleyken emeklilerimizin 7.500 lira emekli maaşıyla yaşamaya çalışmalarını bence izlemememiz lazım.

Esasında, seçimden önce de verilmiş sözler var. Mesela, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan sosyal medyasından -Twitter'da- bir paylaşım yapmış "En düşük memur maaşını 22 bin lira seviyesine yükseltiyoruz." Evet, bugün onu yapıyoruz ama orada şunu söylüyor: "Temmuz ayına kadar çalışmalarımızı tamamlayacağız." Evet, doğru. "Artışları memur emeklilerimize de uygulayacağız." diyor. Yani Cumhurbaşkanının Twitterındaki "tweet" paylaşımı bu, siz de bunu "retweet" etmişsiniz, Sayın Başkanımız Muş da bunu "retweet" etmiş. Yani esasında, emeklilerin beklentisi buydu, memur emeklilerin beklentisi buydu ama onlarla ilgili herhangi bir çalışma yapılmamış. Şu da söyleniyor mesela burada: "1'inci dereceye inen ve şartları tutan tüm memurlarımızın 3600 ek gösterge hakkından yararlanabilmesini de temin edeceğiz." demiş Cumhurbaşkanı. Bu da henüz masanın üzerinde yok. Bir de başka bir şey söylemiş: "En düşük emekli maaşını 7.500 liraya, bayram ikramiyelerini 2 bin liraya yükseltmiştik. 7 bin lira üzerinde maaş alan emeklilerimizin durumlarını iyileştirecek bir çalışmanın içerisindeyiz." demiş 11 Mayıs tarihinde. Yani şu an temmuz ayındayız, hâlâ bu çalışma yok. Hani biraz evvel bunun tartışmasını yapmıştık ya, işte, size inandılar, bize inanmadılar diye. Ben size demiştim, biz anlattık, seçimlerden sonra eğer bu iktidar devam ederse dolar 30 lira olacak, türlü türlü vergiler gelecek, ek vergilerle, zamlarla boğuşacağız, yoksullaşacağız demiştik. Bize inanmadılar, anladığım kadarıyla Recep Tayyip Erdoğan'a inanmışlar ki oy vermişler çünkü Recep Tayyip Erdoğan demiş ki: "Emeklilerimizin durumlarını iyileştireceğiz. 3600 ek gösterme hakkından faydalandıracağız. Bu artışları memur emeklilerimize de uygulayacağız."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bitiriyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – İnsanlar da buna inanmışlar ve oy vermişler anladığım kadarıyla. Ancak, şu anda yapılan uygulama söylenenle çok farklı. Bizim burada mutlaka ama mutlaka gerek memur emeklileri gerekse BAĞ-KUR ve 4/A sigorta emeklileriyle alakalı mutlaka bir iyileştirme yapmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Şimdi, bu teklife göre kamu emekçilerine yüzde 17,55 artı 8.077 TL şeklinde zam yapılacak. Yasa teklifine bakıldığında kök ücretine yapılacak zam yüzde 17,55 olacak, 8.077 TL ise ilave ödeme olarak yapılacak. Bunun anlamı şu: En düşük memur maaşı 11.800 TL’den 22 bin TL’ye çıkacak ancak kök maaşı 13.870 TL olarak kalacak. Dolayısıyla bundan sonraki dönemde maaş zammı, kök maaş olan 13.870 TL üzerinden yapılacağından, bu dönem verilen 8.077 TL’de herhangi bir artış olmayacağından enflasyonist ortamda bir yılda buz dağı gibi eriyip yok olacak.

Şimdi, kanun teklifi uyarınca kıdem tazminatı tavanının belirlenmesinde sadece memur maaş katsayısındaki artış dikkate alınacak. Memur maaş katsayısı da yüzde 17,55 oranında olduğundan ocak-haziran döneminde 19.982,83 TL olarak uygulanan kıdem tazminatı tavanı da 23.489,82 TL’ye yükselecek. “İlave ödeme” adı altında yapılan seyyanen zam diğer mevzuat uyarınca mali hakların belirlenmesine esas ödeme unsurlarının kapsam ve hesabına dâhil edilmeyecek. Başka bir ifadeyle, bu ödeme memurların emekli ikramiyesine veya işçilerin kıdem tazminatı tabanı hesabında dikkate alınmayacak. Yani 8.077 TL’lik ilave ek olduğu için kamu çalışanı emeklilerine yansımayacak. Emeklilere yüzde 17,55 artı refah payı zammı yapılacak. SSK ve BAĞ-KUR emekli aylıkları ise bu düzenlemeyle yüzde 19,77 oranında artacak. Yapılacak maaş artış oranının tamamı tavan aylık katsayısı artışı şeklinde olmalı, aksi takdirde, bu şekliyle uygulanırsa bundan sonraki kamu emekçileri maaşlarının artışında, emekli maaşı ve ikramiyesinde söz konusu artışlar dikkate alınmamış olacak. Böylece, kamu emekçileri ve emeklileri arasındaki maaş uçurumu daha da artacaktır.

Meclise sunulan en düşük kamu emekçisi maaşının 22 bin TL’ye çıkarılmasına ilişkin yasanın uygulama tarihinin de kanımızca 1 Temmuz 2023 olması gerekir, aksi takdirde, on beş günlük bir kayıpları olacak.

Yine, bu düzenlemeyle, 8.077 TL kök maaşa yansımadığı için maaş dışında kamu çalışanlarına yapılan her türden ek ödemeler de yalnız yüzde 17,55’te kalacak. Ayrıca, ilave ödeme vergi matrahını artıracığı için eylül ayında vergi dilimine gireceğinden ücretleri de birkaç ay içerisinde aslında anlamsız kalacak.

Çoğu arkadaşta göndermiştir, emekli bir mühendis arkadaşımız kendi durumunu anlatan bir mesaj göndermişti. “Makine mühendisiyim. Kamuda yirmi yedi yıl 657 sayılı Yasa kapsamında görev yaptıktan sonra 1’inci derecenin 4’üncü kademesinden 2006 yılında emekli oldum.” diyor. Yirmi yedi yıl kamuda çalışan bir mühendisin emekli maaşı 12.391 TL, asgari ücretten 989 TL fazla alıyor. “1 Temmuz itibarıyla büyük olasılıkla emekli maaşları yüzde 17,56 oranında artacak, bu takdirde maaşım 14.566 TL olacak.” diyor. “Teklifin yasalaşması hâlinde aktif görev yapan bir mühendisin maaşı 34 bin TL, emekli bir mühendisin maaşı ise 14 bin TL olacak.” diyor yani yüzde 40’ı civarında emekli maaşı alabilecek bir mühendis. Cumhuriyet tarihinde bu ilk, yüzde 70-80’lerden yüzde 60’lara kadar indi. Bu yaptığımız düzenlemeyle bir emekli kamu görevlisinin maaşı aktif çalışan bir kamu görevlisinin maaşının yüzde 40’ı kadar olacak; bu, emeklilere yapılacak büyük bir haksızlık, umarım bundan vazgeçersiniz diyorum.

Seyyane zammın miktarının düşürölmesine bile emin olun kamu emekçileri sendikaları razı olabilirler, yeter ki bunu yüzdelik artış olarak maaşlarına yansıtın, bütün ek ödemelerin tamamından da kamu çalışanlarını yararlandırın. Böylece hem çalışanları hem de emekli olan kamu görevlilerinin tamamını bu artıştan yararlandırmış olacaksınız, aksi takdirde bu 8.077 TL'lik artış çok kısa bir süre içerisinde eriyip gidecek, ayrıca, emekliler tek bir kuruş yararlanamayacak.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Peki, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, söz talebi isteyen Sayın Akay, buyurun.

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Vekilim benim değineceğim konuların büyük bölümüne değindi ama ben tekrar bazı konuları hatırlatmada bulunmak istiyorum.

Bu maddeyle en düşük memur maaşı 22 bin TL, ortalama memur maaşı da 25 bin TL oluyor fakat düz memur ile kalifiye memur arasındaki maaş farkında bir erime var yani düz memur ile kalifiye memur arasındaki bu maaş farkı memurlar arasında bir huzursuzluk yaratabilir, bu farklılığın giderilmesi gerektiğine inanıyorum.

Yine, zam olayıyla ilgili olarak da kök ücret üzerinden bir dahaki dönemde zam yapılacağı için ücretlerde, maaşlarda enflasyonist ortamda hakikaten erime olacak. Aynı zamanda, kamuda çalışan kamu mühendisleri ile hizmetli personel arasında ücret farklılığı yoktu biliyorsunuz, bu yüzden de kamu mühendislerinde çok büyük yakınmalar vardı. Bu yakınmaların bu memurlar arasında da olmaması gerekiyor. Bu arada da kamu mühendislerinin de ücretlerinin bu koşullar doğrultusunda iyileştirilmesinde de fayda olduğunu ifade etmek istiyorum.

Yine, asgari ücretle de ortalama bir memur arasındaki maaş farkının 2,5 kata ulaştığını da görüyoruz. Dolayısıyla asgari ücret tespitinde de noksanlıklar ve hatalar olduğunu, burada da iyileştirmeler yapılması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Sayın Cavit Arı Bey, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, sadece, iletilen bir hususu ben de burada gündeme taşımak istedim.

Şimdi, önemli görevlere, işte yüzde 86,84'ten yüzde 65,61 gibi kademe kademe aşağı doğru indiğimizde yüzde 54, yüzde 52 oranlarında değişik görevleri bulunan çalışanlara zamlar yapıldı ancak belediye başkanlarının maaşlarında yeterli bir artış öngörölmedi. Örnek olsun diye söylüyorum, örneğin büyükşehir belediye başkanları yüzde 19,54; diğer başkanlar da muhtemelen buna benzerdir. Bu konuda da böyle bir konu iletildi, ben yine bu hususu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Söz talepleri var.

Buyurun.

KESK GENEL SEKRETERİ ŞENOL KÖKSAL – KESK Genel Sekreteri Şenol Köksal.

Hazırlanan bu yasa teklifi öncelikle biz sendikaların dolayımından geçmediği için belki süreden kaynaklı birçok konuda burada açıp detayını söyleyemeyeceğiz. Ancak şunu söyleyebiliriz: Bu 8.077 lira olan tutarın benden önce konuşan milletvekillerimizin de söylediği gibi taban aylığa yansımaları şarttır. Biz daha önceden bu tip bir ek ödemenin kamu emekçilerine ne kadar zarar verdiğini gördük.

Bizim keseneklerimize yansımadağı için emekli aylıklarımızda ve ikramiyemizde etkisi olmuyor. Bu anlamda taban aylığa yansımada konusunda burada bir düzeltilme yapılmasını, uygulamanın 1 Temmuzdan itibaren geçerli olmasını ve bu rakamın revize edilerek aslında yoksulluk sınırının üzerine çıkarılması konusunda da 15000 olan o göstergenin yukarıya çıkarılmasını talep ediyoruz.

Bir de “en düşük memur” diye tabir edilenin aslında bekâr, eşi ve çocuğı olmayan bir memur olduğunu söylemek isteriz. Buradaki hesaplamada o kişı 22 bin lira almış olmayacak bu zamlada, 20 bin lira gibi bir rakamda kalacak, 2 bin lira eksigiyle olacak böyle bir hesapta bile.

Teşekkür ederim, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sağdaki arkadaşın... Tanıtın kendinizi.

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, demokratik kitle örgütlerinin ve sivil toplum örgütlerinin sevgili temsilcileri, sevgili basın emekçileri; Birleşik Kamu-İş Konfederasyonu adına hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum.

Her yıl bu maaş zamları ve artışlar gündeme geldiğinde kamuoyunda da basında da farklı rakamlar sürekli telaffuz ediliyor. Açıkçası bu zaman zaman iyi niyetle olabilir, bilgisizlikten olabilir, zaman zaman da farklı niyetlerden olabilir. Şimdi, bu maaşlarla beraber yine duyuyoruz ki yani şu anda bir öğretmenin maaşı 25 bin liraya ulaşacak, 30 bin liraya ulaşacak, 35 bin liraya ulaşacak. Size bu devlete kırk yıldan fazla hizmet etmiş bir öğretmen olarak haziran ayı maaş bordromdaki rakamı gösteriyorum: 14.092 lira 91 kuruş benim, kırk bir yılı geçmiş bir öğretmenin haziran ayındaki maaşıdır, gelecek artışlarla beraber maaşımdaki olacak olan rakam 24.565 lira. Bunu sizlerin takdirine ve kamuoyunun takdirine bırakıyorum yani hem eşi, çocuğı, uzmanlığı, başöğretmenliği -bir de böyle bir düzenleme yapıldı maalesef- bütün bunlar olabilecek ek ödemelerdir ve bu kırk yıllık dönemde de hiçbir zaman bir yöneticiliğim olmamıştır, öyle bir talebim de olmamıştır. Yani düşünün, bu ülkeyi kuran o büyük kurtarıcı Atatürk'ün söylediğı bir söz var: “Vekil maaşları ne olacak?” denildiğinde “Öğretmen maaşlarını geçmesin.” denilen bir ülkede, bir cumhuriyette maalesef bugün yaşadığımız gerçek budur. Ondan dolayı bugün daha zamları almadan, artışları görmeden, arka arkaya zaten zam yağmurlarıyla biz gözümüzü açıyoruz.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Başkanım yani siyasi...

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – O yönüyle de bu artışların bizim...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siyasi yorum yapmasın. (AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir dakika...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Hem de milletvekili sırasında oturuyor ya.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yer yok, yer yok.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yaşar Bey, yer yok, bak dolu orası...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sadece fikirlerinizi söyleyin...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne kadar zoruna gitti. Niye bu kadar zoruna gidiyor? Niye bu kadar zoruna gidiyor?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Şimdi...

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – Tamam, ondan dolayı da şunu...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen arkadaşlar, bir dakika...

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – 1 Ağustosta... (AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar) Sevgili Vekilim, 1 Ağustosta tekrar toplu sözleşme görüşmeleri başlayacak.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir dakika, bir dakika...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir kere konuşuyor, bırak konuşsun.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya... Öyle olur mu?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Durum tespiti yapıyor...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın milletvekilleri, bir dakika... Sükûnete davet ediyorum.

(Gürültüler)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Siz de bir dakika durur musunuz, durur musunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Tam anladım, tam konuya geldi, müdahale ettiniz ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Durum tespiti yapıyor; ne kadar maaş aldığını söylüyor.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sizden daha ağır eleştiriyor ya.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Arkadaşlar... (AK PARTİ ve CHP milletvekilleri arasında karşılıklı laf atmalar) Yaşar Bey, lütfen...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Böyle bir usul yok Başkanım, tamamlasın bırakın ya.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Bir dakika... Şimdi burada bütün...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – “Zam beni etkiliyor.” demesin mi?

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın Tiryaki, rica edeceğim.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Siz söyleyin onları.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Ama söyleriz de o etkileniyor.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Burada bütün sendikalara kısa kısa söz veriyoruz. Tabii siyaseti yapacak arkadaşlar var, burada milletvekillerimiz var, onlara bırakalım. Siz durumu, önerilerinizi çok kısa söyleyin ve bitirin, lütfen.

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – Tamam, Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Başka bekleyen arkadaşlar da var, onların da hakkını almayın.

BİRLEŞİK KAMU-İŞ KONFEDERASYONU TEMSİLCİSİ HASAN KÜTÜK – Özellikle, emekliye ayrılmayı düşünen arkadaşlarımız 3600'yle bu dönemde emekliye ayrılmayı düşünüyorlardı, bu yeni ortaya çıkan durum nedeniyle emekliye ayrılmaktan büyük oranda vazgeçecekler. Bu, özellikle, atama bekleyen öğretmenlerin tekrar atanması noktasında bir engel olacak. 1 Ağustosta yapılacak toplu sözleşmelerin de biz kamu emekçilerinin taleplerini dikkate alacak şekilde sonuçlar doğurmasını bekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim, sağ olun.

Söz talebi vardı, buyurun.

TÜRK EMEKLİ-SEN GENEL BAŞKANI OSMAN ÖZDEMİR – Bilindiği gibi, kamu görevlileri ve emeklilerine 2023 yılının ikinci yarısı için yapılacak artış rakamlarına ilişkin kanun teklifi Meclisimize sunulmuş ve görüşülmektedir. 2023’ün ilk altı ayında ortaya çıkan yüzde 11,77 oranındaki enflasyon farkı ve 2021 yılında toplu sözleşmede yer alan yüzde 6’lık artışın, toplam kümülatif yüzde 17,55 üzerine 8.077 liralık seyyanen zam yapılmasını içeren bir kanun teklifi hazırlanmıştır. Bu artışla memurlara 8.077 lira ilave ek ödeme verilmesi öngörülmektedir. Bu ek ödemenin taban aylığa yapılması ve emekliliğe de sayılması gerekmektedir. Ancak getirilen düzenlemeyle 8.077 liralık ödemenin emekliliğe sayılmayacağı öngörülmüştür. Hâlbuki, işçi maaşlarına yapılan artış Ocak 2023’den itibaren geçerlidir ve bütün ödemeleri emekliliklerine yansıtmaktadır. Hâlihazırda bir memur emekli olduğunda çalışırken aldığı maaşın yarısı kadar emekli maaşı alabilmektedir. İlave ek ödemenin dâhil edilmesiyle birlikte, bir memur emeklisi çalışırken aldığı maaşın üçte 1’i dolayında maaşına hak kazanacaktır yani maaşımız düşecektir. Öyle ki 22 bin liralık en düşük dereceli memur maaşı içinde bulunan 11.128 liralık kısım emekli maaşı hesabına dâhil edilmeyecektir. Eğer bu teklif yasalarsa emeklilik sisteminde var olan uçurum daha da büyüyecek, emeklilik memurlar açısından 65 yaşına kadar beklenecek bir dönem olacaktır. Bu karar emeklilerimizi mağdur edecektir.

Unutulmamalıdır ki, memur emeklisi maaşı BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinden farklı olarak güncel memur maaşlarıyla doğrudan bağlantılı şekilde hesaplanmaktadır. Memur maaşı içerisinde emekliliğe sayılan ve sayılmayan unsurlar bulunmaktadır; özel hizmet tazminatı, fazla mesai, döner sermaye, dil tazminatı gibi ödemeler emekliliğe sayılmamaktadır. Yıllardır memur maaşı içinde olup da emekliliğe sayılmayan unsurların fazlalığı nedeniyle memur emeklileri mağdur olmaktadır. İlave ek ödeme uygulamasıyla bu mağduriyet daha da artacaktır.

Genel olarak değerlendirildiğinde TÜRK EMEKLİ-SEN olarak temmuz ayında memur maaşlarına yapılan artışların yeterli olmadığını ifade ediyoruz. Emekliliğe yansımayan, emekli maaşıyla çalışılan dönemdeki maaşlar arasındaki uçurumu daha da artıran bu uygulamadan yol yakinken dönülmelidir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Bir söz talebi var, kendinizi tanıtarak başlayın lütfen.

BAĞIMSIZ KAMU ÇALIŞANLARI KONFEDERASYONU TOPLU GÖRÜŞME SEKRETERİ ERKUT DEMİRCİ – Bu seçim bittikten sonra artık kamu çalışanlarının geçim derdi başlamıştır çünkü iki ay boyunca yapılmayan zamlar, verilen vaatler ancak seçim sonrası gelmiştir. Burada verilen 8.077 liranın taban aylığa yansımamasından dolayı emekliye de yansımamaktadır. Ayrıca, ek ödenen, memurun aldığı aile yardımı, çocuk yardımı, ek ödeme, ek ders ücretleri de sadece yüzde 17,55 artacağı için bu tecrübeye olan, yıllarını vermiş çalışan birçok memur sadece o 8 bin liralık artıştan yararlanacaktır yani öbür alacağı ek ödemelerin hepsinden yüzde 17,55 alacaktır. “Maaşları, alt tabanı yukarıya eşitleyeceğiz.” derken yılların tecrübesi olan liyakat, sorumluluk, hizmet süresi gibi kriterleri göz ardı ederek bir maaş düzenlemesi yapılması ileride büyük sorun yaratacaktır. Arayan arkadaşlardan -eğer talep edilirse- emeklilik yaşının 70 yaşa yükseltilmesi gibi talepler var çünkü bir memur çalışırken ortalama 25 bin alırken emekli olduğunda 12.500 lira almakta seyyanen zamla beraber; bu 12.500 lira bir kayıptır hesap yaparken. Eskiden 58-60 yaş olan emeklilik yaşlarını yüksek bulurken 65’e çıkarılması... Ama şu anda maddi kayıptan dolayı, memurlarımız çalışabilirse, artık gelip gidebilirse 70 yaşına kadar çalışmayı düşünmekte ve bu gittikçe de artacak. 2 çocuğum var;

bundan dolayı çocuk yardımı 216,84 lira alıyordum, şu anda 254 lira 83 kuruş çocuk yardımı alıyorum. Yani 8 bin lira tamam, alıyorum, zaten benim ödediğim kiradan -büyükşehirlerde yaşayan veya işte harcamaları artan- ek vergilerden dolayı, KDV, ÖTV, motorlu taşıttan dolayı bu 8 bin liranın birçoğunu oraya harcayacağım ama diğer ek ücretlerin de belli bir oranda artırılması, 8 binin kök maaşa eklenerek, ek ücretlerin de maaşla hesaplanarak emekli keseneğine yansıtılması...

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Toparlarsanız sevinirim, bekleyen...

BAĞIMSIZ KAMU ÇALIŞANLARI KONFEDERASYONU TOPLU GÖRÜŞME SEKRETERİ ERKUT DEMİRCİ – Süreye bakarak şey yaptım, süre yoksa tamam.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Üç dakika veriyorum.

BAĞIMSIZ KAMU ÇALIŞANLARI KONFEDERASYONU TOPLU GÖRÜŞME SEKRETERİ ERKUT DEMİRCİ – Bir de memurlara verilen 3600 sözünün, yardımcı hizmetlerin kaldırılmasının, bir bakanımızın ve Cumhurbaşkanımızın söylediği büyükşehirlerde kira yardımlarının da aslında bu torba yasada değil ayrıca bir kanun maddeleriyle görüşülüp gerçekleşmesini talep ediyoruz.

Bir de bu ek vergilerle bazı şeyleri gerçekleştiriyoruz ama Türkiye'deki inceleme oranlarına da baktığımızda yüzde 3'ü geçmedik, daha yüzde 3'lerdeyiz, yüzde 3-3,5'tayız. 3 milyon 200 bin mükellefin yüzde 3'ünü inceleyerek bu 50-58 milyar lira civarında bir parayı bulurken, bu oranı artıracak bu salon dolusu kadar inceleme elemanının, denetim elemanının belirli bir sürede çalışmasında buradaki rakamı fazlasıyla çıkaracağımızı düşünüyorum.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Bu teklifle en düşük dereceli memur maaşının 22 bin TL'ye yükseltildiği ifade edilmektedir. Hâlbuki gerçek, açıklanandan farklıdır. En düşük dereceli memur maaşını 22 bin TL seviyesine yükseltmek için belirlenen kriter, en düşük işçi maaşına mayıs ayında yapılan artışlar olmuştur. Mayıs ayında imzalanan toplu sözleşmeye göre en düşük işçi maaşı Ocak 2022 itibarıyla çıplak olarak 22 bin TL olmuştur, bu rakam üzerine temmuz ayında yüzde 15 daha artış yapılacaktır ama en düşük dereceli memur maaşı hesaplanırken aile yardımı ve çocuk parası da dâhil edilmiş, çıplak ücret yerine giydirilmiş ücret dikkate alınmıştır yani en düşük işçi maaşı çıplak olarak ocak ayında 22 bin TL olmuşken en düşük memur maaşı sosyal yardımlarla birlikte ancak temmuz ayında 22 bin TL seviyesine gelebilmiştir. Gerçekte 15'inci derecenin 1'inci kademesindeki bekâr bir memurun maaşı 10.400 lira dolayındadır. Buna göre en düşük dereceli bekâr bir memurun maaşı yapılacak artışlarla temmuz ayında 22 bin TL değil, 20.300 TL olacaktır, bu rakam, ifade edilenden 1.700 TL daha düşüktür. Ocak ayında 22 bin TL olan en düşük işçi maaşına temmuz ayında yüzde 15'lik bir zam daha yapılacak ve 25.300 TL'ye yükselecektir. Böylece en düşük işçi maaşı ile en düşük memur maaşı arasında 5 bin TL fark olacaktır. Buradan da anlaşıldığı üzere en düşük işçi maaşı ile en düşük memur maaşı eşitlenmemiş, arada yine fark oluşmuştur, dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanımızın en düşük memur maaşının en düşük işçi maaşından aşağı olmayacağı sözü hesaplamada tam karşılık bulmamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayın.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Bu kanun teklifinde diğer itiraz ettiğimiz noktalardan bir tanesi seyyanen ödenecek ilave ek ödemenin memur emeklilerine yansımadağı görölmektedir. Memur emeklisinin 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu’nun hükümlerine göre maaşı hesaplanmakta olup BAĞ-KUR ve SSK emeklilerinden farklıdır durumu. Memur emeklilerine zam, memurlara uygulanan zam oranında yapılmaktadır. Bu nedenle, seyyanen ilave ek ödemenin mutlaka taban aylığa yapılacak bir ödeme şeklinde değıştirilmesi gerektiğini, böylece de memur emeklilerinin mağduriyetinin önlenmesinin mümkün olacağını düşünöyoruz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Lütfen tamamlayalım.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Sayın Başkanım, tamamlıyorum.

Diğer yandan, Sayın Cumhurbaşkanımızın “En düşük devlet memuru maaşı 22 bin TL olacak.” dediğı günden bu yana emtia fiyatlarında büyük bir ilerleme olmuş, TL düşmüştür. TL’deki erimenin nerede duracağını bilmiyoruz. Devlet memurlarına 2024 Ocak ayından önce zam yapılmayacağı da göz önüne alındığında mutlaka bu zam teklifinin yeniden revize edilmesinin uygun olacağını düşünöyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyoruz.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Başkanım, tamamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Süreniz çok aştı, diğer arkadaşların hakkını almayalım, tekrara düşöyoruz.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – Bir dakika Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Ama bak kaçınıcı kez açıyorum, tekrara düşöyorsunuz.

TÜRKİYE KAMU-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI TÜRKEŞ GÜNEY – 100’üncü kuruluş yıl dönümünü kutlayacağımız Türkiye Cumhuriyeti’mizin kadim devlet geleneğinden miras aldığı köklü bir kamu yönetimi ve memur anlayışı vardır. Güçlü devletler, temsilcisi olan memurlarını da güçlü kılar. Biliyoruz ki devletimiz güçlüdür, memurlarını ve emeklilerini mağdur etmemiştir, bundan sonra da etmeyecektir. Sayın Cumhurbaşkanımıza da bu konudaki güvenimiz sonsuzdur.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun, kendinizi tanıtarak başlayın.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI HACI BAYRAM TONBUL – Ben de tüm heyetinizi saygıyla şahsım ve MEMUR-SEN adına selamlıyorum.

Tabii, Cumhurbaşkanımızın hemen seçimlerden önce vermiş olduğı bir söz var. Bu sözde diyor ki: “En düşük devlet memuru maaşı işçi maaşından aşağı olmayacak.” Fakat burada gördüğümüz şekilde arkadaşlar da ifade ettiler, tekrara düşmemek için demeyecektim ama demek zorundayız, temmuz ayında tekrar işçilerin alacağı yüzde 15’lik zamlarla birlikte işçi maaşları 26 bin lirayı bulacak. Dolayısıyla, memurlara yapılan bu 22 bin liralık artış arkadaşlarımızın da söylediğı gibi evli ve 2 çocuklu bir arkadaş için yapılmıştır. Oysa en düşük devlet memuru maaşı şu anda 10.460 liradır. Buna yapılacak zamlarla birlikte 1.500 liraya yakın eksik bir maaş almış olacak evli ve 2 çocuklu bir memura göre. Dolayısıyla, Cumhurbaşkanının söylemiş olduğı “En düşük işçi maaşından aşağı

olmayacak.” sözü burada olmamıştır. Yine, Cumhurbaşkanımız memurlara gelecek her türlü zammın memur emeklilerine de yansıtılacağını söylemiş fakat buradaki ek ilave ödemeyle birlikte bu memur emeklilerine yansıtılmamıştır.

Sayın Başkanım, 2011 yılından beri bordrolara yeni kalemler ekleniyor, eskiden de memur maaşlarını hesaplamak zordu. Ek ödemeler, arkasından şimdi yeni bir ilave ödeme var. 2008’den sonra memurlar 5510’a tabi oldular, prime esas oldular fakat bunlardan prim kesilmiyor, Emekli Sandığı Kanunu’na tabi olanlar emekliye esas aylık içerisinde aldıkları için bunlar da taban aylığa yansımadığı için. Dolayısıyla, şu anda çalışan memurla emekli memur arasındaki fark oldukça açılmış duruma gelecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Son bir dakika buyurun.

MEMUR-SEN GENEL BAŞKAN YARDIMCISI HACI BAYRAM TONBUL – Dolayısıyla, bunların dikkate alınarak bundan sonra yapılacak zamların da katsayı üzerinden yapılması, taban aylığa yapılması ve bu mağduriyetlerin giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Hepinize saygıyla selamlarımı sunuyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Böylece 6 STK söz almış oldu.

Buyurun.

TÜRK-İŞ TEMSİLCİSİ ENİS BAĞDADIÖĞLU - Söz verdiğiniz için teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; şimdi 4857 sayılı İş Kanunu’nun bir maddesiyle mülga 1475 sayılı İş Kanunu’nun 14’üncü maddesi yürürlükte bırakıldı, bu da kıdem tazminatıyla ilgili. Kıdem tazminatının yıllık miktarı Devlet Memurları Kanunu’na tabi en yüksek devlet memurunun bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçemeyeceği hükme bağlandı. Bu kanun teklifiyle şöyle bir durum ortaya çıkıyor: İlave ödeme yapıldığı için, ilave ödeme -kanun teklifinden bakıyorum- en yüksek devlet memuru veya başka bir unvan emsal alınmak suretiyle esas ödeme unsurlarının kapsam ve hesabına dâhil edilmiyor. Bu durumda kıdem tazminatı, işçinin faydalandığı kıdem tazminatı tavanı, miktarı beklenenden çok daha düşük oluyor. Müsaade ederseniz bir örnek vermek istiyorum: Örneğin, daha önce en düşük devlet memuru 11.800 TL olarak ifade edilmişken kıdem tazminatı tavanı 19.983 liraydı, şimdi 22 bin liraya çıkartıldığı zaman bugün açıklanan Mali ve Sosyal Haklar Genelgesi’yle rakam 23.489 lira oluyor. Dikkat ederseniz aradaki fark giderek daralıyor. Bir başka örnek vereyim: Ocak 2012’de kıdem tazminatı tavanı ile asgari ücret arasındaki fark 3,3 katti günümüzde ise 1,75 kata düştü.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Tamamlayalım.

TÜRK-İŞ TEMSİLCİSİ ENİS BAĞDADIÖĞLU - Korkarım ki yakın bir gelecekte asgari ücret ile kıdem tazminatı tavanı eşitlenmiş bir duruma gelecek. Bu durum dikkate alınarak bir düzeltme talep ediyoruz.

Dinlediğiniz ve söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Biz teşekkür ederiz.

Şimdi de milletvekillerimizden söz talebi isteyen Sayın Aksu, buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Birçok şey konuşuldu, tartışıldı enine boyuna. Şunu ifade etmek istiyorum: Bu artışın içerisinde toplu sözleşmeyle öngörülen artış var, enflasyon farkı var. Ayrıca 15965 göstergenin katsayısıyla çarpımı sonucu bulunan 8.077 liralık maktu ücret var ve bunların tümünden oluşan bir ücret var. Şu çok konuşuldu: Herkese maktu ücret verilmesi üst memurlar aleyhine bir gelişme yaratıyor dendi. Tabii, bazı kavramları da hem doğru kullanmak lazım hem de rencide edici olacak sözlerden de kaçınmakta fayda var diye düşünüyorum. Çünkü eğer oransal artış yaptığımız zaman bu defa da üst dereceli, yüksek düzeyli memurların sürekli lehine olan, alt düzeydeki memurların sürekli aleyhine olan ve giderek makasın açıldığı bir hâl ortaya çıkıyor. O sebeple, belli ki kanun teklifi veren arkadaşımız bunu da düşünerek alt düzeydeki memurları belli bir noktaya taşımak amacıyla böyle bir teklif vermiş. Dolayısıyla bu meseleye tek yanlı bakmak doğru olmaz diye değerlendiriyorum. Kapsamda kimler var? Devlet Memurları Kanunu'na tabi olan memurlar var, akademik personel var, askerî personel var, hâkim ve savcılar var, uzman erbaşlar var ve sözleşmeli personel var yani tüm kamu çalışanları bu düzenlemeden yararlanmış olacaklar. Önemli bir düzenleme olduğunu düşünüyoruz. Ancak emeklilere de refah payı anlamında bir düzenlemenin yapılmasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak. Bu anlamda teklif önergesinin hazırlandığını da görmüş olmaktan, duymuş olmaktan memnuniyet duyduğumu da ifade etmek istiyorum bu vesileyle.

Tabii, bu düzenlemelerin hepsi münferit düzenlemeler esas itibarıyla. Esas olan köklü bir personel rejimi reformunun hayata geçirilebilmesidir. Çünkü ödeme unsurları 50'yi 60'ı bulmuş, bu bir uzmanlık gerektiren iş hâline gelmiş, bunların hesaplanması ücretlerin. O sebeple, biz diyoruz ki: Hem memurların, kamu çalışanlarının hukuki statüsünü hem de mali statüsünü eş güdüm içerisinde ve birbiriyle diğer kamu görevlisi dediğimiz akademik personel, hâkim ve savcılar gibi kamu çalışanlarıyla birlikte ele alınmasının yararlı olacağını, inşallah 28'inci Dönem içerisinde de böylesi bir düzenlemenin gerçekleştirilmesini istediğimizi ifade etmek istiyorum.

Yine emeklilerimizle beraber 1'inci derece memurlara 3600 ek gösterge verilmesi bizim de istediğimiz ve daha evvel ifade ettiğimiz bir konudur. Ama bütün bunları birlikte, bütüncül bir yaklaşım içerisinde ele alarak bu personel rejimi meselesinin hallolması gerektiğini de ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi bir söz talebimiz daha var.

Buyurun Sayın Bakırlıoğlu.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Teşekkür ederim.

Ya, şimdi burada sendikadaki arkadaşlarımızı da sendika temsilcilerini de dinlediğimiz zaman hemen hemen hepsi aynı şeyi söylüyor; bu seyyanen yapılan zamma neredeyse bütün memur sendikaları karşı, bunun taban aylığına, bu 8 bin liranın taban aylığına ilave edilmesi gerektiğinden bahsediyorlar. Haksız da sayılmazlar, bu sayede hem emekliliğe yansıtacak hem de ikramiyelerine yansıtacak. Ve şöyle de bir sıkıntı var, şöyle bir problemle karşı karşıya kalacağız, öyle gözüküyor...

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Milletvekilim, bir saniyenizi rica ediyorum.

Değerli arkadaşlar, salonumuzda bir uğultu var. Lütfen, sükûneti tesis edelim ve milletvekilimizi dinleyelim.

Buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, şimdi burada daha önce de bahsetmiştim, mesela 2003 yılında en düşük memur maaşı 488 liraymış, en düşük memur emekli maaşı 448 liraymış yani karşılama oranı yüzde 92 yani ciddi bir rakam bu. Seneler içerisinde yüzde 100 olduğu da olmuş yani en düşük memur ile en düşük memur emeklisinin maaşlarının aynı olduğu seneler de olmuş fakat daha sonra bu genelde yüzde 60 civarında olmuş karşılama oranı. Yapılacak olan bu düzenlemeyle 2023'te bu yüzde 41'e kadar düşecek ve eğer bu seyyanen zam yapılırsa, bu 8.077 lira, önümüzdeki yıllarda bu daha da çok düşecek; önümüzdeki yıllarda bu daha da çok düşecek çünkü memur emekli maaşları da bundan etkilenecek ve biraz evvel sendika temsilcilerimizin, başkanlarımızın belirttiği gibi memurlarımız emekli olmaktan imtina edecekler ve işte atanamayan öğretmen, atanamayan birçok gençle karşı karşıya kalacağız. Bence bu düzenlemeden bir an önce vazgeçilmesi gerekli.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

1 adet önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli

Mehmet Rüştü Tiryaki

Muş

Batman

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz talebiniz var mı, yoksa gerekçe mi?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Açıkladık zaten Başkan, gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinin bu hâlde yasalaşması durumunda kamu emekçilerine verilecek yüzdelik artış oranı seyyanen zam, vergi dilimi, kök maaş, kıdem tazminatı ve emekliliğine yansıyacak oranlar hakkında çok ciddi hak kayıpları yaşanacaktır. Çünkü bu düzenlemeyle kök ücretlere yapılacak zam enflasyon farkı, artı toplu sözleşme zammı toplamı olan yüzde 17,55'le sınırlı kalmaktadır. 8.077 TL'lik tutarın seyyanen ilave ödeme olarak eklendiği görülmektedir. Bu ise emekçilerin gerçek maaşlarının yani kök maaşlarının 13.870 TL'de kalmasına sebep olacaktır. Dolayısıyla bundan sonraki dönemlerde yapılacak maaş zamları 22 bin TL üzerinden değil, 13.870 TL üzerinden yapılmış olacak emekçiler ciddi mali kayıplar yaşayacaktır. Bu madde metninin teklif metninden çıkarılarak hem kök ücret artışı hem de emeklilerin kapsama dâhil edilerek tekrardan düzenlenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, önergeyi oya sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Evet, şimdi geçici madde 1'e geçiyoruz.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) a) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 40 ncı maddesi ile geçici 43 üncü maddesi kapsamında memur ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında yapılan artışlar, 9/5/2023 tarihli 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Anlaşma Protokolüne istinaden imzalanan toplu iş sözleşmeleri kapsamında işçilerin mali ve sosyal haklarında meydana gelen artışlar nedeniyle "01- Personel Giderleri" ile "02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına

Devlet Primi Giderleri” ekonomik kodlarını içeren tertiplerde ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere gerektiğinde hazine yardımı ödenekleriyle ilişkilendirilmek üzere merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye,

b) 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun geçici 95 inci maddesi uyarınca emeklilik veya yaşlılık aylığı bağlananlara ödenecek aylıklar, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri ve ek ödemeler ile 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki genel sağlık sigortalılarına ait prim giderleri ve aynı Kanunun 81 inci, ek 18 inci ve ek 19 uncu maddeleri uyarınca yapılacak ödemeler ile 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanun uyarınca yapılacak ek ödemeler kapsamında ortaya çıkan ödenek ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve bu ihtiyaçlarla sınırlı olmak üzere ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinin ilgili tertiplerine 2023 yılında ödenek eklemeye Cumhurbaşkanını yetkilidir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın tekif sahibine söz veriyorum.

Sayın Nilgün Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Teklif maddemizdeki geçici madde 1’le kamu idarelerinin bütçelerine ödenek eklemeye konusunda Cumhurbaşkanımıza yetki söz konusu. Tabii, aslında Sayın Cumhurbaşkanımıza bu yetkiyi isterken harcama kaynağı belli bir şekilde yetki istiyoruz. Bu kaynakların da neler olduğu, bu kanun teklifinin a ve b bendi kapsamında açıklanmış. Bunlar neler, nerelere harcanacak? İşte, EYT’den biliyorsunuz etki analizi bölümünde dağıttığımızda da var. EYT, bayram ikramiyesi, emekli ikramiyesi sebebiyle dağıttığımız 213 milyar, bayram ikramiyesini 1.100 liradan 2.000 TL’ye yükseltilmesi sebebiyle 21,7 milyar, en düşük emekli aylığının 7.500 TL’ye çıkarılması sebebiyle 56,7 milyar TL, asgari ücret artışı nedeniyle işveren prim teşviki için 24,9 milyar, devlet katkısı ödemeleri için 73 milyar, ödeme gücü olmayan sağlık prim ödemeleri için 9,5 milyar, ek ödemeler için 7 milyar ödenek ihtiyacının karşılanması amacıyla 3 tane bakanlığımızın; Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerinin gerekli ilgili tertiplerine ödenek eklemeye Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki tanımlıyoruz. Aslında saydığımız yaklaşık 794,1 milyar TL tutarındaki ödenek bizim 2023 bütçesinde bütçe kalemlerinde öngörmediğimiz, ilave olan ödeneklerdir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin geçici 1’inci maddesiyle ilgili olarak memurlar ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında ocak ayında yüzde 30 oranında yapılan zam ile temmuz ayında yapılacak artışlar ve 2023 Yılı Kamu Toplu İş Sözleşmeleri Çerçeve Protokolü kapsamında işçilere ocak ayında yüzde 45, temmuz ayında yüzde 15 oranında artış yapılması nedeniyle ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması için merkezî yönetim kapsamındaki kamu idareleri yani bakanlıklar, üniversiteler, özel bütçeli idareler, düzenleyici ve denetleyici kurumlar bütçelerine gerekli ödenek eklemeye Cumhurbaşkanına yetki verilmekte.

Devlet kurumlarında çalışan memurlar, diğer kamu görevlileri ve işçilerin aylık ve ücretlerinin artışıyla meydana gelen ödenek ihtiyaçlarının karşılanması için 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu 3'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendiyle belirlenen genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden yalnızca mahallî idarelerin hariç tutulması Anayasa'nın 123'üncü maddesiyle belirlenen idarenin bütünlüğü ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne hazırlanan 2022 yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu'na göre belediyeler, belediyelere bağlı idareler, il özel idareleri ve mahallî idare birliklerinde 205.884 memur, sözleşmeli personel ve kadrolu işçi, 574.763 şirket personeli olmak üzere toplam 780.647 personel çalıştırılmaktadır. 2022 yılından itibaren memurlar ve işçilerin aylık ve ücretlerinde yapılan artış oranında mahallî idarelerin gelirlerinde artış olmadığı gibi personelin bir kısmı 1/3/2023 tarihli ve 7438 sayılı Kanun kapsamında emekli olmuş, bu personelin ikramiye ve kıdem tazminatları da mahallî idarelerin personel giderlerini artırmıştır. Öte yandan, 9/3/2023 tarihli 7440 sayılı Kanun'la da bazı alacakların yeniden yapılandırılması nedeniyle de mahallî idarelerin alacakları taksitlendirmek suretiyle ötelenmiş, gelirlerde beklenmedik düşüş meydana gelmiştir. Mahallî idarelerde görev yapan personelin aylık ve ücretleri ile emekliye ayrılan personelin ikramiye ve kıdem tazminatlarının ödenmesinde ortaya çıkan ödenek ihtiyacının karşılanması ve bazı mahallî idarelerin hizmetlerinde aksama meydana gelmemesi için Hazine ve Maliye Bakanlığı ile İller Bankası paylarının artırılması, ayrılan personelin yerine yeni personel istihdam edilebilmesi için de 5393 sayılı Belediyeler Kanunu'nun 49'uncu maddesiyle belirlenen personel gider oranının artırılması gerekmektedir.

Değerli arkadaşlar, bu konularda, bu ifade ettiğim konu hakkında eğer bir düzenleme yapılmaz ise... Bakın, merkezî yönetimde kurumların söz konusu iyileştirmeleri Cumhurbaşkanlığı tarafından düzenlenmekte ama yerel yönetimlerin, özellikle belediyelerin bahsettiğimiz nedenlerle gelirlerinde ciddi anlamda düşüş meydana gelmiştir. Biraz önce izah ettiğim konuda yani taleplerimiz konusunda yeni bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç vardır, aksi hâlde belediyeler hizmet üretemez bir duruma düşecektir. Belediyeler emekli personelin maaşını ödeyemeyecek, emekli olanın yerine de yenisini alamayacak duruma düşecektir. Yerel yönetimleri eğer aktif hâlde tutmak istiyorsak bu konularda yerel yönetimlere, özellikle de belediyelere destek verilmesi gerekmektedir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı'ya teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi? Yok.

1 adet önerge vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı, 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin geçici 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Tahsin Ocaklı

Rahmi Aşkın Türeli

Manisa

Rize

İzmir

Mustafa Erdem

Cevdet Akay

Cavit Arı

Antalya

Karabük

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyle alakalı gerekçe mi okunsun, izahat mı yapacaksınız?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekeceyi okutuyorum.

Gerekece:

Kanun teklifinin gececi 1’inci maddesinin birinci fıkrasıyla, Cumhurbaşkanına kamu çalışanlarının maaşlarında ve ücretlerinde yapılan artışlar için merkezî yönetim kapsamındaki idarelerin bütçelerine ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

İkinci fıkrasıyla da emeklilikte yaşa takılanlarla ilgili düzenleme, emekli ikramiyeleri, bayram ikramiyeleri, emeklilere yapılan ek ödemeler, genel sağlık sigortası ödemeleri nedeniyle ortaya çıkacak ödenek ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla yine Cumhurbaşkanına, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bütçelerine 2023 yılında ödenek ekleme yetkisi verilmektedir.

Düzenlemenin kamu çalışanları ve emeklilere yapılan ödemeler nedeniyle artan ödenek ihtiyacının karşılanması amacıyla getirildiği ifade edilmektedir ancak söz konusu düzenlemenin bu şekilde değil, bir ek bütçe kanunu teklifiyle yapılması gerekmektedir. Söz konusu düzenlemenin ek bütçe teklifiyle yapılmamasının nedeni tarafımızca anlaşılamamıştır.

Bütçe ve ek bütçe teklifleri de TBMM’ye sadece Cumhurbaşkanı tarafından verilmektedir. AKP’nin, 2021 yılı sonunda TBMM’den geçirdiği ve Cumhurbaşkanına 2021 yılı bütçesine ödenek ekleme yetkisi veren bir maddeyi Anayasa Mahkemesi, CHP’nin itirazı üzerine (2021/133) esas ve (2022/120) kararıyla Anayasa’nın 161’inci maddesine aykırı bularak iptal etmiş olmasına rağmen, benzeri düzenlemenin bu kanun teklifiyle TBMM gündemine tekrar taşınmasının nedeni de tarafımızca bilinmemektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Gececi madde 2’ye geçiyorum.

GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun gececi 35 inci maddesi kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı kaynaklarından karşılanan destekler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kaynaklarından karşılanır.

(2) 4749 sayılı Kanunun gececi 35 inci maddesinin ikinci fıkrası kapsamındaki hesapların vadeden önce kapatılması durumunda yapılacak kesintiler, bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır. Anılan maddenin beşinci fıkrası uyarınca haksız olarak verildiği tespit edilen destek tutarı; desteği sağlayan Hazine ve Maliye Bakanlığı olması durumunda anılan Bakanlığa, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası olması durumunda ise Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına aktarılır.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girmesini izleyen ilk iş gününden itibaren 4749 sayılı Kanunun gececi 35 inci maddesi kapsamında açılacak hesaplara ilişkin anılan maddenin ikinci fıkrasında ifade edilen usul ve esaslar Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Geçici madde 2'yle... Hazine ve Maliye Bakanlığımız tarafından uygulanan kur korumalı mevduatın yanı sıra yine Merkez Bankamız tarafından da döviz cinsinden kur korumalı mevduat uygulanmaktaydı. Getirmiş olduğumuz düzenlemeyle, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından uygulanan kur korumalı mevduatın Merkez Bankasına devrini ve bu kapsamda usul ve esasları da belirleme yetkisinin yine Merkez Bankasına verilmesini öngörüyoruz. Peki, niye böyle bir uygulama getirdik? Aslında, biliyorsunuz bunun, kur korumalı mevduatın çıkışı 20 Aralık 2021 tarihinde -ciddi anlamda- dolar kurunun 8 liradan 13 liralara çıkmasıyla birlikte, o dönemde kur korumalı mevduatla ilgili bir finansal enstrümanı hayata sunduk. Bunun sonucunda da bunun, aslında, bu kanun görüşmelerini burada gerçekleştirirken o gün 17-18 lira olan kurun birden 11-12 lira seviyelerine düştüğünü gördük. Bugün gelinen noktada, biz aslında teknik olarak artık bunun, kur korumalı mevduatın sürecini tek bir elden yönetilmesinin çok daha doğru bir karar olduğunu düşünerek Merkez Bankasında operasyonların eşit zamanda yapılmasını sağlamak amacıyla... Bir de bu süreçte 2 tane kur korumalı mevduat var, arada da arbitraj sebepleri ortaya çıkıyordu. Bunun da -ortadan kaldırmak adına- Merkez Bankasına devrini öngörüyoruz. Tabii, kur korumalı mevduatın bütçeye olan, hazine ve maliye bütçesine olan etkisi, aynı zamanda Merkez Bankasına etkisi vardı. 2022 yılı verileriyle ilgili söyleyebilirim; 2022 yılında bütçede de görüldüğü gibi, 92,5 milyar TL gibi hazinenin kur korumalı mevduata katkısı oldu. Aynı zamanda Merkez Bankasına baktığımızda da bu yaklaşık yüzde 75'ine tekabül ediyordu, 70 milyar lira civarında olmaktadır. Bu devir işleminin sadece Merkez Bankası tarafından yürütülmesinin daha doğru olduğuna inandığımız için teklifimizi bu yönde düzenledik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Temelli'nin söz talebi var.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Pardon, bir sorum vardı benim.

Efendim, “2022’de 70.” dediniz, ben mi eksik anladım?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, Merkez Bankasının 2022 yılı için 72,80 milyar TL.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu üstlendiği kur zararı mıdır? Bu rakam şu ana kadar kamuoyuna açıklanmadı, şimdi mi açıklıyoruz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, zaten bu 2022 bütçesinde de açık bir şekilde, net bir şekilde belirlenen kur gideri.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani 2022’deki gerçekleşen bu mudur, 72,80 midir?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 70,80 Sayın Türel.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, 70,80.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – 70,80 mi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 72 mi, 70,80 mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 72,80 bendeki.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 72,80 Merkez Bankasının üstlendiği kur etkisi.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hazinenin...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 92,5 milyar lira da hazineninki var; evet, o 2022 yılının.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, 72 Merkez Bankası, 92 hazine.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “89 milyar” gibi bir rakam var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, 92; 72 Merkez Bankası.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Yani bu rakamı ilk defa aldık, onun için şey yaptık. Daha önce kamuoyunda 89 gibi bir kısım rakamlar dolaştı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani net rakam, bunlar da benim aldığım rakamlar ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, Sayın Ök, bir müsaade buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – “89 milyar” denildi Merkez Bankası için.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye...

Merkez Bankasından kim var?

Buyurun, rakamlarla alakalı siz teknik olarak izahatınızı yapın. 2022’yle alakalı kur katkınız nedir sizin? Milletvekilimize verdiğiniz rakam 72,8.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BÜTÇE VE FİNANSAL RAPORLAMA GENEL MÜDÜRÜ İRFAN YANAR – Teşekkür ederim Başkanım.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Bütçe ve Finansal Raporlama Genel Müdürü İrfan Yanar ben, öncelikle hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Sayın vekilimizin izah etmiş olduğu gibi, döviz kazandırıcı işlemlerin toplam maliyeti 72,8 milyar Türk lirası, bu Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası için. “70 milyar” diye bir rakam da telaffuz edildi; bu, kur korumalı mevduat, onların bir alt unsuru biliyorsunuz, onun maliyetini ifade ediyor efendim. Hazinemizin maliyeti zaten ifade edildi; 92,4 milyar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – 2022 resmî rakamlarınız 72,8 milyar; kur korumalıyla alakalı sizin katkınız.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BÜTÇE VE FİNANSAL RAPORLAMA GENEL MÜDÜRÜ İRFAN YANAR - Evet efendim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ben o zaman arkadaşımıza bir soru sorayım buradayken; açıklama yaptı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun Sayın Türel.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, burada Sayın Ök de açıkladı. Sonuç itibarıyla, Merkez Bankasının yıl sonundaki kârları da hazineyle ilişkilendiriliyor yani önemli olan hazine aslında, bütçe, bütçe konuşuyoruz biz. Şimdi, biz bunu neden Merkez Bankasına devrediyoruz yani bunun altında yatan mantık nedir? Ben çözebilmiş değilim yani neden? Ya, iki ayrı sistem gidebilirdi, hepsi hazineye alınırdı. Neden şimdi Merkez Bankası üzerinden kur korumalı mevduat sisteminin zararları karşılanacak? Yani Sayın Ök de söyledi teklif sahibi olarak ama neden böyle bir değişikliğe ihtiyaç oldu? Yani teknik bir açıklamanız varsa teknik açıklama olarak Merkez Bankasından istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, teklif sahibi olarak Sayın Sayın Ök bir açıklama yaptı, sizin teknik bir katkınız olacaksa buyurun yoksa Sayın milletvekiline söz vereceğim.

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BÜTÇE VE FİNANSAL RAPORLAMA GENEL MÜDÜRÜ İRFAN YANAR - Sayın Başkanım, şöyle, bir operasyonel kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz. Yani maliyetler zaten izah edildi. Tek elden toplanmasının, tek şemsiye altında toplanmasının operasyonel bir kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz efendim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kur zararları nereden karşılanacak? Hazineyle olan şey kalmadı, siz yapacaksınız. Nasıl olacak? Peki, Merkez Bankası nereden karşılayacak? Para mı basacak?

TÜRKİYE CUMHURİYET MERKEZ BANKASI BÜTÇE VE FİNANSAL RAPORLAMA GENEL MÜDÜRÜ İRFAN YANAR – Efendim, sizin de izah etmiş olduğunuz gibi zaten bizim kanunumuzun 60’ıncı maddesine göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının kâr zararı takip eden yılda Hazine ve Maliye Bakanlığıyla ilişkilendiriliyor, 60’ıncı maddeye göre. Temettü yoluyla Hazine ve Maliye Bakanlığına aktarılıyor efendim. Aynı yere gidiyor, aynı havuzda toplanıyor efendim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Değişen bir şey yoksa o zaman Hazine yapsın, Hazine bu işin...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle bir şey yapalım uygun görürseniz: Aslında soru-cevaba geçtik ama şimdi, tabii, arkadaşlar bürokratlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Hayır ama teknik bilgi alalım, Merkez Bankamız sonuçta araç bağımsızlığına sahip yani teoride öyle, gerçekte olmasa da.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Mutlaka. Şöyle: Kur korumalı mevduatla alakalı merak edilen ve burada toplantının başında bana da sorduğunuz “Cevap verilecek mi, verilmeyecek mi?” sorusu için “Gerekli izahatlar yapılacaktır.” diye söyledim. Arkadaşların hazırlıklarıyla bu gerekli izahatlar yapıldı. Uygun görürseniz önce Sayın Temelli’ye, sonra size söz vereyim, önce o söz istedi. Kendi görüşlerini alalım Sayın Temelli’nin, sonra sırasıyla hepinize söz vereyim.

Buyurun Sayın Temelli.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu kur korumalı mevduat başlı başına bir hataydı yani bugün “Sayın Şimşek böyle bir açıklama yapmadı.” dediniz ama yapsaydı da böyle yapardı diye tahmin ediyorum çünkü bu politikalardan vazgeçileceğini kendisi bile söylüyor, bir hataydı. Şimdi, bu hatadan çıkmak için üzerine yeni bir hata getiriyorsunuz yani bunu Merkez Bankasına yükleyerek. Tersine bir operasyon olsa belki daha mantıklı sonuçlar doğurabilir. Bir kere, kur korumalı mevduat rasyonel bir maliye politikası çerçevesinde sönümlendirilmesi gereken bir hata. Şimdi, bunu sönümlendirmek yerine Merkez Bankasına çekiyorsunuz. Şimdi, arkadaşımızın dediği gibi operasyon olarak görmek, darphane operasyonu bu yani belli ki böyle yürütecek. Şimdi, şöyle bir şey oldu kur korumalı mevduatta: İnsanlar dövizlerini TL’ye çevirdiler ve bir prim aldılar, faiz primi. Peki, aldıkları primi ne yaptılar? Gidip döviz aldılar. Dolayısıyla siz 11 liraya düşmüş doların neden 26 liraya çıktığına şaşırmanın gerekiyor çünkü siz döviz teşvik ettiniz. Dolayısıyla vatandaş faizden kazandığı farkla döviz aldığı için şu anda sizin zararınız katlanarak büyüyecektir. Şimdi, dünyanın neresinde görülmüştür ki bir ülke parasını yabancı bir paraya endeksler? Şimdi, paramız yerli. Siz Amerikan yerlisi misiniz ki gittiniz, dolara endekslediniz bunu? Dolayısıyla hata baştan büyük yapılmış bir hata ve bu hatayı sönümlendirmek gerekiyor ama bunun için de rasyonel bir maliye politikası lazım. Sabahtan beri çok “rasyonel, rasyonel” dedim, sanmayın ki bu rasyonalite bugünkü Hükûmetin dile getirdiği bir rasyonalite çünkü o rasyonalite zaten bizi sürekli Batı’ya, Batı sermayesine mahkûm eden bir şey. Benim dediğim, kendi ülkemizin gerçekliğine uygun politikalar üretmemiz gerekliliği yani hem maliye politikası olarak hem para politikası olarak. Şimdi, burada her şey birbirine o denli karışmış durumda ki artık işin içinden çıkamıyoruz; Cumhurbaşkanına 3 katına kadar borçlanma yetkileri veriliyor, gerekçesi, nedeni tam izah edilemiyor; kur korumalı mevduat neden Merkez Bankasına devredildi, gerekçesi izah edilemiyor. Dolayısıyla buradan ne anlıyoruz? İnanılmaz bir ekonomik kaosu içindeyiz ve bu kaosu da en önemli nedenlerinden biri maalesef bu kur korumalı mevduat hesabıdır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özlale Hocam, buyurun.

ÜMİT ÖZLALE (İzmir) – Tekrardan merhabalar.

Şimdi, AK PARTİ ekonomi yönetimleri son beş yılda aynı hatayı 2 defa yaptı. Birincisinde 128 milyar dolarlık bir rezerv erimesi oldu, ikincisinde de şimdi görüyoruz ki sadece 2022 yılı için 160 milyar TL’lik bir zarar ortaya çıktı. Bu hata ne? Kur ve faizi aynı anda baskılama isteği. Bakın, makroekonominin temellerini iyileştirmeden, enflasyonu düşürmeden, ülkedeki algılanan risk primini düşürmeden kur ve faizi aynı anda baskılamaya çalışırsanız hep aynı sonuçla karşılaşsınız. 2018 yılında döviz baskılandı faizle beraber, sonuçta biz Merkez Bankasının rezervlerinin eridiğini gördük ve Merkez Bankasının rezervleri âdeta millî güvenliğimizi tehdit eder boyuta geldi. Biz sonra aynı hatayı kur korumalı mevduat sisteminde yaptık. “Yeni ekonomi modeli” diye bir model ortaya çıktı, bu modelde “rekabetçi kur” dendi, kurumuzun o kadar da rekabetçi olmadığı ortaya çıktı, daha sonra bunu korumak için 1980 ve öncesinde “dövizle çevrilebilir mevduat” denilen ve bizi çok büyük zarara uğratan sisteme tekrardan geri dönüldü ve bugün görüyoruz ki sadece 2022 yılında 160 milyar TL’lik bir zarar ortaya çıkmış. Şimdi, bu 160 milyar TL’lik faturanın kazancı ne oldu? Öyle değil mi? Şimdi, burada bir tane fatura var, 160 milyar TL hazine ve Merkez Bankası; peki, bunun karşılığında biz ne kazandık, ekonomi ne kazandı, bunun bize getirisi nedir? Bu konuların hepsi bence çok önemli soru işareti. Ben buradan AK PARTİ’nin ekonomi yönetimine, gelecekteki ekonomi yönetimlerine bir daha aynı şeyi söylemek istiyorum: Kur ile faizi aynı anda baskılamaya çalışırsanız ve makroekonominin temellerini iyileştirmeden yine aynı hatayla karşılaşacağız ve bunun maliyetini biz bütün ülke olarak ödeyeceğiz. Daha öncesinde Sayın Albayrak’ın Hazine ve Maliye Bakanlığı döneminde Merkez Bankası rezervleri erimişti, bu kendisinin istifasına yol açmıştı. Şimdi, karşımızda kur korumalı mevduatta devasa bir maliyet var ve ben AK PARTİ ekonomi yönetimine şunu söylemek istiyorum: Lütfen artık önümüzdeki dönem ne olur makroekonominin temellerini iyileştirmeden kur ile faizi aynı anda baskılama yoluna gitmeyin. İkisini de baskılayamıyorsunuz, bir yerden sonra bakın kur 26 TL’ye çıktı; faizler hiçbir zaman baskılanmamıştı zaten. Çünkü şöyle bir hata yapıyor AK PARTİ’nin ekonomi yönetimi, izninizle bunu da söyleyeyim: Sadece bir tane faiz var diye düşünüyorsunuz, o da Merkez Bankasının politika faizi. Hayır, yok; ekonomide birden fazla faiz var, o faizlerin hepsini birden baskılayamıyorsunuz ve sonuçta devasa bir maliyet ortaya çıkıyor. O yüzden, ben bu karşımızdaki torba yasa teklifinde ilk başta, ekonomi yönetiminin devasa bir hatası olduğunu düşünüyorum. Merkez Bankasına operasyonel açıdan bunun getirilmesi ekstradan yeni bir kapı açar, o da şudur: Önümüzdeki dönemlerde hazine başı sıkıştığı zaman Merkez Bankasından avans alma rahatlığına gidebilir. Bu, 2001 öncesinde yani hepimizin eleştirdiği 90’lı yıllarda başımıza çok önemli işler açmıştı. O yüzden gelin, biz bu disiplini tekrardan sağlayalım, hazinenin her başı sıkıştığında Merkez Bankasından avans almasını, kredi almasını ya da yükümlülükleri ona yüklemesi geleneğini hiç başlatmayalım. Bu, 90’lı yıllarda büyük zararlara yol açmıştı, şimdi de aynı zararlara yol açar.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, isterseniz size en son söz vereyim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Arı, Sayın Ağbaba’ya söz vereyim ve Sayın Türel, sözcü olarak en son size söz vereyim.

Sayın Arı’dan başlayalım.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, bu AKP iktidarının ülkemizin temeline ekonomik anlamda koyduğu 2 tane dinamit var. Eğer bugün gerçek anlamda sorunlar yaşıyorsak... Yarattıkları çok sayıda sorun var ama 2 temel tehlike var, 1'i kamu-özel iş birliği anlaşmaları, sözleşmeleri, projeleri. Bu kamu-özel iş birliği projeleriyle özellikle döviz cinsinden verilen garantiler kapsamında geçilmeyen köprüye, yolcu uçmayan havaalanlarına çok ciddi paralar ödenmekte. Bununla ilgili maliyeti zaman zaman kamuoyunda zaten paylaşıyoruz.

Diğer konu ise kur korumalı mevduat sistemi. Değerli arkadaşlar, kur korumalı mevduat sistemine 20 Ekim 2021 tarihinde, o günlerde doların bir ay içerisinde 9 liradan 18 TL'ye kadar çıktığı günlerde geçildi. Biz o günlerde bu işin yanlış olduğunu ifade ettik, söyledik "Bakın, bu çok tehlikeli bir olay." dedik. O günlerin Maliye Bakanı Sayın Nebati'yle yapmış olduğumuz toplantıda, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleriyle yaptığımız toplantıda ben bizzat kendim sordum, dedim ki: "Sayın Bakan, bu kur korumalı mevduat sistemine geçtiniz, bunun ülkeye maliyeti ne olacak?" Sayın Bakan, dedi ki: "Ya, çok önemli değil, 30 milyar civarı." "Yuvarlak hesap." dedi üstelik. Şimdi, arkadaşlar, bakın, bu konuşmayı yaptığımızda tahminen 2021 Aralık ayı ya da 2022 Ocak ayı gibiydi yani çok yakın bir tarihti. Bugün gelinen noktada açıklanan rakam, bakın, Hazine tarafından 2022'de 92,5 milyar, Merkez Bankası tarafından 70,8 milyar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 72,8 milyar...

CAVİT ARI (Antalya) – Evet, 73 milyar diyelim.

Şimdi değerli arkadaşlar, bu, 2022'nin... Peki, bunların doğru olduğunu kabul ediyoruz. 20 Ekim 2021'den yıl sonuna kadar yani 2021 sonuna kadarki maliyet artı 2023 yılının toplam maliyetini de hesap ettiğimizde ülkeye maliyeti ne oldu? Esas bunu ortaya koymamız gerekir.

Bakın, değerli arkadaşlar, nisan ayında yani daha iki ay önce bu ülkede dolar 19,4 TL'ydi -üç ay daha olmadı çünkü bu rakam 18 Nisanın rakamıydı, hadi üç ay olduğunu kabul edelim- bugün dolar 26,5 TL. Kur korumalı mevduat sisteminde parası olanlar yaşıyor, onlar paradan para kazanıyor ve kaldı ki ben, o parayı yatıran vatandaşlara da en küçük bir eleştiride bulunmak istemem çünkü onlar devletin yaratmış olduğu bir imkândan yararlanan kişiler ama bu sistemi kuran anlayış, ülkenin temeline dinamit koyan bir ekonomik facia yaratmak üzere.

"Merkez Bankasına niye bu aktarılıyor?" sorusuna da... Ben kendim şöyle düşünüyorum: Daha önce burada, Merkez Bankası yetkilileri geldiğinde, biz "Bu işin maliyeti nedir?" diye sorduk. "Efendim, bizim kuruluş kanunumuz. İşte, bu şirkettir, bilgi veremeyiz." vesaire gibi gerekçelerle açıklanmadı. Yani ne olacak? En fazla yıl sonlarında görebileceğimiz tabloyu, yıl içinde görme şansımız olmayacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – İşte, şimdi, bütün sorumluluğun Merkez Bankasına geçmesiyle birlikte yani artık, paraya ihtiyaç varsa TL cinsinden Merkez Bankası, o bankamatiklere kartımızı soktuğumuzda son günlerde mürekkep, boya kokulu o 200 TL'ler gibi şakır şakır basılmış yeni paralarla bu paraları ödeyebilecektir; 1'inci konu budur.

2'nci konu da, biraz önce ifade ettiğim gibi, gerçek maliyetin halktan saklanması amacını güttüğünü düşünüyorum çünkü "Ancak yıl sonunda bilgi verebilirim." diyecek ve yıl içindeki maliyeti Merkez Bankası saklayacak. İşin esası, aslında, bu sistemden en uygun zamanda çıkılmalı, bu ülke yeterince zarara zaten sokuldu, daha fazla zarara sokulmasın. Bakın, "Depreme para lazım." diyoruz, vatandaşlardan, her yerden para toplamaya çalışıyorsunuz, işte, vergisi dahi alınmayan yüksek miktarlarda kârı belli kişilere aktarmaya devam ediyorsunuz. Bu sistemden derhâl çıkılmalı diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Yani bu kur korumalı mevduatta niye ısrar ediliyor, hakikaten çok merak ediyorum. Acaba, bu kur korumalı mevduat sisteminde ısrar edilmesinin sebebi, bu kur korumalı mevduat sistemini getirenlerin mi acaba burada paraları var? Yoksa bedavaya getirilmez, bu kadar yük olur da bu kur korumalı mevduat sisteminde niye ısrar edilir, hakikaten anlamak mümkün değil. İnşallah araştırılır da... Bunu getirenlerin yani KKM'yi getirenlerin herhâlde parası var diyorum. Başka türlü yoksa siz millete... Vallaha bunu yapıyorsunuzdur yani. Şimdi arkadaşlar, bu kur korumalı mevduat sistemine kimlerin para yatırdığı da inşallah bilinir de kimin parası var onu da görürüz. Yani, şimdi, bu kur korumalı mevduat sistemi geldiğinde ben o gün buradaydım, Plan ve Bütçe Komisyonundaydım; karşı sıralarda böyle davulla, zurnayla bir memnuniyet vardı dolar 18'den 11'e, 12'ye düşüyor diye. Sağ olsunlar, benim Malatyalı hemşehrilerim de davulu, zurnayı vurdular dolar 18'den 12'ye düştü diye. Şimdi, bırakın 12'den 18'e çıkmayı, dolar 26'ya çıktı; bir de bunun dünya kadar maliyeti var.

Arkadaşlar -eğer doğrusa- 72,8 milyar lira Merkez Bankası, 92,5 milyar lira Hazine, toplam 165,5 lira milyar yapıyor yani toplam 6,35 milyar dolar; anormal bir para. Şimdi, bugün o malum MTV'den, motorlu taşıtlar vergisinden ilave alınacak para 30 milyar olarak ifade ediliyor yani 2022 yılında 30 milyarın tam 5,5 katı Hazineye ve Merkez Bankasına maliyeti var. "Hazine ve Merkez Bankasına maliyeti" deyince kimin maliyeti? Fakir fukaranın maliyeti. Hani Robin Hood var ya, zenginden alıp fakire veriyor; siz de -ne Hood diyelim bilmiyorum da Nebati'nin icadı mı yoksa Sayın Erdoğan'ın icadı mı- fakirden alıp zengine veriyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, hemen bitiriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Devam edin lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Robin Hood'un tam tersi; o fakirden zengine veriyordu, siz fakirden zengine para aktarıyorsunuz yani sonuçta fakir fukaranın parası yok. Bu para milletin parası, bu para açlık sınırı altında yaşayan emeklinin parası, memurun parası, esnafın parası yani emeğiyle geçinen, üretim yaparak geçinen insanların parası; maalesef bu da çarçur ediliyor.

Şimdi, bu, Merkez Bankasına niye aktarılıyor? Arkadaşlar cevabını veriyor; Merkez Bankası yıl içerisinde verileri açıklamıyor "Milletin sırtına ne kadar yük geldi, bilinmesin." deniliyor. Peki, Merkez Bankası bu parayı neden alacak? Merkez Bankası para basarak yani -biraz önce söylediğim gibi- bir kalpazanlık yaparak zengine giden parayı fakir fukaradan alacak.

Şimdi, hani hep "tefecî, tefecî" diyorsunuz ya, aslında bu sistemde bütün memleketi tefeciliğe alıştıran da sizsiniz. Karşılıksız para basılması ise enflasyonun daha fazla artmasına neden olacak. Ayrıca, bu uygulamayla, iktidarın sürekli "kayıp yıllar" olarak nitelendirdiği 90'lı yıllara da tekrar bir dönüş olacağı gözüküyor.

Tekrar söylüyorum: Bu kur korumalı mevduatta ısrar etmek maalesef ekonomiyi çökerttiği gibi fakir fukaraya da ihanet etmektir; bu mutlaka değiştirilmelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, biz burada aslında kur korumalı mevduat sisteminin kur zararını, şu andan itibaren önümüzdeki dönemleri kim karşılayacak; onu konuşuyoruz. Ama aslında ortada çok çarpık bir sistem var ve bu sistem işlemeye devam ediyor -ben kur korumalı mevduat sistemini saatli bombaya benzetiyorum- 2,7 trilyonu geçti bunun büyüklüğü, şu andaki döviz kuruna böldüğümüz zaman 103,5 milyar dolarlık bir para var burada. Biraz önce Sayın Özlale söyledi, imkânsız üçlüyü söyledi. İmkânsız üçlü: Sermaye hareketlerinin serbest olduğu yerde hem faizi hem de kuru birlikte belirleyemezsiniz; bunu yapmaya kalkarsanız, işte, bugün ekonomiyi içinde bulduğunuz sıkıntıya sokarsınız.

Bakın, bu sistemin gelişi -tümü üzerinde de bahsetmiştim- 2021 yılının Eylül ayındaki faiz indirimiyle başladı. O faiz indirimi birdenbire -faizler negatif reel faize doğru gidince, enflasyonun da yükseldiği bir ortamda- insanları doğal olarak alternatif araçlara götürdü. Neydi? Döviz gittiler, altına yöndiler, gayrimenkule yöndiler. Bakın, bugün konut fiyatlarındaki bu kadar yüksek artışın nedeni bu. Konut inşaatı maliyet endeksinin 2-3 katı kadar konut fiyatlarında artış var fakat burada ilginç olan şu: Bu sistem dört ay sürdü ve o dönemin, zamanın Maliye Bakanı Sayın Nebati “Biz böyle devam edeceğimiz bundan sonra, Çin modelini uygulayacağız; bırakacağız, dolar yükselsin, ihracatımız artacak böylece, cari işlemler açığı kapanacak, ekonomi büyüyecek.” gibi bir model söyledi ve müdahale etmeyeceğini söyledi ekonomiye.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Ondan sonra da 20 Aralık gecesi bir müdahale oldu; birileri o gece 18,30 Türk lirası karşılığında dolar sattılar, daha on iki saat geçmeden sabahleyin 11,5-12’den aldılar. Kimler sattı, kimler aldı, sorduk, o zaman da sorduk, şimdi de soruyoruz, sormaya da devam edeceğiz. Yani sanıyor muyuz ki hiç kimse bilmiyordu, bu karar oturup da yarım saat, bir saat içinde alındı, mutlaka bunun bir hazırlığı oldu ve burada ciddi bir maliyet oluştu.

Sadece o da değil, buradaki maliyeti demin 165 milyar dolar olarak gördük ama aynı zamanda Merkez Bankası sadece onunla da yetinmedi, döviz satmaya başladı, döviz sattı. Merkez Bankaları döviz satar, ihale açar, direkt döviz satar ama öyle değil, biz onu o dönemde sorduğumuz sorularla da anladık, “arka kapı politikası” dediğimiz Hazineyle yapılmış bir protokol üzerinden kamu bankaları eliyle döviz sattılar. Bugün Türkiye’nin rezervleri negatif, brüt rezervler 100 milyar doların üzerinde ama yükümlülükleri çıkardığınız zaman, net rezerv swap işlemlerini de çıkardığınız zaman -değişiyor, haftalık olarak açıklanıyor bültenler- 50-60 milyar dolar arasında Türkiye’nin eksiği var, swap hariç net rezervi var. Türkiye’ye bir yerden 55-60 milyar dolar gelse Türkiye’nin rezervleri 0 noktasına gelecek yani sadece bu maliyet de değil, devamlı bir yerden satıyorsunuz ama buna rağmen dövizdeki artışı engelleyemiyorsunuz ve bugün geline nokta da öyle bir şey oluştu ki âdeta bir saatli bomba gibi tasfiye etmeye kalksanız, diyelim bitirdiniz ne olacak? Ya orada parasını çekenler yeniden gidip döviz alırsa dolar ne kadar olur, euro ne kadar olur; böyle bir sistem oluştu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Zaten bu sistem başlı başına sıkıntılı bir sistem ve dediğim gibi, buradaki işlemlerin şeffaf yürütülmemesi, buradaki rakamları bilemiyor olmamız, Merkez Bankasının geçen sene burada yapılan Plan Bütçe Komisyonundaki toplantılarda da bu açıklamaları yapmamış olması da kamuoyunda çok büyük kuşku, sıkıntılar yarattı.

Şimdi diyoruz ki: Zaten bir sıkıntı var ama onun dışında bir taraftan da alıp bunu Hazine üzerinden normalde Hazinedir, bütçeyle ilişkililmesi gerekir, “Hazine” demek bütçe demek Merkez Bankasına vermek doğru bir iş değil çünkü biraz önce arkadaşlarımız da çok güzel ifade ettiler, Merkez Bankası bunu ne zaman açıklayacak, yıl sonu mu? Hazine bunu her ay düzenli olarak bültenlerle açıklıyor, ona göre biz görüyoruz ne kadarlık bir maliyet oluştuğunu.

Şimdi baktığımız zaman 2023 için de çok yüksek bir maliyet gözükmüyor ama bakın haziran ayındaki artış, seçim sonrası birdenbire gelen artış ve şimdi de devam ediyor artış, yüzde 25’lerin üzerinde, önce yüzde 17, sonra yüzde 12’ler civarında çok yüksek bir artış var, bunu göreceğiz, bakın rakamlar nasıl şişecek, ne kadar yukarıya doğru gidecek. Bu, sonuç itibarıyla bir transferdir, milyonlarca insanın cebinden bir parayı alıyorsunuz, elinde büyük miktarda kur korumalı mevduat sistemi olan bir avuç insanın cebine yapılan bir transferdir, bu model yanlış bir modeldir. Bir biçimde, dediğim gibi, çok açık, çok şeffaf biçimde yürütülmesi gereken bir süreçtir, zaten sıkıntılı bir süreçtir ama dediğim gibi, şimdi Merkez Bankasına verilmesini de son derece yanlış buluyorum. Bunu tekrar, yeniden ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, çok teşekkür ederim.

Kur korumalı mevduat sistemi doğrudur, yanlıştır, saatli bombadır, faydalıdır; bunların hepsi farklı bakış açılarıyla farklı tartışmalardır. O anlamda yapılan tartışmalara herkes kendi penceresinden bakar, bir şey diyemeyiz. Fakat “Kur korumalı mevduatla birileri zengin edildi, birilerinin ekmeğine yağ sürülüyor, birilerine buradan para aktarılıyor.” tarzı yaklaşımlar ya kur korumalı...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Kamuoyunda ciddi kuşkular var Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Şimdi, gün boyu hatipleriniz, hatipler böyle ifadeler kullandığı için bunu söylemek zorunda hissettim kendimi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Buraya getirenlerin parası var mı?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Ağbaba, iyi niyetli yaklaşırsam eğer kur korumalı mevduatın detaylarının ne olduğunun bilinmediği zannını oluşturur bende, kötü niyet olduğunu düşünürsem tamamen bu kur korumalı mevduatın üzerinden iftira, kur korumalı mevduat üzerinden böyle bir karalama niyetiyle yapılmış konuşmalar olarak karşımıza çıkar.

Kur korumalı mevduatta vatandaş getirir, dövizini hesaba yatırır, kur korumalı mevduatın ona vaadi şudur: “Senin yatırdığın bu rakam güncel kur üzerinden değer kaybetmeyecek, ben sana bunu taahhüt ediyorum.” Dolayısıyla, buradan vatandaşın cebine, getirip kur korumalı mevduata, hesaba parasını yatıran kişiye ekstra bir kaynak aktarımı, piyasadaki faizlerin üzerinden faiz oranlarında farklı modellerle para aktarımı gibi bir şey söz konusu değildir, ona sadece “Dövizde herhangi bir ateş oluşur da yükselirse senin bu hesaba yatırdığın paran döviz karşısında erimeyecek.” garantisini vermektir, bunun dışında başka bir şey değildir. O vatandaş getirip o parayı hesabı yatırırsa, döviz olarak tutsa da zaten karşılaşılabilecek sonuç aynı sonuçtur. Dolayısıyla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ORHAN YEGİN (Ankara) – Son cümlem Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Saatli bombadır.” “Değildir.” bu tarz yorumlara...

CAVİT ARI (Antalya) – Gerçekler var ortada.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Ya, Orhan Bey, dolar cebinde kalsa dolar olarak kalacak, bankada kalınca bizim cebimizden para çıkıyor, o kadar basit değil.

ORHAN YEGİN (Ankara) – “Doğrudur.” “Yanlıştır.” yaklaşımlarınıza bir şey demem ama “Siz, KKM üzerinden birilerini zengin ediyorsunuz, birilerine haksız paralar aktarıyorsunuz.” tarzı yaklaşımlar...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Kesin öyle.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Eğer bilinmiyorsa bilgi eksikliğidir, bilinip yapıyorsa çirkin ifadelerdir; bunu söylemek istiyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Vallahi kesin öyle, birileri zengin oluyor yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Yegin.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, sanki buradaki, diyelim ki bu kurdaki yükselmeler bizim uyguladığımız politikalar sonucu ortaya çıkmış gibi bir algı oluşturulmaya çalışılıyor oysa esas problem şu: Türkiye’nin cari açık meselesi. Türkiye’nin cari açığı olduğu müddetçe de...

CAVİT ARI (Antalya) – Ya, yirmi yıldır siz yönetiyorsunuz ülkeyi, gelinen noktanın bütün sorumlusu sizsiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ne suçları var canım, dış güçler yapıyor Cavit Bey (!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir dakika... Cari açığı olduğu müddetçe yurt dışından...

CAVİT ARI (Antalya) – Aradan sıyrılmaya çalışıyor yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Lütfen Sayın Hatibi dinleyelim. Sayın Güneş, siz insicamınızı bozmayın.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yurt dışından...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Dış güçler yapıyor Cavit Bey (!)

CAVİT ARI (Antalya) – Vallahi ya (!)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye; Sayın Güneş, bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, gerekirse söylediği söze bizim müdahale etme hakkımız var.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Geri mi alsın?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, lütfen...

Şöyle: Değerli arkadaşlar, AK PARTİ’li arkadaşlar; ben herkese hakkaniyetli bir şekilde görüşlerini ifade etmesi için imkân tanıyorum, İsmail Bey de görüşlerini ifade edecek.

İsmail Bey, sürenize bir dakika ekleyeceğim, buyurun lütfen, devam edin.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Şimdi, buradaki esas mesele yani cari açığın olması dışarıdan döviz gelmediği müddetçe Türkiye her zaman bunu yaşıyor, esas buna nasıl bir çözüm bulabiliriz? Biz, burada diyelim ki... Ya döviziniz olacak döviz satacaksınız ya faizleri yükselteceksiniz ya da diyelim ki vatandaşlara kur korumalı mevduat gibi bir garanti vereceksiniz.

Şimdi, 1994 krizi çıktığında, Tansu Çiller döneminde mark -o dönemde mark vardı- 8 liradan 24 liraya çıktı ve o dönemde üç aylık faizi yüzde 200'e, bileşik faizi yüzde 406'ya çıkardılar. Diyelim ki biz burada, 2022 yılında buna kur korumalı mevduattan aşağı yukarı 160 milyar TL bir karşılık vermişiz, tamam mı? Eğer biz burada faizleri yükseltmiş olsaydık... Dediniz ki: "İşte, 2 trilyon 700 milyar lira..." Eğer biz faizleri yükseltmiş olsaydık, bu 2 trilyon 700 milyar liraya yüzde 80'den faiz vermiş olsaydık kaç lira ödeyecektik arkadaşlar? Aşağı yukarı 2 trilyon...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Kime ödüyorsunuz faizi?

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Niye yüzde 80 veriyoruz, yüzde 80 rakamı nereden çıktı?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Mesela, enflasyon oranında...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Enflasyon yüzde 19'du...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Enflasyon oranında...

CAVİT ARI (Antalya) – Normal faizler şu anda...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ve dolayısıyla da enflasyon orada kalmayacaktı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bir saniye.

Değerli arkadaşlar, karşılıklı bir tartışmaya lütfen girmeyelim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sizden ben muhalefet partileri olarak isterdim ki "Ya, biz buna nasıl bir çözüm bulabiliriz?" Diyelim ki, yurt dışına açık etki her zaman burada var, hükûmetin kim olduğu önemli değil. Yani, size dışarıdan para gelmediği zaman, her zaman faizi yükseltmek zorunda kalıyorsunuz yani "Doların bu tahakkümünden nasıl kurtulabiliriz?" daha çok bunların üzerinde durmamız gerekirken "Faizleri mi yükseltmemiz lazım, başka ne yapmamız lazım?"ın üzerinde duruyorsunuz. Şimdiye kadar da hep faizler yükseltilerek sanki çözüm bulunmuş gibi yapılmış, aslında çözüm de bulunmamış, dolayısıyla da dışarıdan para gelmediği dönemde bunlar hep yaşanmış.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, niye artırdınız 625 baz puan?

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ben şunu söyleyeceğim: Yani, bizim burada kur korumalı mevduatla aslında oluşabilecek zarar minimuma indirilmiş.

(Uğultular)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Güneş, bir saniye...

Değerli arkadaşlar, salondaki hazırun; bakın, sükûneti tesis etmek zorundayım. Eğer burada arkadaşlarımızın birbiriyle konuşma ihtiyacı varsa salonun dışında alanlarımız var, lütfen orada bu konuşma ihtiyacımızı giderebiliriz. Burada hem Komisyon üyelerinin sıhhatli bir şekilde değerlendirme yapması hem de birbirlerini karşılıklı anlayabilmesi için diğer misafirlerimizin sükûnet içerisinde toplantıyı takip etmelerini rica ediyorum, buna bütün arkadaşlarımız dâhil; bürokratlar, basın mensupları ve diğer misafirlerimiz. Lütfen, herkes hatibin insicamını bozacak şekilde bir konuşmadan kaçınsın.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, devam edin lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Demek istediğim budur. Yani, dolayısıyla da burada herhangi bir kişinin menfaati için çıkarılan değil, aslında Türkiye’nin ekonomisini korumak için yapılan bir sistemdir ve bu amacına da ulaşmıştır. Dolayısıyla da buradaki bu kanun teklifinde de sadece buradaki oluşabilecek... Diyelim ki bunun karşılığında verilmesi gereken şeyleri Merkez Bankası mı verecek Hazine mi verecek kısmını da bu ikiliği de ortadan kaldırıp bunun Merkez Bankası tarafından karşılanmasıdır. Bu konuda ikisi de zaten günün sonunda kâr veya zarar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, kur korumalı mevduatla ilgili uygulama başından beri olmamalıydı esasında; tabii ki uygulandı, burada çeşitli tartışmalar geçiyor. Şu ana kadarki yükü, Merkez Bankası yetkilileri tarafından az önce verilen rakamlar neticesinde toplam 165,2 milyarlık bir tutar 2022 yılı için; 2023 yılı rakamlarını da, tutarlarını da beraber yaşayarak göreceğiz. Tabii ki bundan yıllar önce 99 yılındaki Marmara depremi neticesinde özel iletişim vergisiyle ilgili olarak 2000-2023 yılları arasında toplanan toplam vergi gelirleri yani özel iletişim vergisi olarak 88 milyar. Yine, bunun akabinde imar affıyla ilgili toplanan yaklaşık 23 milyar 523 milyon tutarında bir rakam. Yine, Türkiye Tek Yürek kampanyasıyla ilgili olarak taahhüt edilen 115 fakat toplanan 74 milyarlık bir rakam var. Bu rakamların toplamı da 185,9 milyar yapıyor. Şimdi, örnek olması açısından sadece özel iletişim vergisi olarak toplanan 88 milyarlık parayla ne kadar bir bina inşaatı yapılabileceği, konut inşaatı yapılabileceğinin rakamlarını vereceğim. TOKİ’nin bina metrekare inşaat maliyetleriyle ilgili olarak hesaplandığında 85 metrekarelik 214 bin konut yapılabiliyor. 119 metrekarelik bir konut yaptığımız zaman da 153 bin konut yapılabiliyor; bunlar çok ciddi rakamlar. Bu toplanan paraların bu dönemde ne taraflara harcandığını tam sağlıklı olarak bilemiyoruz. İnşallah, bu çıkan bütçeyle ilgili olarak tabii ki bu kanun tasarısı kesinleştikten sonra, uygulamaya geçtikten sonra bu vergi gelirleri toplanmaya başlanacak. Bütçe disiplini içerisinde nerelere kullanıldığının bilinmesi çok çok önemli. Bu kur korumalı mevduat hesabı yükünden de bir an önce kurtulmanın ve buradaki sağlanan tasarrufun da bu bölgede, depremde zarar gören halkımız için kullanılmasının faydalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Türel, buyurun.

Sonra, Sayın Temelli ve bitiriyorum.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, bir kere kur korumalı mevduat sisteminin maliyeti 165 milyar Türk lirası gibi gözüküyor ama bir de vazgeçilen vergiler var; öyle onları da koyduğumuz zaman aslında daha yüksek bir rakam yani 20-25 gibi bir rakam telaffuz ediliyor, vazgeçilen vergiler. İkincisi, buradaki bu işin iyi işlemesi için açıklığa ve şeffaflığa ihtiyaç var değerli milletvekilleri. Bu açıklık ve şeffaflık olmadığı zaman bu kuşkular oluşur; bu kuşkuları kapatmak istiyorsak daha açık, şeffaf bir süreç yürütelim. Merkez Bankası döviz satıyor fakat nasıl satıyor, ne kadar satıyor, kime satıyor; bilmiyoruz. Bu şekilde olmaz. Nereden anlıyoruz? Bir biçimde rezervler üzerinden bunu takip etmeye çalışıyoruz. Bir dönem 128 milyar dolar vardı, şimdi, sonrasında da gene döviz satışları var, böyle olmaz; ekonomiye güven önemli.

Merkez bankaları dünyanın her yerinde bankaların bankasıdır yani Türkiye’de de baktığınız zaman, Merkez Bankasının kendisine kanunla verilmiş olan görev Türk lirasının değerini korumaktır, fiyat istikrarını sağlamaktır ve araç bağımsızlığı vardır. Yani böyle bir Merkez Bankasına, bütün süreçleri

açık, şeffaf, kamuoyunu düzgün olarak her anlamda bilgilendiren bir yapıya ihtiyaç var. Yani sonuç itibarıyla ne oldu, bir ay içinde ne döndü? Bir ay önceki şeye bakıyoruz, mayıs ayındaki Merkez Bankası Para Politikası Kurulunun açıklamasına bakıyoruz “Devam edeceğiz.” diyor işte, “Faizler yüzde 8,5’ta kalacak.” dedi. Orada açıklama... Bir ay sonra baktık, 15’e çıktı. İki metni karşılaştırıyoruz, birbiriyle ilgisi yok. Bakıyoruz üyelere, 4 üye aynı, Başkan değişmiş; 5 üyesi var toplam, 4 üye mayıs ayında başka şey söylerken haziran ayında başka bir tespit, başka şeyler söylemiş. Şimdi, böyle olduğu zaman, işte, o zaman o güven kalmaz; bunun için kamuoyuna güven vermeye ihtiyaç var.

“Cari açık problemi” dedi İsmail Bey yani cari açık problemi çok uzun zamandır devam eden bir şey. Biz de planlamada yıllarca hep yazardık, devletin bütün dokümanlarında var “Cari açık kapansın.” Ama cari açığı kapatmak Merkez Bankasının görevi değil, para politikasıyla yapılmaz; o ekonomide yapısal bir dönüşümü sağlaman gerekir. Yani ekonominin hem üretiminin hem ihracat yapısının ara malı ithalatına olan bağımlılığını azaltacak politikaları ortaya koymak lazım. Hatırlayın, daha önceki bütün planlarda, orta vadeli programlarda hep bu şekilde açıklamalar vardı, projeler vardı, öncelikli reform projeleri vardı ama cari açık problemi artarak devam ediyor.

Sonuç itibarıyla biz de o sorun çözülsün isteriz. Türkiye’nin daha birçok alanda kendi kendine yeterli hâle gelmesi, cari açık... Yani baktığınız zaman oradaki rakamlar da çok şeffaf değil, yani yüzde 70-75, bazı sektörlerde çok daha yukarıya doğru çıkıyor. Yani bu anlamda kur korumalı mevduat sistemi bugün gelinen yer. Fakat böyle bir faiz indirimi olmasaydı kur korumalı mevduat sistemine gerek yoktu. Faizlerin dünyada da yükseldiği bir ortamda belki 1-2 puan yükselterek böyle bir sürece girilmezdi ama ondan sonra süreç başka türlü gelişti ve şimdi bu şeyle karşı karşıyayız. O yüzden burada var olan bir yapı var ama istiyoruz ki bu açık ve şeffaf olarak yürütülsün, bizler de, kamuoyu bunun ne olduğunu bilsin, bunun üzerinden görülsün. Bu anlamda da hazinede olmasının ve aylık olarak bunların açıklanmasını kamuoyunun bilgisi açısından, kamuoyunun, akademinin, ekonomiyle ilgili çevrelerin, basının bilmesi açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ederim.

Sayın Temelli’ye tekrar söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Evet, teşekkür ederim. Çok kısa.

Şimdi Sayın Güneş’in söylediği önemli bir şey, bir yapısal soruna işaret ediyor ve bunun çözümünün hep birlikte olabileceğine dair bir yaklaşım. Fakat siz hiç muhalefeti dinlemiyorsunuz ki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Çözümü yok ki.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Var. Muhalefet ha bire size çözüm önerileri getiriyor sabahtan beri mesela bugünkü yasa tekliflerinde de öyle fakat hiç dinlemiyorsunuz ve bugüne kadar hiç dinlemediniz. Dolayısıyla eğer gerçekten yapısal sorunların çözümünü arzuluyor olsaydınız bu konsensüsü zaten arardınız, hiç aramadığınız için zaten şu anda bunlarla uğraşıyoruz.

Bakın, geçmişte bunlar dile gelmişti. Ufak bir örnek vereyim: Bir ülkede dolarizasyonun yüzde 60'lara ulaştığı yerde zaten böyle operasyon yapılmaz 100 yaşını geçmiş bir Merkez Bankası böyle bir operasyonu nasıl yapıyor? Hiç mi Merkez Bankasından birileri çıkıp bir şey söyleyemiyor? Söyleyemez. Neden? Çünkü bağımlı. Oysa Merkez Bankaları ne bağımlı olacak ne bağımsız, özerk olacak; halka, Meclise hesap verecek ki böyle hatalar yapmasın. Muhalefeti dinlemek, bu hesapları yapmak, bu özerkliği savunmak önemli.

Bir de tabii dönüp baktığımızda, Sayın Yegin söyledi “Kim kazandı, kim kazanmadı para...” Tabii ki bunun hesabı da var. Sınıflı bir toplumda yaşıyoruz. Asgari ücret alanlar mı gidip kur korumalı mevduat hesabı açtı? Ve bunun da rakamları... Döviz hesabı kimin varsa, 1 milyon liranın üzerinde tasarruf hesabı kimin varsa aslında bu rakamlara da vâkıfsınız, bunları da çok rahat öğrenebilirsiniz. Kimlerin bundan gelir elde ettiğini, kazanç elde ettiğini, servetine servet kattığını ölçmek mümkün; bu gizli saklı bir şey değil, bu istatistiklerde görebileceğiniz bir şey. Dolayısıyla bu tercihlerle aslında nasıl bir gelir dağılımı ve servet dağılımı ortaya çıkardığınızı, zaten hepimizin bildiği bir uygulama olduğunu çok net söyleyebiliriz. Dolayısıyla kimler para kazanmış, kimler kaybetmiş, kimler bunun yükünü taşıyor, kimler bundan nemalanıyor çok net. Bu bir tercih, bir sınıfsal tercih; sermayeden, burjuvaziden, zenginden yana yapmış olduğunuz tercihlerin sonucuna işte yoksullar, işçiler, köylüler, esnaf katlanmak zorunda kalıyor, bunun da tablosu gayet net.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, hatipleri, milletvekillerimizin görüşlerini dinledik.

Komisyonumuza ulaşan 1 adet önerge var.

Okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin geçici 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Cavit Arı

Rahmi Aşkın Türeli

Manisa

Antalya

İzmir

Cevdet Akay

Tahsin Ocaklı

Veli Ağbaba

Karabük

Rize

Malatya

Mustafa Erdem

Antalya

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

Söz isteyen var mı yoksa gerekçe mi?

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okuyalım lütfen.

Gerekçe:

Kanun teklifinin geçici 2'nci maddesiyle getirilen düzenleme ile kur korumalı mevduatın devlet hazinesine olan tüm yükü Merkez Bankasına yıklmaktadır.

Kur korumalı mevduat uygulamasında, Türk Lirası olarak açılan KKM'lerin kur artışından kaynaklanan farkları Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından bütçeden, dövizden dönerek açılan hesapların kur farkları ise Merkez Bankası tarafından ödenmekte idi.

Teklifle Türk Lirası olarak açılan kur korumalı mevduatların kur farklarının da Merkez Bankası tarafından ödenmesi öngörülmektedir.

Hazinenin KKM için yaptığı ödemeler her ay bütçe gerçekleştirmeleriyle ilgili istatistiklerde açıklanmaktadır. Ancak Merkez Bankası, “ticari sır” gerekçesiyle 2022 yılında ve bu yıl KKM için yaptığı ödemeleri kamuoyundan gizlemiştir. Bu düzenleme KKM’nin devlete olan yükünün tümünün gizlenmesine hizmet edecek, ayrıca Merkez Bankasının karşılıksız para basmasına yol açacaktır.

Bu nedenle söz konusu düzenlemenin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Geçici 2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Komisyonumuza ulaşan önergeler vardır, sırasıyla okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

‘GEÇİCİ MADDE 2- Konut kiralari bakımından 2/7/2023 ilâ 1/7/2024 (bu tarihler dâhil) tarihleri arasında yenilenen kira dönemlerinde uygulanacak kira bedeline ilişkin anlaşmalar, bir önceki kira yılına ait kira bedelinin yüzde yirmi beşini geçmemek koşuluyla geçerlidir. Bir önceki kira yılının tüketici fiyat endeksindeki oniki aylık ortalamalara göre değişim oranının yüzde yirmi beşin altında kalması halinde değişim oranı geçerlidir. Bu kural, bir yıldan daha uzun süreli kira sözleşmelerinde de uygulanır. Bu oranları geçecek şekilde yapılan sözleşmeler, fazla miktar yönünden geçersizdir. Bu fıkra hükmü, 344 üncü maddenin ikinci fıkrası uyarınca hâkim tarafından verilecek kararlar bakımından da uygulanır.’”

Orhan Yegin

Ankara

Yaşar Kırkpınar

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’na geçici 2’nci madde eklenmesi öngörülmektedir. Buna göre, 8/6/2022 tarihinde kabul edilip 11/6/2022 tarihinde yürürlüğe giren ve 1/7/2023 tarihine kadar uygulanacak olan geçici 1’inci madde hükmünün uygulama süresi eklenmesi öngörülen geçici 2’nci maddeyle 1/7/2024 tarihine kadar uzatılmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tabii ki.

Buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Şimdi kulağa hoş geliyor tabii ki yani uzunca bir süredir kiralariin yüzde 25’e sabitlenmesi ama hiçbir gerçekliği yok, herkes bunu biliyor; ayrıca bunu denetleyen bir kurum da yok, doğru düzgün denetlendiği de söylenemez ve bir dizi soruna yol açıyor yani ev sahipleri ve kiracılar arasında çok ciddi sorunlara yol açtığını da hepimiz biliyoruz. Bu konuyla ilgili açılmış binlerce, belki on binlerce dava var, dolayısıyla sadece burada bir düzenleme yaparak, bir teklif getirerek bu sorunun çözülemeyeceği açık.

İkincisi şu: Teklif sahiplerinin dikkatine sunuyorum. Şimdi, niye konut kiralari sadece yüzde 25? Mesela kamunun elinde, örneğin, atıyorum örnek olması açısından, hastanelerde kiraya verilen işletmeler var, kantin gibi yerler, mesela bunları yüzde 25'te sabitliyor musunuz? Yok. “Ben yüzde 50 artış yaparım, ben yüzde 80 artış yaparım.” diyorsunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İş yerleri için geçerli değil ki.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Neden? Yani bir özel iş yeri sahibi, özel bir işletme sahibi yüzde 25'ten fazla artış yapamayacak ama bir hastane kantini...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sadece konutlar var, iş yerleri dâhil değil Sayın Tiryaki.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – İş yerleri için geçerli değil.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yani yapmıyorsunuz işte, bunu söylüyorum, kapsamının kamu açısından da genişletilmesi mümkün. Dolayısıyla sadece yüzde 25'le sabitlemek gerçekten gerçekçi değil, bir dizi soruna yol açıyor, ayrıca bunun takibinin de çok mümkün olmadığını düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, söz talebimiz vardı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi 14 maddelik bir teklifin daha 1'inci maddesini görüyoruz; 2'nci maddesine de baktım, yine, bu maddeler aslında Plan ve Bütçenin direkt işi olmayan konular ama biz burada yine de bu hususu tutanak altına aldığımız lazım çünkü yarın, Adalet Komisyonundaki arkadaşlar “Ya, bizim konumuzla ilgili görüşme yapmışsınız yani hiç mi itiraz etmediniz.” demesinler.

Şimdi, bu kira sözleşmelerindeki artış konusu, ülkede yaşanan ekonomik sorunlar arttıkça iktidar çok sayıda mevcut delikten, işte, bir gün birini kapamaya çalışıyor, yarın öbürünü kapamaya çalışıyor yani bu konu da böyle bir konu. Ülkede enflasyon yüzde 100'leri geçmiş, yüzde 150'lere yaklaşmış, efendim, her şeyin fiyatı artmış, geçim sıkıntısı had safhada ve elde edilen ücret ertesi gün bitmiş vaziyete gelen bir ülkedeyiz. Kiralar yine had safhada yani neresinden tutarsanız tutun iktidarın yaratmış olduğu ekonomik travmadan dolayı yaşanan bir ekonomik buhran mevcut şu an. Bu işin iki boyutu var, bir tarafı kiracı, bir tarafı mülk sahibi boyutu var. Tabii ki gönül ister ki kiracının daha uygun koşulda kirasını ödemesi ama tersi tarafta da kapı komşusunun 2 katına kiraya verdiği bir yerde eğer iddiacı ve “Efendim, ben verilmiş olan yüzde 25'in üstüne çıkmam.” diyen bir kiracı varsa ciddi ihtilafların yaşandığı, hatta son dönemde kavgalara dönüşen anlaşmazlıkların olduğu bir düzenleme. Şimdi, hukuk boyutuyla bakarsanız sözleşme serbestisinin olduğu bir ülkede kira sözleşmesini, hele yapılan bir sözleşmeyi geriye dönük vaziyette sınırlamak aslında hukuka uygun değil. Buradaki bütün sorumluluk iktidarındır. Yaratınız bir ekonomik sıkıntı, şimdi kiracıyı nasıl kurtaralım derdindesiniz. Biz de istiyoruz kiracı gerçekten daha uygun koşulda kirasını versin ama siz ne yaparsanız yapın bugün en ucuz kira 10 bin lira olmuş, asgari ücret, işte, 11.500 seviyelerinde, kira olmuş aynı. Esas ekonominin temel sorunlarını çözerseniz, gelir seviyesini arttırırsanız, paranın değerini arttırırsanız bu düzenlemelere ihtiyaç kalmayacak. İşte, bunları başaramadığınız için de bugün “Kırayı hadi yüzde 25'le sınırlayalım.” Değerli arkadaşlar, yüzde 25 yerine, kira üzerinden makul değerlendirmeler yapılarak iki tarafı da vicdanen rahatsız etmeyecek bir düzenleme yapılmasında fayda var. Mülk sahibi de bundan

zarar görmesin, kiracı da fahiş bir kira ödemek zorunda kalmasın. Şimdi, burada, yüzde 25 konusuna yani kiracı boyutundan bakarsan bazı kiracılar da vicdanen rahatsız yani çıktığında aynı evi 2 katına kiraya verilen evler var. Yani bu gerçekten sıkıntı yaratan bir konu, sonuçta iki tarafı da etkileyen bir konu, makul, mantıklı bir çözümün daha doğru olacağına inanıyorum ve biz kiracıların gelir seviyesini arttıramadığımız müddetçe bu sorunlar yaşanmaya devam eder diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeye geçiyorum.

Buyurun.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10- (1) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan hükümlüler, izin bitimini takip eden yedi gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorundadır.

(2) 31/7/2023 tarihi itibarıyla geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle izinde bulunan ve ilgili mevzuat uyarınca cezalarının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına beş yıl ve daha az süre kalan hükümlülerin talebi aranmaksızın, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına infaz hakimî tarafından karar verilebilir.

(3) Yukarıdaki fıkralar uyarınca, izinden dönecek hükümlüler ile hakkında denetimli serbestlik kararı verilecek hükümlülere ilişkin hususlar, Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur.

(4) 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle cezası infaz edilip geçici 9 uncu maddenin beşinci fıkrası uyarınca Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla izinde bulunan hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreleri 105/A maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen yükümlülüklerle tabi olmadan geçirirler.

(5) Geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası uyarınca açık ceza infaz kurumuna gönderilen hükümlüler, 31/7/2023 tarihi itibarıyla açık ceza infaz kurumuna ayrılmış sayılır.

(6) Türk Ceza Kanununun İkinci Kitap Dördüncü Kısım Dördüncü, Beşinci, Altıncı ve Yedinci Bölümünde tanımlanan suçlar, Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlar ve örgüt faaliyeti kapsamında işlenen suçlar hariç olmak üzere, 31/7/2023 tarihi itibarıyla kapalı ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerden, toplam hapis cezası on yıldan az ise bir ayını, on yıl ve daha fazla ise üç ayını bu kurumlarda geçirip ilgili mevzuat uyarınca açık ceza infaz kurumlarına ayrılmasına üç yıl veya daha az süre kalanlar, bu şartların oluştuğu tarih itibarıyla açık ceza infaz kurumlarına ayrılabilir. Bu hükümlüler ile 31/7/2023 tarihinde geçici 9 uncu maddenin altıncı fıkrası kapsamında açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, talepleri hâlinde en az üç ay açık ceza infaz kurumunda kalmış olmak şartıyla ilgili mevzuat uyarınca cezaların denetimli serbestlik tedbiri altında infazı uygulamasından üç yıl erken yararlandırılır.

(7) Altıncı fıkra hükümleri 31/7/2023 tarihi itibarıyla;

- a) Hapis cezasının infazı 16, 16/A ve 17 nci maddeleri kapsamında ertelenmiş olan,
 b) Hapis cezasının infazı durdurulmuş olan,
 hükümlüler hakkında da uygulanır.

(8) Koşullu salıverilmenin geri alınması nedeniyle 31/7/2023 tarihi itibarıyla cezası aynen infaz edilen veya ikinci defa mükerrer olup 31/7/2023 tarihi itibarıyla bu cezanın infazı için ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin bu cezalarının infazı bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanmaz. Bu hükümlülerin 31/7/2023 tarihi itibarıyla kesinleşmiş ancak infaz edilmemiş diğer hapis cezaları bakımından altıncı fıkra hükümleri uygulanır.”

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun lütfen.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, Covid sürecinde İnfaz Kanunu’na ilişkin infaz süreleri, kapalıdan açık cezaevine geçme, açık cezaevindeki cezasını çeken hükümlülerle ilgili, mahkûmlarla ilgili Covid sürecinde bir esneklik sağlanmış ve onların dışarıda, açık cezaevlerinin dışında sürelerini tamamlamalarıyla ilgili bir imkân getirilmişti ve bu yaşanan süreçte çeşitli defalarla da biz yine burada kanunlar yaparak bu süreleri uzatmıştık. Şimdi, bunların içerisinde gerçekten belli iş yerlerine gidip çalışanlar, istihdam edilenler olduğuna ilişkin tespitler yapıldı. Bu tespitlerin doğrultusunda bu uygulamanın da önemi gözetilerek burada 31 Temmuzda yaptığımız kanunun son mühletinin dolma süresine gelmek üzereyiz. Dolayısıyla Meclisimiz de bu süreç içerisinde çalışmalarına ara vereceği için bu 31 Temmuzdaki tarihle ilgili bir düzenleme yapma, bir karar verme aciliyeti ortaya çıktı. Bundan dolayı da biz bu maddeyi Komisyonumuzun takdirlerine arz etmek üzere buraya getirdik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka bir söz yoksa 2’nci önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, söz istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, oylamadan önce söz talebinde bulunursanız, oylama işlemini başlatmayalım.

Buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Tamam Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, önce yeri gelmişken şunu söyleyeyim, hani bu teklifle dolaylı da olsa ilgisi olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyetin 100’üncü yılındayız ve toplumda büyük bir af beklentisi var, öyle ya da böyle ve emin olun, seçimlerden çok önce, seçim sonuçları nasıl şekillenirse şekillensin Cumhuriyetin 100’üncü yılı nedeniyle cezaevindeki on binlerce kişi bir af düzenlemesi olacağını bekliyor. Bu, sadece Covid nedeniyle yapılmış bir düzenleme ve bu Covid düzenlemesi de yine içerisinde bir sürü istisna barındırıyor. Biz, bunun, bu istisnaların doğru olmadığını düşünüyoruz. Yani Covid’den sadece hükümlülerin bir kısmının etkilenip bir kısmının etkilenmediğini söylemek adil olmayacaktır, hakkaniyete de uygun olmayacaktır. Gerçekten, cezasının belirli bir kısmını tamamlamış, açık cezaevine geçme koşullarına sahip olan kişilerden denetimli serbestlik süresinin belirli bir süreye ulaşmış olanlar için dışarı çıkma olanağı tanındı, her seferinde altışar ay, birer yıllık sürelerle uzatıldı; şimdi kalıcı hâle getiriliyor diyebiliriz. Yani dolaylı biçimde aslında cezaların infazının bir kısmını affetme mahiyetinde bir düzenleme olduğunu söylemek mümkün. Genel olarak buna bir itirazımız yok, bu düzenlemeyi desteklediğimizi belirtmek isterim. Tek sorun şu: Bunun kapsamının genişletilmesi gerekir fakat

bunun kapsamının genişletilmesinin de yeterli olmadığını düşünüyoruz. Gerçekten, toplumda, elbette belirli bazı suçların kapsam dışında tutulup tutulmayacağı konusunda başta Adalet Komisyonu olmak üzere ciddi bir tartışma yürütülmesi gerekiyor fakat toplumun böyle bir beklentisi olduğunun da hatırlatılmasında yarar var diyorum.

Teşekkür ediyorum Başkan.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, hayırlara vesile olsun.

Plan ve Bütçe Komisyonunun yeni bir yetkisi var: Af da getirebiliyor!

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Daha neler göreceğiz!

VELİ AĞBABA (Malatya) – Daha neler göreceğiz valla, bu “torba yasa” denilen ucubeyle daha neler göreceğiz, neler!

Şimdi, tabii, burada Covid’le başlayan, özellikle açık cezaevinde olan insanların dışarı çıkarılmasıyla ilgili de bir şey var yani cezaevine girmemesiyle ilgili bir şey var. Ama tabii, şimdi burada bu konular konuşulunca cezaevlerinde çok problem var, onları da ifade etmek istiyorum. Ama bu madde keşke ilgili komisyonlarda görüşülseydi, Plan ve Bütçe Komisyonunun işi olduğunu düşünmüyorum ben.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Evet, önerge üzerinde başka söz yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeye geçiyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, peş peşe 3 önerge aslında birbiriyle benzer, alakalı önergeler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tek tek işleme koyalım.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

‘EK MADDE 86- Bu Kanuna göre emekli, adi malullük, vazife malullüğü aylığı ile dul ve yetim aylığı bağlananlara, ödenen aylıklar ve bu Kanunun ek 81 ve ek 85 inci maddeleri uyarınca yapılan ek ödemeler hariç aylıkları ile birlikte her ay itibarıyla yapılan ödemeler toplamının %6,34’ü oranında ilave ödeme yapılır.

Bu ödeme Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından ödenmesini izleyen iki ay içinde faturası karşılığında Hazine’den tahsil edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak ödeme, 8/2/2006 tarihli ve 5454 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca yapılacak ek ödemenin matrahına dahil edilmez.

Yukarıdaki hükümler 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılar ile hak sahipleri hakkında ilgisine göre uygulanır.”

Orhan Yegin

Ankara

Yaşar Kırkpınar

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin, söz talebiniz mi var?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Maddeyle, 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan emekli memurlar ile hak sahiplerine ödenen aylıkların yüzde 25 oranında artırılması sağlanarak emekli ve hak sahiplerinin refahlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, buyurun Sayın Yegin.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, ben bu ve peşi sıra gelen 2 maddeyle ilgili de bir cümle söyleyeceğim, sonra gerekçeleri okunsun.

Biz, burada, emekli aylıklarımızın kök aylıklarının tamamına yüzde 25 oranında zam gelmesini öneren önergelerimizi sunuyoruz. Bu, toplu sözleşme gereği memurlarımıza gelecek olan zammın, gelmesi gereken zammın BAĞ-KUR ve sigortalı çalışan emeklilerimizin alması gereken enflasyon farkını da dâhil ettiğimizde bunların üzerine yapılan refah payıyla beraber tamamına, tamamının emekli aylıklarına, kök aylıklarına -bunun altını çizerek söylemek istiyorum- yüzde 25 oranında bir artış getirilmesini öneren önergelerimizi sunuyoruz. Bunun altını çizmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bizim de benzer konularda önergelerimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam, bir saniye... Özür dilerim.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu maddeyle ilgili bizim de önerilerimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman şöyle yapalım: Bu önergeyle alakalı işleme koyalım, sonra sizin önergelerinizi işleme koyayım. Bununla alakalı karışmasın çünkü madde değil, madde ihdası olduğu için bunlar.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Tamam, tamam, olur. Beraber olsun diye demedim hani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tamam. Şöyle: Bu önergeyle alakalı, bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Söz talebimiz var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Söz talebimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle: Bununla alakalı mı, sizin önergenizle alakalı mı?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Benim bununla alakalı.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Benim de bununla alakalı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman Sayın Temelli, buyurun lütfen.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Şimdi, Sayın Yegin ısrarla “kök” dedi. Bunun ne anlama geldiğini biliyoruz çünkü “En az emekli maaşı 7.500 lira olsun.” dendiğinde -buradaki kanunla yapılmıştı- demek ki yanlış bir uygulamamış. Şimdi, köke yüzde 25 yaptığınızda en az emekli maaş düzeyine gelmişse demek ki hiç zam almamış olacak. Dolayısıyla böyle bir hesap hatası karşımıza çıkar. O zaman, en az emekli aylığının yeniden belli bir düzeye çıkarılması gerekmez mi? Gerekir. Şimdi, en az emekli aylığı 7.500 liraysa en düşük emekli maaşı 5.500 lira diye bunu 7.500 liraya çıkarmadınız mı? Evet. Şimdi, 5.500 liraya yüzde 25 yaptığınızda 7.500 lirayı geçmediğine göre 7.500 lira emekli maaşı alan hiç zam almamış olacak. Ben mi yanlışlıyorum? Böyle. Demek ki bir hata var burada.

İkincisi, yüzde 25 acaba yeterli mi emekliler için? Bu da tartışmalı. Örneğin, ortalama şu anda ücret artışları ne oldu? Seyyanenle beraber baktığımızda, ortalama ücret artışları, yanlış hesaplıyor olabilirim ama yüzde 35’in üzerinde. Dolayısıyla emekli insanlar ki Türkiye’de 15 milyona yakın emekli var ve bu anlamda görelî bir refah kaybına da uğruyor.

Üçüncü bir şey -bu da bir önceki konuştuğumuz maddelerde seyyanen ücret zammını savunan arkadaşlar için söylüyorum- demek ki seyyanen o kadar doğru değilmiş ki emeklilere seyyanen vermediniz, oransal yaptınız. Doğru olan oransal zam yapmaktır çünkü. Eğer seyyanen doğru olsaydı emeklilere de derdiniz ki: “5 bin lira da size seyyanen veriyoruz.” Çünkü bu seyyanen zamların ne denli hatalı olduğunu zaten ileride yaşayacağız ama siz zaten bu maddeyi getirerek kendiniz de bizi doğrulamış oldunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Ağbaba.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, tabii, burada öncelikle bu yüzde 25 zammının yeterli olmadığını sözlerimin başında söyleyeyim. Tabii, bu emeklilere zam yapılmaması, daha doğrusu yüzde 17,55 yapılması kamuoyunda büyük bir tepkiyle karşılanmıştı, sanırım bunu düzeltme yoluna gidiyoruz da bu emeklilere yetmez.

Ayrıca, en düşük emekli maaşıyla ilgili yine bir şey yok burada, 7.500’le ilgili bir düzenleme yok. En büyük sorunu yaşayan tabii ki 7.500 lira en düşük emekli maaşı alan insanlar ama yani biraz önce de sendika temsilcileri ifade etti, bu seyyanen zammın memurlarla ilgili, özellikle emekli olmak isteyenlerle ilgili büyük bir problem çıkaracağı şimdiden gözüküyor. Aslında bu yanıştan da dönülmesi lazım yani siz “En düşük memur maaşını 22 bin lira yapıyorum.” diyorsunuz ama büyük bir karmaşıklığa da büyük bir mağduriyete de aslında şimdiden imza atıyorsunuz. Yine, sendika başkanı arkadaşlarımız söyledi, şimdiden 70 yaşı, 75 yaşı emeklilik olarak hedefleyen memurlar doğuyor, bu büyük bir mağduriyete yol açacak. Ayrıca, Sayın Başkan, bu tür ciddi -yani kanunların hepsi ciddi ama- toplumun geniş kesimini, yaklaşık 10 milyona yakın emekliyi ilgilendiren meselelerin de kamuoyunda biraz tartışılması gerekiyor. Saat 23.01’de böyle bir teklifin getirilmesini de anlamlı ve manidar bulduğumuzu söylemek istiyoruz. Yüzde 25 hiç yeterli değil, bunu söyleyelim. Yani bugün hem ENAG’a göre hem İstanbul Sanayi Odasının enflasyon rakamlarına göre bakıldığında bu rakam gerçekçi değil, yüzde 25 olması kabul edilemez. Birazdan bizim de önergemiz var bu konuyla ilgili ama böyle bir torba yasada gece yarısı, gecekondu gibi bir teklifi de doğru bulmadığımı söylemek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şöyle bir durum var; şimdi burada CHP Grubunun da önergesi var, bu AK PARTİ Grubunun.

Şimdi, söz talepleri var Sayın Bakırloğlu ve Sayın Akay’ın.

Sizin önergelerinizle alakalı mı? O önergeler üzerinde söz vereyim size, bunu oylayayım, geçeyim.

CEVDET AKAY (Karabük) – Yok, Sayın Temelli’nin söylediğine bir açıklık getirmek istiyorum, orada bir yanlış anlaşma olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O zaman buyurun, hızlıca Sayın Akay.

CEVDET AKAY (Karabük) – Burada, şimdi en düşük emekli maaşı 7.500 diyelim değil mi? 5.500’den 7.500’e çıktığında, 5.500’e yüzde 25 uygulayın 1.375 yapar, 7.500’ün üzerine 1.375’in eklenmesi gerekiyor. Öyle eklendiği zaman da...

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Öyle mi?

CEVDET AKAY (Karabük) – Evet, tabii, 8.875 yapar.

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hayır, değil, öyle değil.

CEVDET AKAY (Karabük) – Öyle olması lazım.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 7.500’e olmuyor.

CEVDET AKAY (Karabük) – Öyle olmazsa bir anlamı yok zaten o zaman yani.

VELİ AĞBABA (Malatya) – 7.500 en düşük emekli maaşını değiştirmiyorlar ama.

CEVDET AKAY (Karabük) – Tamam, 7.500 maaşın üzerine hangi zammı ekleyeceksiniz?

SEZAI TEMELLİ (Muş) – Hiçbir şey.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Hiçbir şey.

CEVDET AKAY (Karabük) – Olmaz öyle ama yani.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Akay, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu, buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, esasında çok yanlış verilerle yanlış şeyleri tartışıyoruz, bu olacak iş değil yani kalkıp da TÜİK’in enflasyon verilerini doğru kabul edip de milyonlarca, bakın, milyonlarca emeklinin hakkı gasbediliyor. Yani şu an burada yapılan şey gasptır arkadaşlar. Yani yüzde 19,55 değil, yüzde 17,55 değil, yüzde 25 olsun denmekte anladığım kadarıyla burada. Burada olması gereken şey şu -bizim bu konuda önergemiz de olacak- en düşük emekli maaşının asgari ücret kadar olması lazım çünkü bu memlekette geçmişte bu böyleydi. 2003 yılında 4/A SSK’lı asgari emekli maaşı 1,5 asgari ücret kadarmış, 2003 yılında 4/B esnaf BAĞ-KUR’unun maaşı 1,6 asgari ücret kadarmış, çiftçi BAĞ-KUR’unun maaşı 1,16 asgari ücret kadarmış, en düşük memur maaşı ve en düşük memur emekli maaşı da 2 asgari ücret kadarmış. Yani bizim emeklilerimizi 2003 yılındaki alım gücüne ulaştırmamız lazım ve bu kabul edilebilir bir şey değil. Biraz evvel size ben TÜİK’in sepetindeki et fiyatlarından bahsettim, ekmek fiyatından bahsettim. TÜİK şu anda emekçilerimizin hakkını gasbediyor, göz göre göre gasbediyor ve biz de burada hiçbir şey olmamış gibi bakıyoruz. Ya, şu anda burada, bu memlekette...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu, toparlayalım lütfen.

Buyurun.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şu aramızdaki yani buradaki insanlardan TÜİK’in rakamlarının doğru olduğuna inanan bir Allah’ın kulu var mı ya, bir Allah’ın kulu var mı? Ya, biri çıksın “Var.” desin ya. Sayın vekiller, bir şey soruyorum yani buna inanan bir insan var mı diye bir soru sordum, çok basit bir soru sordum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlıoğlu, bir müsaade eder misiniz... Şöyle...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Sayın Bakanım, siz diyebilirsiniz ki “Ben TÜİK’in rakamlarına inanıyorum.” Bu kadar basit, neyi tartışıyoruz burada.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, bir saniye.

Şimdi, şöyle, tabii, siz milletvekilisiniz, görüşlerinizi belirtmekte özgürsünüz fakat karşı, diğer milletvekillerini de bir sorgulama noktasında değilsiniz yani biraz o tarafa doğru gidiyor. Lütfen görüşlerinizi ifade edin.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yok, sorgulama değil, çok basit bir soru sordum. Bakın...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yok, lütfen görüşlerinizi ifade edin. Önergeleriniz de var...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Görüşlerini ifade ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – O noktada bir itirazım yok ama...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bakın, bir şey söyleyeyim; beş yıldan beri milletvekilliği yapıyorum, Sanayi Komisyonundaydım, bakanlar, bürokratlar gelirdi, en ufak bir şey söylediğimiz zaman bütün Adalet ve Kalkınma Partili milletvekilleri o bürokrati savunmaya geçerd, o bakanı savunmaya geçerd, Adalet ve Kalkınma Partisinin yapmış olduğu her türlü icraatı savunmaya geçerd. Bir şey soruyorum ya, şu anda TÜİK kurumunun vermiş olduğu rakamların doğru olduğuna inanıyor musunuz diyorum, bir tanesi bir şey demiyor. Yani her şeyi savunan, yanlış dahi savunan Adalet ve Kalkınma Partili milletvekillerine çok basit bir soru sordum; TÜİK’in rakamlarının doğru olduğuna inanıyor musunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, devletin kurumu bu. Devletin bir kurumu var, orada yayınladığı istatistikler var...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Evet, tamam, siz inanıyorsunuz ama Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – ...görevlerini yanlış yaparlarsa denetim kurumları vardır. Dolayısıyla elimize gelen veriler, açıkladıkları rakamlar resmî rakamlardır.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Resmî olması doğru. İnanıyor musunuz, onu soruyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Resmî rakamlara göre hareket etmemiz lazım. Şimdi, bu sorgulamaya girersek işin içinden çıkamayız Sayın Bakırlioğlu.

Çok teşekkür ediyorum.

Önerge üzerinde sözler bitmiştir.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeye geçiyorum ve önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 31/5/2006 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 97- 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine;

a) 2023 yılı Ocak ayından önce bağlanmış ve 2023 yılı Ocak ödeme döneminde Kanunun geçici 92 nci maddesine göre artırılmış gelir ve aylık tutarları,

b) 2023 yılında bağlanacak malullük, yaşlılık veya ölüm aylıklarının 27 nci, 29 uncu, 33 üncü ve geçici 2 nci maddelere göre 2023 yılı Ocak ayı itibarıyla hesaplanan ve geçici 92 nci maddesine göre artırılmış tutarları,

dosya bazında ödenmesi gereken miktar esas alınmak kaydıyla 2023 yılı Temmuz ödeme döneminden geçerli olmak üzere % 25 artırılır.

Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şekilde artırılan gelir ve aylıklar, 2023 yılı Temmuz ödeme döneminde 55 inci maddeye göre ayrıca artırılmaz.”

Orhan Yeğin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Yegin, gerekçe mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe.

Gerekçe:

Maddeyle, 4’üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalı ve hak sahiplerine ödenen gelir ve aylıkların yüzde 25 oranında artırılarak sigortalı ve hak sahiplerinin refahlarının yükseltilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, maddeye eklenen ikinci fıkrayla gelir ve aylıklara aynı dönemde yapılacak artışa ilişkin 5510 sayılı Kanun’un 55’inci maddesi uyarınca uygulanmaması amaçlanmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE...- 31/5/2006 tarihli 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 43 üncü maddesinde yer alan “126.000” ibaresi “133.988” şeklinde ve “115.225” ibaresi “122.530” şeklinde değiştirilmiştir.

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, Sayın Yegin, gerekçe mi?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe.

Gerekçe:

Maddeyle, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nun 43’üncü maddesine istinaden emekli aylığı alanların emekli aylıklarının 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan emekli memurlar ile hak sahiplerine ödenen aylıklarda yapılacak yüzde 25 oranındaki artışa paralel olarak yeniden düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Şimdi CHP grubunun 3 tane aynı maliyette ayrı ayrı önergesi vardır, okutup işlem alacağım.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

“Madde – 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde: Bu Kanunun 4/a ve 4/b maddesi kapsamında bulunan ve bu Kanun ve mülga Sosyal Güvenlik Kanunlarına göre gelir ve aylık almakta sigortalılara ödenen aylıklar ve gelirler bu Kanunun 55. Maddesi hükümlerine tabi olmaksızın 01/07/2023 tarihinden itibaren % 34 oranında zamlı olarak ödenir.

Rahmi Aşkın Türel

Veli Ağbaba

Cevdet Akay

İzmir

Malatya

Karabük

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu

Tahsin Ocaklı

Antalya

Manisa

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe mi, söz talebiniz var mı Sayın Ağbaba?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Konuşayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Tabii ki Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, çok teşekkür ederim.

Tabii, biraz önce AK PARTİ milletvekili Sayın Yegin'in önergesiyle yüzde 25 de emekliye zam yapıldı. Şimdi, bu oranın çok düşük olduğunu hep beraber görüyoruz. Hem artan dolar kuru hem enflasyon nedeniyle aslında bugün yapılan o yüzde 25'lik zammın bile eridiğini görüyoruz. Bugünkü KDV'deki artan... Hem yüzde 18'in yüzde 20'ye yükseltilmesi, yüzde 8'in yüzde 10'a yükseltilmesi gibi birçok zam nedeniyle zaten bu maaşların bir anlamı kalmadı. Ayrıca, bu KDV'den sonra ve artan döviz kurundan sonra birçok ürünün de fiyatlarının artacağını görüyoruz. Bu nedenle bu önergemizin, bu teklifimizin kabul edilmesini istiyoruz. Kanunun 55'inci maddesi hükümlerine göre tabi olmaksızın aylık alma... Sigortalılara ödenen aylıklara yüzde 34 oranında zam yapılmasını öneriyoruz. Teklifi de Komisyonun takdirlerine sunuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, CHP Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir sonraki önergeye geçiyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

“Madde – 25.06.2001 tarih ve Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

Geçici Madde: Bu Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşlarda 657 sayılı Kanun ve diğer personel kanunlarına tabi olarak çalışmakta iken 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile mülga Sosyal Güvenlik Kanunlarına göre emekli olan tüm devlet memurları ile sözleşme personele ödenen aylıklar bu kanunun 28. Maddesine göre yapılan toplu sözleşme zamlarına bağlı olmaksızın 01.07.2023 tarihinden itibaren % 34 oranında zamlı olarak ödenir.

Rahmi Aşkın Türeli

Veli Ağbaba

Cevdet Akay

İzmir

Malatya

Karabük

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Tahsin Ocaklı

Antalya

Manisa

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyoruz.

Gerekçe:

Dolar kuru itibarıyla verilen asgari ücretin on beş gün içerisinde yaklaşık 50 dolar eridiği enflasyonist ortamda memur emeklerinin almakta oldukları aylıklar için yapılan yüzde 17,55'lik zam son derece yetersiz bulunmaktadır. Teklifte, alım gücü iyiden iyiye zayıflayan söz konusu emekli kesimi için ilave bir zam önerilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli milletvekilleri, CHP Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir sonraki önergeyi işleme koyuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz. 7/7/2023

“Madde – 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun ek 19 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki “ 7.500 Türk lirasından” ibaresi ”net asgari ücretten” şeklinde değiştirilmiştir.”

Mustafa Erdem

Tahsin Ocaklı

Cevdet Akay

Antalya

Rize

Karabük

Cavit Arı

Ahmet Vehbi Bakırloğlu

Antalya

Manisa

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe mi görüş mü?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Görüş.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizin bildiği gibi, en düşük emekli maaşı 7.500 TL. Tabii, bu 7.500 TL'nin bir emeklinin karnını doyurması bile mümkün değil. Özellikle son dönemde artan kiralara barınma sorununu çözemiyor. Bir emekli eğer 7.500 lira maaş alıyorsa barınması mümkün değil, beslenmesi mümkün değil, yaşaması mümkün değil, giyinmesi mümkün değil. Yani bugün Plan Bütçe Komisyonunda birazdan göreceğiz, AK PARTİ'nin getirmiş olduğu önergelerin hiç acelesi yok, acil bir konu varsa emeklilerin yaşam mücadelesi. En düşük emekli maaşı 7.500 TL. Hiç olmazsa en düşük emekli maaşının asgari ücrete yükseltilmesini talep ediyoruz. Hakikaten hepiniz... Sizler çok emekli görüyor musunuz, görmüyor musunuz bilmiyorum ama biz hep emeklilerin içinde yaşıyoruz, vatandaşın içinde yaşıyoruz, halkın içinde yaşıyoruz dolayısıyla yaşanan

problemler büyük. Bir emeklinin bırakın sağlık sorununu çözmesini yaşaması mümkün değil. Bu 7.500 TL eğer kalırsa emeklinin yaşaması da mümkün değil. Burada hepimiz aslında bir samimiyet testinden geçiyoruz. Ya en düşük 7.500 TL alan emekli insanların maaşlarını asgari ücrete yükselteceğiz; hiç olmazsa barınmalarını, giyimlerini sağlayacağız ya da emeklileri yok sayacağız. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak en düşük emekli maaşının 11.400 TL'ye yükseltilmesini ısrarla talep ediyoruz. Bu konu önemli çünkü birazdan gelecek tekliflere, öngelere baktığımız zaman bundan daha önemli bir önerge yok, bundan daha acil bir önerge yok, bundan daha ciddi bir teklif yok. En düşük emekli maaşının 11.400 TL olması teklifini Plan Bütçe Komisyonuna da sunuyoruz ve bunun hepimiz için bir samimiyet testi olacağını da ifade etmek istiyorum. Kim emeklinin yanında, kim kur korumalı mevduata para yatıran zenginlerin yanında, kim 5'li çetenin yanında, kim açlık sınırının altında yaşayan, 7.500 TL alan emeklinin yanında hep beraber birazdan göreceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Türelî, buyurun. Gerçi izah etti Ağbaba ama buyurun size de söz verelim.

RAHMÎ AŞKIN TÜRELÎ (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, genel anlamda bu madde ve diğer konuştuğumuz hikâye... Sonra memurlarla ilgili bir önergemiz de gelecek. Buradaki sıkıntı şu: Asgari ücret bir kere asgari ücret olmaktan çıktı. Dünyanın her yerinde “asgari ücret” demek toplumun yüzde 5'inin, yüzde 6'sının, en fazla yüzde 8'inin bir düşük ücret aldığı seviyedir, ortalama ücret seviyeleri hep bunun üzerinde gerçekleşir. Fakat, son dönemlerde Türkiye'de ortalama ücretler asgari ücrete yakınsadı. Bunun birkaç nedeni var: Birincisi, ücretlerin yeteri kadar artmaması, ikincisi de memur ve emeklilere verilen ücret artışlarının asgari ücretin altında olması nedeniyle asgari ücretle üst üste gelmeye başladı ve bir süre sonra bunlar ciddi anlamda bir mahrumiyet içinde olmaya başladılar. Özellikle, emeklilerin bu aldıkları maaşla hayatlarını geçindirmeleri mümkün değil. Bunlar yıllarca çalışmış insanlar, primini ödemiş olan insanlar. Artık belli bir yaşa geldikten sonra o geçmişte yaptıkları çalışmalarla, ödedikleri primle rahat yaşamaları gerekirken ne yazık ki bu yaşama koşullarından yoksunlar. Dünyanın her yerine baktığınız zaman emeklilerin bütün ülkelerde güzel yaşadığını, tatilini yaptığını, çalışırkenki yaşam standardını devam ettirdiğini görürken Türkiye'de ise emeklinin durumunun hiç bunlarla ilişkili olmadığını görüyoruz. Bu anlamda da buradaki şeyimizde en azından en düşük emekli maaşı asgari ücret kadar olsun ve genel anlamda biraz önce söylediğimiz bu yüzde 25 değil -yüzde 25'i yeterli görmüyoruz- en azından asgari ücret kadar emekli maaşının artması gerektiğini bu çerçevede değerlendiriyoruz. İstedığımız ücreti oturup da bir maliyet unsuru olarak gören bir yaklaşımın içinde değiliz. Türkiye'nin ihtiyacı olan yüksek katma değerli bir üretim yapısıdır, teknoloji yoğunluğu yüksek bir üretim yapısıdır; bu da nitelikli emeğe dayanır. Ücret seviyelerinin yüksek olduğu bir ekonomik yapıyı Türkiye'de yaratmak zorundayız. Bu anlamda ücretler önemli. Hem o ücret seviyeleri insan gibi yaşanacak seviyede olacak hem de emeğin millî gelirden aldığı payı arttırmak zorundayız. Bütün bu önerilerimizin de hep bu kapsam içinde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum Sayın Türelî.

CHP Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Bir sonraki önergeyi işleme alıyorum.

Buyurun.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 5/4/2023 tarihli ve 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “alanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile yerleşme ve yapılaşma için zorunluluk bulunması halinde orman vasıflı alanlar” ibaresi ve bu fıkraya aşağıdaki cümleler eklenmiş* ikinci fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “belirtilen” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya orman vasıflı” ibaresi eklenmiştir.

“Bu çerçevede belirlenen alanlar içinde yabancı ve aşılı zeytinlik ile zeytinlik sahalarının bulunması halinde bu alan içinde kurulacak iskan yerleri uygulamasında; 26/1/1939 tarihli ve 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanununun 20 nci maddesi hükümleri uygulanmaz. Bu madde kapsamındaki geçici veya kesin iskân sahaları içinde kalan taşınmazlar üzerindeki binaların asgarî levazım bedeli ile ağaçların ve sair muhdesatların bedeli; 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun 19 uncu maddesinde yer alan sınırlamaya tabi olmaksızın muhdesat sahiplerine ödenir.””

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yegin, izahat mı yapacaksınız?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Evet Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Değerli Başkanım, genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde geçici veya kesin iskân alanları hâlihazırda fay hattına mesafe, zemin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlık gibi kriterler gözetilerek belirlenmekte ve AFAD görev ve yetkileri saklı kalmak kaydıyla Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çalışma ve incelemeleri neticesinde depremde etkilenen illerde iskân sahası olarak belirlenen bölgeler Çevre Bakanlığı tarafından geçici veya kesin iskân alanı olarak onaylanmaktadır ancak hâlihazırda afetten etkilenen bazı illerde fay hattına mesafe, zemin elverişliliği, yerleşim merkezine yakınlık gibi kriterlere sahip konut yapımına elverişli yeterli alanlar ve mekânlar bulunmamasından kaynaklı mera ve orman nitelikli taşınmazların da bu depremzedelerimizin ihtiyaçlarının ivedilikle karşılanması açısından kullanımı elzem hâle gelmiştir. Bu sebeple, kriterlere uygun olmak kaydıyla asgari seviyede mera ve orman nitelikli taşınmazın da geçici veya kesin iskân olarak kullanılmasıyla ilgili bir önerge veriyoruz.

Teşekkür ediyoruz Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, TOKİ Başkanımız burada mı?

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Evet, buradayım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu konuyla alakalı sizin teknik bir açıklamanız olacak mı? Dolayısıyla, bu işi yürüten kurumun başında olarak bu depremde etkilenen illerin, yıkılan binaların yapımıyla alakalı bir yetki talebiniz var. Komisyonumuza bu konuda bir teknik bilgi vererseniz -Türkiye'nin genelinde değil sadece bu depremin etkilediği illerde diye biliyorum- bir açıklama yaparsanız Komisyon bu konuda bilgi sahibi olsun.

Buyurun lütfen, izahat yapalım.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Teşekkürler Başkanım.

Sayın milletvekillerim, tabii, tüm vekillerimizin malumu olduğu üzere ilk başta “11 ilde” diye adlandırıldı bu deprem ama tabii, etkilenen diğer illerimiz de 15 il de dâhil edildi ama tabii, ağırlıklı olarak burada biz 11 ille ilgili bir çalışma yaptık, diğer illerle ilgili bu kanundan kaynaklı bir durumumuz söz konusu değil.

Şimdi, tabii, bu afetten etkilenen özellikle Hatay, Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya ve Gaziantep gibi büyük illerimizde, tabii, buralarda, tüm bu depremden etkilenen illerde 680 bin konut, ticaret ve diğer ahır, köy konutlarıyla birlikte toplamda 800 bine yakın bağımsız bölümün yenilenmesi gerekiyor.

Şimdi, tabii, depremde özellikle bu saydığım 4 il çok fazlaca etkilenmiş durumda. Tabii, bu etkilenmenin en önemli sebeplerinden bir tanesi buralardan fay hatlarının geçmesiyle birlikte burada daha önce imara açılan alanların zeminleri bakımından sakıncalı yerler söz konusu. Bununla birlikte, tabii, planlı kentleşmenin de çok yeterli olmadığını görüyoruz. Bu çerçevede, merkezde yapılacak konutlarla birlikte buradaki yapı yoğunluğunu azaltmak maksadıyla “rezerv konut alanı” dediğimiz şehrin yeni gelişme bölgelerinde uygun alanlarda bir kısım konutları yapmamız gerekir. Bunlar da yaklaşık 200-250 bin -tabii, bu, ihtiyaca göre- ama bizim öngörümüz 300 binden daha yukarıda olmayacağını düşünüyoruz rezerv konut alanlarında. Bu rezerv konut alanlarının illerdeki hem o yapı yoğunluğunu hem de tabii, bu şehirler tekrar inşa edilirken aslında oralaradaki sosyal donatı açıkları, sosyal donatı eksikliklerinin de giderilmesi suretiyle planlanması gerekiyor.

Hatay özelinde baktığımız zaman da tabii, Hatay’daki şehirleşmenin, bir kısım yerleşimin Amik Ovası’nda olduğu, sağlam zeminlerin daha çok Amanos Dağları’na doğru olduğu... Tabii, sadece bizim burada değil, Türkiye’nin genelinde hazine arazileri ve meralar aslında bir şekilde kimi ecrimisil ödenmek şeyiyle, bazılarında ecrimisil ödenmeden vatandaş tarafından tarımsal amaçlı kullanılabiliyor. Şimdi, bu alanların içerisinde tabii, aşıllı olmayan yabani zeytin ağaçları da bununla birlikte, aşıllı olan zeytin ağaçları da olabiliyor. Biz alternatif başka alanlar bulmak için zaten gayret gösteriyoruz yani zaten hiçbirimizin zorunluluk olmadığı süreçte bu alanlara girme gibi bir düşüncesi yok ama tabii, buradan bir de şunu söylemek isterim sayın vekillerimize: Burası tamamen... Burada herhangi bir şekilde bir proje geliştirilerek daha sonradan kullanılacak alanlar yaratılmak istenilmiyor, sadece bu depremlere için bu alanlar kullanılacak. Burada bir kanuni düzenleme yapılmasını yüce Meclisimizden talep ediyoruz.

Bununla birlikte, tabii, Mera Kanunu’nda ve Orman Kanunu’nda bazı hususlar söz konusu hazine arazileriyle ilgili, mesela şöyle: Vatandaş tarafından eğer hazine arazisi işgal edilmişse ve devlet de buna herhangi bir şekilde müdahale etmemişse, fiilen orada da bir üzüm bahçesi ya da bir başka tarımsal faaliyet söz konusuysa bunu Yargıtayın içtihat kararlarına dayalı olarak... Ki orada kararda şunu söylüyor: “Devlet müdahale etmemiştir, dolayısıyla ödeyebilirsiniz.” diye içtihat getiriyor ama meradaysa şöyle bir şey diyor: “Bırakın ödemeyi, orada merayı eski hâline getirmek için yapılacak masraflar dahi vatandaştan karşılanmalı.” yani mesela, diyelim ki merada üzüm bahçesi yapmış durumda... Ama biz -yine vurguluyorum- çok zorunlu olmadıkça zaten bu alanlara girmiyoruz. Toplam metrekaresi de vereceğim ben, toplam proje alanını. Şimdi, tabii, insanlar depremden burada, kanun böyle dediği için biz vatandaşın üzüm bahçesini ödemek zorundayız; cevizini, zeytinliğini ödemek zorundayız aslında biraz da resmiyette zeytinlik olarak gösterilmiş olmasına rağmen.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ömer Bey, toparlayalım biraz.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Tamam Sayın Başkanım.

Dolayısıyla hem vatandaşın yeni yerleşim alanlarını sağlayalım hem de vatandaşın eğer kullanıyorsa burada uğrayacakları zararları da kendilerine ödeyelim diyoruz Başkanım. Başka, bilmiyorum...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım soru sorabilir miyiz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ömer Bey, 4 il depremten en çok etkilenen il, siz 15 il dediniz; diğer iller hangileri?

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Yani tabii, aslında bizim şu anda uygulama yaptığımız diyeyim Adana, Adıyaman, Batman, Bingöl, Diyarbakır, Elâzığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kayseri, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa, Sivas; 3 il daha buna...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani bu sadece 15 ili mi kapsayacak?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, evet.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Evet, sadece bu...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir saniye... Sayın Bulut, bir saniye.

Sayın Ağbaba, bu konu şu: Burada yapılacak olan konutlar bir, depremzedelere verilmek kaydıyla bu alanları kullanabilir.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Burada öyle bir ibare var mı?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bu içine koyduğu kanun...

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Var, Kanun 6/2/2003 tarihinde...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bulut...

Bu içine koyduğu, dercettiği kanun onu emrediyor, onun dışına çıkamaz.

Depreme yönelik konut yapılacak bu illerde ve sadece depremten etkilenen insanlara vermek kaydıyla bunu kullanabilir, onun haricinde “Ben burada konut yapayım, bunu satayım.” noktasına gidemez TOKİ.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi burada çok ciddi kuşklar var yani...

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Başkanım, bana müsaade ederseniz bir hususu da söylemek isterim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sivas veya Kayseri niye var örneğin?

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Sayın Vekilim, yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sivas’ın da Gürün ilçesinde, yanlış hatırlamıyorsam Kayseri’nin de etkilenen yerleri var.

Sayın Bulut, buyurun.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Sayın Milletvekilim, şimdi, tabii, biz bu alanları planlarken -ben hani imkân olsa burada size planları da gösterebilirim- yüzde 50’nin üzerinde “DOP” dediğimiz alanlar oluşturuyoruz yani donatı alanları, bunların çoğu yeşil alan. Ağırlıklı olarak bu zeytin ve diğer nitelikli ağaçların bulunduğu bölgeleri biz yeşil alan olarak zaten projenin içerisinde değerlendiriyoruz yani o hassasiyeti, oradaki yeşil dokuyu azaltma noktasında maksimum ölçüde hassasiyet gösteriyor, sayın vekillerimizin bunu da bilmesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Toplam 18 il olduğunu nereden bileceğiz biz?

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Şöyle, Sayın Vekilim: Çünkü “6/2/2023” diyor ya, o depremi tanınıyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Orada 11 il var.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Orada o depremdeki...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba bir saniye, Sayın Bulut bir saniye.

Sayın Bakan Yardımcısı Gürgen, buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – 6 Şubat depreminde “genel hayata etkililik” kararı alınan 18 il -isterseniz onları sayabilirim- ihtiyaç olan yerleri söylediği için Başkanımız oradaki sayıların farklılığı o. 18 il için “genel hayata etkililik” karar alınmıştır Sayın Vekilim, o yüzden 18.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – 10 taneydi, daha sonra peyderpey çıkarttılar.

CAVİT ARI (Antalya) – Biraz açık yazsaydınız...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kanun tekniği açısından böyle.

CAVİT ARI (Antalya) – Kanun tekniği açısından iller yazılabilir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun Sayın Ağbaba, size söz vereyim görüşlerinizi ifade edin.

Buyurun lütfen.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, tabii, öncelikle böyle bir kanunun Plan ve Bütçe Komisyonu ile ilgili alakası yok yine. Ya, bunun gelmesi gereken, bunun yeri Çevre Komisyonu. Şimdi yani bunun burada görüşülmesi, gecenin saat on bir buçuğunda görüşülmesi... Daha önceki uygulamalara baktığımız için, daha önce uygulamaları gördüğümüz için -yani Sayın Genel Müdür yanlış anlamasın- geçmişte uygulamalar gördüğümüz için bir şey arıyoruz yani “Burada bir hinlik var.” diyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir şey aramayın ya.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yok, “Bir hinlik var diyoruz.” Çünkü geçmişte de, geçen yıllarda bu zeytinliklerin imara açılmasıyla ilgili durumlar ortaya çıktı, bu inşallah ondan değildir ama...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, bunları tutanaklara geçirelim, bu görüşleri Genel Kurulda da koyalım, bunlar aynı zamanda bir karine de teşkil ederler. Dolayısıyla bunlar zaten o günkü tartışma, özellikle batı illerindeki zeytinlik alanı zaten ağırlıklı batı illerinde bu, burada önemli bir alan Hatay’da problem var, Hatay’da konutların yapılması için, diğer alanlarda çok fazla böyle zeytinlik alan yok. Dolayısıyla zaten bu batı illeri bunun içerisinde değil, orada sınırlanmış, orada bu kanun uygulanmayacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Ya, burada tabii burada orman vasıflı alanların açılması, zeytinlik alanlarının açılması ciddi bir handikap. Bu zeytinle ilgili Türkiye kamuoyunun hakikaten hassasiyetimiz bu, Hatay olur, başka yer olur.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama şöyle: Bu hassasiyet hepimizde var fakat ağırlıklı Türkiye’nin zeytin ürettiği bölgelerle alakalı bu kanun uygulanmıyor, içerisine koyduğu, dercettiği yer bu illerle sınırlıyor bunu ve depreme dönük yapmak zorunda.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Neyse ben bu kuşularımızı kayda geçireyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şunu yapalım: Siz bunu hem burada hem de Genel Kurul aşamasında, “Bu illere yönelik olarak bu yetki veriliyor.” şeklinde, bu şekilde dercetmekte de fayda var, bakın açıkça da söylüyorum ki kimsenin kafasında bir kuşku kalmasın, hepimiz bu alanları korumakla mükellefiz, idarenin de böyle bir amacı zaten yok, onlar da bir an önce bu alanı yapmak zorundalar.

Bir de değerli arkadaşlar yani “orman vasfı” görülüyor ama ağaç yok, taşlık alan var. Mesela, ben Adıyaman’daydım deprem süresince, dağ kısmına doğru bazı alanlar orman mı diye gözüküyor ama ağaç yok orada ama orman alanı gözüktüğü için orada yapılaşma yapamamış, inmiş ovaya. Dolayısıyla bu tip alanlar da var, bunların tespitini yapıp daha sağlıklı zeminlere doğru şehirleri taşımak gerekir diye düşünüyorum ama bu endişenizi kayda geçirmenizi de tavsiye ediyorum, bunun da faydasını hep beraber görürüz, arada tereddüt kalmasın.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, burada, tabii, hakikaten bu uzmanlık isteyen bir şey. Yani sizin bu teklifi kabul etmemeniz lazım. Siz yeni bir Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanısınız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Başkan, Sayın Ağbaba; şunu da ifade edeyim: Bir taraftan bir zaman kısıtımız var, içeride, grup, parti sözcülerine...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Çevre Komisyonunu toplayabilirdiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Haklısınız.

Şöyle: Grup sözcülerimize ifade ettim, biraz zamanla yarıştığımız için bir an önce de imalata geçiyorlar hatta çalışmaları başlattılar. Burada, Plan ve Bütçe tabii daha mali konularda uzmanlaşmış bir komisyon. Ancak bazı zamanlarda ihtiyaç duyulan alanlarda da biz girebiliyoruz, bu böyle bir alan şu an. Dolayısıyla bu anlamda Komisyonunda ben de Komisyon Başkanı olarak sizlerin desteğini istiyorum. Bu konudaki hassasiyetinizi anlıyorum ve buna da benim dikkat edeceğime de inancınızı isterim ama zamanla yarıştığımız için bir taraftan Komisyona bunları almak durumunda kaldık.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani Sayın Başkan, bu hakikaten bir belki alt komisyona havale edilebilir, alt komisyona havale edilmesi gereken bir konu, şimdi, biraz sonra gelecek maddeler, değişiklikler de aynı şekilde, ilave edilen şeyler de aynı şekilde. Ya, birçok konu hakikaten burada... Daha yeni okuyamadığımız konular var, bu tür usulün doğru olmadığını belirtmek istiyorum. Yani depremle sınırlı olduğunu ifade ediyorsunuz, 18 il olduğunu söylüyorsunuz. Tabii, bunu, sahada -ben de şahsen- Malatya’da bunun sorunlarını yaşıyoruz yani örneğin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) – ...Malatya’da daha önce imara açılan tarım arazileri var “Bostanbaşı” dediğimiz bölge -Sayın Başkan belki Malatya’ya geldiyse çok iyi bilir- yıllarca “Elemendik” dediğimiz taşlık arazi imara açılmadı, şimdi orası imara açılıyor, açıldı hatta, artık TOKİ orada temeller atmaya başladı ama orayla da ilgili ciddi mağduriyetler, şikâyetler var, birçok evi olan hak sahibi ne olacağını bilmiyor, nasıl para alacağını bilmiyor, orada yapmış olduğu evin, hemen TOKİ’nin arkasındaki evlerin bahçelerine ne olacağını da bilmiyor. Dolayısıyla bu konunun biraz daha incelenmesi, biraz daha araştırılması gerektiğini düşünüyorum yani bu tür önemli konuların da Plan ve Bütçe Komisyonuna böyle sızma yaparak, gecekondular yaparak... TOKİ gecekondular yapmıyor ama Plan ve Bütçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ama TOKİ’nin son dönemlerdeki sanat eserlerinde ciddi iyileşmeler var.

VELİ AĞBABA (Malatya) – O tartışılır yani, o tartışılır.

Bunun da bir gecekondular zihniyetiyle yapılmaması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Erdem, buyurun lütfen

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Tahsin Ocaklı efendim, bir yanlışlık...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kusura bakmayın.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Doğru, biz yer değiştirdik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle: Burada biz bütün isimleri tanımladık, şimdi birbirimizi tanımıyoruz ama bir iki toplantıdan sonra hepinizi tanıyacağım. Buradaki isme göre ben hitap ediyorum.

Sayın Ocaklı, buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; inşaat mühendisi olmam sıfatıyla bu konuya girmeyi uygun buldum. Tabii, deprem başlığıyla ilgili yapılacak yatırımlar olduğunda da elbette ki hassasiyet bizde de var ancak bu konu biraz önemli çünkü söz edilen yerler meralar, zeytinlik alanlar, ormanlık alanlar ve bu alanlar üzerinde imara açma söz konusu olduğunda önümüze daha önceden üç boyutlu olarak haritalar üzerinde gösterilmek suretiyle yani şehir plancıları ya da işte haritacılar, topoğrafraflar vesaire tarafından belirgin bir çalışma yapılmış hâliyle, ikna edici bir biçimde şu alanlarda yani mera yaşamını etkilemeyecek, ormanlık alanları işte şu nedenlerle bozmayacak gibi daha açıklayıcı bilgilerle bu konunun önce ilgili komisyonundan geçmesi koşuluyla Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmesi lazım. Yani şu anda daha nerede imara açılacağını bilmediğimiz bir hususu onaylamamız bekleniyor. Bu doğru olmaz. Doğru olan şey Çevre Komisyonunda bu konunun tüm boyutlarıyla gösterilmesi, onayının alınması, ondan sonra da Plan ve Bütçe Komisyonunda “evet” denilmesi gerekiyor. Bilgilerinize arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlioğlu, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi Sayın Başkanım, bu 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun’un 20’nci maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisinin komisyonlarına daha önce 9 defa gelmiş bir madde ve ben de Manisalıyım, Akhisarlıyım ve zeytin üreticisiyim. Bu 20’nci maddeyle ilgili defalarca miting yapmış, eylem yapmış bir milletvekiliyim ve gene bir gece vakti daha ne olduğunu da anlamadan gene karşımıza bu meşhur 20’nci madde geliyor ve “Bu 20’nci maddenin hükümleri uygulanmaz.” deniliyor. Şimdi, bu konu hakkında hiçbir bilgi sahibi değiliz, daha önce de bu madde defalarca karşımıza geldi. Şimdi biz bu konuda biraz paranoyaklaşmaya da başladık işin doğrusu çünkü devamlı karşımıza geliyor, devamlı karşımıza geliyor yani paranoyak olmamız takip edilmeyeceğimiz anlamına gelmez baktığınız zaman.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bence siz bu maddeyi, bu önergeyi geri çekin. Sonuç itibarıyla, madde ihdas edeceksek Genel Kurulda da ederiz. Bizim bu konuyu daha iyi anlamamız, bizim daha iyi bilgilendirilmemiz, kamuoyunun da bu konuda daha çok bilgilendirilmesi lazım çünkü kamuoyu bu konuda çok hassas. Daha önce de yaşadık biz bunu, sizler de yaşadınız bu olayı, kamuoyu bu konuda çok hassas. Bence önerge sahipleri bunu geri çeksinler, gerekirse haftaya Genel Kurul aşamasında da biz bunu yaparız.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Teknik heyet kuralım başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım değerli arkadaşlar: Maddeyle ilgili görüşleri bitirelim, oyalayalım, Genel kurul aşamasında eğer hassasiyetleriniz, eksiklikler tespit ederseniz orada önergelerle tadil ederiz ama Sayın Bakırlioğlu, bu diğerlerinden farklı, o genel bir düzenlemeydi; bu, depremdeki sayılan illerle sınırlamış ve sadece depreme yönelik yapılacak olan konutlarla alakalı.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ben şunu da anlamadım: Mesela...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Kanun çok net şekilde kısıtlıyor bunu yani dolayısıyla siz Manisa’da bunu uygulayamazsınız, Aydın’da bunu yapamazsınız, özellikle zeytin üretiminin yoğun olduğu Ege ve Antalya bölgelerinde bunu uygulayamazsınız yani bunu da kayıt altına alalım.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şöyle bir şey söyleyeyim o zaman: 7452 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Kabul Edilmesine Dair Kanun’un 2’nci maddesinin 1’inci fıkrasında değişiklik yapılıyor. Alttaki paragraf... Yani burada bence yazım tekniği açısından da bu şeyde sıkıntı var. Hangi kanun, hangi kararname?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, teknik olarak yasama uzmanlarına incelettik fakat Sayın Gürgen, burada ilave bir açıklama yaparsanız Sayın Bakırlioğlu’na. Şöyle yapalım...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani şöyle demesi lazım değil mi: Şu maddesinin (b) fıkrasından sonra gelmek üzere şunun yer alması lazım gibi bir şey demesi gerekmiyor mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bakırlioğlu, bir izahat verelim. Şöyle bir şey yapalım isterseniz: O zamana kadar yapacağınız tespitlerle önergeyle tadil etme yetkimiz var, orada gereken adımları biz atmaya hazırız. Sizin taşıdığınız hassasiyeti şu Komisyonadaki herkes taşıyor...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkan, tersini yaparsanız ne olur?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Aşağıda yapamayız Sayın Tiryaki.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Niye yapamayasınız?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çünkü bir madde olması lazım ki yapabileyim ama çıkartabilirim aşağıda.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Defalarca oldu canım. Hani, şey olmamak kaydıyla...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Ya, orada madde ihdas etmek daha zor.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Gruplar anlaşırса olur, daha önce yapılmıştı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, bir müsaade buyurun.

Sayın Gürgen, buyurun. Sonra Sayın Arı’ya söz vereceğim.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Sayın Başkanım, 6 Şubat depreminden sonra afet bölgelerindeki tüm işlemler, iyileştirmeler, yerleşmeye ilişkin hususların tamamı 7452 sayılı Kanun içerisinde yapılmakta. Dolayısıyla, bu Kanun içerisinde tanımlanmış bölgelerin dışarısına buranın çıkma ihtimali yok. 2’nci maddenin 1’inci fıkrası orijinal metinde zaten yerleşim yerlerinin belirlenmesiyle ilgili belirlenen yetki, hatırlarsanız, bir önceki paragrafta siyah olarak daha önceki kanunun kısmında zaten yerleşme yerlerinin nasıl belirleneceği belirlenmişti. Biz, buna ilave olarak şu anda iki tane istisna hükmü getiriyoruz dolayısıyla 6 Şubat depreminin iyileştirilmesiyle ilgili Kanunun 2’nci maddesinin 1’inci fıkrasına ek. Başka bir alana çıkması ihtimal dâhilinde dahi değil. Eğer bu 7269 vesaire başka kanunlara ek konulmuş olsaydı doğrudur, genel bir çerçeve olacaktı ama şu anda özel olarak 7452’de yani 6 Şubat depreminin iyileştirilmesine yönelik işlemler bunlar.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Peki, şu maddenin 2’nci fıkrası bu 7452 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin neresine, hangi maddesine, nereye konulacak, hangi fıkrasından sonra konulacak bu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Efendim, Olağanüstü Hal KHK’si kanunlaştı, 7452 sayılı Kanun oldu. Şu anda, 7452 sayılı Kanun’un “Yerleşme ve yapılaşma hususunda alınan tedbirler” başlıklı...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Tamam, kaçınıcı fıkrası olacak bu?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – 2’nci maddesinin 1’inci fıkrasına ek olarak geliyor. Daha sonrasında, 2’nci maddenin 1’inci fıkrasından sonra bir de 2’nci fıkrası var şu anda yani bu 1’e ektir efendim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Burada yazmıyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yazıyor Vehbi Bey.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Ya, şurada şöyle diyor: “2’nci yer alan alanlar ibaresinden sonra gelmek üzere ile yerleşme zorunluluk olması hâlinde” ibareleri eklenmiş, alttaki paragraf nereye gelecek?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Vehbi Bey, yazıyor orada, 1’inci fıkra diye yazıyor.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – “Aşağıdaki cümleler eklenmiştir.” diyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şey yapın Vehbi Bey...

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi kaç ili ilgilendiriyordu, tekrar alabilir miyim?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Şu anda, bu depremden sonra genel hayata etkililik kararı alınmış 18 ili ilgilendiriyor. 2’nci maddenin 1’inci fıkrasında “6/2/2023 tarihinde vuku bulan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afetten etkilenenlerin geçici veya kesin iskân alanları” olarak ifade edildi dolayısıyla 6 Şubat depremindeki 18 ilimizi ilgilendiriyor. Peşinde de dikkat ederseniz, maddenin içerisinde “alanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere” diye başlıyor yani sonra 1’inci fıkranın sonuna eklenen kısımları tanımlanıyor, arkasından da “belirtilen” ibaresinden sonra da “veya orman vasıflı” denilerek de ikinci fıkrasını zikrediyor.

CAVİT ARI (Antalya) – Evet.

Şimdi, dolayısıyla şöyle bir durum var: 18 il demek, sonuçta ülkeye il sayısı yönüyle bakarsak dört buçukta 1’i yani her ne kadar belli sayıda illere şamil olsa da önemli bir sayıyı kapsamakta. Ha, özel anlamda deprem bölgesi, tabii ki o bölgeye destek verilmesi ve oradaki insanların mağduriyetinin giderilmesi temel esastır. Deprem bölgesinde depremden etkilenen vatandaşların mağduriyetinin giderilmesi noktasında da biz de elimizden geldiğince her zaman destek olmaya hazırız ancak ülkemizde kanunlarla en güçlü şekilde korunmaya çalışılan, korunması hedeflenen ormanlık alanlar, zeytinlik alanlar ve mera alanları maalesef ki süreç içerisinde ciddi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – ...müdahalelere maruz kalıp birçok yerde bu vasıfları kaybettirildi. Bu gerçekleri de yaşadık, yaşıyoruz da. Şimdi, TOKİ tarafından diyelim ki buraya inşaat yapılacak, şimdi değerli arkadaşlar, bölgede acilen inşaatla başlanıp sorunsuz olarak tespit edilip en azından başlangıç yapıp şu an temellerinin atılıp inşaatların yapılacağı muhtemelen çok sayıda yer vardır. Şimdi bu konu, üzerinde düşünülmeden, üzerinde çalışılmadan veya en azından bizlerin detay bilgisi olmadan veya bu konuda somut nereler olduğuna dair bir açıklama yapılmadan gecenin bu saatinde ormanlık, zeytinlik ve mera gibi alanlarla ilgili önemli bir karar alma noktasında olmamızı ben doğru görmüyorum. Bu anlamda, bu konu ya ilgili komisyonu tarafından ve daha teknik bir çalışmayla sonuçlanmalı ya da belki de önümüzdeki yasama yılına ertelenerek -ki iki buçuk ay sonrası- daha düzgün bir çalışmayla, somut ifadelerle burada anlatılması gerektiğine inanıyorum çünkü iki buçuk ay içerisinde muhtemelen başka

yatırımlar yapılacak, inşaata başlanacak çok sayıda yer olduğunu tahmin ediyorum yani işin aciliyetini çok kavramış değilim. Dolayısıyla da bu hassas üç alanın yani böyle bir zarara yol açacak bir adıma geçmeden...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – ...daha dikkatli çalışılması gerektiğini düşünüyorum. O nedenle de “Efendim,, Genel Kurulda geri çekeriz.” değil de “Genel Kurula kadar, eğer o güne kadar doğru anlatılırsa “O zaman tekrar Genel Kurulda değerlendirelim.” şeklinde bu maddenin bugün geri çekilmesinde fayda var, bu önergenin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Bulut, buyurun.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Sayın Başkanım, tabii, burada aslında bizim toplam çalıştığımız alan 290 milyar 895 milyon 091 yani 290 milyon alanın içerisinde 493 bin metrekarelik bir alan bu şu anda konuştuğumuz alan. Aslında bizim çalıştığımız alan, baktığımız zaman çok daha büyük bir alan. Burada zeytinlik ve meralarla ilgili olan kısmı daha az.

Sayın vekillerim, şunu... Yani biz burada bu alanları çalışırken planlarken planlamadaki teknikleri, ilgili kurumlardan planlamadaki görüşleri tabii ki tekrar alıyoruz ama burada bizim karşımıza çıkan husus şu: Mera alanlarının... Zaten mera alanları biliyorsunuz aslında valilikler vasıtasıyla dışarıya çıkartılabiliyor ama bu uzun bir süreç alıyor. Bununla birlikte bu alanlarda fiilen buraları kullanan vatandaşlarımızın mağduriyetini de önlemek amacıyla getirdiğimiz, Meclise sunduğumuz bir kanun teklifi. Dolayısıyla, biz burada planlama yaparken yine bu zeytinlik alanlarla ilgili hassasiyeti güderek bu alanları yeşil alanlara kaydırmak suretiyle bir planlamanın içerisine zaten alacağız yani burada zeytinlik alanlara bir zaruretten dolayı girdiğimizin bilinmesini istiyoruz çünkü ilk bir yıl içerisinde teslim edeceğimiz önemli bir sayıda konut söz konusu, bunları da öncelikli olarak zaten rezerv konut alanlarında inşa ediyoruz. Özellikle, şu anda en büyük problemimiz Hatay bölgesinde. Hatay bölgesinde mevcut durum ovaya yerleşmiş, ovoidan sağlam alanlara doğru şehri bir şekilde taşımamız gerekir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Belki zaman içerisinde bu ovadaki alanlar, niteliğini kaybetmiş bu zeytin ağaçları artık oralarda bir şekilde tarımsal faaliyete dönüşecektir diye düşünüyorum Sayın Başkanım. Ama biz tüm o kriterlere uyarak yine ilgili kuruluşlarla birlikte görüş almak suretiyle bu planlamaları yapacağız. Yoksa yani çıktığı ormana inşaat yapabiliriz deyip gelişigüzel her tarafa inşaat yapmayacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, tekrar mı söz talebiniz var?

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu konuda bir iki şey daha söyleyeyim, kayda geçsin.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yani burada tabii, geçmişte 9 kez gelen bir teklif olduğu için bir kayda geçmesini istiyoruz.

Yani burada bir sınırlama yapmak lazım, belki bunu tekrar yazmak lazım. Başkaca kamu arazisi yoksa yani örneğin kiraç arazi vardır, orman alanı olmayan, zeytinlik alanı olmayan, mera olmayan alanlar vardır; onlarla sınırlandırılabilirsin ya da bir başka örneği, Jeoloji Mühendisleri Odasının, Mühendis ve Mimar Odasının da uygun görüşü alınması gerektiğini düşünüyorum. Yani örneğin,

insanların kafasında “Acaba evime mi konacak, arazime mi konacak?” diye kuşku da var, bu konularla ilgili köylülerin de kuşkusu var; bu nedenle bunun tekrar yazılması gerektiğini ifade etmek istiyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, teşekkür ediyorum.

Sayın Ocaklı...

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Sayın Başkanım, değerli üyeler; ben tekrar istirham edeceğim, burada ben kötü niyet aramıyorum ama örneğin TOKİ Başkanına belki de şunu söyleyebilirim: Yani belki birkaç kilometre ileride yeni konuşlandırmalar yapılabilir ve yeni çözümler olabilir, belki de gözden kaçmış bir şey olabilir ama sonuçta siyasi partilerimizin rızasını alarak -demin bizim Başkanımızın da söylediği gibi- orman mühendislerinin, ziraat mühendislerinin, çevre mühendislerinin, bizim siyasi partilerimizden de temsilcileri olarak “Ya, arkadaş, bak burası doğru yerdir.” diye birlikte karar verebileceğimiz bir hâl var. Eğer yapılmış bir şantiyeyi yasalaştırmak istiyorsak o başka bir şey; onu da konuşalım, açık olalım ama değil ise acelemiz olmasın. Başkanım, bunu bir bırakalım, böyle hepimizin rıza göstereceği bir hâlde sonra çözmeye çalışalım; istirham ediyorum, bunda ısrar ediyoruz.

Saygılar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Tiryaki, buyurun lütfen.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Başkan.

Bunun kapsamı genişlettiği çok açık. 7452 sayılı Yasa çok sınırlı bir alana müsaade ediyor, Orman Kanunu’nun ek 16’ncı maddesine müsaade ediyor. Sayın Başkan, aslında ek 16’ncı madde tam biraz önce sizin söylediğiniz biçimde. Ne diyor Orman Kanunu’nun ek 16’ncı maddesi? “Orman ve Su İşleri Bakanlığınca, bilim ve fen bakımından orman olarak muhafazasında hiçbir yarar görülmeyen ve tarım alanına dönüştürülmesi de mümkün olmayan yerler ile bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte üzerinde yerleşim yeri bulunan ya da yerleşim yeri oluşturulması uygun olan taşlık, kayalık, verimsiz ve fiilen orman vasfı taşımayan alanlardan...” diyor. Yani 7452 sayılı Yasa olağanüstü hâl kapsamında yerleşme ve yapılaşmaya açılacak yerlerden söz ederken sadece sınırları belirlenmiş bir alandan yani aslında orman vasfı taşımayan yerlerden bahsediyor fakat şimdi getirdiğiniz teklifle orman vasıflı alanlara, bir bütün olarak bunların hepsini kapsayacak biçimde ormanlık alanlara da inşaat yapılaşması için müsaade etmiş olacaksınız. Ayrıca, meralar için de yine bir kapı aralamış olacaksınız ve üçüncü olarak, 3573 sayılı Yasa’nın meşhur 20’nci maddesinde değişiklik yaparak zeytinlik alanlarda da yapılaşmanın kapısını aralamış olacaksınız. Dolayısıyla bu, ciddi bir değişiklik Sayın Başkan. Bizce de aciliyeti yok, en azından bugün için bu kısmının yani bu teklifin geri çekilmesi talebimiz var Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Önerge üzerindeki görüşmeler sonlanmıştır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkan, muhalefet, bu konuda uzlaştı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şimdi, Sayın Tiryaki...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Muhalefet, bu kadar kapı aralamışken bir tanesini geri çekebilirsiniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Şöyle yapalım: Değerli arkadaşlar, oylama sürecini bitireyim.

Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutacağım.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Depremzedelere ev yapmaya çalışıyoruz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yapın; orman, mera ve zeytinlikler dışında yer yok mu?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Değerli arkadaşlar, bir saniye...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Türkiye’de yaşayan her yurttaşa 2 katlı ve yarım dönüm arazi üzerine kurulu ev yapsanız Muş kadar bir yer kaplıyor ya, Muş kadar bir yer. Yani 780 bin kilometrekarelik bir yer, Muş kadar yer kaplıyor. Sanki bu 18 ilin içerisinde hiçbir yer kalmamış gibi, söylediğiniz yer yani illa ormanlık alanı açalım, meraları açalım, zeytinlik alanı açalım; açmayın arkadaşlar ya!

TOKİ BAŞKANI ÖMER BULUT – Sayın Başkanım, son bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ömer Bey, oylamayı bitirdim.

Sayın Ağbaba, Sayın Türel ve diğer arkadaşlara da pazartesi veya salı günü arkadaşlarımız teknik olarak da detaylı bir sunum yapacaklar, onun da hazırlığını yaptırıyorum. Dolayısıyla burada bir tereddüdünüz olmasın; ihtiyaç olan, bunun korunmasıyla alakalı da sizden gelecek olan önerilere de açık olacağımızı da...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Konuyla ilgili milletvekillerinin de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çağırırsınız, arkadaşlarımız teknik sunum yaparlar. Burada sakladığımız bir şey yok değerli arkadaşlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teknik sunum yapacağız, istenen değişikliği yapacağız Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teknik sunum yapacağız, şöyle: Sizin önerileriniz olur, onların da ihtiyaçları vardır...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sonuçta, Sayın Başkanım, biz de depremzedelerin konut ihtiyacını gidermek istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, ben onun farkındayım, ben onu anladım, iyi niyetinizi de görüyorum. Arkadaşlarımıza az önce söyledim, hazırlıklarınızı yapın dedim, az önce dikkat ettiyseniz Bakan Yardımcısıyla görüştüm, hazırlıklarınızı yapın... Bizim nerede ihtiyacımız var, biz buna niye ihtiyaç duyduk? Kanun metninin içine işlenmişini de gösterir arkadaşlar. Derler ki: “Burada şöyle bir hassasiyet var, böyle bir ifade koyabilir miyiz?” Ona da açığız, onu da ifade etmiş olayım.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel, bir maddemiz daha var, söz vereyim de geçelim lütfen. Buyurun.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan, siz de farkındasınız, aslında daha önce de konuştuk yani Komisyonun görev alanına girmeyen konular bizde, doğal olarak arkadaşlarda, milletvekillerinde sıkıntı yaratıyor çünkü o konunun bir komisyonu var yani Meclisin örgütlenmesi komisyon hâlinde. Zaten torba kanuna da neden karşı çıkıyoruz? Bu yüzden karşı çıkıyoruz. Ama siz böyle bir aciliyeti zaten söylediniz, sonuç itibarıyla Meclisin kapanması söz konusu, belli bir zaman çalışma sistematigi içinde olduğu için. Yani buradaki şeyimiz her zaman için o, bugün de söyledik yani birincisi, torba kanun sistematigini ortadan kaldıralım. İkincisi, bizim Komisyonumuzla ilgili olmayan konular bizim Komisyonumuza gelmesin Sayın Başkan, sizden bunu özellikle istiyoruz çünkü dediğim gibi, bakın, burada en ayrıntılı açıklama bile yapılsa, konunun uzmanı olmadığı zaman arkadaşlar... Meclis de doğal olarak uzmanlık alanı üzerine kurulu, yoksa niye komisyonlar var?

Otomatikman oradaki şeyin algılanması da ona göre oluyor. Yani bu sistemi değiştirmemiz lazım. Eğer Plan Bütçede görüşeceksek, Plan Bütçeyi ilgilendiren her şey gelsin buraya, konuşalım, saatlerce konuşalım, hiçbir itirazımız yok ama bizi ilgilendirmeyen konular, ilgili komisyonlara gitsin. Yani siz de böyle Plan Bütçenin konusu olmayan birtakım şeyleri lütfen reddedin. Bakın, şimdi de burada doğal olarak arkadaşlarımızın tabii ki soruları da var ama esas bu konunun başka bir komisyon görev alanına girmesi söz konusu. Bir de Meclisin geçmişten beri şöyle bir kötü huyu var, onu da biliyoruz, kötü huyu derken bizde tali komisyon sistemi çalışmıyor. Aslında normalde, biliyorsunuz, orada gelen kanun teklifleriyle ilgili -geçmişte tasarılar da öyleydi- bir asli komisyon olur, bazen bir, bazen birden çok tali komisyon olur fakat ne yazık ki tali komisyonlar çalışmıyor. Çalışmayınca otomatikman onların da işi bir anda bu asli komisyon üzerine biniyor. Belki onu değiştirilebilme şansımız şu anda yok ama bizim Komisyonumuzu ilgilendirmeyen konular eğer Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmezse bundan memnun oluruz. Bu konuyla ilgili olarak da salı günü olursa o konuyla ilgili başka komisyondaki arkadaşlarımız da davet edilir -gerekirse böyle nerelere yapılacak- çok ayrıntılı bir sunum olur, ona göre buradaki arkadaşlarımızın da doğal olarak kuşkuları giderilmiş olur ve eğer uygun olan bir şeyse zaten bizler de uygundur deriz ona.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Ben teşekkür ediyorum.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE ... -7452 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

EK MADDE 1- (1) 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen depremlerden etkilenen yerlerde 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemler aşağıdaki hükümlere göre yapılır.

(2) Uygulama yapılacak parsellerde daha önce imzalanmış olan inşaat yapımına ilişkin sözleşmeler, maliklerin hisseleri oranında salt çoğunluğunun alacağı karara istinaden ruhsat vermeye yetkili idarece fesih edilir. Fesih sonrasında tapu siciline şerh edilmiş olan sözleşmeler, malikler veya idarenin talebi üzerine sicilden terkin edilir. Feshedilen sözleşmelere istinaden yaşanan anlaşmazlıklar, müteahhitler ile malikler arasında özel hukuk hükümlerine göre çözülür.

(3) Uygulama yapılacak taşınmazlarda daha önce kurulmuş olan kat irtifakı veya kat mülkiyeti, ilgililerin muvafakatleri aranmaksızın ruhsat vermeye yetkili idarenin talebi üzerine ilgili tapu müdürlüğünce resen terkin edilerek, malikleri adına payları oranında tescil edilir. Taşınmazların niteliği resen mevcut duruma göre tescil edilir. Bu taşınmazların sicilinde bulunan aynı ve şahsi haklar ile temlik hakkını kısıtlayan veya yasaklayan her türlü şerh, hisseler üzerinde devam eder. Belirtilen haklar ve şerhler, tapuda; tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk, tescil, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemlerin yapılmasına engel teşkil etmez ve bu işlemlerde maliklerin ve ilgililerin muvafakati aranmaz. Yeni yapılar için kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisi safhasında belirtilen haklar ve şerhler, muvafakat aranmaksızın sadece söz konusu haklar ve şerhlerden yükümlü olan malike düşecek bağımsız bölümler üzerinde devam ettirilir.

(4) Maliklere ait taşınmazların önceki vasfına göre değeri ile inşa edilecek yeni yapıların değeri, Sermaye Piyasası Kuruluna kayıtlı olarak faaliyet gösteren lisanslı değerlendirme kuruluşlarına tespit ettirilir. Yapılacak yeni uygulamadaki bağımsız bölümlerin paylaşımı, değerlendirme kuruluşu tarafından tespit edilen değerler gözetilerek yapılır ve maliklere isabet eden bağımsız bölümlerin dağılımına ilişkin cetvel, malikler ile müteahhit arasında düzenlenen yapım sözleşmesi ekinde yer alır.

(5) Yapılacak yeni uygulamalar ve bu uygulamaların gerektirdiği; tevhit, ifraz, alan düzeltme, taksim, ihdas, terk, tescil, vb. işlemler, yıkım ve yapıma ilişkin her türlü izin ve ruhsat iş ve işlemleri, kat irtifakı ve kat mülkiyeti tesisine ilişkin işlemler ile diğer idareler/kurum ve kuruluşlar nezdinde, maliklerin tamamının muvafakatıyla yürütülmesi gereken tüm iş ve işlemler hisseleri oranında maliklerin salt çoğunluğu ile alacağı karara istinaden yapılır. Yeni yapı yapılacak parselde yıktırılmayıp korunması gereken yapı var ise karar, yıktırılan yapıların maliklerinin salt çoğunluğu ile alınır. Anlaşma sağlanamayan ve kendisine ulaşılamayan maliklerin hisseleri ruhsat vermeye yetkili İdarenin talebine istinaden, yapım işi tamamlanıp malikleri adına tescil edilinceye kadar geçici olarak tapuda Hazine adına tescil olunur. Yeni yapılacak uygulamalara yönelik olarak ilgili idareler/kurum ve kuruluşlar nezdinde yapılacak tüm iş ve işlemler tapuda kayıtlı son malik adına yürütülebilir. Bu madde kapsamında maliklere yapılacak tebligatlar e-Devlet Kapısı üzerinden bildirim yapılması ve ilgili muhtarlıklarda on beş gün süre ile ilan edilmesi suretiyle yapılır. Bu şekilde yapılan tebligatlar 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılan tebligat yerine geçer.

(6) Bu madde kapsamında yapılacak yeni yapıların bulunduğu parsellerin maliki olan gerçek veya tüzel kişilere hibe ve maliklerce talep edilmesi halinde yapım kredisi verilir. Hibe ve yapım kredisi verilmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenir. Bu kapsamda maliklere bir konut ve bir işyeri için hibe verilir. Ancak, 7269 sayılı Kanun kapsamında hak sahibi olanlara hibe ve kredi verilmez. Beşinci fıkra kapsamında Hazine adına tescil olunan hisseler bakımından yapım maliyeti Hazine tarafından karşılanır. Bu madde kapsamında verilecek hibe ve kredi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödeneklerle karşılanır. Bu madde uyarınca yapılacak olan iş, işlem ve uygulamalar; 7269 sayılı Kanunun 42 nci maddesi kapsamında muaf olunan vergi, resim ve harçlara ilave olarak, yeni yapıların inşa sürecinde belediyelerce alınan her türlü ücret ve harçlardan, veraset ve intikal vergisinden, kurum ve kuruluşlarca döner sermaye ücreti adı altında alınan bütün ücretlerden, bu Kanun kapsamında yapılan yapıların maliklerine bu amaçlarla kullandırılan krediler dolayısıyla lehe alınacak paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisinden de muaftır.

(7) Yapım işinin tamamlanmasından sonra, Hazine adına tescil olunan hisselerin maliklerine, dördüncü fıkraya göre oluşturulan cetvel uyarınca belirlenen bağımsız bölümlerini teslim almaları için tebligat yapılır. Tebligatta belirtilen süre içerisinde teslim alınmaması halinde, maliklerin bu bağımsız bölüm/bölümler üzerindeki hakkı sona erer; dördüncü fıkra kapsamında taşınmazın önceki vasfına göre belirlenen değeri güncellenerek ve bu miktara, bu madde kapsamında yapılacak hibe yardımı ilave edilerek belirlenen tutar, malik/malikler adına açılacak vadeli bir hesaba yatırılır; malikin önceki taşınmazının tapu kaydında yer alan ipotek, ihtiyati haciz, haciz ve intifa hakkı gibi haklar ve şerhler malik adına yatırılan taşınmazın bedeli üzerinde devam ettirilir; tapu kaydındaki haklar ve şerhler yetkili idarenin talebi üzerine tapu müdürlüğünce resen terkin edilir ve durum maliklere bildirilir. Malikin dağıtım cetveline göre kendisine düşen bağımsız bölümü kabul etmesi durumunda ise, yapım için harcanan toplam bedelden hibe olarak yapılan yardım miktarı düşülür, geriye kalan yapım maliyeti Hazine tarafından karşılandığı tarih ile bağımsız bölümün malike teslim edildiği tarih arasında geçen süre dikkate alınarak, borç TÜFE oranında güncellenir. Malikler güncellenen borç üzerinden 84 ay vade ile borçlandırılır.

(8) Bu madde kapsamında yapı ruhsatı alınmasına rağmen müteahhitten kaynaklanan sebeplerle, bir yıl içinde yeni yapının yapım işine başlanmamış veya yapım işi belirli bir seviyede durdurulmuş ve en az altı aydır projenin bitirilmesini gerektirecek seviyede ekip ve ekipmanla inşai faaliyete devam edilmiyor ise, yapılan sözleşmelerin feshi için hisseleri oranında maliklerin salt çoğunluğu ile karar alınabilir. Bu karara istinaden ruhsat vermeye yetkili idarece yapılacak incelemeye göre belirtilen durumların tespiti halinde sözleşmelerin ilgililerinin muvafakati aranmaksızın feshine karar verilir. Fesih sonrasında, tapu siciline şerh edilmiş olan sözleşmeler maliklerin ve ruhsat vermeye yetkili idarenin talebi üzerine terkin edilir. Fesih tarihine kadar yapılmış olan işler, devrolunan hisseler, yapılan ödemeler ve diğer hususlarda genel hukuk hükümleri uygulanır.

(9) Bu maddede belirtilen hususlardan ayrı olarak 7269 sayılı Kanun uyarınca hak sahiplerine teslim edilmek üzere yapılacak olan konut, işyeri, samanlık ve ahır yapımına ilişkin maliklerin tamamının muvafakati aranan durumlarda maliklerin salt çoğunluğunun muvafakati ile karar verilir. Ayrıca hak sahibi afetzedelere yapılacak olan yapının, hazine, tescil harici alanlarda konutunun yıkıldığı yerde yapılması şartıyla 300 metrekareden az 1000 metrekareden fazla olmaması kaydıyla diğer kanunlardan bağımsız olarak ifraz edilerek idari yoldan kadastroda tescili yapılır. Bu fıkra kapsamında yapılacak uygulamalarda 3402 sayılı Kanun 22 nci maddesinin kadastro yapılmış olan yerlerin ikinci defa kadastroya tabi tutulmayacağına ilişkin hükmü uygulanmaz.”

Orhan Yegın

Ankara

Yaşar Kırkpınar

İzmir

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Önerge üzerinde Orhan Bey, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) - Başkanım, burada, 6 Şubat'ta meydana gelen depremden etkilenen yerlerde, 7269 sayılı Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun kapsamında, orta hasar ve üzeri hasarlı olarak tespit edilen yapıların yerinde yeniden yapımına yönelik iş ve işlemlerde maliklerin salt çoğunluğunun alacağı karara istinaden ruhsattan sözleşmeye kadar farklı hususların nasıl yapılacağını düzenleyerek yerinde dönüşümün zorluklarını kolaylaştırıcı bazı düzenlemeler teklif ediyoruz.

Kıymetli Bakan Yardımcımız burada. Teferruat, bilgi isterseniz kendisinden alabiliriz.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ediyorum.

Bakan Yardımcımız konuyla ilgili söz talebinde bulunuyor.

Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Sayın Başkanım, müsaadenizle Komisyonumuza bu konu hakkında bir bilgi arz etmek isterim.

Malumlarınız olduğu üzere, genel hayata etkili afetler sonrasında şu ana kadar yapılan uygulamalarda 7269 sayılı bir Kanun var. Bu kanun çerçevesinde, az önce de yeni yerleşim yerleri üzerinde de tartıştığımız maddede olduğu gibi, vatandaşın yeni yerleşim alanlarında konutları yapılır, iş yerleri yapılır, vatandaşın arsası kendisinde kalır, kendisinde kalan arsanın tasarrufu tamamen maliklerin üzerindedir ve devlet olarak biz konutlarını teslim ettikten sonra kendilerinin tasarrufuna kalmış olan arsalarının üzerinde işlem yapmakta serbesttirler. Ancak takdir ederseniz, en son yaşadığınız depremde 800 binin üzerinde bağımsız bölümümüz zarar gördü ve bunların içinde çok katlı binalar da var. Yıkılan, orta hasar alan, ağır hasar alan bu binaların tekrar yerlerinde maliklerince değerlendirilmesi gerektiğinde ise şu andaki mevzuatımızın koşulları -yüzde yüz muvafakati isteyen, gerektiren her türlü işlemde- tapuda yapılacak işlemlerde, müteahhitlerle yapılacak anlaşmalarda ve dahi ruhsat alma aşamasında da yüzde yüz muvafakati gerektiriyor. Burada sadece rezerv alanlarda konut yapmakla

bu işi bırakmadan, vatandaşımıza kendi arsasının üzerinde, kendi yapacağı inşaat sürecinde yardımcı olmak üzere hazırlanmış bir metin bu, daha önceki afetlerde uygulanmış bir metin değil; buranın olağanüstü koşulları çerçevesinde olağanüstü bir düzenleme.

Burada asıl 7269'dan farklılıklarımız var sayın vekillerim. Birincisi, 7269 sadece gerçek kişileri muhatap alır ancak bugünkü koşullarda, biliyorsunuz, vatandaşlarımız kendilerinin üzerindeki, gerçek kişiler üzerindeki malları şirketleri üzerinden de devredebiliyorlar. Burada hibe ve kredi imkânı tüzel kişilere de sağlanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Yine 7269 sayılı Kanun vatandaşın sadece 1 konutu ve 1 ticareti için destek verirken biz burada hibeyi 1 konut ve 1 ticaret için veriyoruz ama ilaveten 2'nci konutuna veya 2'nci ticaretine, 3'üncü konutuna veya 3'üncü ticaretine de yine kredi veriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Aynı koşullarda mı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Sayın Vekilim, şöyle arz edeyim: Hibe yanında verilecek kredilerde konutlar için yapılacaklarda hibe miktarı 500 bin lira, kredi miktarı da konutların büyüklüğüne göre 500, 700 ve 800 bin lira olarak öngörüldü. Kredinin geri ödemesi iki yıl geri ödemesiz, sekiz yılda, toplam on yılda geri ödemek koşuluyla faizsiz şekilde olacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Diğer 2'nci, 3'üncü konutlar içinde mi aynı?

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Aynen Sayın Vekilim. 2'nci, 3'üncü konutlar için de aynı şekilde; on yılın içerisinde iki yıl geri ödemesiz, sekiz yıl içerisinde faizsiz olarak geri ödeyecek vatandaşımız. Elbette ki bu krediye ihtiyaç da duymayabilir, orası vatandaşın kendi uygulamalarında.

Burada metodolojiyi kısaca özetlemek gerekirse; birincisi, vatandaşa ilk önce daha önceden o arsaların üzerinde yapılmış olan kat karşılığı inşaat sözleşmeleri yapılmış ise ya da müteahhitlerle bir anlaşma yapılmışsa bunların feshi konusunda bir yetki veriyoruz. Bunun temel gerekçesi de şu: Mevcut bölgelerin içerisinde birçok bina hasar gördü. Bunlarla ilgili, müteahhitlerle ilgili açılmış olan davalar var. Müteahhitlerin mallarının üzerine tedbirler konulmuş durumda. Ben bir vatandaş olarak şu anda malına tedbir konulmuş bir müteahhitle çalışamayacağım için vatandaşlarımıza salt çoğunlukla beraber müracaat etmeleri hâlinde sözleşmelerini fesih yetkisi getiriyoruz. Normal şartlarda bunlar mahkeme üzerinden gidip yıllarca sürecektir davalar.

İkincisi, buradaki uygulamalarda -az önce gerekçede de okunduğu üzere- vatandaşımızın salt çoğunluğuyla karar alınacak. Biz ne yazık ki birçok insanımızı burada kaybettik. Şu anda varislerine ulaşmak, intikalleri oluşturmak uzun zamanlar alacağı için sadece maliklerin yarısıyla tapudaki bütün işlemleri yapıp inşaat maliklerin yarısının talebiyle gerçekleşebilecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Daha sonrasında, maliklerin -biz, daha önceden kentsel dönüşüm projelerinde dağıtımlarla ilgili yaşadığımız problemlerin olabileceğini gözetenek- bir önceki taşınmazının değeri SPK lisanslı kuruluş

tarafından tespit ettirilecek, yeni yapılacak projenin de tespiti yapıldıktan sonra dağıtım bu SPK lisanslı kuruluşun tespitlerine göre yapılacak. Dolayısıyla maliklerin dağıtımdan sonrasında da problem yaşamaması için böyle bir özellik getirdik.

Burada, kendi içlerindeki organizasyonlarda elbette ki anlaşma sağlamayan vatandaşlar olacak. Bir de ne yazık ki hayatını kaybetmiş olan vatandaşlarımızın intikal süreçleri bitmediği için onlarla ilgili olarak da sorunlar yaşanabileceğinden anlaşmayan yani yüzde 50+1'in dışında kalan vatandaşların, uzlaşmayan, bulunamayan vatandaşların da malları hazine adına tescil ediliyor yani koruma altına alınıyor, kimsenin onlar üzerinde işlem yapmasına müsaade edilmiyor. Biz de devlet olarak diğer vatandaşlara yaptığımız gibi malik ortada olmasa bile, bulunamasa bile, gaip bile olsa hibeyi onların adına ödüyoruz, krediyi de gerekirse onların adına da inşaatların yaptırılması için kullanıyoruz. Ne zamana kadar? İnşaatlar bitinceye kadar. İnşaatlar bittikten sonra da eğer bu vatandaşların gerçekten bulunamadığına, olmadıklarına da karar verilirse taşınmazlar hazine adına geçiyor. Hazine adına geçtikten sonra asıl tapu sahibi olan vatandaşın daha önceden arz ettiğimiz SPK lisanslı kuruluş tarafından belirlenmiş olan kıymet bedeli artı ona yapmamız gereken hibe miktarını kendi adına açacağımız vadeli bir hesaba yatırıyoruz. Bu hesaba niye yatırıyoruz? Veleve ki varisleri vesaire yıllar sonrasında ortaya çıkarsa onlar da o paralarını oradan çekebilirler diye. Biz, bu teslimatları yapma süresince malikler ortaya çıkıp "Ben de bu projenin içerisinde yer almak istiyordum." derse ona da imkân veriyoruz. Yalnız o zamana kadar hazine adına onlar için ödenmiş olan bedeller varsa onların da geri ödemesini kendilerinden istiyoruz.

Bir de şunu ekledik efendim: Müteahhitlerle yapılan anlaşmalarda -kentsel dönüşümde de biz böyle bir düzenlemeyi şu anda uyguluyoruz, 6306 sayılı Kanun'a Meclisimizin eklediği bir maddeyle işine başlamayan veya işini gerekli malzeme ve ekipmanlarıyla yürütmeyen yani sürüncemede bırakan müteahhitlerin de sözleşmelerini yine maliklerin yüzde 50'sinin talebi üzerine resen idare olarak feshediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKAN YARDIMCISI VEDAD GÜRGEN – Yani vatandaşımızı da müteahhitten keyfiyetine burada bırakmıyoruz. Çünkü devlet olarak sistematigi başından sonuna kadar destekleyerek kurmuşuz. Bu sistematigin içerisinde engel olmak isteyen müteahhitlere de müsaade etmiyoruz, yine salt çoğunlukla gelirlerse bunların da sözleşmelerini feshediyoruz. Bu sürecin içerisinde kendi binasını yapmak isteyen vatandaşlarımızı, 7269 sayılı Kanun'da tanımlanan harç muafiyetlerine ilaveten belediyelerdeki harçlardan, ruhsat harçlarından, döner sermaye giderlerinden, vesairesinden, alacaklarımızın tamamından da vazgeçiyoruz, bunlardan muaf tutuyoruz; yeter ki vatandaş bu projeyi yapsın, yerlerini dönüştürsün diye.

Sayın Başkanım, (9)'uncu fıkrayla ilgili kısım, AFAD Başkanlığımızın konusu olduğu için detaylı konuyu Başkanımız arz eder, müsaade ederseniz.

Benim bu sistematik içerisinde arz edeceklerim bu kadar.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

AFAD BAŞKANI YUNUS SEZER – Sayın Başkanım, hayırlı akşamlar diliyorum. Hazırnu saygıyla selamlıyoruz.

Bizim de burada ilave olarak eklediğimiz iki konu var. Birinci konu, yine, aynı şekilde maliklerin muvafakatiyle ilgili. Özellikle köylerde, kırsalda maliklerde hisseli yapılar çok fazla. Burada tamamının bir hak sahipliği işlemi yapılabilmesi için muvafakati isteniyordu. Burada bir istisna getirerek aynı

şekilde salt çoğunlukla beraber, maliklerin salt çoğunluğuyla muvafakiyeti verme hususunu getiriyoruz. Aynı şekilde, TOKİ Başkanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız da bu hususu özellikle kent merkezlerinde yapılan uygulamalarda sağlıyorlar. Daha önceki afetlerde de karşı karşıya kaldığımız bir husus, burada özellikle hisse muvafakat sorununu çözemediğimiz için hak sahipliği işlemlerini yapamadığımız çok sayıda afetzedemiz var. Bu sayede bu sorunu da halletmiş olacağız.

Bir diğer konu da özellikle 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun’umuz kapsamında hak sahibi afetzedelere yapılacak olan yapının hazine tescil harici alanlarda, konutun yıkıldığı yerde yapılması durumunda 300 metrekareden az ve bin metrekareden fazla olmaması kaydıyla diğer kanunlardan bağımsız olarak ifraz edilerek idari yoldan kadastroya tescili yapılabilir. Buradaki mesele de şu: Özellikle hazine arazilerinde konutu yıkılmış ya da ahır yıkılmış olan, kırsal alandaki hak sahipleriyle ilgili olarak burada, yerinde yapabilmemiz için bir uygulama; daha önce bunu gerçekleştiremiyorduk. Gerçekleştirme sebebimiz de şu: Burada bir imar uygulaması söz konusu olmadığı için cephe ve benzeri sorunlardan dolayı burada sıkıntı yaşıyorduk, burada da ikinci bir kadastro işlemi yapılarak bu sorunu da halletmiş olacağız.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim bilgilendirmeler için.

Başka söz talebi yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

VELİ AĞBABA (Malatya) – Başkanım, ben bir şeyler söylemek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Biz ilgili komisyon olmadığımız için yine bunun bu Komisyonunda görüşülmesinin doğru olmadığını ifade etmek istiyorum. Yani bu, Plan ve Bütçe Komisyonunun uzmanlık alanı değil, bildiği bir alan değil; o nedenle mutlaka bunun ilgili komisyonunda görüşülmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum tekrar. Yine Aşkın Başkanın söylediği gibi, keşke bundan sonra Plan ve Bütçe Komisyonuna hiç bilinmedik, gece yarısı önergeler de getirilmese. Onu da ifade etmek istiyorum.

Şimdi, müsaade ederseniz -biraz önce konuştum ama- hem AFAD Başkanı hem diğer yetkililer buradayken ilimde yaşadığımız bir iki sorunu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Maalesef Malatya’da ve bölgede depremin üzerinden beş ay geçmesine rağmen hâlâ hayatın normalleşmesi adına çok sıkı adımların atıldığını söylemek mümkün değil. Ben Malatya’yla ilgili söylüyorum ama diğer iller için de geçerlidir mutlaka. Malatya’da depremzedeler Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü, AFAD, Belediye, Kaymakamlık, Nüfus müdürlükleri arasında gidip geliyorlar; günlerce uğraşıp, yıkılan evde yıllardır kendisinin oturduğunu, evin kendisine ait olduğunu ispat etmeye çalışıyorlar. Depremin 5’inci ayına girdiğimiz bugün bile kamu kurumlarının önünde çok uzun kuyruklar oluştuğunu ifade etmek istiyorum. Depremzedeler AFAD önünde sabah 06.30’da sıraya girerek saatlerce bekleyip dilekçe vermeye çalışıyorlar. Bunu sizlerle paylaşmak istiyorum. Hâlâ binlerce afetzede 15 bin liralık taşınma ve kira yardımını da alabilmiş değil.

Ayrıca, yine bilginiz olsun diye söylüyorum -biraz önce ifade ettim ama- müthiş bir belirsizlik var ve böyle bir trajikomik işler oluyor. Önce “ağır hasarlı” ifade ediliyor, sonra “az hasarlı”ya çevriliyor ama bu yapılırken de çok büyük mağduriyet oluyor. Ağır hasarlılar, malum, yıkılacak; ağır hasarlı raporu verilen konutlarda, binalarda insanlar gidiyorlar, pencerelerini, kapılarını söküyorlar, parkelerini söküyorlar, musluklarını, dolaplarını söküyorlar ve onu 40-50 bin lira gibi çok ucuz bir bedelle satıyorlar. Şimdi, daha sonra bu binalar ağır hasarlıdan hafif hasarlıya çevriliyor ama olan vatandaşlara oluyor; kapı yok, pencere yok, şimdi aynı kapı pencereyi, aynı musluğu, parkeyi yapmak için 500 bin

lira ödemek durumunda kalıyor ve bu da yapanın yanına kâr kalıyor. Burada hasar tespitinde ciddi bir başıboşluk var, ciddi bir eksiklik var. Bunu da dikkatinize sunmak istiyorum. Yine, esnaflarla ilgili kurulan konteynerde ticaret yapmak mümkün değil; maalesef hâlâ bir lavabo ve bir WC konulabilmiş değil. Onu da ifade etmek istiyorum.

Şimdi, tabii, kira meselesi çok gündemde. Maalesef kiralar çok yükselmiş durumda. Bir de ev sahiplerinin dışarı atmış olduğu kiracılar var. Bu kiracılara AFAD konteyner vermiyor yani AFAD da onları görmezden geliyor. Bunların hakikaten yaşayacağı bir yer yok. Siz buradayken bundan fırsat bilerek bunları da sizlerle paylaşmak istedim.

Yine, Malatya’da, çok ciddi şekilde, 2 bin civarında ahır yıkılmış durumda, 100 büyükbaş, 6.400 küçükbaş hayvan telef olmuş, Doğanşehir ilçemizde balık havuzları hasar görmüş. Depremzedeler için yem desteği koyun başına 50 TL, bir avuç yem parası; bunu da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkürler.

Hem bilgilendirmeniz hem de konu hakkındaki ifadeleriniz tutanaklara geçti.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE- 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 27- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde bu Kanundan faydalanmak suretiyle inşaat kredisi verilmesini ya da bina yaptırılmasını isteyenlerin hak sahipliği başvurusunun yapılacağına dair duyuru, mahallinde mülki idare amirliğince ve Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı resmî internet sitesinde ilan edilir. Duyuruda, ilan tarihinden itibaren iki ay içinde mahallinde mülki idare amirliklerine veya Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca belirlenen başvuru merkezlerine yazılı olarak ya da e-Devlet Kapısı üzerinden başvuru yapılabileceği belirtilir. Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı gerektiğinde başvurular için en fazla bir ay ek süre verebilir. Başvuru sonuçları, mahallinde mülki idare amirliğince, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı resmî internet sitesinde ve e-Devlet Kapısı üzerinden ilan edilir. Bu fıkra uyarınca yapılacak ilanlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmış tebligat yerine geçer. Hak sahibi kabul edilmeyenler, onbeş gün içinde mahallinde mülki idare amirliklerine veya Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından belirlenen başvuru merkezlerine yazılı olarak ya da e-Devlet Kapısı üzerinden itiraz edebilirler.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı fen heyetleri tarafından tespit edilmiş olan yıkık veya ağır hasarlı konut, işyeri ve ahır sahibi afetzedeler için bu Kanun hükümleri gereğince hak sahibi olmak ve borçlandırmaları yapılmak kaydıyla konut, işyeri, ahır ve her türlü altyapı ve sosyal donatıların inşası veya kredi desteği sağlanmasına ilişkin olarak 29 uncu maddenin sekizinci fıkrasında belirtilen hususlar aranmaksızın işlem yapılır. Ayrıca belirtilen işlemlerin yapılmasında aynı maddenin üçüncü fıkrasında yer alan kısıtlamalar da uygulanmaz.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde orta hasarlı olarak tespit edilen ve güçlendirilmesi fen ve sanat kurallarına göre elverişli olmadığı için yıktırılan konut, işyeri ve ahırla ilgili 29 uncu maddenin üçüncü ve sekizinci fıkraları hariç olmak üzere, ağır hasarlı konut, işyeri ve ahıra ilişkin hükümleri uygulanır.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi amacıyla uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanması dolayısıyla taşınmaz malların alım, satım, ipotek, tapu-kadastro işlemleri, satın alınacak yahut yeniden inşa edilecek veya onarılacak taşınır ve taşınmaz mallarla ilgili ihale, sözleşme, ruhsatname ve sair işlemler, yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü belediye işlemleri ve bu uygulamadan faydalanacakların verecekleri beyanname, taahhütname ve yapacakları sözleşmeler her türlü vergi, resim, katılma payı, ücret ve harçtan müstesnadır.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde depremlerin yol açtığı hasarların giderilmesi amacıyla yürütülen ulusal ve uluslararası projeler kapsamında bulunan her türlü prefabrik, konteyner ve benzeri geçici barınma malzemesi, yapı malzemesi makine (kamu kurum ve kuruluşları için alınacak iş ve yapı makineleri dâhil), afet ve acil durum faaliyetlerinde kullanılacak motorlu taşıtlar, araç, gereç, teçhizat, alet, edevat, cihaz ve yedek parça, afet ve acil durum faaliyetleri kapsamında kullanılacak yardım malzemeleri, afet ve lojistik donanımı, teçhizatı nakil vasıtaları ve taşıtları Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alınarak Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca ithal edilebilir veya ithal ettirilebilir. İthal edilen bu mallar gümrük vergisi ve bu vergi ile birlikte alınan her türlü vergi, resim, harç, fon ve diğer mali mükellefiyetlerden müstesnadır.””

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

6/2/2023 tarihinde Kahramanmaraş ilinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde geçici ve kalıcı barınma ihtiyacının giderilmesine yönelik sürecin ivedi bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla 15/5/1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun uyarınca yapılacak hak sahipliği işlemleri hakkında bazı tedbirlerin alınmasına yönelik düzenlemeler yapılması hedeflenmiştir.

Hak sahipliği ve borçlandırmaya ilişkin iş ve işlemlerin hızlı bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla 7269 sayılı Kanun’un aradığı mahallinde ilan, yazılı başvuru ve onayların E-Devlet Kapısı üzerinden de yapılabilmesine olanak sağlanması; 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremlerde binaları zarar görenler için devletin konut kredisi açma ve bina yapma yükümlülükleriyle ilgili yapılacak iş ve işlemlerde olası mağduriyetlerin giderilmesi, afetzedelere eşit ölçüde yardım eli uzatılabilmesi ve uygulama birliğinin sağlanması amacıyla 7269 sayılı Kanunda yer alan bazı kısıtlayıcı hükümlerden muafiyet sağlanması; uluslararası kuruluşlardan sağlanacak dış kredi ve hibelerle finanse edilecek projelerin uygulanmasına ilişkin iş ve işlemlerin her türlü vergi, resim, katılma payı, ücret ve harçtan müstesna tutulması; ulusal ve uluslararası projeler kapsamında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığınca ithal edilen veya ettirilen malzemelerin gümrük vergisi ve bu vergiyle birlikte alınan her türlü vergi, resim, harç, fon ve diğer mali mükellefiyetlerden müstesna tutulması amaçlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Sayın AFAD Başkanı, buyurun.

AFAD BAŞKANI YUNUS SEZER – Kıymetli Başkanım, birinci husus, öncelikle, hak sahipliğiyle ilgili olarak, afetin büyüklüğüyle orantılı olarak hak sahipliği süreci de uzun sürüyor. Daha önceki afetlerde bire bir ofisler kanalıyla biz talepleri alıyorduk fakat şimdi e-devlet üzerinden yapılmasının, yine tebligatların da aynı şekilde yapılmasının önü açılıyor. Şu ana kadar da 450 binin üzerinde bir talep almış durumdayız bu şekilde.

Bir diğer konu, DASK’la ilgili muafiyet konusu. Malumunuz DASK’ı olmayan afetzedelerin hak sahibi olmasına imkân tanınmamaktadır. Burada istisnaları eklenerek buradakilerinin de hak sahibi olmalarının önü açılmaktadır. Daha önceki uygulamadan farklı olarak orta hasarlılara kredi verilerek bunların güçlendirilmesi sağlanmaktaydı. Bu afete özel olarak orta hasarlı olanların fen ve sanat kurallarına uygun olmayanların da ağır hasarlı olarak kabul edilip onların da hak sahibi olup konutlarının ve ahırlarının yapılması sağlanmaktadır.

Bir de uluslararası kredilerle hem kalıcı konut hem de geçici barınmaya yönelik olarak gelecek olan araç gereç ve malzemelerle ilgili olarak da vergi, resim -tabii, Gümrük ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşüyle beraber- muafiyeti sağlanmaktadır.

OTURUM BAŞKANI ORHAN ERDEM – Teşekkür ederim.

Başka söz talebi yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Mütekip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE... – 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Afet bölgelerinde sanayi alanları ve işyerleri

GEÇİCİ MADDE 17- 6/2/2023 tarihinde yaşanan depremler dolayısıyla genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afet bölgesi ilan tarihinden itibaren bir yıl süreyle sanayi alanı olabilecek yerler, fay hattına mesafesi, zeminin elverişliliği ve yerleşim merkezine yakınlığı gibi kriterler gözetilerek, alanın durumuna göre ilgili kurumların görüşü alınarak Bakanlıkça tespit edilir. Tespit edilen yerler Cumhurbaşkanlığı kararıyla sanayi alanı olarak belirlenir.

Birinci fıkra kapsamında görüş sorulan alanlar için, ilgili mevzuatta kurul, komisyon ve benzerlerine verilen yetkiler ilgili bakanlar tarafından kullanılır. İlgili bakanlar bu yetkilerini devredebilir. İlgili kurumlarca verilmesi gereken görüşler bir hafta içinde verilmediği takdirde olumlu görüş verilmiş sayılır. Belirlenen sanayi alanlarında ilgili kurumlarca izinlendirme ve vasıf değişikliği bir hafta içinde yapılır. Bu işlemlerde Bakanlıktan herhangi bir ücret talep edilmez. İmar ve parselasyon planları ile değişiklikleri Bakanlıkça hazırlanır veya hazırlattırılır ve onaylanır. Bakanlıkça hazırlanacak imar planlarına ilişkin ilgili kurumlardan talep edilen görüşler bir hafta içinde bildirilmek zorundadır. Bakanlıkça onaylanan plan ve parselasyon planlarında 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun plan ve parselasyon ile ilgili işlemlerindeki askı, ilan, itirazlara ilişkin hükümleri uygulanmaz.

Belirlenen sanayi alanlarında, dava süreci devam edenler ile kesinleşen ancak henüz tapuya tescil edilmemiş olanlar hariç olmak üzere, tespit dışı bırakılan yerlerin 21/6/1987 tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununun 22 nci maddesi kapsamında Bakanlığın talebine istinaden ilgili kurumların görüşleri alınmaksızın Hazine adına idari yoldan tescili yapılır.

Birinci fıkraya göre tespit yapılırken 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında düzenlenen ara ve uç ürün üretme şartlı ihalelere ilişkin ruhsatlar hariç tutulur. Birinci fıkra kapsamında belirlenen sanayi alanlarına denk gelen maden ruhsat sahalarının girişimli kısmı maden ruhsat sahasından Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca taksir edilir. Sanayi alanının ruhsatın tamamını kapsaması halinde ise maden ruhsatı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca iptal edilir. Bu fıkra kapsamında tesis edilen taksir veya iptal işlemlerine ilişkin, 3213 sayılı Kanunun ilgili maddeleri doğrultusunda Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hesaplanan yatırım giderleri, taksir veya iptal işleminin tesis edildiği tarihten itibaren altı ay içinde Bakanlıkça ilgili ruhsat sahibine ödenir.

Belirlenen sanayi alanlarında kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlardan uygulamaya dâhil edilecek olanlar ile özel mülkiyete tabi diğer bütün taşınmazlar için Bakanlıkça ilgisine göre devir veya acele kamulaştırma kararı alınabilir. Kamulaştırma işlemleri Bakanlıkça yürütülür. Kamulaştırılan taşınmazlar Bakanlığın talebine istinaden Hazine adına tescil olunur.

Belirlenen sanayi alanlarında altyapı ve üstyapı dâhil yeni işyerlerinin her türlü inşaatını yapmaya veya yaptırmaya, arsa paylarını belirlemeye, cins değişikliği yapmaya, kat irtifakı, kat mülkiyeti kurmaya Bakanlık yetkilidir. İnşası tamamlanan sanayi işyerleri Bakanlıkça belirlenen talep sahiplerine borçlandırılarak verilir,

Malikleri tarafından bölgenin afet bölgesi ilan edilmesine dair kararın yayımından itibaren bir yıl içerisinde talep edilmesi halinde, 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle yıkılan veya kullanılamayacak kadar hasarlı durumda olan sanayi işyerlerinin borçlandırılmak suretiyle, yerinde yeniden inşası veya güçlendirilmesi Bakanlıkça yapılabilir/yaptırılabilir.

Bu madde kapsamındaki sanayi işyerlerinin altyapı ve üstyapı projelerinin yapımı ve arazi kontrolü Bakanlıkça yapılır veya yaptırılır. 6/2/2023 tarihinden önce OSB içinde doğal gaz dağıtım yetkisini doğal gaz dağıtım şirketine devretmiş OSB'ler için doğal gaz dağıtım şirketlerinin hakları korunur.

Yapım işleri ve altyapı ile ilgili her türlü işlemde katılma payı ve teknik altyapı bedeli alınmaz. Bu alanlarda doğalgaz, elektrik, su, atık su ve arıtma tesisleri ile atık işleme tesisleri, iletişim ve diğer her türlü altyapı yatırımları, üstyapı imalatları tamamlanıncaya kadar ilgili kurum, kuruluş ve ilgili OSB dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler veya dağıtım şirketlerince ilgili mevzuatındaki hükümlere uygun olarak öncelikle tamamlanır. Doğal gaz dağıtım şirketlerince yapılacak yatırımlar için doğal gaz tüketimine ilişkin tüketim kapasite bilgisi yatırım öncesi ilgili dağıtım şirketine bildirilir. Belirlenen sanayi alanları, alanın büyüklüğü veya sanayi işyerlerinin niteliğine göre 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu veya 9/1/2002 tarihli ve 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu kapsamına Bakanlıkça alınabilir.

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, afet bölgesi ilan tarihinde yatırım programında olan veya ilan tarihine müteakip bir yıl içerisinde yatırım programına dahil edilen sanayi sitelerinin altyapı ve üstyapı inşasının tamamına kadarki, mimarlık/mühendislik hizmetleri dâhil proje tamamlanana kadar Bakanlıkça kredi ile desteklenebilir.

12/3/2023 tarihli ve 32130 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 136 Sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Sanayi İşyerlerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında daha önce belirlenen sanayi alanları da bu madde kapsamında değerlendirilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir.””

Orhan Yegin

Ankara

Yaşar Kırkpınar

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin, buyurun.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Başkanım, 6 Şubatta yaşanan afetin boyutları dikkate alındığında afet bölgesinde bulunan münferit sanayi işletmelerimizin, sanayi sitelerinin ve organize sanayi bölgelerinde yer alan sanayicilerimizin uğradıkları zararların mümkün olan en kısa sürede tanzimiyle sanayi üretiminin yeniden ihdası için afetten etkilenen her ölçekteki sanayi tesisi, altyapısı, üstyapısı, makine ve ekipmanında oluşan zararların giderilmesi hususunda bazı tedbirlerin alınması için, afetten etkilenen her ölçekteki sanayicinin sanayi faaliyetlerini yürütmesi için ihtiyaç duyduğu her türlü altyapı, üstyapı tesislerinin onarımı, güçlendirilmesi, yeniden yapılması, yeni sanayi tesisleri veya taşınacak sanayi tesisleri için sanayi alanları ile sanayi parsellerinin üretilmesi, bu alanların altyapısının ve/veya üstyapısının yapılması veya yaptırılması için, yeni sanayi alanlarının belirlenebilmesi için, afet bölgelerinde sanayinin hızla ayağa kaldırılması ve depremzedelere mali yükler oluşturmamak amacıyla söz konusu üstyapı desteğini mimarlık ve mühendislik hizmetleri dâhil yüzde 100’e kadar çıkarma yetkisi için düzenleme öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bir bilgi alalım tekrar bürokrasiden.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Organize Sanayi Bölgeleri Genel Müdürü, buyurun.

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, TOKİ ve AFAD’ın barınma amaçlı, geçici ve kalıcı konutlarla alakalı işlemlerinin aslında sanayi tesisleri için bir versiyonu diyebiliriz. Toplam 11 ilde “sanayi tesisi” tanımına giren organize sanayi bölgelerinde ve küçük sanayi sitelerinde 35 bin civarında iş yeri söz konusu. Bunlardan ağırlıklı hasarın büyük olduğu illerimiz Hatay, Antakya ve İskenderun, Kahramanmaraş’taki sanayi siteleri, Adıyaman’daki sanayi siteleri, Malatya’daki... Bu çerçevede 6 Şubat depremi sonrasında 12 Mart tarihli 136 sayılı Olağanüstü Hâl Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, biz de sahada bu 11 ilde çalışmalar yürüttük. Bu çerçevede 18 tane yeni rezerv alan ilan ettik çünkü Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla koordineli olarak depremsellik, fay hatları ve zemin sıvılaşması açısından uygun olmayan yerlerin taşınmasıyla ilgili. Akabinde yerinde yapımı mümkün olabilen bu sanayi tesislerinde özellikle projeleri hazırladık. Çelik konstrüksiyon olarak planladık. Yenilenebilir enerji, GES panelleri ve paket atık su arıtma tesisleriyle birlikte biraz daha yenilikçi, yenilenebilir tasarımlar gerçekleştirdik. Fakat, tabii, üç aylık OHAL Kararnamesi 12 Haziranda sona erdi. Bu üç ay içerisinde yasalaşması için imkân olmadı, geçen yasama döneminde Meclisin kapanmasından önce “12 Hazirana kadar daha süresi var.” diyerek yasalaştıramadık. 14 Mayıs ve 28 Mayıs seçimlerinden sonra bugüne kadar gelindi. Şu anda bu kapsamda Organize

Sanayi Bölgeleri Kanunu’muzda geçici madde ihdası söz konusu, bir yıl süreyle geçerli. Bu da genel hayata etkili afet kararı alındıktan sonra yani altı aylık süreden sonra bir altı aylık süre içerisinde bu rezerv alanlardaki imar planları, parselasyon planları, zemin etütleri ve çelik konstrüksiyona başlamış olduğumuz ve projeleri hazır olan yeni başlayacağımız işlerimizi tamamlamak amacıyla Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu’muza madde eklenmesini arz ve talep ediyoruz.

Saygılarımla arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir iki soru sorayım Sayın Genel Müdürümüze.

Bu, yeni organize sanayi bölgelerinin yapılmasıyla mı ilgili yoksa zarara uğramış sanayi tesisleriyle ilgili, fabrikalarla ilgili bir destek olacak mı burada?

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Sayın Başkanım, Sayın Vekilim; OHAL Kararnamemizin kapsamı daha genişti, o kapsamda makine, ekipman, teçhizat desteği dâhil yine Sanayi Bakanlığımıza bağlı KOSGEB üzerinden KOBİ’lere kredi ve hibe destekleri dâhil kalkınma ajanslarımız bünyesinde geçici, kalıcı iş yerlerinin yapımıyla ilgili kapsam vardı. Fakat bu kararnamede biz planlı sanayi alanları yani organize sanayi bölgelerinin yeni yapılacak olan bu rezerv alanlarda ve hâlihazırda yıkılan ve yerinde yapılamayacak küçük sanayi siteleri; örneğin, Malatya’da Altay Kışlası’nın olduğu yerde rezerv alanda yeni sanayi sitesi inşaatları bizim kararnamemiz çıkmadan önce, Çevre ve Şehirciliğin kararnamesi çıktığı için onların eliyle başlamış, 753 iş yeri var, orası 2.400 iş yerine tamamlanacak.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Oranın konuta çevrileceği söyleniyor.

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Yok, efendim orayı biz sanayi alanı olarak ilan ettik. Bir kısmı konut olarak ayrıldı, yaklaşık 2-2,5 milyon metrekarelik kısmı da sanayi alanı olarak ilan edildi.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bu küçük sanayi ile Özsan Sanayi Sitesi...

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Özsan Sanayi Sitesi ve yeni sanayi sitesi; özellikle hasarın büyük olduğu yeni sanayi sitesi, orada yerinde yapıma izin verilmediği için onları taşıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Yetmeyeceği söyleniyor o alanın.

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – 2.500 iş yeri şu anda planladık, daha orada rezerv alan var, ihtiyaç dâhilinde devam edebiliriz efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Bir soru daha soracağım: Malatya’da organize sanayi bölgesinde hem 1’de hem 2’de iş yerlerinde çok hasar yok ama birçok iş yerinde ciddi hasarlar var; bunlar için de destek verecek misiniz?

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Şöyle: Münferit sanayiciye bu kapsamda herhangi bir kredi desteğimiz yok. Ona Teşvik Uygulama Genel Müdürlüğümüz üzerinden Sanayi ve Teknoloji Bakanlığından destek var efendim.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi var mı?

Sayın Akay, buyurun lütfen.

CEVDET AKAY (Karabük) – Açıklamalar için teşekkür ediyoruz.

Tabii ki bu deprem bölgesindeki zarar gören sanayi tesislerinin üstyapısında yüzde 100 -hane mühendislik hizmetleri de dâhil- finansman sağlanıyor. Tabii ki doğal afetler nedeniyle başka bölgelerde de bu tür zararlar var; örneğin, benim seçim bölgem Karabük’te dâhil, civar iller Kastamonu ve Sinop’ta da sel felaketi nedeniyle çok zarar gören yerler var. Bu bölgelerdeki organize sanayi tesislerinde de bu imkân yani yüzde 100 kredi desteği mümkün müdür? Bu kanun teklifine bu eklenebilir mi? Bu konuyla ilgili son durum nedir?

SANAYİ BÖLGELERİ GENEL MÜDÜRÜ FATİH TURAN – Kastamonu, Abana, Bozkurt ve Ayancık sel felaketlerinde o dere yataklarındaki sanayi siteleri ciddi anlamda zarar görmüşlerdi. Fakat şöyle bir arafta kalınan durum var: Kanunen küçük sanayi siteleri için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla ilgili herhangi bir görev tanımımız yok. İçinde “sanayi” kelimesi geçiyor ama kooperatif oldukları için Ticaret Kanunu; sanayi sitesi, yapı kooperatifi olduğu için Çevre ve Şehircilik Bakanlığımız; yapımla alakalı, imar planlarıyla ilgili, ilgili yerel yönetim belediyesinden iş yeri açma, çalışma ruhsatı, yapı ruhsatı alıyor; bizim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına sadece üstyapı ve altyapı kredisi kullanmak için geliyorlar. Şimdi, aslında, biz bunu deprem öncesinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığıyla koordine etmiştik. Bunu da yine, planlı sanayi alanları içerisinde yani endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri gibi biraz daha küçük ölçekli planlı sanayi alanı çerçevesinde bizim Bakanlığımızın uhdesi altında bir çalışma başlatmıştık. Araya deprem girdi, seçim girdi, muhtemelen tekrar bu konuyla ilgili yüce Meclisimize geleceğiz çünkü bunların da yani küçük sanayi sitelerinin Sanayi Bakanlığının altında olması lazım. Bu yüzde 100’e kadar olan kısmı şu efendim: Bizim hâlihazırda teşkilat kanunumuzda küçük sanayi sitelerine yüzde 70’e kadar üstyapı kredisi veriyoruz, yüzde 30’unu kooperatifler kendileri eş finansla sağlıyorlar fakat deprem bölgesindeki bu 11 ilde hâlihazırda Bakanlığımızın yatırım programında olan veya bu kanunda belirtilen, bir sene içerisinde girecek olanlara yüzde 100’e kadar kredi vermek amacıyla konulmuş çünkü teşkilat kanunumuzda “Yüzde 70’e kadar...” diyor, dolayısıyla bu geçici maddeye onu da o yüzden ekledik.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Çok teşekkür ediyorum.

Başka söz yoksa önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum.

Buyurun.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE ...- 31/7/1970 tarihli ve 1325 sayılı Askeri Okullar, Askeri Öğrenciler, Askeri Fabrikalar ve Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “kendilerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “yabancı devlet harp okullarındaki öğrenimleri esnasında” ibaresi eklenmiş, dördüncü fıkrasında yer alan “mezun olanların” ibaresi “mezun olanlar ile kısmi süre ile yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olanların” şeklinde değiştirilmiş, beşinci fıkrasında yer alan “Yabancı devlet harp okullarında yetişen ve” ibaresi “Yabancı devlet harp okullarından mezun olanlar ile kısmi süreli yabancı devlet harp okullarına gönderilip Türk harp okullarından mezun olarak” şeklinde değiştirilmiş, altıncı fıkrasına “öğrenimleri yarıda kalanlar” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve kısmi süre ile okutulanlar” ibaresi eklenmiştir.

“Bu maksatla gönderileceklerin, kaçınıcı sınıftan itibaren ve kaç dönem halinde okutulacakları Milli Savunma Bakanlığınca belirlenir.”

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Evet, teşekkür ediyorum.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutacağım, sonra da Sayın Tiryaki’ye söz vereceğim. Buyurun.

Gerekçe: Önergeyle yabancı devlet harp okullarında okutulan askeri öğrencilerin eğitim sürelerinin gönderilecek okulun durumuna göre yıl ve dönem bazında belirlenebilmesi, mezun olana kadar değil, belirli sürelerle yabancı devlet harp okullarına öğrenci gönderilebilmesi, yabancı devlet harp okullarında okutulan bir öğrenciye ayrılacak bütçeyle daha fazla öğrencinin kısmi süreli olarak yabancı devlet harp okullarına gönderilebilmesi, ayrıca eğitim süreleri bakımından denk olmayan ve öğrenci gönderilemeyen bazı ülkelerin harp okullarına da askeri öğrenci gönderilebilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer taraftan, kısmi süreli okutulacak öğrencilerin Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmaları hâlinde devletçe yapılan masraflarının tespit ve tahsiline ilişkin düzenleme yapılması, kısmi süreli okutulacak öğrencilerin nasıplarının ve sınıflandırılmalarının yabancı devlet harp okullarından mezun olacak askeri öğrencilerle aynı usullere tabi olmasına yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, buyurun lütfen.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Ya, Başkan, kayıtlara geçsin diye sadece söz aldım.

3 tane teklifin Plan Bütçe Komisyonuyla, gerçekten, yakından uzaktan ilgisi yok yani yabancı devlet harp okullarında gönderilecek öğrencilerin kaç yıl okuyacakları, kaç yıl okuduktan sonra Türkiye’deki harp okullarına kabul edileceği; yani Plan Bütçe Komisyonu ile ne ilgisi olabilir? Milli Savunma Bakanlığıyla ilgili bir düzenleme. Bir sonraki Aile Hekimliği Kanunu’yla ilgili bir teklif yani bunun da Plan Bütçe Komisyonu ile gerçekten yakından uzaktan ilgisi yok. Ardından gelen teklif de ağız, diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetleri ve bunların da ikisi sanırım disiplin hükümlerine ilişkin olarak getirilmiş düzenlemeler. Hiçbir tanesinin yakından uzaktan bu Komisyonla alakası yok. Hani bir torba teklif içerisinde olsa onu da anlayacağız ama. Mecliste olsa ancak bütün gruplar anlaşarak böyle bir öneriyi Genel Kurula getirebilirler ve herhangi bir tane grup kabul etmezse Mecliste görüşülmesi bile mümkün değil. Bu biçimde getirilmesi doğru değil Sayın Başkan. Umarım bundan sonra böyle bir teklife izin vermezsiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki ve Komisyonumuzun diğer değerli üyeleri; bu konuda yeterince eleştiri almış bulunmaktayız. Görüşlerinizi ve kanaatlerinizi ciddi şekilde dikkate alacağımızı da ifade etmek istiyorum. İnşallah beş yıl, Allah ömür verirse, bir şey olmazsa beraber çalışacağız. Bu hassasiyetimizin uygulamasını da müşahade edeceksiniz. Tabii, burada biz bunu almayabiliriz, almadığımız zaman bu çocuklar bir sene kaybedecekler yani bu sene öğrenci gönderemeyeceğiz. Bazı yerlerde harp okulları üç sene, bazı yerlerde beş sene; bizim dört sene olduğu için uyumlu olmuyor. İçeride de konuştuk, hocam da vardı içeride, çıkartabiliriz, bütün Komisyona söylüyorum çıkartabiliriz; Sayın Özel de içerideydi, Sayın Türeli de, Sayın Temelli de, bizim Cumhur İttifakı’nda arkadaşlar da vardı. Çıkardığımız zaman bir sene atacak, yetişmeyecek çünkü süreleri, bir daha ekimde olacak, süre kaçmış olacak yani bu bir sene biz gönderemeyeceğiz çocukları. Geçirirsek bu bir seneyi kurtarmış

olacağız. Bu bir karar, eleştirilerinizde haklısınız yani bu Millî Savunmaya gitmesi gereken bir düzenleme ama bu bir seneyi kaybetmeyelim, bu gelecek olan öğrencilerimizi gönderelim noktasında içeride bir istişaremiz oldu, sizin kanaatiniz de bu yöndeyseniz bu bir seneyi kaybetmeyelim ve bu subay adaylarını göndermiş olalım yoksa başka bir amacı yok bu düzenlemenin; zaten içerisinde detaylı yazılıyor, eleştirilerinizi de dikkatle not aldığımı ifade etmek isterim tekrar.

Söz talebi yoksa oylamaya geçelim.

Sayın Ocaklı, buyurun lütfen.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Bir soru soracağım Başkanım,

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Bu talepler diğer komisyonlardan geçerek inseyi yine kaybediyorlar mı? Ben acemi olduğum için soruyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ocaklı, o zaman şöyle bir şey söyleyeyim: Ben ilk 2011 senesinde milletvekili oldum. Şimdi, Plan ve Bütçe Komisyonu teknik kabiliyeti en yüksek Komisyon, diğer komisyonlar farklıdır demiyorum, Anayasada geçen tek Komisyon uzman sayısı, interdisipliner bir Komisyon olduğu için ağırlıklı olarak bu tip “torba” diye ifade edilen düzenlemeler bizden geliyor, diğerlerine çok nadir gider ve hemen hemen kanunların -benim takip ettiğim kadarıyla- yarısı buradan geçer hatta bazen yarısından fazlası, bütçe hariç yani bütçeyi bile dâhil etmiyoruz, yarısından harici buradan geçer. Uluslararası anlaşmaları istatistiklerden çıkardığımız zaman oran çok daha fazla yükselir yani burası böyle bir Komisyon.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Millî Savunma Komisyonundan geçseydi kaybedecekler miydi?

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Hayır. Aslında, Millî Savunma Komisyonuna da gönderilebilirdi ki doğrusu oydu fakat orada şu an gündemleri olmadığı için ve bu bir seneyi kaybetmeme adına biz bunu kabul ettik, tek madde olduğu için ve bu subay adayları... Eğer biz bunu geçirmezsek... Zaten onların daha fazla maddeleri var onların hiçbirini kabul etmedik. Bu bir yılı kaybetmesinler diye biz bunu kabul ettik. Eğer siz de burada uygun görürseniz oylayıp geçelim bu bir yılı kaybetmesin bu öğrenciler.

TAHSİN OCAKLI (Rize) – Oylayalım tabii, onda bir sorun yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE...- 24/11/2004 tarihli ve 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanununun 3 üncü maddesinin başlığında yer alan “ve mali haklar” ibaresi “, hak ve yükümlülükleri” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “Aile sağlığı çalışanları, aile hekimi tarafından belirlenen ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen, kurumlarınca da” ibaresi “Aile sağlığı çalışanları, Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen ve aile hekiminin de görüşü alınarak, kurumlarınca” şeklinde değiştirilmiş, yedinci fıkrasına birinci cümlesinde yer alan “gelişmişlik düzeyi,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlıkça karşılanmadığı takdirde” ibaresi eklenmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir,

“Sözleşmeli aile hekimleri ve sözleşmeli dış hekimleri ile aile sağlığı çalışanları hakkında uygulanacak disiplin cezalarında bu Kanun ile ilgili düzenlemeler dışında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ilgili maddelerine göre işlem yapılır. Aylıktan kesme cezası, kişinin brüt ücretinin 1/30-1/8 arasında kesinti yapılması şeklinde, bu Kanunun 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi kapsamında çalışanlar için kademe ilerlemesinin durdurulması cezası brüt ücretinin 1/6-1/4 arasında kesinti yapılması şeklinde uygulanır. Devlet memurluğundan çıkarma cezası sözleşmenin feshini gerektirir.

Sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, takibi ve kontrolü ile koruyucu sağlık hizmetlerinin standartlara uygun olarak yerine getirilmemesi gibi Bakanlıkça belirlenen performans hedeflerine ulaşamaması halinde sözleşmenin Bakanlıkça yenilenmemesine karar verilebilir.

Sözleşmeli olarak çalışan aile hekimi, aile dış hekimi ve aile sağlığı çalışanlarının eski kadro veya pozisyonlarına atanabilmeleri için sözleşmelerinin Devlet memurluğundan çıkarma cezasını gerektiren fiilleri nedeniyle sona ermemiş olması gerekir.

Disiplin kurullarının teşkili, disiplin amirlerinin tayin ve tespiti ile disiplin hükümlerinin uygulanmasına ilişkin diğer esaslar Yönetmelikte düzenlenir.”

Orhan Yegin

Ankara

Yaşar Kırkpınar

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gereke okunsun Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekeyi okutuyorum:

Gereke:

Anayasa Mahkemesinin 21/06/2022 tarihli ve E.2022/43-K.2022/81 sayılı kararı ile 5258 sayılı Aile Hekimliği Kanunu’nun 8’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “sözleşmenin feshini gerektiren nedenler,” ibaresi iptal edilmiş olup, iptal kararı 5/5/2023 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anayasa Mahkemesi kararı doğrultusunda disiplin cezalarına ve sözleşmenin feshine ilişkin hususlar kanunla düzenlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Ağbaba, buyurun.

VELİ AĞBABA (Malatya) – Şimdi, tabii, biraz önceki itirazlarımızı yine burada da gündeme getirelim. Millî Savunma, şimdi de Sağlık Komisyonuna gidecek bir teklif Plan Bütçeye geldi. Hoş geldi diyelim.

Şimdi, ben Aile Hekimleri Derneğinin iletmış olduğu birkaç konuyu sizlerin huzurunda dile getirmek istiyorum. “Bilindiği gibi, birinci basamak sağlık hizmetleri yürüten aile hekimleri ödeneklerini iki kalemden alıyorlar; birincisi tavan ücreti üzerinden yapılan hesaplarla oluşturulan salt maaş -Aile Hekimliği Ödeme Yönetmeliği’yle- ikincisi ise bir basamağın tüm masraflarını -kira, temizlik, personel, sekreter, elektrik, doğal gaz, tıbbi sarf malzemeleri gibi- karşılamamız için tarafımıza ödenen cari ödenek. Yıllardır enflasyon karşısında asgari ücrete ve kiralara arka arkaya yapılan zamlardan sonra bu ödenek ciddi anlamda yetersiz kalmıştır. Maalesef ki medyaya yansıtılan son zam haberlerinden sonra ciddi bir sıkıntıya girmiş durumda aile hekimleri. Aile Hekimliği Ödeme Yönetmeliği’yle tavan ücreti üzerinden hesaplanan maaşa seyyanen “diğer” diye yansıtılan ama ek ödeme şeklinde olacağı anlaşılan zammın 8.077 TL’lik kısmı diğer memurlar gibi aile hekimlerine yansıtılmayacaktır çünkü

aile hekimleri için bu yönetmelik gereği ayrıca kanuni düzenleme gereklidir. Kaldı ki diğer memurların elini rahatlatacağı düşünülen bu kısımdan yararlanamadıkları gibi, sadece yüzde 17 zamlı kalıp ciddi bir hak kaybına uğrayacaklardır.

Yukarıda bahsedilen cari ödenekler ise son yıllarda gelen zamlar karşısında ciddi anlamda erimiştir. Bu ödenekten maaşları ödenen sağlık çalışanları; ebe, tıbbi sekreter, temizlik görevlisi ödemelerinde güçlük olacağından bu çalışanlar işsiz kalma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Ayrıca, konutlara uygulanan yüzde 25 zam kısıtlaması iş yerlerinde uygulanmadığı için, cari ödenekten karşılandığı için, yine bu aile sağlığı merkezlerinin kiralari son yıllarda çok fahiş şekilde arttığı için birçok aile sağlığı merkezi kapanma tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktır.

Maddelere bakıldığı zaman, birçok aile hekiminin görevini bırakacağı, enflasyon karşısında açık açık eriyen maaşlarıyla aile hekimlerinin yoksulluk sınırına, aile sağlığı hemşirelerinin açlık sınırına yaklaşacağı, birçok aile sağlığı merkezi çalışanın işsiz kalacağı, birçok aile sağlığı merkezinin yüksek kiralar nedeniyle kapanacağı, böylelikle nitelikli, ulaşılabilir, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerine ulaşımın ciddi anlamda sekteye uğrayacağı unutulmamalıdır. Özellikle kızamık, Covid gibi salgın hastalıkların yoğunlaştığı bugünlerde bu durum çok ciddi, çok rahat öngörülebilir hâldedir; çekinceler yaşanarak görülmektedir. Bu durum ne halkı ne sağlık çalışanlarını ne de devletimizi mutlu edecektir. Bu taleplerin dikkate alınması ve hak kayıplarının giderilmesi için Komisyonda görüşülmesini talep ediyoruz.” diyor İstanbul Aile Hekimleri Derneği Yönetim Kurulu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Ben teşekkür ederim.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada benim anladığım kadarıyla, sözleşmeli aile hekimleri, sözleşmeli diş hekimleri ile aile sağlığı çalışanları hakkında uygulanacak disiplin cezalarıyla alakalı bir düzenleme bu. Burada bir de şöyle bir şey var: Daha önce, aile sağlığı çalışanları aile hekimi tarafından belirlenen ve Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen kurumlarca da... Tabii, bunun tamamını bilmediğimiz için... Bu aile sağlığı çalışanları daha önce aile hekimi veyahut da şu anda aile hekimi tarafından belirleniyor, Sağlık Bakanlığı tarafından da uygun görülüyormuş; şimdi bu değiştirilecek anladığım kadarıyla. Bu yeni hâliyle de aile sağlığı çalışanları “Sağlık Bakanlığı tarafından uygun görülen ve aile hekiminin de görüşü alınarak” diye getiriliyor. Bunun gerekçesi ne? Neden böyle bir yola başvurulmuştur?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırbıyık, Bakan Yardımcısı, buyurun lütfen.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir de...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Bir saniye...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Bir iki tane daha sorum var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sözüünüz varsa tamamlayın, sonra söz vereyim.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Şimdi, burada bir de “Sağlığın geliştirilmesi, hastalıkların önlenmesi, takibi ve kontrolü ile koruyucu sağlık hizmetlerinin standartlara uygun olarak yerine getirilmemesi gibi Bakanlıkça belirtilen performans hedeflerine ulaşılmaması hâlinde sözleşmenin Bakanlıkça yenilenmemesine karar verilebilir.” diyor. Ya, benim bildiğim kadarıyla zaten aile hekimleri çok ciddi bir iş yüküyle karşı karşıya; 4 bine yakın hastaya bakıyorlar, çok ciddi poliklinik yapıyorlar ve çok ciddi de takip yükümlülükleri var bu insanların. İşte, takibinde olan bir kadının hastaneye gidip de gebelik testi yaptırması, gebe olduğunun ortaya çıkartılması, mesela

benim duyduğum kadarıyla yani tenkit edilen bir konu bu. E, zaten bu kadar çok iş yükü olan bir aile hekimliğinde kriterler nasıl konulacak? Yani burada performans hedeflere ulaşamaması... Yani zaten çok yüksek yani...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Bir izahat alalım uygun görürseniz.

Sayın Kırbıyık, buyurun.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Komisyonun saygıdeğer üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Bu madde içerisinde aslında 3 ayrı düzenleme yapılıyor; birincisi gerekçede de ifade edildiği üzere, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu karar doğrultusunda, Anayasa Mahkemesinin verdiği kararda aslında bu madde 2004 tarihli biliyorsunuz, Aile Hekimliği Kanunu, 2021 yılında yapılan yönetmelik değişikliği Danıştaya gitti, Danıştaydan giden itiraz üzerine Anayasa Mahkemesinin gündemine girdi. Buradaki ifadede şu vardı: Aile hekimi ve aile sağlığı çalışanlarına ilişkin sözleşmede yer alacak hususlar, ücretler, ödeme tutarları gibi hususların yönetmelikle belirleneceği ifadesi vardı. Burada sözleşmenin feshini gerektiren nedenler de ifade edilmişti. Anayasa Mahkemesi aslında esasına ilişkin çok ifadede bulunmadan usulle ilgili bir tespit yaptı, kanuni çerçeve çizilmeden, sözleşmenin feshini gerektirecek durumlar genel hatlarıyla kanunla belirlenmeden böyle bir yetkinin yönetmelikle belirlenmesini uygun bulmadı. Bu teklif de aslında bu boşluğu giderecek şekilde önümüze geliyor. Anayasa Mahkemesi bu kararını verirken dokuz aylık da bir geçiş dönemi öngörmüştü; bu dönemin sonundayız, bu boşluğu ortadan kaldırmak üzere gidiyoruz. Şu saptamayı da yapalım: Bu teklif geçtiğimiz yasama dönemi içerisinde Sağlık Komisyonuna da geldi, Sağlık Komisyonundan da kabul gördü ancak yasama dönemine yetişmediği için Meclis Genel Kuruluna gelemedi ve kadük kaldı ama her iki madde de Sağlık Komisyonunda görüşülmüş ve kabul edilmiş maddelerdir.

Disipline ilişkin hükümlerde aile sağlığı çalışanları, aile hekimleri ve yine sözleşmeli diğer çalışanlarla ilgili olarak genel hükümler tabi kılındı yani gerek... Tabii, 657'deki disiplin cezası gerektirecek eylem ve fiiller ve onun karşısındaki cezalar buradaki personel için de geçerli olacak, sözleşmeli personel için de geçerli olacak; ilave bir hüküm getirilmiyor, ortadaki boşluk giderilmiş oluyor.

İkinci husus, aile sağlığı çalışanlarına ilişkin olarak Sayın Vekilimizin de ifade ettiği bu değişikliğin nedeni nedir? Burada da malumunuz, burada aile hekiminin bir anlaşma yapması bekleniyordu. Orada Sağlık Bakanlığının bir yetkisi söz konusu değildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – Zaman zaman aile hekimlerinden kaynaklı, zaman zaman diğer faktörlerden kaynaklı bazı boşluklar oluşuyor. Şu anda aile hekimliğinde doluluk oranımız yüzde 98 ama sağlık çalışanı oranımız yüzde 88. Bu kısmi boşlukların doldurulabilmesi için Sağlık Bakanlığının biraz daha etkin hâle getirilmesini amaçlayan bir düzenleme. Burada aile hekimlerini ötelemiyoruz, aile hekimlerinin uygun görüşü de yine alınacak, maddenin içerisinde zaten bu ifade de var.

Son madde olarak, Veli Ağbaba Vekilimiz de ifade etti, aile sağlığı merkezinin giderleriyle ilgili olarak... Burada da aslında bugüne kadar söylenen ya da bugüne kadar olmayan bir imkânı katmış oluyoruz. Sağlık Bakanlığı bütçesinden aile sağlığı merkezlerinin giderlerine katkı sağlama imkânı ortaya konulmuş oluyor. Son noktada ifade edilen performansa ilişkin hükmü aslında çağın bir gereği gibi

değerlendiriyoruz. Burada zaten kurallar, kaideler, esaslar objektif kriterler çerçevesinde belirlenecek ve yayınlanacak. Bu performans kriterleri çerçevesinde ısrarla bu performansı göstermeyen personelle de yola devam etme gibi bir zorunluluğun olmadığını değerlendiriyoruz. Dolayısıyla, sözleşmenin o anlamda da hükümleri yerine getirilecektir ama tüm kamuda olduğu gibi aile hekimliğinde de performansın önemli olduğunu değerlendiriyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Peki, çok teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, başka söz yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE...- 5258 Kanunun 7 nci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ağız ve diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetleri

MADDE 7- Birinci basamak sağlık hizmetlerinin etkililiğini ve kalitesini artırmak, aile hekimliği hizmetlerinin bütüncül olarak yürütülmesini sağlamak amacıyla Sağlık Bakanlığınca belirlenen nüfus, yaş grubu ve bölge gibi kriterlere göre ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetleri planlaması yapılır.

Birinci basamak ağız diş sağlığı ve yaşlı sağlığı hizmetlerini yürütmek üzere hekim ve diş hekimleri ile Bakanlıkça belirlenen diğer sağlık meslek mensuplarıyla bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşme akdedilir. Sözleşme yapılan personel hakkında statü, hak, yükümlülükler ve diğer hususlarda bu Kanunun 3 üncü maddesi uygulanır.””

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

Gerekçe:

Aile hekimliği hizmetlerine bütüncül yaklaşım, bu hizmete ağız ve diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetlerine entegre olarak sunulmasını gerektirdiğinden söz konusu hizmetlerin Sağlık Bakanlığınca belirlenen kritere göre planlanması ve hizmetlerin özelliklerine göre ihtiyaç duyulan sağlık meslek mensuplarının çalıştırılmasına yönelik önergeyle düzenleme öngörülmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Tiryaki, buyurun lütfen.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Ya, birisi bizi bilgilendirse çok seviniriz yani ağız ve diş sağlığı ile yaşlı sağlığı hizmetlerinin aynı yerde sunulmasının mantığı ne olabilir? Toplum sağlığı merkezi ile yaşlı sağlığı değil de niye ağız diş sağlığı ile yaşlı sağlığı, niye ikisini bir arada yapıyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Kırbıyık, buyurun.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – Sayın Vekilim, burada yapılmak istenen bu tarz hizmetlerin birinci basamakta mümkün olduğunca daha yaygın yapılmasını sağlamak. Zaten ağız diş sağlığına ilişkin olarak 3 ilde yaklaşık bir yıldır takip edilen bir pilot uygulamamız vardı. Şimdi, onun sonunda bunun daha da yaygınlaşmasını sağlayacak adımı atıyoruz burada. Yaşlılarla ilgili olarak da yine birinci basamak sağlık hizmetlerinde özel bir planlama yapılacak yani burada mümkün olduğunca hastanelerin üzerindeki yükün azaltılması, yaşlanan nüfusun kronik hastalıklarının da yakından takibi ve idari işlemlerin tek elden yönetimi sağlanacak. Bunların hepsinin

aynı merkezden verileceğini düşünmeyin çünkü birden fazla birinci basamak sağlık hizmeti sunan birimimiz var; toplum sağlığı merkezi, sağlıklı hayat merkezi, ilçe sağlık müdürlüğü gibi. Bunların hepsi görev ve yetki çerçevesinde bu hizmetleri sunmaya devam edecektir.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – “Entegre sunulması.” diyorsunuz, gerekçede yazıyor “entegre” ikisinin arasındaki entegrasyonun gerekçesini biz anlayamadık.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – Bazı hizmetler açısından, mesela, ağız diş sağlığı açısından bunun entegre olma zorunluluğu yok ama yaşlı hizmetleri açısından böyle bir entegrasyon da yapılabilecek durumda yani evde takibi sağlanacak ve bunu aile sağlığı merkezi üzerinden yapabiliriz.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Şimdi, öyle bir düzenlemişsiniz ki yani ağız diş sağlığı merkezi ile yaşlı sağlığı hizmeti aynı yerde sunulacak. Niye mesela toplum sağlığı merkezinde değil de ağız diş sağlığı merkezinde...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Aile hekimliğinin kapsamını genişletiyor.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Aile hekimliği içerisinde olsun ona bir şey demiyoruz. Ağız diş sağlığı merkezleri ile aile hekimlikleri aynı yerde değil. Niye ikisini bir arada sunuyorsunuz?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – İkiyi aynı yerde ve aynı şekilde sunulacak diye bir ifade yok Sayın Vekilim orada. Birinci basamak sağlık birimlerinde bu hizmetler verilecek.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Aynı ayrı sunulacak.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI HÜSEYİN KÜRŞAT KIRBIYIK – Tabii, aynı ayrı sunulabilecek yani “Aynı merkezden verilecek.” diye bir ifade yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Başka söz yoksa önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE - 3065 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 44- 6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile imzalanan protokol kapsamında afetzedelere bağışlanacak konutların inşası dolayısıyla kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına yapılan teslim ve hizmetler, 31/12/2024 tarihine kadar katma değer vergisinden müstesnadır.

Bu kapsamda yapılan teslim ve hizmetler nedeniyle yüklenilen vergiler, vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan vergiden indirilir. İndirim yoluyla telafi edilemeyen vergiler bu Kanunun 32'nci maddesi hükmü uyarınca istisna kapsamında işlem yapan mükellefin talebi üzerine iade edilir.

Birinci fıkrada yer alan süreyi bir yıla kadar uzatmaya Cumhurbaşkanı; istisna kapsamına girecek teslim ve hizmetleri tanımlamaya, istisna ve iadeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçe...

Gerekçe:

6/2/2023 tarihinde meydana gelen depremler nedeniyle genel hayata etkili afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde ortaya çıkan konut ihtiyacına yönelik inşa faaliyetleri Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı koordinatörlüğünde sürdürülmektedir. Bu kapsamda söz konusu Başkanlıkla yapılan protokoller çerçevesinde afetzedelere bağışlanacak konutların kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından inşa edilmesine ilişkin bu kuruluşlara yapılacak teslim ve hizmetler katma değer vergisinden istisna tutulmaktadır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum.

Söz talebi? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Bir sonraki önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin eklenmesini arz ve teklif ederiz

“MADDE- 19/6/1979 tarihli ve 2252 sayılı Kültür Bakanlığı Döner Sermaye Kanununun 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın ve benzeri doğal afetler sebebiyle tahrip olan taşınır veya taşınmaz kültür varlıklarının ihyası veya yeniden inşası amacıyla veya 3 üncü maddede belirtilen iş ve hizmetler ile kültür ve turizm yatırımlarıyla doğrudan bağlantılı olmak kaydıyla yatırım projeleri ve bunların zorunlu altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla döner sermaye bütçesinden Kültür ve Turizm Bakanının onayıyla genel bütçeye kaynak aktarılabilir. Aktarılan bu tutarlar genel bütçeye gelir ve söz konusu tutarlar karşılığı yukarıda sayılan işlerin yapımı amacıyla Bakanlık bütçesine ödenek kaydedilir. Bu suretle ödenek kaydedilen tutarlardan yılı içinde harcanmayan kısımları ertesi yıla devretmeye Bakan yetkilidir. Kaydedilen bu ödeneklerden yatırım projeleri ile ilgili olanlar yılı yatırım programı ile ilişkilendirilir.”

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle, Kültür ve Turizm Bakanlığının görev ve faaliyet alanlarında kullanılmak üzere ayrılan sermayeden 2863 sayılı Kültür Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında yer alan ve deprem, sel, heyelan, çığ, yangın ve benzeri doğal afetler sebebiyle tahrip olan taşınır veya taşınmaz kültür varlıklarının ihyası veya yeniden inşası amacıyla veya 2252 sayılı Kanun'da sayılan kullanım alanlarına münhasır olmak üzere kanunda belirtilen iş ve hizmetlerle, kültür ve turizm yatırımlarıyla doğrudan bağlantılı olmak kaydıyla yatırım projeleri ve bunların zorunlu altyapı hizmetlerinin yerine getirilmesi amacıyla Bakanlık birimlerine kaynak aktarılabilmesi düzenlenmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Önerge üzerinde söz talebi? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuza gelen diğer önergeleri sırasıyla okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) sayılı, 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ilave edilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde: 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1/A maddesinde yer alan “1000” rakamı 2.500 olarak değiştirilmiştir.”

Rahmi Aşkın Türel

Veli Ağbaba

Mustafa Erdem

İzmir

Malatya

Antalya

Cevdet Akay

Cavit Arı

Tahsin Ocaklı

Karabük

Antalya

Rize

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türel gerekçe mi, izahat mı?

RAHİMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Bu, memurların seyyanen aldığı zammın taban aylığına bağlanmasına ilişkin... Gerekçeyi okursak memnun olurum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifin 13'üncü maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye bir ek madde eklenerek kamuda çalışan bütün memurlar, üniversitelerde çalışan akademik ve idari personel, askerî personel, sözleşmeli er ve erbaşlar, Cumhurbaşkanlığında ve TBMM'de çalışan memur ve sözleşmeli personel, düzenleyici ve denetleyici kurumların yönetim kurulu üyeleri ile personelleri, üst düzey kamu görevlileri ile milletvekilleri, belediye başkanları ve başkan yardımcıları, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmakta olan bütün sözleşmeli personele yönelik bir düzenleme getirilmektedir. Bu düzenlemeyle 15.965 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında bir ek ödeme yapılması düzenlenmiştir. Bu ek ödeme temmuz ayından geçerli olacak memur aylık katsayısıyla hesaplandığında aylık 8.077 TL'dir. 15 Temmuz 2023 tarihinden itibaren geçerli sayılacak olan bu ek ödeme gelir vergisi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacaktır.

Söz konusu düzenleme, memur ve emeklilerin beklentilerini kesinlikle karşılamadığı gibi, Türkiye'de kamu personel rejiminde ileride onarılması mümkün olmayacak zararlar meydana getirecektir. Açıklanan maaş zamları yaşamın gerçeklerinden oldukça uzaktır. Yapılan artışın büyük kısmı taban aylığa yansımayan seyyanen zamdan oluşmaktadır.

Teklifin 13'üncü maddesiyle kamuda çalışan memur ve sözleşmeli personele ek bir ödeme verilmiştir. Bu ödeme taban aylığa, sigorta primine etki etmemektedir; salt bir sosyal yardım gibi gelir vergisinden muaf, sigorta priminden muaf sadece damga vergisi kesilen bir yardımdır. Bu düzenleme nedeniyle memur ve sözleşmeliler uzun vadede emekliliklerine yansımayaacağından dolayı mağduriyet yaşayacaklardır. Devlet, 5510 sayılı Yasa'nın çıkış sürecinde sigorta sisteminde bütün ödemelerin

prim matrahına yansıyacağını, bir diğer deyişle bu ödemelerden prim kesileceğini ve bunun da emekli aylıklarına yansıyacağını söylemişti. Özel sektör açısından durum hâlen böyledir ancak devlet kendi memuru açısından kendi koyduğu kuralı ihlal etmiştir. Söz konusu sosyal yardım ödemesi sabit yapıldığı için memurlar arasında gösterge sistemi üzerinden kurulmuş olan görev ve kıdem sistemini bozmaktadır.

Söz konusu düzenlemenin taban aylığa, dolayısıyla emekliliğe yansımadığı göz önüne alınarak tüm kamu görevlilerinin ve emeklilerinin maaş ve emekli aylıklarında eşit oranda artışı sağlanması amacıyla 1000 olan taban aylık gösterge rakamı gerçek enflasyon verileri ve Hükûmetçe önerilen seyyanen 8.077 TL'lik ödeme de dikkate alınarak 2500'e yükseltilmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – CHP Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telafisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne aşağıdaki maddenin ihdas edilmesini arz ve teklif ederiz.

EK MADDE- "1.12.2011 tarihli ve 6253 sayılı TBMM Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu'nun 30. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(9) Bu madde uyarınca istihdam edilen, kamu kurum ve kuruluşlarıyla kamu tüzel kişiliğini haiz kurumlardan gelen personel dışındaki, sözleşme personele iş sonu tazminatı ödenir. İş sonu tazminatının ödenmesine ilişkin usul ve esaslar başkanlık divanınca belirlenir. İş sözleşmesi her ne şekilde sona ererse ersin personelin işe başladığı tarihten itibaren sözleşmenin devamı süresince her geçen tam yıl için Meclis Başkanlık Divanınca belirlenen esaslara göre kıdem tazminatı tavan tutarının iki katı tutarında iş sonu tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır. 24. Yasama döneminin başlangıcından itibaren uygulanır. Bu kanunun yayımı tarihinden önce işten ayrılanlara da başvurmaları halinde iş sonu tazminatı aynı usullere göre ödenir."

Sezai Temelli

Mehmet Rüştü Tiryaki

Muş

Batman

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Tiryaki, buyurun.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) - Sayın Başkan, bu, bugün çözülebilecek bir sorun mu, bilmiyorum ama önemli bir sorun. Milletvekillerinin danışmanları var; 1'inci danışman, 2'nci danışman ve 3'üncü danışmanları. Beş yıl, on yıl, on beş yıl, yirmi yıl görev yapmış olsalar da herhangi bir haklı neden olmadan, sadece seçimlerden sonra, biliyorsunuz, görevleri sona eriyor ve hiçbir sosyal hakları yok, kıdem tazminatı da ödenmiyor. Önerimiz, en azından istekleri dışında ve haklı herhangi bir neden yokken sözleşmelerin uzatılmaması nedeniyle görevleri sona eren Meclis personelinin, milletvekili danışmanlarının kıdem tazminatı ödenmesi için bir öneridir Başkanım; desteklerinizi bekliyoruz. Aslında bütün milletvekilleri ikili konuşmalarda bunu destekliyorlar, bu konuda daha önceki yıllarda Meclis Başkanlarının da çalışma yaptığını biliyoruz ama bugüne kadar hiçbir adım atılmadı, umarım bugün bir başlangıç olur.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Türeli, buyurun lütfen.

RAHMİ AŞKIN TÜRELİ (İzmir) – Evet, bu konu önemli bir konu. Geçmişten beri sizlere de, bizlere, hepimize aslında Meclisteki danışmanlarımızdan bu konuda gelen talepler var. Bu konunun da çözülmesinin önemli olduğunu düşünüyorum, böyle bir karar alınıp hep birlikte bu konuyu çözeriz. Yani bugün, şimdi çözülmüşse bu torba kanun kapsamında daha iyi olur ama bir biçimde bu sorun çözülecek sanıyorum. Diğer siyasi parti grupları da bu konuda bu öneriyle hemfikir olacaklar diye düşünüyoruz, biz de destekliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Yeşil Sol Parti Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Önergeleri tamamladık.

14'üncü maddeye geçiyoruz, maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Kanunun;

a) 7 nci maddesi 1/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

b) 8 inci maddesinin (a) bendi, Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren iktisap edilen yatırım fonu katılma payları için uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

c) 9 uncu maddesi 1/1/2024 tarihinde,

ç) 10 uncu maddesi, 1/10/2023 tarihinden itibaren verilmesi gereken beyannamelerden başlamak üzere; kurumların 2023 yılı ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına, özel hesap dönemine tabi olan kurumların ise 2023 takvim yılında başlayan özel hesap dönemi ve izleyen vergilendirme dönemlerinde elde edilen kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 13 üncü maddesi 15/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Madde üzerinde söz talebi yok.

2 adet önerge var, önergeleri okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1264) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasına (d) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (e) bendi buna göre teselsül ettirilmiştir.

“e) 5510 sayılı Kanuna eklenen geçici 97 nci madde, aynı Kanunun 43 üncü maddesinde yapılan değişiklik hükmü ile 5434 sayılı Kanuna eklenen ek 86 ncı madde 2023 yılı Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,”

Orhan Yegin

Yaşar Kırkpınar

Ankara

İzmir

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Sayın Yegin...

ORHAN YEGİN (Ankara) – Gerekçe...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, bunun bir tarihi yok mu, açıkça söyleseler? Neden yani 1 Temmuz olabilir, bu kadar zor muydu yani?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Kanunun dili bu, metni bu.

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Tarihi yok?

ORHAN YEGİN (Ankara) – Nasıl tarihi yok?

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Yok tarihi, tarih öneriyorsunuz ama tarihi yok.

ORHAN YEGİN (Ankara) – Hayır, bakın...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – “Temmuz ayı ödeme döneminden itibaren uygulanmak üzere...” Ne zaman?

ORHAN YEGİN (Ankara) – 15’i ya...

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Zaten 15... Hayır, 1 Temmuzdan... Ne zaman hak ediyorsunuz? Tarih yok bunda. Siz yürürlük maddesinin (a) fıkrası “1 Temmuz 2023”, (b) fıkrası “yayımlı tarihinde”, (c) fıkrası “1/1/2024 tarihinde”, (ç) bendi “1/10/2023” 13’üncü maddesi “15 Temmuz 2023” Şimdi eklediğiniz (e) bendinde ise tarih yok.

CAVİT ARI (Antalya) – Tamam, 1 Temmuzdan itibaren gelirse temmuz ayını kapsar.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Buyurun.

SGK EMEKLİLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KAMU GÖREVLİLERİ EMEKLİLİK DAİRE BAŞKANI AHMET ALTINTAŞ – Şimdi, bu sonradan vermiş olduğumuz 3 önergeye ilişkin olarak bir aylık yürürlük maddesidir. 3 önergede 4/A, 4/B ve 4/C yani Emekli Sandığı, BAĞ-KUR ve SSK aylıklarının yüzde 25 artırılmasını düzenledik. Aylıkları ödeme dönemi demek 4/C yani Emekli Sandığı aylıklarının 1 Temmuzdan itibaren... Yani bu teknik bir ifadedir. Efendim, daha önce de çok sayıda düzenlememizde kullanmış olduğumuz bir ifadedir yani “Temmuz ödeme dönemi” demek temmuz ayını içerecek bir artışın 1 Temmuzdan geçerli olarak yapılmasını düzenleyen bir ifadedir Sosyal Güvenlik açısından.

SGK AKTÜERYA VE FON YÖNETİMİ DAİRE BAŞKANI AYÇA ALTINDAL – Şöyle söyleyeyim onu: Şimdi, her grup farklı dönemlerde aylık aldığı için Emekli Sandığı 1’iyle 5’i arası alıyor, SSK 17’siyle 25’i arası alıyor, BAĞ-KUR da 26’sıyla 29’u arası alıyor. Doğal olarak temmuz dönemi demek her kişi hangi gün alacaksa o gün alacak demek. Şimdi, biz 1 Temmuzdan itibaren yaparsak mesela 17 Temmuzda aylık alacak kişiye bizim on altı gün kıst aylık ödememiz gerekir. O yüzden bunu böyle yazmamız gerekiyor teknik olarak.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Teşekkür ediyorum izahat için.

Değerli arkadaşlar, kifayetimizakereyle konu anlaşılmıştır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 6/2/2023 Tarihinde Meydana Gelen Depremlerin Yol Açtığı Ekonomik Kayıpların Telifisi İçin Ek Motorlu Taşıtlar Vergisi İhdası ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin 14’üncü maddesinin (d) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli

Muş

Madde 14 – Bu Kanunun;

d) 13 üncü maddesi 1/7/2023 tarihinden itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

Mehmet Rüştü Tiryaki

Batman

MEHMET RÜŞTÜ TİRYAKİ (Batman) – Gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Gerekçeyi okutalım.

Gerekçe:

En düşük kamu emekçisi maaşının 22.000 TL'ye çıkarılmasına ilişkin yasanın uygulama tarihi 15 Temmuz 2023 değil, 1 Temmuz 2023 olmalıdır. Bu yapılmadığı takdirde on beş günlük maaş farkı kamu emekçilerinin cebinden çıkmış olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Yeşil Sol Parti Grubunun önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

15'inci maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 15- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN MEHMET MUŞ – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Görüşülmekte olan teklif metninde, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematiğine uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini; ayrıca, muhalefet şerhlerinin 10 Temmuz Pazartesi saat 21.00'e kadar verilmesini; kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere özel sözcüler olarak Orhan Erdem, Resul Kurt, Orhan Yegin, Ahmet Kılıç, Yaşar Kırkpınar, Necmettin Erkan, Sami Çakır, Ersan Aksu, İsmail Güneş'in belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun.

Teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.22

